

Estd. : July, 1999

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

UGC (2F & 12B) Dt. 16-8-2011
Perm. Aff. No. SU/AFFI/T-2/UMK/4818 Dt. 15-7-2010

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon's

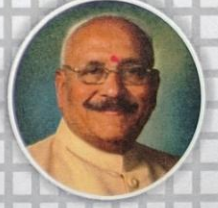

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

Tal. Hatkanangale Dist. Kolhapur (Maharashtra) 416 112 ☎ (0230) 2471599

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

NAAC Accredited - 'B++' (2.83)
Aug. 2016

✉ vyadavcollege@rediffmail.com

🌐 www.vympv.ac.in

President :

Shri. Gulabrao Pol
I.P.S.

Secretary :

Sou. Vidya Gulabrao Pol
M.A., B.Ed.

Vice President :

Smt. Vijayadevi V. Yadav

Principal :

Dr. Vijaya R. Chavan
M.Sc., Ph.D.

CRITERION I

CURRICULAR ASPECTS

1.3: Curriculum Enrichment

1.3.1: Institution integrates crosscutting issues relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability into the Curriculum

Sr. No.	Content
1	Syllabus with Cross Cutting Issues

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

Choice Based Credit System

June 2016 onwards

Class : B. A. I

Generic Elective (GE) : MARATHI Course

अनुषंगिक निवड : मराठी अभ्यासपत्रिका

पाठ्यपुस्तक : अवकाश

Class : B. A. I

Discipline Specific Elective (DSE) : MARATHI Course

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE): मराठी अभ्यासपत्रिका

पाठ्यपुस्तक : ललित-कथाबंध

पाठ्यपुस्तक : कविताबंध

Class: B. Com. I

Generic Elective (GE) : MARATHI Course

अनुषंगिक निवड : मराठी अभ्यासपत्रिका

पाठ्यपुस्तक : संवाद

उद्देश / Objective

मराठी भाषा आणि मराठी साहित्य : अध्यापन व अध्ययन

- १) विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयीची रुची वाढविणे.
- २) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषा, मराठी साहित्याविषयीचे प्रेम, आस्था व उत्तरदायित्वाची कर्तव्यभावना निर्माण करणे.
- ३) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, साहित्याची परंपरा, लेखक व कवी यांची ओळख करून देणे.
- ४) विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, इतर भाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.

- ५) निबंध, ललित लेख, कथा, कविता व उपयोजन आणि सर्जन या विभागातून विद्यार्थ्यांचा वैचारिक व भावनिक विकास घडविणे.
- ६) विद्यार्थी उत्तम वाचक व लेखक बनावे यासाठी त्यांच्या विचार क्षमतेला व कल्पनाशीलतेला अवकाश देणे.
- ७) आकलन व लेखन विभागाचे उपयोजन करताना -
 - अ) विद्यार्थ्यांच्या मनातील वैचारिक / कल्पना बीजाला रुजविणे.
 - ब) विद्यार्थ्यांच्या मनात फुटलेल्या अंकुराचे भरण-पोषण करणे.
 - क) विद्यार्थ्यांना स्वकौशल्यावर विकसित होण्याची दिशा देणे.
 - ड) आकलन : वाचन, मनन, चिंतन व व्याकरण या अनुषंगाने उपयोजनाच्या आकलनाचा अवकाश वाढविणे.
- लेखन : लेखन प्रेरणा, लेखन तंत्र, लेखन प्रकार व सराव या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांची सृजनशीलता वाढविणे. विद्यार्थी स्वयंअध्ययनातून आकलन व उपयोजन करेल तेव्हा शिक्षकांनी त्यांच्या सर्जनासाठी मार्गदर्शन करणे.
- इ) विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास घडवून त्याला विविध परीक्षा, स्पर्धा परीक्षा यासाठी सक्षम बनविणे.

अध्यापन पद्धती :

- १) व्याख्यान, विश्लेषण, प्रश्नोत्तर,
- २) गृहपाठ, प्रकल्प, गटचर्चा, सादरीकरण
- ३) प्रात्याक्षिक, भाषा प्रयोगशाळा, पी.पी.टी., आय.सी.टी.
- ४) प्रसारमाध्यम : दृक्श्राव्य साधन, संगणक प्रणाली
- ५) विशेष तज्ज्ञांचे व्याख्यान, मुलाखत, प्रश्नावली
- ६) महत्त्वाचे टिपण देणे
- ७) ग्रंथालयीन साधनांचा वापर : ग्रंथ, मासिक, साप्ताहिक, वृत्तपत्र, विविध कोश
- ८) स्थळभेट, सहल : अभ्यासपत्रिकेच्या अनुषंगाने

अध्ययन पद्धती :

विभाग ४ मधील उपयोजन सर्जन घटकांप्रमाणे विद्यार्थ्यांच्या स्वयंअभ्यासातून किमान प्रत्येकी १ नमुना निर्माण करून घेणे व त्याच्या प्रकल्प वहीत समावेश करणे. विद्यार्थ्यांच्या या लेखनाचा वार्षिक नियतकालिक, भित्तिपत्रिका, कविता वाचन, भाषण वाद-विवाद स्पर्धा यासाठी उपयोजित करणे.

विद्यार्थ्यांचा शिक्षण प्रक्रियेत प्रत्यक्ष सहभाग व शोधकता वाढविणे.

Shivaji University, Kolhapur
Syllabus
Choice Based Credit System
June 2016 onwards
Class: B. A. I
Generic Elective (GE) : MARATHI (Course -A)
अनुषंगिक निवड : मराठी (अभ्यासपत्रिका -अ)

पाठ्यपुस्तक : अवकाश

Semester: I

गद्य

Humay Vajyes

विभाग / Module	Topic	Teaching Hours	Credits
विभाग १ Module I	१. महानुभाव-गद्य : अ. कथा उपहारू स्विकारू ब. हत्तीचा दृष्टांत २. आरमाराचे महत्त्व ३. शेतकऱ्यांची व शेतीची सुधारणा - जोतीराव फुले ४. शिक्षणाबबरोबर शीलही सुधारले पाहिजे -डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर	15	1
विभाग २ Module II	१. स्पर्शाची पालवी-गो. वि. करंदीकर २. दुःखलाघव -प्राणहिता ३. आम्ही वानरांच्या फौजा - श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी ४. जे. आर. डी. टाटा : यशप्राप्तीतला निखळ आनंद - भानू काळे	15	1
विभाग ३ Module III	१. व्यंकूची शिकवणी-द.मा.मिरासदार २. मन केले ग्वाही-अरुणा ढेरे ३. वरातीतला घोडा- जी.के.ऐनापुरे ४. दुसरा आइनस्टाइन- लक्ष्मण लोंढे	15	1
विभाग ४ Module IV	लेखन अ. संवाद कौशल्य- १. दोन व्यक्तींमधील संवाद २. गटचर्चा उदा.पाणीप्रश्न, ज्वलंत समस्या ब. मुलाखत लेखन-१. तुमच्या परिसरातील साहित्यिक, पत्रकार २. सामाजिक कार्यकर्ता, उद्योजक	15	1

Humay Vajyes

Humay Vajyes

Gender Equality

Professional Ethics

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	लीळाचरित्र पूर्वार्ध	म्हाडंभट्ट	सुविचार प्रकाशन, पुणे १९७५
२)	दृष्टांतपाठ	संपा. शं. गो. तुळपुळे	सुविचार प्रकाशन, पुणे १९६६
३)	आज्ञापत्र	संपा. जोशी, भिंगारे	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे १९६०
४)	प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह	संपा. के. ज. पुरोहित	साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली २०१०
५)	मिरासदारी	संपा. वा. ल. कुलकर्णी	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे २००३
६)	मन केले ग्वाही	अरूणा ढेरे	सुरेश एजन्सी, पुणे २००१
७)	खंगोल	जी. के. ऐनापुरे	जनशक्ती वाङ्मय चर्चा, २०१०
८)	दुसरा आइनस्टाइन	लक्ष्मण लोंढे	रविराज प्रकाशन, पुणे १९९८
९)	महात्मा फुले समग्र वाङ्मय	कीर, मालशे	महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती, २००६
१०)	अंतरीचे धावे ...	भानू काळे	मौज प्रकाशन, मुंबई २००९

Pattern of Question Paper

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Total Marks : 50

		Marks	
Q. 1.	अ	योग्य पर्याय निवडा.	05
	ब	एका शब्दात/वाक्यात उत्तर लिहा.	05
Q. 2.		विभाग 1 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 3.		विभाग 2 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 4.		विभाग 3 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 5.		विभाग 4 वरील लघूत्तरी प्रश्न	
	अ	संवादकौशल्य (दोन पैकी एक)	05
	ब	मुलाखतलेखन (दोन पैकी एक)	05

प्रश्न क्र. 1 मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग 1,2,3 वरील असतील.

Class: B. A. I

Generic Elective (GE) : MARATHI (Course –B)

अनुषंगिक निवड : मराठी (अभ्यासपत्रिका –ब)

पाठ्यपुस्तक : अवकाश

Human Values

Semester: II

पद्य

Unit / Module	Topic	Teaching Hours	Credits
Unit 1 / Module I	१. विनवणी सलगीची - ज्ञानेश्वर २. अ) आपुले मरण पाहिले म्यां डोळां - तुकाराम ब) मेघवृष्टीने करावा उपदेश ३. अ) नाही मज आशा आणि कोणाची - निर्मला ब) आनंदे वोविया ४. सुंदरा मनामध्ये भरली - रामजोशी ५. स्फूर्ति - केशवसुत ६. अजुनि चालतोचि वाट - ए. पां. रेंदाळकर	15	1
Unit 2 / Module II	१. कितीतरी दिवसांत-बा. सी. मर्ढेकर २. चांदरात-अनंत काणेकर ३. केव्हा तरी पहाटे-सुरेश भट ४. पोरी-विठ्ठल वाघ ५. झुला-उत्तम कोळगावकर ६. मध्यमवर्गी गागी-इंदिरा संत	15	1
Unit 3 / Module III	१. अंत-तसलिमा नासरीन २. दार उघड बये दार-प्रज्ञा पवार ३. सीताराम मास्तरचं अगतिकीकरण-अरुण काळे ४. जफर आणि मी-वर्जेश सोळंकी ५. माती-संतोष पवार ६. संवाद-अजय कांडर	15	1

विभाग ४ Module IV	अ) आकलन १. उताऱ्यावरील प्रश्न ब) लेखन १. निबंधलेखन : वैचारिक, वर्णनात्मक, आत्मकथनपर, समकालीन ज्वलंत समस्या या प्रकारातील निबंध असतील.	15	1
----------------------	---	----	---

Answer
value

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	नवे नवनीत	संपा. ज. शा. देशपांडे	मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय, १९७३
२)	निवडक तुकाराम	प्र. न. जोशी	स्नेहवर्धन प्रकाशन, १९९९
३)	श्री. संत चोखामेळा	संपा. स. भा. कदम	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर २००५
४)	पैंजण	संपा. म. ना. अदवंत	चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे १९५६
५)	वेशवसुत : काव्य आणि कला	संपा. वि. स. खांडेकर	मेहता प्रकाशन, पुणे २००१
६)	कविता विसाव्या शतकाची	संपा. शांता शेळके व इतर	उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे २०००
७)	पुन्हा मर्ढेकर	संपा. विजया राजाध्यक्ष	मौज प्रकाशन, २०००
८)	आठवणीतल्या कविता	संपा. पद्माकर महाजन	मौज प्रकाशन, २००६
९)	माया मातीत मातीत	विठ्ठल वाघ	देशमुख आणि कंपनी, २००७
१०)	तळपाणी	उत्तम कोळगांवकर	मौज प्रकाशन, २०००
११)	निर्वाचित कविता	संपा. मृणालिनी गडकरी	मेहता प्रकाशन, पुणे २०००
१२)	दृश्यांतर	संपा. चंद्रकांत पाटील	नेशनल बुक ट्रस्ट, २००१
१३)	गंतर आलेले लोक	अरुण काळे	लोकवाङ्मय गृह, २००८

Pattern of Question Paper

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	अ	योग्य पर्याय निवडा.	05
	ब	एका शब्दात/वाक्यात उत्तर लिहा.	05
Q. 2.		विभाग 1 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 3.		विभाग 2 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 4.		विभाग 3 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 5.		विभाग 4 वरील लघूत्तरी प्रश्न	
	अ	दिलेल्या उतान्यावर पाच प्रश्न	05
	ब	निबंधलेखन : शब्दमर्यादा-150 (चार पैकी एक)	05
म्हणजे प्र. 1 मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग 1,2,3 वरील असतील.			

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

Choice Based Credit System

June 2016 onwards

Class : B. A. I

Discipline Specific Elective (DSE) : MARATHI (Course 1)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE): मराठी (अभ्यासपत्रिका क्र. १)

Semester: I

पाठ्यपुस्तक : ललित-कथाबंध

Humah Value

विभाग / Module	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I	१. वाचन - गो.ग.आगरकर २. मी का लिहिते? - कुसुमावती देशपांडे ३. अरण्यातील आत्मभान - महेश एलकुंचवार ४. पैसाचा खांब - दुर्गा भागवत	15	1
Module II	१. गंगेमध्ये गगन वितळले - अंबरीश मिश्र २. आभाळ झेलण्याचे दिवस - संजय कृष्णाजी पाटील ३. हरण्याचंही ठिकाण असायला हवं राजा... - उत्तम कांबळे ४. दळणवळण क्रांतीचा इतिहास - निरंजन घाटे	15	1
Module III	१. किडलेली माणसं - गंगाधर गाडगीळ २. धिड - शंकर पाटील ३. जेव्हा मी जात चोरली होती - बाबुराव बागूल ४. स्पर्श - सानिया	15	1
Module IV	अ) आकलन १. कथा परीक्षण (Story Review) २. अग्रलेख (Editorial)/ स्वमत मांडणे (Blog) ब) लेखन १. वृत्तान्त कथन (रिपोर्ताज् / Reportage) २. स्तंभलेखन (Column Writing)	15	1

Humah Value

Humah Value

Humah Value

Professional Ethics

संदर्भ ग्रंथसूची :

क्र.सं.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	प्राणकर लेखसंग्रह	संपा. ग. प्र. प्रधान	साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली २००७
२)	पारंग	कुसुमावती देशपांडे	मौज प्रकाशन, मुंबई २०००
३)	गो-राग	महेश एलकुंचवार	मौज प्रकाशन, मुंबई २०१४
४)	गंगेमध्ये गगन वितळले	अंबरीश मिश्र	राजहंस प्रकाशन, पुणे २००३
५)	फिररती	उत्तम कांबळे	मनोविकास प्रकाशन, पुणे २०१२
६)	विज्ञान मंजुषा	निरंजन घाटे	मनोविकास प्रकाशन, पुणे २००७
७)	मराठी कथा : विसावे शतक	संपा. के. ज. पुरोहित	मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई २००४
८)	जेव्हा मी जात चोरली होती	बाबुराव बागूल	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई २०१०
९)	परिमाण	सानिया	मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई २००८
१०)	निरर्गाच्या छायेत	संपा. अरुण शेवते	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई २००९
११)	धिंड	शंकर पाटील	इंद्रायणी प्रकाशन, पुणे
१२)	मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप	गो. मा. पवार / म. द. हातकणंगलेकर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई १९८६
१३)	कथा संकल्पना आणि स्वरूप	सुधा जोशी	मौज प्रकाशन, मुंबई २०००
१४)	पैस	दुर्गा भागवत	मौज प्रकाशन, मुंबई १९९९

Pattern of Question Paper

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Total Marks : 50

Q. No.	अ	ब	Marks
Q. 1.	योग्य पर्याय निवडा.	एका शब्दात/वाक्यात उत्तर लिहा.	05
Q. 2.	विभाग 1 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)		10
Q. 3.	विभाग 2 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)		10
Q. 4.	विभाग 3 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)		10
Q. 5.	विभाग 4 वरील लघूत्तरी प्रश्न		
	अ	1. कथा परीक्षण 2. अप्रलेख (Editorial)/ स्वमत मांडणे (Blog) यापैकी एक	05
	ब	1.वृत्तान्तकथन (रिपोर्टाज् / Reportage), 2. स्तंभलेखन (Column Writing) यापैकी एक	05
<p>प्रश्न क्र. 1 मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग 1, 2, 3 वरील असतील.</p>			

Class : B. A. I

Discipline Specific Elective (DSE) : MARATHI (Course 2)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE): मराठी (अभ्यासपत्रिका क्र. २)

Semester: II

पाठ्यपुस्तक : कविताबंध

Human Values

विभाग / Module	Topic	Teaching Hours	Credits	
विभाग १ Module I	<p>ऐश्वर्य पाटेकर</p> <ol style="list-style-type: none"> १. चोंभाळीत जख्मा माझ्या २. भाकर आणि आई ३. माझ्यातला शेतकरी संपत चाललाय हळूहळू ४. जमात 	15	1	Human Values
	<p>खंडक सपकाळे</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सुरंग २. या झुंडशाहीत ३. लोकच रस्ते झाले आहेत ४. हे पाथरवटा... 			Human Values
विभाग २ Module II	<p>वासंत आबाजी डहाके</p> <ol style="list-style-type: none"> १. महानगर २. वाट ३. पत्र ४. चक्कीवाला <p>चंद्रकांत पाटील</p> <ol style="list-style-type: none"> १. अंगभूत आकार टाकून २. लिहिता आली नाही ३. नातं ४. वडिलांसाठी चाळीस ओळी 	15	1	Human Values
विभाग ३ Module III	<p>नीरजा</p> <ol style="list-style-type: none"> १. कोंडमारा २. कोठवर सोसायचे? ३. मोकळा श्वास ४. क्रूस <p>शुसुम अलाम</p> <ol style="list-style-type: none"> १. स्त्री आणि मेघ २. काट्यांची फुले ३. जिच्या हाती पाळण्याची दोरी ४. कुठे कमी छोकरी 	15	1	Gender Equality

विभाग ४ Module IV	अ) आकलन कवितेचा आशय सरळ व सोप्या भाषेत लिहिणे. ब) लेखन शुभेच्छा, अभिनंदन पत्रात लालित्यपूर्ण भाषेचा वापर करणे.	15	1	Humay Value
	<ul style="list-style-type: none"> ● बालकवी १. श्रावणमास २. तू तर चाफेकळी! ३. औदुंबर ४. उदासीनता ● संदीप खरे १. लिहायला लागलाच आहेस तर... २. नसतेस घरी तू... ३. अंधाराच्या ओव्या ४. नामंजूर 			Humay Value
	<ul style="list-style-type: none"> ● टीप : विभाग ४ मधील कविता विद्यार्थ्यांच्या स्वयंअध्ययनासाठी आहेत. आकलनासाठी यापैकी एका कवितेचा आशय सरळ व सोप्या भाषेत लिहिण्यासाठी परीक्षेत विचारला जाईल. 			

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	भुईशास्त्र	ऐश्वर्य पाटेकर	शब्दालय प्रकाश, श्रीरामपूर २०१०
२)	सुरंग	त्र्यंबक सपकाळे	अस्मितादर्श प्रका., औरंगाबाद १९७६
३)	ब्रोकन मेन	त्र्यंबक सपकाळे	गोदा प्रकाशन, औरंगाबाद २००९
४)	चित्रलिपी	वसंत आबाजी डहाके	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई २००६
५)	दिक् काल	चंद्रकांत पाटील	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई २००८
६)	वेणा	नीरजा	मैत्रेय प्रकाशन, मुंबई २००९
७)	रानआसवांचे तळे	कुसुम अलाम	स्वः प्रकाशन, गडचिरोली १९९८
८)	फुलराणी	संपा. कुसुमाग्रज	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे १९६८
९)	मौनाची भाषांतरे	संदीप खरे	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे २००७
१०)	आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता	रा. ग. जाधव	प्रतिमा प्रकाशन, पुणे १९९६
११)	साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ	अंजली सोमण	प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००५
१२)	साहित्य समाज आणि संस्कृती	दिगंबर पाध्ये	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई २००५
१३)	दलित साहित्य, आजचे क्रांती विज्ञान	बाबुराव बागूल	दिशा प्रकाशन, नाशिक २००४

Pattern of Question Paper

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	अ	योग्य पर्याय निवडा.	05
	ब	एका शब्दात/वाक्यात उत्तर लिहा.	05
Q. 2.		विभाग 1 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 3.		विभाग 2 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 4.		विभाग 3 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 5.		विभाग 4 वरील लघूत्तरी प्रश्न	
	अ	विभाग 4 मधील दिलेल्या कवितेचा आशय सरळ व सोप्या भाषेत लिहिणे	05
	ब	शुभेच्छा/अभिनंदन पत्र (दोन पैकी एक)	05
प्रश्न क्र. 1 मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग 1,2,3 वरील असतील.			

* बी. ए. भाग I - GE / DSE / बी कॉम भाग I - GE

विभाग ४ मधील उपयोजनासाठी संदर्भ ग्रंथसूची -

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	व्यावहारिक मराठी	ल. रा. नसिराबादकर	फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
२)	भाषिक सर्जन आणि उपयोजन	राजन गवस व इतर	दर्या प्रकाशन, पुणे
३)	सृजनात्मक लेखन	डॉ. आनंद पाटील	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
४)	जाहिरातीचं जग	यशोदा भागवत	मौज प्रकाशन, मुंबई
५)	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
६)	पॉप्युलर रीतिपुस्तक	रामदास भटकळ व इतर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
७)	मराठी लेखन मार्गदर्शिका	यास्मिन शेख	राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई
८)	वर्तमान पिढीचे संदर्भ	चंद्रकांत पोतदार	द.म.सा. सभा, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

Choice Based Credit System

June 2016 onwards

Class: B. Com. I

Generic Elective (GE) : MARATHI (Course -A)

अनुषंगिक निवड : मराठी (अभ्यासपत्रिका -अ)

पाठ्यपुस्तक : संवाद

Human Values

Semester: I

गद्य

विभाग / Module	Topic	Teaching Hours	Credits	
विभाग १ Module I	१. अमृताचे कुंभ-यशवंतराव चव्हाण २. चिंतन-डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम ३. पाणी-माधव आचवल	15	1	Human Values
विभाग २ Module II	१. भ्रमंती- इरावती कर्वे २. फणस-मधु मंगेश कर्णिक ३. निंबोणीच्या झाडामागे-मंगेश पाडगावकर	15	1	Human Values
विभाग ३ Module III	१. भागिर्थी मावशी-महादेव मोरे २. आये-उर्मिला पवार ३. शोध-प्रकाश नारायण संत	15	1	Human Values
विभाग ४ Module IV	अ) आकलन १. व्यवस्थापन कौशल्ये २. संवादकौशल्ये-गटचर्चा, मुलाखत ब) लेखन कार्यालयीन लेखन अ) टिप्पणीलेखन ब) इतिवृत्तलेखन	15	1	Professional Ethics

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	अमृताचे कुंभ	यशवंतराव चव्हाण	शिवाजी विद्यापीठ दीक्षांत समारंभातील भाषण
२)	अग्निपंख	डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम	राजहंस प्रकाशन, पुणे २००५
३)	किमया	माधव आचवल	मौज प्रकाशन, मुंबई २००७
४)	प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह	के. ज. पुरोहित	साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली २०१०
५)	चेहन्यामागचे चेहरे	महादेव मोरे	मेहता प्रकाशन, पुणे २००२
६)	काळोख गर्भ	संपा. बबन लोंढे व इतर	ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई २०१२
७)	पंखा	प्रकाश नारायण संत	मौज प्रकाशन, मुंबई २००९
८)	व्यावहारिक मराठी	ल. रा. नसिराबादकर	फडके प्रकाशन, कोल्हापूर २००८
९)	भाषिक सर्जन आणि उपयोजन	राजन गवस व इतर	दर्या प्रकाशन, पुणे २०१२
१०)	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे २००४
११)	मराठी लेखन मार्गदर्शिका	यास्मिन शेख	राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई

Pattern of Question Paper
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	अ	योग्य पर्याय निवडा.	05
	ब	एका शब्दात/वाक्यात उत्तर लिहा.	05
Q. 2.		विभाग 1 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 3.		विभाग 2 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 4.		विभाग 3 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 5.		विभाग 4 वरील लघूत्तरी प्रश्न	
	अ	व्यवस्थापन कौशल्ये/संवादकौशल्ये (दोन पैकी एक)	05
	ब	टिप्पणीलेखन/इतिवृत्तलेखन (दोन पैकी एक)	05
प्रश्न क्र. 1 मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग 1,2,3 वरील असतील.			

Class: B. Com. I

Generic Elective (GE) : MARATHI (Course –B)

अनुषंगिक निवड : मराठी (अभ्यासपत्रिका -ब)

पाठ्यपुस्तक : संवाद

Human Values

Semester: II

पद्य

विभाग / Module	Topic	Teaching Hours	Credits	
विभाग १ Module I	शांता शेळके १. सारें संपले तांडव २. सहजखूण ३. गिचमीड ४. ही वाट दूर जाते ५. पैठणी	15	1	Human Values
विभाग २ Module II	वसंत बापट १. सेतू २. फुंकर ३. बाभुळझाड ४. एक डोळा आणि एक डोळा ५. रंगाने तू गव्हाळ	15	1	Human Values
विभाग ३ Module III	अरुण काळे १. सनातन मोडस ऑपरेंडी २. नाती संपली म्हणजे... ३. माणसाचं माळरान होतंच शेवटी ४. डिस्कव्हरीवर सर्वचजण दिसत नसतात ५. मल्टीलूटालुटीचा झिंग लपालपा	15	1	Gender Equality
विभाग ४ Module IV	अ) आकलन १. इंग्रजी उतान्याचे सुबोध मराठीत भाषांतर ब) लेखन १. प्रसारमाध्यमासाठी निवेदन २. वृत्तपत्रासाठी जाहिरातलेखन	15	1	Professional Ethics

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१)	गोंदण	शांता शेळके	मेहता प्रकाशन, पुणे १९८२
२)	कविता विसाव्या शतकाची	संपा. शांता शेळके व इतर	उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे २०००
३)	स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता	संपा. वसंत पाटणकर	नॅशनल बुक ट्रस्ट, २०१२
४)	नंतर आलेले लोक	अरुण काळे	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई २००८
५)	निवडक मराठी समीक्षा	गो. मा. पवार, म. द. हातकणंगलेकर	साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली २००७

Pattern of Question Paper

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	अ	योग्य पर्याय निवडा.	05
	ब	एका शब्दात/वाक्यात उत्तर लिहा.	05
Q. 2.		विभाग 1 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 3.		विभाग 2 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 4.		विभाग 3 वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	10
Q. 5.		विभाग 4 वरील लघूत्तरी प्रश्न	
	अ	इंग्रजी उतान्याचे सुबोध मराठीत भाषांतर	05
	ब	प्रसारमाध्यमासाठी निवेदन/वृत्तपत्रासाठी जाहिरातलेख (दोन पैकी एक)	05
प्रश्न क्र. 1 मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग 1,2,3 वरील असतील.			

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१/बी.कॉम.१ : B.A. I/B.Com I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Compulsory Generic Elective (CGE-1) : Marathi (Course - A)

आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-1) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - अ)

सत्र १ : Semester - I

पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता

Human Values

१. नापास मुलांची गोष्ट (निवडक लेख)

संपा. अरुण शेवते, ऋतुरंग प्रकाशन, मुंबई.

२. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा

उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयी अभिरूची विकसित करणे.

२. मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय करून देणे.

३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि उच्च मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.

४. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून विविध परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षांची पूर्वतयारी करून देणे.

५. निबंधलेखनाच्या माध्यमातून भाषा उपयोजनाची कौशल्ये विकसित करणे.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	१) निवड - यशवंतराव चव्हाण २) चाटेवरच्या सावल्या - कुसुमाग्रज ३) पन्नास पैकी शून्य मार्कस् - शांताबाई शेळके	१५	१
विभाग २ Module II	४) शब्दांचे मोल - चंद्रशेखर धर्माधिकारी ५) संगमनेरचे दिवस - दया पवार व्यक्तिविशेष लेख : ६) संकल्प सिद्धीला नेणारा महापुरुष : डॉ. बापूजी साळुंखे - बळवंत-देशमुख	१५	१
विभाग ३ Module III	● व्यक्तिमत्त्व संकल्पना ● व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक ● व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व	१५	१
विभाग ४ Module IV	● भाषिक कौशल्ये (श्रवण, वाचन, भाषण आणि लेखन कौशल्ये) ● कार्यक्रमाचे संयोजन - स्वागत, प्रास्ताविक, परिचय, मनोगत, आभार, सूत्रसंचलन आणि कार्यक्रमाचे फलकलेखन	१५	१

Human Values

Human Values

Human Values

संदर्भ ग्रंथसूची:

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	बदलते मराठी साहित्य व संस्कृती	संपा. विलास रणसुभे	श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर
२	शिक्षण महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे	संपा. सुरेश पाटील, तुकाराम पाटील	पारख प्रकाशन, बेळगांव
३	निळी पहाट	ग. ग. जाधव	सुरेश एजन्सी, पुणे
४	साहित्यसंवाद	वि. शं. चौधुले	प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५	मराठी साहित्यातील स्पंदने	गो. म. कुलकर्णी	सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
६	साहित्यातील विचारधारा	के. रं. शिरवाडकर	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
७	चिंतनाच्या वाटा	निर्मलकुमार फडकुले	मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
८	साहित्य समजून घेताना	दत्ता भगत	मीरा बुक्स अँड पब्लिकेशन, औरंगाबाद
९	साहित्य : मूल्य आणि मूल्यांकन	निशिकांत ठकार	सुविधा प्रकाशन, सोलापूर
१०	साहित्य, भाषा आणि समाज	मिर्लिंद बोकिल	मौज प्रकाशन, मुंबई
११	व्यावहारिक मराठी	ल.रा. नसिराबादकर	फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
१२	भाषिक सर्जन आणि उपयोजन	राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील	दर्या प्रकाशन, पुणे
१३	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१४	सूत्रसंचलन : एक प्रयत्नसाध्य कला	श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१/बी.कॉम.१ : B.A. I/B.Com I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Compulsory Generic Elective (CGE-2) : Marathi (Course - B)

आवश्यक अनुपंगिक निवड (CGE-2) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - ब)

सत्र २ : Semester - II

पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता

Human Values

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	१. संत नामदेव १) पतितपावन २) पंढरीस जावे २. अनंत फंदी १) जमाना आला उफराटा २) हे मुर्खा खूण तर्का ३. महात्मा फुले १) मानवांचा धर्म एक २) धीर ४. बालकवी १) फुलराणी २) अप्सरांचे गाणे	१५	१
विभाग २ Module II	५. विंदा करंदीकर १) माझ्या मना बन दगड २) झपताल ६. वाहरू सोनवणे १) गोधड २) चळवळ म्हणजे ७. प्रज्ञा दया पवार १) माणसासारखा माणूस असूनही २) आग आणि फुफाटा ८. एकनाथ पाटील १) शहर एक उदास पोकळी २) शोधयात्रा	१५	१
विभाग ३ Module III	• निबंधाचे स्वरूप, व्याप्ती • निबंधाचे घटक • निबंधाचे प्रकार • निबंधाची वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ४ Module IV	• निबंध लेखन (प्रात्यक्षिकासह वर्गात सराव करून घेणे)	१५	१

Human Values

Gender Equality

Human Values

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	नामदेव गाथा	ड. श्री. शैणोलीकर	साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली
२	अनंत फंदी यांच्या कविता व लावण्या	संपा. मधुकर मोढे	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
३	महात्मा फुले समग्र वाङ्मय	संपा. धनंजय कीर व इतर	महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
४	समग्र बालकवी	संपा. नंदा आपटे	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
५	संहिता	संपा. मंगेश पाडगावकर	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
६	गोधड	वाहरु सोनवणे	रविराज प्रकाशन, पुणे
७	मी भिडवू पाहतेय समग्राशी डोळा	प्रज्ञा पवार	ग्रंथाली, मुंबई
८	खुट्यांवर टांगलेली दुःखं	एकनाथ पाटील	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
९	संत नामदेव	हे. वि. इनामदार	केसरी प्रकाशन, पुणे
१०	संत नामदेव : समाजशास्त्रीय अभ्यास	श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, पुणे
११	मराठी शाहिरी वाङ्मयाचे स्वरूप	चंद्रकांत व्यवहारे	विश्वभारती प्रकाशन, नागपूर
१२	मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप	संपा. गो. मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१३	साहित्य अध्यापन व प्रकार	संपा. श्री. पु. भागवत व इतर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१४	मराठी कविता आणि आधुनिकता	यशवंत मनोहर	सुगावा प्रकाशन, पुणे
१५	आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती	भुजंग मेश्राम	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
१६	आदिवार्ता (वाहरु सोनवणे विशेषांक)	संपा. दिपककुमार वळवी, उमाकांत वळवी	शिवकमल प्रकाशन, कोल्हापूर
१७	वाहरु सोनवणे : व्यक्तीपासून समष्टीपर्यंतचा सम्यक प्रवास	संपा. प्रशांत नागावकर	सम्यक विद्रोही प्रबोधन प्रकाशन, कोल्हापूर
१८	वर्तमान पिढीचे संदर्भ	संपा. चंद्रकांत पोतदार	द.म.सा.प्रकाशन, कोल्हापूर
१९	काव्याची भूषणे	म.वा. धोंड	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२०	मराठी कवितेच्या नव्या दिशा	महेंद्र भवरे	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
२१	आदिवासी साहित्य	अमर कांबळे	निर्मिती प्रकाशन, कोल्हापूर
२२	मराठी निबंध	रा. ग. जाधव	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
२३	मराठी निबंध : उद्गम आणि विकास	गिरीश मोरे	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील निबंधलेखन (चार पैकी एक)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१ : B.A. I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Discipline Specific Core (DSC-A1) : Marathi (Course - I)

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-A1) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - १)

सत्र १ : Semester - I

पाठ्यपुस्तक - अक्षरबंध

Humnah Valver

१. कथा - निवडक भास्कर चंदनशिव - लाल चिखल (निवडक कथा)

संपा. इंद्रजित भालेराव, लोकवाङ्मय गृह, मंबई.

२. चित्रपट : आस्वाद प्रक्रिया

उद्दिष्ट्ये :

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयी अभिरूची विकसित करणे.

२. मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय करून देणे.

३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि उच्च मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.

४. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून विविध परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षांची पूर्वतयारी करून घेणे.

५. चित्रपट आणि प्रसारमाध्यमे यांच्या लेखन आणि उपयोजनाच्या आकलनाचा अवकाश वाढविणे.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	कथा - निवडक भास्कर चंदनशिव • उमाळ • जांभळढव्ह • तडा	१५	१
विभाग २ Module II	• वासना • लाल चिखल • प्राणी	१५	१
विभाग ३ Module III	• चित्रपट म्हणजे काय? • चित्रपट : एक दृक श्राव्य माध्यम • चित्रपट : माध्यमांतर • दिग्दर्शकाचा दृष्टिकोन • छायाचित्रण	१५	१

Humnah
19/11/18

Gender
Equality

Professional
Ethics

विभाग ४ Module IV	<ul style="list-style-type: none"> ● चित्रपटाची कथा - पटकथा - संवाद ● चित्रपटाचे संगीत - गीत ● अभिनय ● ध्वनी - प्रकाशयोजना - वेशभूषा ● संकलन - संपादन ● चित्रपटाचा आश्वाद 	१५	१
----------------------	---	----	---

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	मराठी कथा : रूप आणि परिसर	म. द. हातकणंगलेकर	सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
२	भास्कर चंदनशिव यांची कथा आणि स्वरूप	सुनील चंदनशिवे	शब्दाली प्रकाशन, पुणे
३	कथाकार भास्कर चंदनशिव	मथू सावंत	सुविधा प्रकाशन, सोलापूर
४	मराठी साहित्य : आकलन आणि आस्वाद	विश्वनाथ शिंदे	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
५	माती आणि नाती	भास्कर चंदनशिव	निर्मल प्रकाशन, नांदेड
६	ग्रामीण साहित्य आणि संस्कृती	मोहन पाटील	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
७	शूटिंग	श्री. दा. पानवलकर	मौज प्रकाशन, मुंबई
८	सय	सई परांजपे	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
९	लमाण	डॉ. श्रीराम लागू	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१०	सामना (चित्रपटाची पटकथा)	विजय तेंडूलकर	नीलकंठ प्रकाशन, पुणे
११	चौकटीबाहेरचा सिनेमा	गणेश मतकरी	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१२	चलतचित्र	अरुण खोपकर	राजहंस प्रकाशन, पुणे
१३	अभिनयाचे प्राथमिक सहा पाठ	सदाशिव अमरापूरकर, विनायक दातेगावकर	लोकवाडमयगृह प्रकाशन, मुंबई.

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१ : B.A. I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Discipline Specific Core (DSC-A13) : Marathi (Course - II)

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-A13) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - २)

सत्र २ : Semester - II

पाठ्यपुस्तक - अक्षरबंध

अक्षरबंध
वाक्ये

१. कविता : ... बाकी सर्व ठीक आहे - लोकनाथ यशवंत (निवडक कविता)

प्रकाशक - समुद्र पब्लिकेशन, नागपूर

२. वृत्तपत्रीय व स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखन

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	...बाकी सर्व ठीक आहे - लोकनाथ यशवंत (निवडक कविता) १) जीवाचा आटापिटा २) मुख्यप्रवाह ३) एका वृक्षाची गोष्ट ४) राग ५) जीवन सुंदर आहे ६) भविष्य ७) तडजोड ८) पर्सनल मुलाखत	१५	१
विभाग २ Module II	९) गौडबंगाल १०) पर्यावरण ११) सोन्याचा दात १२) मांजर १३) स्पर्श १४) युद्ध असे सुरू होते १५) जन्म आईचा १६) शेतमजूर	१५	१
विभाग ३ Module III	वृत्तपत्रीय लेखन • बातमी • अग्रलेख • वाचकांचा पत्रव्यवहार • नाटक/चित्रपट परीक्षण	१५	१

Human
Values

Gender
Equality

Professional
Ethics

विभाग ४ Module IV	<p>उपयोजित व स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखन</p> <p>अ) पत्रलेखन : पत्रलेखनाचे स्वरूप व प्रकार, पत्रलेखनाचे बदललेले स्वरूप - ई. पत्रव्यवहार, प्रात्यक्षिकासह पत्रलेखन</p> <p>ब) आकलन :</p> <ul style="list-style-type: none"> • आकलनाचे स्वरूप • उताऱ्याचे आकलन • कवितेचे आकलन • प्रात्यक्षिकासह उतारा व कवितेवरील आकलन 	१५	१
----------------------	---	----	---

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक/संपादक	प्रकाशन
१	दलित साहित्याची वैचारिक पार्श्वभूमी	जनार्दन वाघमारे	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
२	दलित साहित्य : एक अभ्यास	संपा. अर्जुन डांगळे	सुगावा प्रकाशन, पुणे
३	दलित कवितेचे नवे प्रवाह	महेंद्र भवरे	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
४	दलित कविता व दलित साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र	म. सु. पाटील	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
५	बदलते मराठी साहित्य व संस्कृती	संपा. विलास रणसुभे	श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर
६	साहित्य, भाषा आणि समाज	मिलिंद बोकिल	मौज प्रकाशन, मुंबई
७	मराठी कविता : आकलन आणि आस्वाद	नागनाथ कोत्तापल्ले	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
८	आंबेडकरी साहित्य : स्थिती आणि स्थित्यंतरे	भगवान ठाकूर	आकांक्षा प्रकाशन, पुणे
९	सदाचार अर्थात नैतिक मूल्यांचे शिक्षण	संपा. रघुनाथ केेंगार, दादासाहेब यादव	क्रांतिबा प्रकाशन, कराड
१०	व्यावहारिक मराठी	संपा. सयाजीराजे मोकाशी, रंजना नेमाडे	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर
११	भाषिक सर्जन व उपयोजन	राजन गवस, अरूण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील	दर्या प्रकाशन, पुणे
१२	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१३	प्रबोधनाची निवडक पत्रे	डॉ. श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-३ : Semester No. III

Inter Disciplinary Studies (IDS-I) Marathi Paper No. 1

साहित्यकृती : कर्मवीर भाऊराव पाटील (चरित्र)

ए.व्ही.मॅथ्यू, प्रकाशक-सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

(मदर ग्रंथाचा पहिला खंड पु.क्र. १ ते २९३ पर्यंत अभ्यासक्रमामाठी प्राह्य असेल)

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठीतील चरित्रात्मक वाङ्मयाचा परिचय करून घेणे.
२. चरित्रात्मक वाङ्मयातील चरित्र नायकाच्या व्यक्तित्वाचे पैलू अभ्यासणे.
३. चरित्रात्मक वाङ्मयातून सामाजिक, शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक जीवनाची पार्श्वभूमी समजून घेणे.
४. चरित्रात्मक वाङ्मयाद्वारे राष्ट्रीय एकात्मता आणि मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
५. जाहिरात लेखनाची कौशल्ये विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या व्यक्तित्वाची जडणघडण व व्यक्तित्वाचे पैलू	१५	१
विभाग २ Module II	कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे कार्य	१५	१
विभाग ३ Module III	कर्मवीर भाऊराव पाटील या चरित्र ग्रंथातील वाङ्मयीन विशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - जाहिरात लेखन १. वृत्तपत्रासाठी जाहिरात लेखन २. आकाशवाणीवरील जाहिरात लेखन ३. चित्रवाणीवरील जाहिरात लेखन	१५	१

मूलभूत वाचन:

१. पाटील, अजित	भाष्यमाला देव, प्रकाशक-सर्कायलन इंडिया लिमिटेड, पुणे
२. पाटील, अजित	कर्मवीररायण, प्रकाशक- सचिव, श्यम शिक्षण संस्था, आतारा
३. फवार, वा. ग.	कर्मवीर भाऊराव पाटील, मातृभूमी प्रकाशन, पुणे
४. सोमल, द. ता.	कर्मवीर भाऊराव पाटील,
५. जाधव, रमेश	कर्मवीर भाऊराव पाटील,
६. सोडपल, ह. कि.	कर्मवीर पाटील,
७. पाटील, पी. जी.	कर्मवीरोपनिषद् अर्थात कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या आठवणी,
८. पाटील, विमल	चटवृक्ष,
९. पाटणे, संभाजीराव	त्यागपूर्ती कर्मवीर भाऊराव,

पूरक वाचन:

११. जोशी, अ. म.	चरित्र-आत्मचरित्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१२. सोमल, नारायण	अविस्मरणीय चरित्र - आत्मचरित्रे, अथर्व पब्लिकेशन, जळगांव
१३. नरिसावादकर, ल. स.	व्यवहारोपयोगी मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९४
१४. घोसपट्टे, अक्षय	संवाद आणि लेखन कौशल्ये, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१९
१५. तीर, पृथ्वीराज (संघा.)	मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, २०१८
१६. जोशी, प्रभाकर व बलें, वासुदेव	उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
१७. जोशी, प्रभाकर	उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
१८. कुंभार, प्रकाश	उपयोजित भाषाविज्ञान आणि प्रसारमाध्यमे, अक्षरदातन, कोल्हापूर, २०१८

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील चम्बुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-४ : Semester No. IV

Inter Disciplinary Studies (IDS-2) Marathi Paper No. 2

साहित्यकृती : आटपाटनगरीच्या कथा (कथासंग्रह)

द.ता. भोमले, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१८

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठी कथा वाङ्मयाचा उगम, विकास व स्वरूप अभ्यासणे.
२. लोककथेचे रचनाविशेष आणि आजची प्रयोगशील कथा यांचा परस्पर अनुबंध अभ्यासणे.
३. वर्तमानातील प्रश्न लोककथांचे तंत्र व आविष्कार पद्धतीद्वारे कसे मांडले जातात याचा अभ्यास करणे.
४. मुलाखतलेखन तंत्र विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	आटपाटनगरीच्या कथा - आशयमूत्रे	१५	१
विभाग २ Module II	आटपाटनगरीच्या कथा - मिथकातून उलगडणारे समकालीन वास्तव	१५	१
विभाग ३ Module III	आटपाटनगरीच्या कथा - वाङ्मयीन विशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - मुलाखतलेखन तंत्र १. मुलाखतीची पूर्वतयारी २. वृत्तपत्रासाठी मुलाखतलेखन ३. आकाशवाणीतील मुलाखत ४. दूरचित्रवाणीत विल मुलाखत	१५	१

पुस्तकसूची वाचन:

१. अंचभाई, विनायक
२. जवंजाल, सुनिल
३. साधल, चांगदेव
४. क.रम. सहेंद्र

- लेख- एक विनायक कलाकृती आटपाटनगरीच्या कथा, चपराक (मासिक), सप्टेंबर, २०१५
- लेख- जणव्याता श्रीमंत काणाया विचारांची गेपती म्हणजे आटपाटनगरीच्या कथा, टि.ए.वाराण, ७ फेब्रु, २०१६
- ग्रंथपरिचय, शब्दरुची (मासिक), सप्टें., २०१५
- लेख- आटपाटनगरीच्या कथा, म.आ.प. पुणे, ऑक्टो., २०१८

पुस्तक वाचन:

१. काशी, मुधा
२. काव्य, रा. ग.
३. हंकार, जी. के.
४. इच्छलळे, अशोक
५. शानर, गणेशलेकर, म. द.
६. शार, पंडित
७. शैलगावदाकर, ल. रा.
८. शोभाडे, अक्षय
९. नीर, पृथ्वीराज (संपा.)
१०. शोभा, प्रभाकर व बले, वासुदेव
११. शोभा, प्रभाकर
१२. केशव, प्रकाश
१३. शोभाडे, जयप्रकाश

- कथा : संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन, मुंबई
- मराठीतील कथारूपे, मोहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९९
- मराठी कथा : मूल्य आणि न्याय, ललित पब्लिकेशन, मुंबई, २०१८
- मराठी कथा : परंपरा आणि नवता (अक्षरयात्रा), राजा प्रकाशन, मुंबई
- मराठी कथा : रूप आणि परिसर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
- कथा : रूप आणि आस्वाद, नीहारा प्रकाशन, पुणे
- व्यवहारांपयोगी मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९४
- संवाद आणि लेखन कौशल्ये, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१९
- मराठी भाषिक कौशल्ये विकसित, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, २०१८
- उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
- उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
- उपयोजित भाषाविज्ञान आणि प्रसारमाध्यमे, अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८
- मुलाखत तंत्र व मंत्र, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न क्र.	योग्य पर्याय निवडा	गुण
प्रश्न १	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न २	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-३ : Semester No. III

Discipline Specific Core Course (DSC-C1) Marathi Paper No.III

विद्याशाखीय विशेष भाषा (DSC-C1) (अभ्यासपत्रिका - ३)

साहित्यकृती : काय डेंजर बारा सुटलाय! (नाटक)

जयंत पवार, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २०११

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

Humah
Values

उद्दिष्ट्ये:

१. नाटक या वाङ्मय प्रकाराचे आकलन करून घेणे.
२. समकालीन नाटकातून नाटककाराच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशाप्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
३. नाट्याभ्यासाद्वारे प्रयोगरूप नाटक व नाट्यक्षेत्रातील ज्ञानसंपादनास चालना देणे.
४. नाट्याभ्यासातून सभ्यता, संस्कृती, राष्ट्रीय एकत्वता व बंधुता वाढीस लावणे.
५. विद्यार्थ्यांमध्ये संवादलेखन कौशल्य विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	काय डेंजर बारा सुटलाय! - आशयसूत्रे	१५	१
विभाग २ Module II	काय डेंजर बारा सुटलाय! - पाने, घटनाप्रसंग, संवाद व संघर्षाचे स्वरूप	१५	१
विभाग ३ Module III	काय डेंजर बारा सुटलाय! - नाट्यविशेष व भाषाविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - संवाद लेखन ● संवाद : स्वरूप आणि व्याख्या ● संवाद कौशल्यासाठी आवश्यक बाबी ● संवादाचे प्रकार ● उदाहरणदाखल कथानकावर संवादलेखन	१५	१

Humah
Values

Humah
Values

Humah
Values

सूचक वाचन :

१. कट्टी - नरंगडा, नीलमसा लेख- 'अंतर्वाद्य हादग्यणास वारा' न. वृत्तमाधुर्य, मुंबई, १४/८/२०१०
२. वारमाकर, दीपेश लेख- 'जागतिकीकरणाचा डॅजर वारा' आपल्या धर्ममित्र (दिवाळी अंक) नॉव्हेंबर, डिसेंबर, २०१२
३. वागले, प्रभाकर लेख- 'काय डॅजर वारा सुटलाय-एक विचार' साहित्य आणि सांस्कृतिक संवेदन, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.
४. जोशी, राजेश भाव्या लेख- 'नक्षत्रधी पुस्तके - काय डॅजर वारा सुटलाय' ललित, साठे., २०११
५. पवार, जयंत लेख- 'एका युव्याचा गुंताडा' साधना, पुणे, १२ जाने., २०१३
६. आठलेंकर, संजय लेख- 'खूप मोठे अवमान गोळा करावं लागत' साधना, पुणे, १२ जाने., २०१३
७. गमरे, गौतम दा. लेख- 'काय डॅजर वारा सुटलाय' रंगवाचा (मासिक), फेब्रु., २०१७
८. गुप्त, विश्राम लेख- 'काय डॅजर वारा सुटलाय-बोलकी हिंसा' परिवर्तन (त्रैमासिक), मुंबई, एप्रिल, मे, जून, २०१२
९. नाडकर्णी, कमलाकर लेख- 'काय डॅजर वारा सुटलाय' दै. आपलं महानगर, मुंबई, २० ऑगस्ट, २०१०

पूरक वाचन :

१०. धोंडे, चंद्रकांत मराठी नाट्यसमीक्षेचा इतिहास, परिमल प्रकाशन, औरंगाबाद
११. कुलकर्णी, व. दि. नाटक : रंगाविष्कार आणि रंगास्वाद, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
१२. शिंदे, विश्वनाथ व म्हात, हिमांशु मराठी नाटक आणि रंगभूमी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००८
१३. कुलकर्णी, द. वि. नाटक : स्वरूप आणि समीक्षा, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
१४. भावे, पुष्पा रंग नाटकाचे, राजहंस प्रकाशन, मुंबई
१५. गावडे, गोपाल मामा चरकर : प्रयोगाची नांदी, मनोकामना प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१७
१६. भगत, दत्ता मराठी नाटक आणि रंगभूमीचा इतिहास: आरंभ ते १९९० पर्यंत, प्रकाशक महाराष्ट्र राज्य साहित्य, संस्कृती मंडळ, २०१९
१७. कानडे, सु. श्री. मराठी रंगभूमीची १२५ वर्षे : नाट्यत्रिषयक ठळक नांदी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाउस पुणे, २०१०
१८. घोंगपडे, अक्षय संवाद आणि लेखन कौशल्ये, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१९
१९. तौर, पृथ्वीराज (संपा.) मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, २०१८
२०. जोशी, प्रभाकर व बले, ज्ञानमुद्रा उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
२१. जोशी, प्रभाकर उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	सोप्या पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वर लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न १, १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-३ : Semester No. III

Discipline Specific Core Course (DSC-C2) Marathi Paper No. IV

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-C2) (अभ्यासपत्रिका - ४)

पाठ्यपुस्तक : काव्यगंध

Human Values

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठी काव्यपरंपरा व प्रवाहांची ओळख करून घेणे.
२. मराठी काव्यातून प्रकट होणारे माणूस आणि समाज यातील परस्पर संबंध शोधणे.
३. कवितेच्या कलात्मक आकृतीबंधाचे मूल अभ्यासणे.
४. काव्यप्रवाहानुरूप काव्यलेखनाचे विशेष अभ्यासणे.
५. प्रात्यक्षिकाद्वारे काव्यलेखन कौशल्ये रुजविणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	केशवसुत- १. अंत्यजाच्या मुलाचा पहिला प्रश्न २. नवा शिपाई (सामाजिक) ३. तुतारी ४. मजुरावर उपासमारीची पाळी ५. गोफण केली छान! वसंत बापट- १. फुंकर २. जपायबाला शिकली होतीस ३. आज (प्रेमविषयक) अचानक ४. राजकुं रूपडे ५. विमृती	१५	१
विभाग २ Module II	नारायण सुर्वे- १. दोन दिवस २. माझी आई ३. गिरणीची लावणी (श्रमविषयक) ४. पोपटर ५. नेहरू गेले त्या वेळची गोष्ट वसंत आंबाजी डहाके- १. त्या संध्याकाळी समुद्र २. आख्यान (महानगरीय) ३. खेळ ४. पुतळे ५. वास्तववाद	१५	१
विभाग ३ Module III	अजीमे नवाज राही- १. दुष्काळ : काही संदर्भ (वर्चितांची कविता) २. जातीय दंगल : बारा भानगडींची तेरा चळणे ३. सुरक्षेची हमी देणारा कळपवाद! ४. मोडतांडीतून डागडुजीची भाषा शिकताना ५. मोहल्ला, पक्षी आणि कातरवेळ कल्पना दुधाळ- १. बाय आणि गाय २. झुलत्या फांदीला (कृषी जाणीव) ३. घोषणा ४. खस्ता ५. धग असतेच आसपास	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - काव्यनिर्मिती प्रक्रिया १. प्रसंगावर २. फलनेवर ३. चित्रावर ४. अनुभवावर	१५	१

Gender Equality

Human Values

Human Values

मूलभूत वाचन:

१. पीडित, भ. श्री. (संग)	सागर चेतनचमुन, वहीनस प्रकाशन, पुणे
२. क्षीरसागर, शंकरदाजी	संपूर्ण केशवचमुन, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००१
३. बापट, वसंत	मेतू, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, पुनसंस्करण, २००४
४. कुसुमाग्रज (संग.)	निवडक नारायण सुर्वे, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, १९९४
५. सुर्वे, नारायण	माझे विद्यापीठ, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, आवृत्ती २ री, २००५
६. इहाके, व्यसंत आवाजी	गुभवर्तमान, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९९७
७. इहाके, व्यसंत आवाजी	शुनःशेष, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, १९९६
८. इहाके, व्यसंत आवाजी	चित्रलिपी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २००६
९. राही, अजीम नवाज	व्यवहाराचा काला घोडा, मुक्तछंद प्रकाशन, नागपूर, २००४
१०. राही, अजीम नवाज	कल्लोळातला एकांत, अक्षरमानव प्रकाशन, पुणे, २०१२
११. राही, अजीम नवाज	वर्तमानाचा वतनदार, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०१७
१२. दुधाळ, कल्पना	सिडर कर म्हणतेय माती, हर्मिस प्रकाशन, पुणे
१३. दुधाळ, कल्पना	धग असतेच आसपास, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
१४. कदम, महेंद्र	लेख-कल्पना दुधाळ यांचं श्रेतीशास्त्र, साप्ता. चित्रेक, ५ मार्च, २०१८
१५. धमकरटे, सुशील	मुलाखत-कल्पना दुधाळ यांची मुलाखत, अक्षरनामा, १२ जाने., २०१८
१६. शर्मा, नीला	लेख-कल्पना व वास्तवाद्म्यानचा पून ठरलेली कविता, दै.सकाळ, ८ मार्च, २०१८
१७. कदम, महेंद्र	लेख-कल्पना दुधाळ यांच्या कवितेची शैली, कवितेची शैली, अक्षरवाङ्मय, पुणे, २०१९
१८. शानेदिवान, राजेखान	भारतीय मुसलमानःवर्तमान आणि भविष्य, अक्षरदालन प्रकाशन, कोल्हापूर
१९. कुलकर्णी, अंजली	लेख-वर्तमानाचा स्वशोध, दै. लोकसत्ता, पुणे १५ एप्रिल, २०१८
२०. चांदवडकर, तुषार	लेख-वर्तमानाचा वतनदार, दै.सकाळ, रविवार पुरवणी, २९ एप्रिल, २०१८

पूरक वाचन:

२१. मानव, विशार	युगांतराची कविता, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई
२२. पी. विठ्ठल	मराठी कविता:समकालीन परिदृश्य, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद, २०१९
२९. रसाळ, सुधीर	काही मराठी कवी : जाणिव्हा आणि शैली, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९६
३०. सुर्वे, कृष्णाबाई नारायण	भास्तरांची मावली, डिपल प्रकाशन, मुंबई

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण = ५० : Total Marks-50

प्रश्न	सोप्या पर्याय निवडा	गुण
प्रश्न १	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न २	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ४ वर लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-४ : Semester No. IV

Discipline Specific Core Course (DSC-C25) Marathi Paper No. V

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-C25) (अभ्यासपत्रिका - ५)

साहित्यकृती : माती, पंख आणि आकाश (आत्मचरित्र)

जानेश्वर मुळे, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती अकरावी, २०१७

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

Human
Values

उद्दिष्ट्ये:

१. आत्मचरित्र या वाङ्मयप्रकाराची ओळख करून घेणे.
२. इतर वाङ्मयप्रकार आणि आत्मचरित्र यातील अभिव्यक्ती रूपांचा अभ्यास करणे.
३. आत्मचरित्रकाराच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडण-घडण आणि त्याचा समकाल समजून घेणे.
४. वेगवेगळ्या भारतीय प्रांतातील व परदेशातील जीवनदर्शन समजून घेणे.
५. आत्मवृत्तपर लेखन कौशल्ये विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	माती, पंख आणि आकाश - जीवनानुभवाचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module II	माती, पंख आणि आकाश - शैक्षणिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक पर्यावरण	१५	१
विभाग ३ Module III	माती, पंख आणि आकाश - वाङ्मयीन गुणविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - आत्मवृत्तलेखनाचे स्वरूप १. आत्मकथन/स्वकथन २. प्रवास वर्णन ३. संज्ञानिशी	१५	१

Human
Values

Human
Values

Human Values

मूल्यांकन वाचन:

१. जयशंकरप्रसाद, गाँव लेख-अंतःकरणाच्या टाच घेणारे वेगळ्या घाटाची आत्मकथन, दै.सकाळ, १ मार्च, १९९८
२. शंकरलाल, मीना लेख-वेगळ्या घाटाचे आत्मचरित्र, दै. तरुण भारत, २६ जुलै, १९९८
३. लोकनाथ, राजू लेख-माती, पंख आणि आकाश, दै. महासत्ता, ३० ऑगस्ट, १९९८
४. सत्यनारायण, माजरी लेख-माती, पंख आणि आकाश, दै. लोकसत्ता, लोकसंग, ६ सप्टें., १९९८
५. काहीभस्कर, मधुमालती लेख-त्वानितम्य शैलीतील आत्मचरित्र, दै. पुढारी, ३१ जाने., १९९९.
६. गजवंत, गंगाधर लेख-मातीतून घेतलेल्या आकाशाभगरीची सुरम, सफळ आत्मकथाणी, दै.सकाळ, ४ जुलै, १९९९

पुस्तक वाचन:

८. चोशी, अ. म. चरित्र-आत्मचरित्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
९. शंभूले, नारायण अविस्मरणीय चरित्र - आत्मचरित्रे, अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव
१०. हस्तक, उषा मराठीतील आत्मचरित्रात्मक लेखन, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
११. शानेदिवान, राजेखान खाली जमीन वर आकाश - एक विमर्ष, शब्दवेल प्रकाशन, कोल्हापूर, २००८
१२. वाळसेकर, सतीश वाचणाऱ्याची रोजनिशी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-४ : Semester No. IV

Discipline Specific Core Course (DSC-C26) Marathi Paper No. 6

विद्याशास्त्रीय विशेष गाभा (DSC-C26) (अभ्यासपत्रिका - ६)

साहित्यकृती : जुगाड (कादंबरी)

किरण गुरव, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१८

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

Humana Values

उद्दिष्टे:

- कादंबरी वाङ्मयप्रकाराची ओळख करून घेणे.
- समकालीन कादंबरीतील नव्या अवकाशाचा शोध घेणे व आधुनिकतेमधील अंतर्विरोध समजून घेणे.
- मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
- कादंबरीलेखनाचे विशेष अभ्यासणे.
- वृत्तांतलेखन कौशल्ये रुजविणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	जुगाड - आशयमूत्रे	१५	१
विभाग २ Module II	जुगाड - घटना, प्रसंग आणि व्यक्तिरेखांचे स्वरूप व पत्रांतरण	१५	१
विभाग ३ Module III	जुगाड - वाङ्मयीन विशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - वृत्तांतलेखन : • वृत्तांतलेखनाचे स्वरूप • वृत्तांतलेखनाचे घटक आणि वैशिष्ट्ये • वृत्तांतलेखकाच्या अंगी आवश्यक गुण • साहित्य/संशोधन/शैक्षणिक स्थळाम अभ्यास सहलीद्वारे प्रत्यक्ष भेट देऊन त्यावर आधारित वृत्तांतलेखनाचा सराव करवून घेणे	१५	१

Humana
Values

Humana
Values

Humana
Values

मुख्यपुस्तक वाचन:

१. शोरात, हरिशंकर
२. खरे, नंदा
३. मुनघाटे, प्रभाद

- लेख- 'आधुनिकताला स्यामीरे जाणारे जुगाड' मूलतः (भाषिक), फेब्रु. २०१९
 लेख- 'उद्योगविश्वाम्भुषण' दि. लाकरमत्ता, रविवार पुरवणी, २०/१/२०१९
 लेख- तरुण पिढीची होरपळ, दि. महाराष्ट्र टाईम्स, रविवार संवाद, १०/२/२०१९

पूरक वाचन:

४. वॉरियर, चंद्रकांत
५. वॉरियर, चंद्रकांत
६. डहाके, वसंत आकाजी
७. यादव, आनंद
८. पाटील, आनंद
९. इनामदार-साने, रेखा
१०. शेलार, सुधाकर
११. पाटील, म. सु.
१२. शोरात, हरिशंकर
१३. शोरात, हरिशंकर
१४. टापरे, पंडित
१५. खोले, विलास
१६. मोहिते, गणेश

- मराठी कादंबरीचा इतिहास, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, दु.आ., १९९६
 मराठी कादंबरी चिंतन आणि समीक्षा, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, दु.आ., १९९६
 दृश्यकला आणि साहित्य, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०१३
 साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, तिसरी आ., २००२
 सृजनत्मक लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५
 अस्तित्ववाद आणि मराठी कादंबरी, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००४
 मराठी साहित्य : काही लेखनबंध, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, २०१३
 साहित्याचे सामाजिक व सांस्कृतिक अनुबंध, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१
 कादंबरीविषयी, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
 कादंबरी एक साहित्य प्रकार, शब्द प्रकाशन, मुंबई
 कादंबरी : संवाद, शब्द प्रकाशन, मुंबई
 गेल्या अर्धशतकातील कादंबरी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
 समकालीन मराठी कादंबरी, जनशक्ती वाचक चळवळ, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी.ए.भाग 2
विषय: मराठी (ऐच्छिक) : तिसरे सत्र
अभ्यासपत्रिका क्रमांक 4 (पद्य)
('जनाबाईचे अभंग' व संपादनप्रक्रिया)
(अध्यापन : जून, 2014 पासून)

Human Values

- उद्दिष्टे
1. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा, भाषेचा परिचय करून देणे
2. संपादनप्रक्रियेचा परिचय देणे
- अभ्यासक्रम
1. पाठ्यपुस्तक : जनाबाईचे अभंग
(शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर प्रकाशित पाठ्यपुस्तक)
2. संपादनप्रक्रिया : 1. संपादनाचे स्वरूप
2. संपादकाचे गुण व पूर्वतयारी
- पुरक वाचन :
1. प्राचीन मराठी संत कवयित्रींचे कार्य : डॉ. सुहासिनी इर्लेकर
2. संत जनाबाईचे : चरित्र व काव्य : डॉ. गं. व. ग्रामापाध्ये
3. व्याहारिक मराठी : डॉ. ल. रा. नसिराबादकर
- संदर्भग्रंथ
1. मध्ययुगीन साहित्याविषयी : डॉ. सतीश बडवे
2. संत, पंत आणि तंत : श्री. म. माटे.
- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

Human
Values
Professional
Ethics

प्रश्न 1 योग्य पर्याय निवडा : ('जनाबाईचे अभंग' वर)	(5 गुण)
प्रश्न 2 अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न ('जनाबाईचे अभंग' वर)	(15 गुण)
प्रश्न 3 लघुत्तरी प्रश्न (3 पैकी 2) ('जनाबाईचे अभंग' वर)	(20 गुण)
प्रश्न 4 अंतर्गत विकल्पासह संपादनप्रक्रियेवर लघुत्तरी प्रश्न	(10 गुण)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी.ए.भाग 2
विषय: मराठी (ऐच्छिक) : तिसरे सत्र
अभ्यासपत्रिका क्रमांक 3 (गद्य)
('सभासदाची बखर' व अनुवादप्रक्रिया)
(अध्यापन : जून, 2014 पासून)

Human Values

- उद्दिष्टे
1. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा व भाषेचा परिचय करून देणे
2. अनुवादप्रक्रियेचा परिचय देणे
- अभ्यासक्रम :
1. पाठ्य पुस्तक : कृष्णाजी अनंत सभासद विरचित शिवछत्रपतींचे चरित्र (सभासद बखर) : संपादक हेरवाडकर र.वि. (व्हीनस प्रकाशन, पुणे)
2. अनुवाद प्रक्रिया : 1. अनुवाद, भाषांतर व रूपांतर
2. अनुवादकाचे गुण व पूर्वतयारी
- पूरक वाचन :
1. बखर वाङ्मय : उद्गम आणि विकास : डॉ. बापूजी संकपाळ
2. अनुवादमीमांसा : संपादक केशव तुपे
3. मराठी बखर : र.वि. हेरवाडकर
- संदर्भ ग्रंथ
1. मराठी बखर गद्य : गं. ब. ग्रामोपाध्ये
2. भाषांतर मीमांसा : संपादक कल्याण काळे
3. प्राचीन मराठी गद्य प्रेरणा आणि परंपरा : श्रीरंग रंगनाथ कुलकर्णी
- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

Human Values

Professional Ethics

प्रश्न 1 योग्य पर्याय निवडा : ('सभासद बखर' वर)	(5 गुण)
प्रश्न 2 अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न ('सभासद बखर' वर)	(15 गुण)
प्रश्न 3 लघुत्तरी प्रश्न (3 पैकी 2) ('सभासद बखर' वर)	(20 गुण)
प्रश्न 4 अंतर्गत विकल्पासह अनुवादप्रक्रियेवर लघुत्तरी प्रश्न	(10 गुण)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी.ए.भाग 2
विषय: मराठी (ऐच्छिक) : चौथे सत्र
अभ्यासपत्रिका क्रमांक 5 (गद्य)
('वाणीकिडे' व अनुवादप्रक्रिया)
(अध्यापन : जून, 2014 पासून)

Humab Valyes

- उद्दिष्टे
1. समकालिन जाणिव्या व्यक्त करण्या-या कथेचा परिचय करून देणे
2. अनुवादप्रक्रियेचा परिचय देणे
- अभ्यासक्रम
1. पाठ्यपुस्तक : वाणीकिडे : निशिकांत गुरव
(दर्या प्रकाशन, पुणे)
2. अनुवादप्रक्रिया : 1. जाहिरातीच्या अनुवादाचे स्वरूप
2. बातमीच्या अनुवादाचे स्वरूप
- पूरक वाचन :
1. मराठी कथा रूप आणि परिसर : म. द. हातकणंगलेकर
2. जाहिरातीचं जग : यशोदा भागवत
3. कथा : संकल्पना आणि समीक्षा : सुधा जोशी
- संदर्भग्रंथ
1. अनुवादमीमांसा : संपादक केशव तुपे
2. रूजुवात : अशोक केळकर
3. मराठी कथा : उद्गम आणि विकास : डॉ. इंदुमती शेवडे

Humab Valyes
Professional
Ethics

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

- प्रश्न 1 योग्य पर्याय निवडा : ('वाणीकिडे' वर) (5 गुण)
प्रश्न 2 अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न ('वाणीकिडे' वर) (15 गुण)
प्रश्न 3 लघुत्तरी प्रश्न (3 पैकी 2) ('वाणीकिडे' वर) (20 गुण)
प्रश्न 4 अनुवादप्रक्रियेवर विवेचनात्मक व उपयोजनात्मक अंतर्गत विकल्पासह प्रश्न (10 गुण)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी.ए.भाग 2
विषय: मराठी (ऐच्छिक) : चौथे सत्र
अभ्यासपत्रिका क्रमांक 6 (पद्य)
('तळ ढवळताना' व संपादनप्रक्रिया)
(अध्यापन : जून, 2014 पासून)

Human Values

- उद्दिष्टे
1. समकालीन जाणिव्या व्यक्त करण्या-या कवितेचा परिचय करून देणे
2. संपादनप्रक्रियेचा परिचय देणे
- अभ्यासक्रम
1. पाठ्यपुस्तक : तळ ढवळताना : लहू कानडे
(लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई)
2. संपादनप्रक्रिया : 1. संपादनाची विविधता
2. ग्रंथ, मासिक व अहवालाचे संपादन
- पूरक वाचन :
1. दलित कवितेतील नवे प्रवाह : महेंद्र भवरे
2. संपादन : अरविंद गोखले
- संदर्भग्रंथ
1. दलित कवितेतील विद्रोह : म. सु. पाटील
2. कवितेविषयी : वसंत अबाजी डहाके
3. आवडनिवड : रफिकसुरज मुल्ला
- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

Human Values
Professional
Ethics

प्रश्न 1 योग्य पर्याय निवडा : ('तळ ढवळताना' वर)	(5 गुण)
प्रश्न 2 अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न ('तळ ढवळताना' वर)	(15 गुण)
प्रश्न 3 लघुत्तरी प्रश्न (3 पैकी 2) ('तळ ढवळताना' वर)	(20 गुण)
प्रश्न 4 संपादनप्रक्रियेवर अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न	(10 गुण)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग : 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून

अ.क	सत्र पाचवे : नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7 काव्यशास्त्र
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8 भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10 मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11 वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (ग्रामीण साहित्य)

अ.क	सत्र सहावे : नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12 काव्यशास्त्र
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13 भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15 मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16 वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (दलित साहित्य)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापुर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७

काव्यशास्त्र

• उद्दिष्टे

१. पौर्वात्य काव्यशास्त्राची ओळख करून देणे.
२. काव्याची लक्षणे आणि प्रयोजने समजावून देणे.
३. साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया आणि स्वरूप जाणून घेणे.
४. भाषेचे 'अलंकार' समजावून देणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1 . काव्यलक्षण (पौर्वात्य)

भामह : शब्दार्थौ सहितौ काव्यम् !

दण्डी : शरीर तावदिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली !

वामन : काव्यम् ग्राह्यम् अलंकारात् ! सौंदर्यम् अलंकार !

रीतिरात्मा काव्यस्य विशिष्टा पदरचना रीति !

रुद्रट : ननु शब्दार्थौ काव्यम् !

आनंदवर्धन : काव्यात्मा ध्वनि !

कुंतक : शब्दार्थौ सहितौ वक्रकविव्यापारशालिनी बंधे व्यवस्थितौ काव्यम्
तद्विदाल्लादकारिणी !

क्षेमेंद्र : औचित्यस्य - रसजीवितभूतस्य !

मम्मट : तत्तदोषौ शब्दार्थौ सगुणौ अनलंकृती पुनःक्वापि !

विश्वनाथ : वाक्यं रसात्मकं काव्यम् !

जगन्नाथ : रमणीयार्थ प्रतिपादक : शब्द : काव्यम् !

घटक 2. काव्यप्रयोजन (पौर्वात्य, पाश्चात्य व आधुनिक)

मम्मटाची काव्यप्रयोजने : यश, अर्थ, व्यवहारविज्ञान, अशुभतानिवारण,
आनंद, कांतासंमित उपदेश (एकूण 6)

पाश्चात्य व आधुनिक : पलायनवाद, इच्छापूर्ती अथवा स्वप्नरंजन,
जिज्ञासापूर्ती, उद्बोधन, आत्माविष्कार, धर्म, मोक्ष, नीती, जीवनानुभूती
(एकूण 9)

घटक ३. काव्यकारण

काव्यानिर्मितीची उत्पादक अथवा जनक कारणे

१. प्रतिभा : रुद्रट, मम्मट आणि अभिनवगुप्त यांच्या प्रतिभेच्या व्याख्या प्रतिभेची सहा अंगे : ग्रहण, स्मरण, निवड, मूळकल्पना, स्फूर्ती आणि उत्प्रेक्षा प्रतिभेची चार वैशिष्ट्ये : प्रतिभाव्यापार, प्रतिभेचे अलौकिकत्व, अपूर्वनिर्मितीक्षम प्रतिभा, प्रतिभा ही वेडाची बहीण

२. व्युत्पत्ती ३. अभ्यास ४. भावनात्मकता ५. बहुश्रुतता
काव्यानिर्मितीची सहाय्यक अथवा गौण कारणे

1. मानसिक स्वास्थ्य	2. शारीरिक स्वास्थ्य
3. परिस्थिती	4. स्मृतिदृढता
	5. भक्ती

घटक ४. अलंकार : स्वरूप व विशेष

उपमा, रूपक, यमक, दृष्टान्त, अनुप्रास, अतिशयोक्ती
(व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणे अपेक्षित आहेत.)

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा.	–	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	–	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	–	10 गुण
प्रश्न ४.	अलंकार (चार पैकी दोन)	–	10 गुण

• सूचना

- अलंकारावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
- विद्यापीटाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी दहा गुणांसाठीचे 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

• मूलभूत वाचन

- अभिनव काव्यप्रकाश – रा. श्री. जोग
- काव्यशास्त्रप्रदीप – स. रा. गाडगीळ
- भारतीय साहित्यशास्त्र – ग. त्र्यं. देशपांडे
- सुगम मराठी व्याकरण – लेखन : मो. रा. वाळंबे

- पूरक वाचन
 १. प्राचीन काव्यशास्त्र – रा. पं. कंगले
 २. मराठीचे साहित्यशास्त्र – ज्ञानेश्वर ते रामदास : मा. गो. देशमुख
 ३. सुलभ काव्यशास्त्र – पं. महादेवशास्त्री जोशी
 ४. काव्यशास्त्र परिचय – डॉ. शिवशंकर उपासे
- संदर्भ ग्रंथ
 १. काव्यविन्नम – रा. श्री. जोग
 २. भारतीय काव्यशास्त्राची उत्क्रांती – डॉ. वा. के. लेले
 ३. साहित्य आणि समीक्षा – वा. ल. कुलकर्णी (पॉप्युलर)
 ४. भारतीयांचा साहित्यविचार – पाटील, म. सु. (चेतश्री प्रकाशन, अंमळनेर)
- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

• • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८

भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा

• उद्दिष्टे

१. आधुनिक भाषाविज्ञानाचा परिचय करून देणे.
२. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध जाणून घेणे.
३. भाषेची उत्पत्ती, स्वरूप, कार्य समजावून देणे.
४. ध्वनिपरिवर्तनाची कारणे व प्रकारांची माहिती करून देणे.
५. मराठी भाषेची वर्णव्यवस्था समजावून देणे.
६. मराठी भाषेबद्दलची विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. भाषेची उत्पत्ती

ईश्वर, राजा आणि समाज यांनी भाषा निर्माण केली याबाबतची मते. भाषेच्या उत्पत्तीच्या उपपत्ती अथवा सिद्धांत : इंगित (Gestural), अनुकरण (Bow-Bow), रणन (Ding-Dong), भावनाभिव्यक्ती (Pooh-Pooh), श्रमपरिहार (Ye-He-Ho), प्रेमगानमूलक (Sing-Song), संपर्क (Contact), क्रिडासक्ती (Play - Way Theory) आणि समन्वय

घटक 2. भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि कार्य :

भाषेच्या व्याख्या : कृ. पां. कुलकर्णी, ना. गो. कालेलकर, श्री. न. गजेंद्रगडकर

भाषेचे स्वरूप : समाजव्यवहाराचे साधन, ध्वनिमाध्यमता, प्रतिकात्मकता, संकेतबद्धता, भाषा - एक पद्धती, भाषा मानवी आहे.

मानवी आणि मानवेतर संप्रेषण, भाषिक आणि भाषेतर संप्रेषण, भाषेबद्दलचे दृष्टिकोण/समजूती. सी. एफ. हॉकेटने सांगितलेली भाषेची सात वैशिष्ट्ये

- दुहेरीपण (Duality), निर्मितक्षमता (Productivity), कार्यकारण संबंधाचा अभाव (यादृच्छिकता – Arbitrariness), अदलाबदलीची शक्यता (Inter Changeability), विशिष्टीकरण (Specialization), स्थलकालातीतता(Displacement), सांस्कृतिक संक्रमण (Cultural Transmission) याशिवाय सामाजिक संस्था, अर्जित भाषा, परिवर्तनशीलता, रैखिकता
- रोमान याकबसन(1896–1982) कृत भाषेची सहा कार्ये : संदर्भनिष्ठता, काव्यात्म, आविष्कारात्म, परिणामानिष्ठ, संप्रक्रनिष्ठ, भाषाविषयक

घटक ३. ध्वनिपरिवर्तन

व्याख्या आणि विशेष : निरपवाद, नियमित, अज्ञेय, सार्वत्रिक ध्वनिपरिवर्तन कारणे : जित – जेते संबंध, भिन्न भाषिक संबंध, आळस, अनुकरणाची अपूर्णता, वागिंद्रियातील दोष, श्रवणेंद्रियातील दोष, उच्चारशीघ्रता, अज्ञान, आघात, उच्चारसौकर्य, आहार, भौगोलिकता, वर्गसिद्धता, लोकभ्रम, सादृश्यता (एकूण 15)

प्रकार : अंत्यस्वनलोप, एकस्वनीकरण, आद्यस्वनागम, मध्यस्वनागम, अंत्यस्वनागम, सान्निध परिणाम, समानस्वनलोप, विसदृशीकरण, घोषीकरण, अघोषीकरण, मात्राभेद, सदृशता, अतिशुद्धी, दुष्प्रयोग, स्वनविपर्यय (एकूण 15)

घटक ४. मराठी वर्णव्यवस्था

ऋ, लृ, ॲ, ॳ सह 18 स्वर, 36 व्यंजने, वर्णव्यवस्थेचे उच्चारस्थानानुसार वर्गीकरण

स्वरांचे प्रकार : –ह्रस्व, दीर्घ, सिद्ध, साधित, सजातीय, विजातीय

व्यंजनांचे प्रकार : तालव्य, अंतस्थ, उष्म, संयुक्त, मूर्धन्य, कठोर व मृदू, अल्पप्राण व महाप्राण

अनुनासिक

(स्वर, व्यंजन यांची व्याख्या, वैशिष्ट्ये अपेक्षित)

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.
- मूलभूत वाचन
- १. गवळी अनिल – भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा, हिरण्यकेशी, कोल्हापूर
- २. जोशी प्र. न. – सुबोध भाषाशास्त्र, स्नेहवर्धन, पुणे
- ३. कुलकर्णी सुलक्षणा, कुबेर वसंत – भाषाविज्ञान परिचय
- ४. दामले मो. के. – शास्त्रीय मराठी व्याकरण
- ५. हिरेमठ राजशेखर – मराठी व्याकरण परिचय

- पूरक वाचन
 १. कुलकर्णी कृ.पां. – मराठी भाषा : उदगम आणि विकास
 २. मालशे मिलिंद – आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, लोकवाङ्मय
 ३. कानडे मु. श्री. (संपा) – मराठीचा भाषिक अभ्यास, स्नेहवर्धन, पुणे
 ४. कालेलकर ना. गो. – ध्वनिविचार, मौज, मुंबई
 ५. गर्जेन्द्रगडकर श्री. न. – भाषा आणि भाषाशास्त्र, व्हीनस, पुणे
- संदर्भ ग्रंथ
 १. भाषाविज्ञानपरिचय : (संपादक) मालशे, पुंडे, सोमण (पद्मगंधा, पुणे)
 २. कालेलकर ना. गो. – भाषा : इतिहास आणि भूगोल, मौज, मुंबई
 ३. क्षीरसागर श्री. के. – मराठी भाषा : वाढ आणि विघाड
 ४. गोखले द. न. – शुद्धलेखनविवेक
 ५. वाळंबे मो. रा. – सुगम मराठी व्याकरण, नितीन प्रकाशन, पुणे
 ६. कदम महेंद्र – मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, स्नेहवर्धन, पुणे
 ७. Hocket C. F. : A Course in Modern Linguistics, Oxford, New York, 1958
 ८. Brower Reuben (Ed). On Translation (या ग्रंथातील 'On Linguistic Aspects of Translation' हा Roman Jakobson चा लेख)
 ९. Labov William : The Social Motivation of a Sound Change
- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	–	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घात्तरी प्रश्न (भाषाविज्ञानावर)	–	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (भाषाविज्ञानावर)	–	10 गुण
प्रश्न ४.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (व्याकरणावर)	–	10 गुण
- सूचना
 १. वस्तुनिष्ठ प्रश्न व्याकरणावर असणार नाही.
 २. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यापीठाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

• • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून 2019 पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक ९

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

Human Values

• उद्दिष्टे

1. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय परंपरांचा व इतिहासाचा परिचय करून देणे.
2. या कालखंडातील वाङ्मय रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.
3. या कालखंडातील वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून देणे.
4. या कालखंडातील वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा उलगडा करणे.
5. या कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
6. या काळातील मराठी भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

• अभ्यासक्रम

- घटक 1 : आद्यकवी मुकुंदराज - विवेकरिंधू, परमामृत व पवनविजय, हेमाड पंडित महानुभाव संप्रदाय - स्थूल परिचय - आचारधर्म व तत्त्वज्ञान - महानुभावीयांचे गद्य वाङ्मय - लीळाचरित्र, श्रीगोविंदप्रभूचरित्र, दृष्टांतपाठ, सूत्रपाठ, स्मृतिस्थळ
- घटक 2 : आद्य कवयित्री - महदंबा - धवळे, केशिराज-मूर्तिप्रकाश महानुभावीयांचे पद्य वाङ्मय (साती ग्रंथ) रुक्मिणीस्वयंवर, शिशुपालवध, उद्धवगीता, वछाहरण, ज्ञानप्रबोध, सह्याद्रीवर्णन, श्रीऋद्धिधूपूरवर्णन
- घटक 3 : वारकरी संप्रदाय - स्थूल परिचय - वारकरी संप्रदायातील महत्त्वाचे संतकवी त्यांचे साहित्य - अ) ज्ञानदेव, ब) नामदेव, क) संतमेळ्यातील इतर कवी - गोरा कुंभार, सावता माळी, चोखामेळा, सेना महाराज, मुक्ताबाई व जनाबाई
- घटक 4 : संत एकनाथ व संत तुकाराम यांचे समग्र साहित्य, तुकाराम शिष्या सत बहिणाबाई

Human Values

Human Values

Human Values

Human Values

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न ६.	योग्य पर्याय निवडा	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	टिपा लिहा. (तीन पैकी एक)	—	10 गुण

• मूलभूत वाचन

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : ल. रा. नसिराबादकर (आठवी आवृत्ती, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर)
२. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड - 1 ते 3 महाराष्ट्र साहित्य परिषद प्रकाशन, पुणे
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - खंड 1 ते 4 : डॉ. अ. ना. देशपांडे
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप : ह. श्री. शेणोलीकर
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - खंड 1 व 2 - ल. रा. पांगारकर
६. संत , पंत आणि तंत - श्री. म. माटे

• पूरक वाचन

१. संत एकनाथ दर्शन - संपादक डॉ. हे. वि. इनामदार
२. पाच भक्तिसंप्रदाय - र. रा. गोसावी
३. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती - गं. बा. सरदार
४. महाराष्ट्रीय संतमंडळाचे ऐतिहासिक कार्य - बा. रं. सुंढणकर
५. ज्ञानदेव आणि नामदेव - शं. दा. पेंडसे

• संदर्भ ग्रंथ

१. सर्वात्मभावी तुकाराम - डॉ. अनिल गवळी
२. श्री नामदेव दर्शन - संपादक मिरजकर नि. धों.
३. संत नामदेव - डॉ. हे. वि. इनामदार
४. पाच संतकवी - डॉ. शं. गो. तुळपुळे
५. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - बहिरट भा. पं.
६. संत साहित्य आणि अंधश्रद्धा निर्मूलन - संपादक रा. तु. भगत
७. श्री. ज्ञानदेवांचे अध्यात्मचिंतन आणि आधुनिक विज्ञान - प्राचार्य गोपाळराव मयेकर
८. संत साहित्य संदर्भ कोश - मु. श्री. कानडे
९. मराठी साहित्याचे अदिबंध - उषा देशमुख

- सूचना अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी शिवाजी विद्यापीटाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - ३

मराठी (विशेष)

जून २०१९ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १०

मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन

10

• उद्दिष्टे

१. औपचारिक आणि अनौपचारिक क्षेत्रानुसार भाषिक व्यवहार समजावून देणे,
२. विविध क्षेत्रातील भाषिक कौशल्ये आणि क्षमता विकसित करणे.
३. लेखन, वाचन, भाषण या कौशल्यांचा विकास करणे.
४. भाषिक उपयोजनाने विद्यार्थ्यांचा शब्दसंग्रह समृद्ध करणे.
५. उपयोजित व सर्जनशील लेखनास विद्यार्थ्यांना उद्युक्त करणे.
६. मराठीच्या विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडविणे.

• अभ्यासक्रम

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर प्रकाशित

‘मराठी भाषा: उपयोजन आणि सर्जन’ पाठ्यपुस्तक

घटक १. भाषिक उपयोजनाची क्षेत्रे

१. साहित्य
२. प्रसारमाध्यमे (वृत्तपत्र, आकाशवाणी, दूरचित्रवाणी)
३. प्रशासन

Human Values

घटक २. व्यक्तिमत्त्वविकास

१. वाचन, लेखन, भाषण व श्रवण कौशल्य
२. वेळेचे नियोजन (Time Management)
३. कार्यक्रमाचे नियोजन (Event Management)

Human Values / Professional Ethics

घटक ३. आकाशवाणी

१. रेडिओजॉकी
२. जाहिरात

घटक ४. कलासमीक्षा

१. चित्रपट
२. नाटक

Human Values

• मूलभूत वाचन

१. मराठी भाषा: उपयोजन आणि सर्जन: संपादन डॉ. अनिल गवळी, प्रकाशन, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२. नासिराबादकर ल. रा. : व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, (आठवी आवृत्ती)
३. जोशी श्रीपाद : संवादशास्त्र, संभव प्रकाशन, नागपूर
४. भागवत यशोदा : जाहिरातीचं जग, मौज प्रकाशन, मुंबई
५. गुरुदत्त: तीन अंकी शोकांतिका: अरुण खोपकर, ग्रंथाली, मुंबई

• पूरक वाचन

१. अध्ययनासाठी संवादकौशल्ये
२. दृक-श्राव्य माध्यमासाठी लेखन
३. वाचन आणि लेखन कौशल्ये
४. श्रवण आणि संभाषण कौशल्ये (पुस्तके 1 ते 4 यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक यांची प्रकाशने)
५. आकाशानंद : माध्यम चित्रवाणी, ग्रंथघर प्रकाशन, कुर्ला, मुंबई
६. रामबिहारी विश्वकर्मा : आकाशवाणी, सूचना प्रसारण मंत्रालय
७. काणे पुष्पा, नभोवाणी कार्यक्रम : तंत्र आणि मंत्र, इंडिया बुक कंपनी, पुणे
८. शेवते अरुण (संपादक) , संवाद : मुळा एज्युकेशन सोसायटी, सोनई.
९. जोशी श्रीपाद, सुसंवाद : स्वतःशी व इतरांशी
१०. पेंडसे अंजली : देहबोली, नीळकण्ठ प्रकाशन, पुणे
११. देसाई रवींद्र : प्रभावी भाषणकला, प्रफुलता, पुणे
१२. नेमाडे भालचंद्र : साहित्याची भाषा, साकेत प्रकाशन
१३. केळकर अशोक : वैखरी : भाषा आणि भाषा व्यवहार, मॅजेस्टिक
१४. लेले वा. के., भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य, राजहंस, पुणे
१५. कुलकर्णी रवींद्र : मराठी नाट्यलेखनतंत्राची वाटचाल
१६. केळकर अशोक : मध्यमा

- संदर्भ ग्रंथ
- १. पानसे मु. ग. (संपादक) – भाषा : अंतःसूत्र आणि व्यवहार, मसाप प्रकाशन, पुणे
(यातील शासनव्यवहाराची भाषा हा ग. प्र. प्रधान यांचा लेख)
- २. सराफ रा. सो. , भाषा : मातृभाषा आणि परभाषा
- ३. ग्रामोपाध्ये सुरेंद्र : भाषाव्यवहार आणि भाषाशिक्षण, मौज प्रकाशन, मुंबई
- ४. बेलवलकर सुमन : बेलभाषा
- ५. भागवत लीलावती : बोलू ऐसे बोल
- ६. पुंडे द. दि. : भयंकर सुंदर मराठी भाषा, मॅजेस्टिक प्रकाशन
- ७. सखाराम शंकर : शब्दानुबंध, मॅजेस्टिक प्रकाशन
- ८. भागवत यशोदा : बोलका कॅमेरा, मौज प्रकाशन
- ९. फडके अरुण : मराठी लेखनकोश, ढवळे प्रकाशन, मुंबई
- १०. भाटवडेकर मो. वि. : राजहंस व्यावहारिक शब्दार्थ कोश, राजहंस प्रकाशन
- ११. ठकार वि. शिं. : पर्याय शब्दकोश, मेहता पब्लिशिंग हाऊस
- १२. व्यावहारिक मराठी विशेषांक : नवभारत, 1982
- १३. वाचिक अभिनय: श्रीराम लागू, राजहंस, पुणे, 2012
- १४. चित्रपटाचे सौंदर्यशास्त्र: प्रा. सतीश बहादूर, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
- १५. अक्षरवेल दिवाळी अंक 2013, पुणे
- १६. अपूर्व चित्रलेणी : यशवंत राजणकर, राजहंस प्रकाशन

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न	—	10 गुण
प्रश्न ४.	अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न	—	10 गुण

• सूचना

१. प्रश्न क्र. 4 उपयोजनाचा असेल.
२. घटक क्र. 3 उपयोजनासाठी असेल.
३. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यापीठाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक ११

वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन

(ग्रामीण साहित्य)

Humah Kales

• उद्दिष्टे

१. मराठीतील विविध साहित्यप्रवाहांचा परिचय करून देणे.
२. ग्रामीण साहित्यप्रवाहांची प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व विकास समजावून देणे.
३. अभ्यासार्थ नेमलेल्या साहित्यकृतीद्वारे संबंधित साहित्यप्रवाहाचे आकलन करून देणे.

• अभ्यासक्रम

साहित्यकृती : ब. बळीचा: राजन गवस, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

घटक 1 : ग्रामीण साहित्य : व्याख्या, प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि विकास

घटक 2 : ब. बळीचा : आशयसूत्रे

घटक ३ : ब. बळीचा : अभिव्यक्ती

घटक ४ : ब. बळीचा : प्रसंगचित्रे व व्यक्तिचित्रे

Humah
Kales

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा. ('ब. बळीचा' वर)	- 5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न ('ब. बळीचा' वर)	- 15 गुण
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न ('ब. बळीचा' वर)	- 10 गुण
प्रश्न ४.	अंतर्गत विकल्पासह ग्रामीण साहित्यप्रवाहावर प्रश्न	- 10 गुण

• मूलभूत वाचन

ब. बळीचा: राजन गवस, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

- पूरक वाचन
 १. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि शोध – नागनाथ कोत्तापल्ले (मेहता)
 २. ग्रामीण साहित्य : रा. रं. बोराडे (साकेत)
 ३. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन – द. ता. भोसले (मेहता)
 ४. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप व समस्या : आनंद यादव (मेहता)
 ५. ग्रामीण कथा : स्वरूप आणि विचार – वासुदेव मुलाटे
 ६. 1960 नंतरची सामाजिक स्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह – आनंद यादव

- संदर्भ ग्रंथ
 १. ग्रामीणता : साहित्य आणि वास्तव – आनंद यादव (मेहता)
 २. ग्रामीण साहित्य आणि संस्कृती – मोहन पाटील (स्वरूप)

- टिप
 1. प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.
 2. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी – 10 गुण असून त्यासाठी विद्यापीठाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

• • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१७ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १२

काव्यशास्त्र

• उद्दिष्टे

१. शब्दशक्तीचे स्वरूप व प्रकार समजावून देणे.
२. रसप्रक्रिया समजावून देणे.
३. साहित्याची आस्वादप्रक्रिया समजावून घेणे.
४. साहित्यनिर्मितीच्या आणि आस्वादाच्या आनंदाची मीमांसा करणे.
५. विद्यार्थ्यांचा वाङ्मयीन दृष्टिकोण विकसित करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. शब्दशक्ती

अभिधा : व्याख्या व प्रकार : योग, रूढी, योगरूढ

लक्षणा : स्वरूप - व्याख्या, लक्षणेस आवश्यक गोष्टी : मुख्यार्थबाधा, लक्ष्यार्थाचा मुख्यार्थाशी संबंध, रूढी अथवा प्रयोजन (उपप्रकार अपेक्षित नाहीत)

शाब्दी व्यंजना : 1. अभिधामूलक व्यंजना 2. लक्षणामूलकव्यंजना

आर्थी व्यंजना : 1. वस्तुध्वनी 2. अलंकारध्वनी 3. रसध्वनी

व्यंजना शक्तीचे काव्यातील महत्त्व व तिच्याबद्दल आक्षेप

घटक 2. रसविचार

भरतमुनीचे रससूत्र : भरतमुनींनी दिलेले आठ स्थायीभाव व रस

भट्टनायक आणि अभिनव गुप्त यांचा रसविचार

रसकसोट्या : मूलभूतता, सार्वत्रिकता, उचितता, आस्वाद्यता, उदात्तीकरण,

भक्तिरस आणि शांतरस यांचा विचार

घटक ३. काव्यानंदमीमांसा

- अ) कवीचा आनंद : क्रीडानंद, निर्मितीचा आनंद, आत्माविष्कारानंद (एकूण ३)
 ब) रसिकाचा आनंद : ज्ञानानंद, रस वा चर्चणा, चमत्कृति, समघातता, पुनःप्रत्यय, प्रत्यभिज्ञा, तादात्म्य, जिज्ञासापूर्ती (एकूण ८)
 क) करुणरसानंद : केवलानंदवाद, सुखदुःखात्मक रसभावना, दोन मने : अणू आणि विभू, कॅथार्सिस (एकूण ४)

घटक ४. छंद आणि वृत्ते : स्वरूप व विशेष

छंद : अभंग, ओवी, मुक्तछंद, लावणी

वृत्त : भुजंगप्रयात, आर्या, दिंडी, वसंततिलका

(व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणे अपेक्षित आहेत)

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	छंद व वृत्ते (चार पैकी दोन)	—	10 गुण

• सूचना

- छंद व वृत्ते यावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
- विद्यापीठाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी सूचविलेला दहा गुणांसाठी गट प्रकल्प (Group Project) घ्यावा.

• मूलभूत वाचन

- अभिनव काव्यप्रकाश — रा. श्री. जोग
- काव्यशास्त्रप्रदीप — स. रा. गाडगीळ
- भारतीय साहित्यशास्त्र — ग. त्र्यं. देशपांडे
- सुगम मराठी व्याकरण — लेखन : मो. रा. वाळंबे

• पूरक वाचन

- रसविमर्श — डॉ. के. ना. वाटवे
- सुलभ काव्यशास्त्र — पं. महादेवशास्त्री जोशी
- काव्यशास्त्र परिचय — डॉ. शिवशंकर उपासे

- संदर्भ ग्रंथ
 - १. काव्यविग्रम – रा. श्री. जोग
 - २. ओवी : छंद व स्वरूप – डॉ. रोहिणी तुकदेव
 - ३. मराठी छंदोरचनेचा विकास – ना. ग. जोशी
 - ४. रससूत्र – नरहर कुरुंदकर, (इंद्रायणी साहित्य, पुणे)
 - टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.
- • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - ३

मराठी (विशेष)

जून २०१७ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १३

भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा

• उद्दिष्टे

१. अर्थपरिवर्तनाच्या कारणांची व प्रकारांची माहिती करून देणे.
२. मराठीचा उगमकाळ व तिच्या जनकभाषेविषयी माहिती करून देणे.
३. मराठीची शब्दव्यवस्था (शब्दांच्या जाती) समजावून देणे.
४. मराठी भाषेबद्दलची विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक १. अर्थपरिवर्तन

व्याख्या आणि स्वरूप : अर्थ म्हणजे निर्देश, प्रतिमा, संकल्पना व विचार
कारणे : साम्यतत्व, रूपक - लक्षणाजन्य शब्द, बदलते समाजजीवन, अशुभतापरिहार, ग्राम्यतापरिहार, अतिशयोक्ती, शब्दसिद्धी, अतिपरिचयातून सम्यता, अत्यादरदर्शन, सांस्कृतिक आदान (एकूण १०)
प्रकार : अर्थविरतार, अर्थसंकोच, अर्थप्रशस्ती, अर्थच्युती, अर्थापकर्ष, अर्थान्तर, अर्थभ्रंश, अर्थादेश, अर्थभेद, अर्थसार (एकूण १०)

घटक २. मराठीचा उगमकाळ

मराठीच्या उगमकाळ निश्चितीची साधने :

१. ग्रंथ : विवेकसिंधू, लीळाचरित्र, ज्ञानेश्वरी, ज्योतिषरत्नमाला, हेमचंद्र व वररुचिचे व्याकरण ग्रंथ, राजमतीप्रबोध, मानसोल्लास, कुवलयमाला
२. लेख : उनकेश्वर, पंढरपूर, नेवासे, आंबेजोगाई, परळ, पळसदेव, श्रवणबेलगोळ, दिवे-आगर येथील शिलालेख/ताम्रपट
३. वैद्य - गुणेवाद

घटक ३. मराठीची जनकभाषा

१. अंतर्वर्तूळ – बहिर्वर्तूळ सिद्धांत
२. मराठीच्या पूर्वभाषांचे ऋण : संस्कृत, पाली, पैशाची, मागधी, अर्धमागधी, शौरसेनी, महाराष्ट्री अपभ्रंश (संस्कृत > प्राकृत > अपभ्रंश > मराठी अशा साखळी स्वरूपात अध्यापन करू नये)
३. जनकभाषेविषयी मते : प्रा. प्र. रा. देशमुख, वि. का. राजवाडे, कृ. पां. कुलकर्णी, डॉ. शं. गो. तुळपुळे

घटक ४. शब्दजाती

शब्दसंज्ञा – व्याख्या, शब्दजाती : विकारी आणि अविकारी
उपप्रकारासह (व्याख्या, विशेष, उदाहरणे यासह अपेक्षित)

• मूलभूत वाचन

१. गवळी अनिल : भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
२. जोशी प्र. न. : सुबोध भाषाशास्त्र
३. पोतदार अनुराधा : मराठीचा अर्थविचार
४. गोसावी वैद्य : मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र
५. दामले मो. के. : शास्त्रीय मराठी व्याकरण

• पूरक वाचन

१. कुलकर्णी कृ. पां. : शब्द : उगम आणि विकास
२. मालशे, इनामदार, सोमण (संपा.) भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व ऐतिहासिक
३. कालेलकर ना. गो. : भाषा आणि संस्कृती (मौज)

• संदर्भ ग्रंथ

१. जोगळेकर गं. ना. : अभिनव भाषाविज्ञान (सुविचार)
२. हिरेमठ राजशेखर : मराठी व्याकरण परिचय
३. यास्मिन शेख : मराठी लेखनकोश

- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (भाषाविज्ञानावर)	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (भाषाविज्ञानावर)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (व्याकरणावर)	—	10 गुण

- सूचना
 १. वस्तुनिष्ठ प्रश्न व्याकरणावर असणार नाही.
 २. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यार्थ्यांना गट प्रकल्प द्यावा. (Group Project)

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

• • •

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १४

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

Human Values

• उद्दिष्टे

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय परंपरांचा व इतिहासाचा परिचय करून देणे.
२. या कालखंडातील वाङ्मय रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.
३. या कालखंडातील वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून देणे.
४. या कालखंडातील वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा उलगडा करणे.
५. या कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
६. या काळातील मराठी भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1 : समर्थ संप्रदाय — स्थूल परिचय, समर्थ रामदास यांची ग्रंथरचना — इतर धर्मियांनी केलेली मराठी भाषेची साहित्यसेवा — 1. फादर स्टिफन्स 2. फादर क्रुआ 3. शेख महंमद 4. हुसेन अंबरखान

Human Values

घटक 2 : पंडित कवी — पंडिती काव्याचे विशेष

1. मुक्तेश्वर 2. वामन पंडित 3. रघुनाथ पंडित 4. श्रीधर 5. निरंजन माधव 6. मोरोपंत

Human Values

घटक ३ : शाहिरी काव्य — स्वरूप — पोवाडा व लावणी या काव्यप्रकारांचा परिचय — पुढील शाहिरांच्या वाङ्मयसेवेचा परिचय — 1. अनंत फंदी 2. परशुराम 3. रामजोशी 4. प्रभाकर 5. सगनभाऊ 6. होनाजी बाळा

Human Values

घटक ४ : बखर वाङ्मय — बखर — स्वरूप व वर्गीकरण

अ) शिवपूर्वकालीन बखरी

1. महिकावतीची बखर 2. राक्षसतागडीची बखर 3. शालिवाहनाची बखर

ब) शिवकालीन बखरी

1. सभासदाची बखर 2. शिवदिग्विजय 3. शिवाजी प्रताप 4. शिवछत्रपतीचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र

Human Values

- क) पेशवेकालीन बखरी
1. पाणिपतची बखर
 2. भाऊसाहेबांची बखर
 3. श्री शाहू महाराज यांची बखर
- ड) आज्ञापत्र

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	टिपा लिहा. (तीन पैकी एक)	—	10 गुण

• मूलभूत वाचन

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : ल. रा. नसिराबादकर (आठवी आवृत्ती, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर)
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास – खंड 1 ते 4 : डॉ. अ. ना. देशपांडे
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप : ह. श्री. शेणोलीकर
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास – खंड 1 व 2 – ल. रा. पांगारकर
५. संत पंत आणि तंत – श्री. म. माटे

• पूरक वाचन

१. मराठी बखर – र. वि. हेरवाडकर
२. मराठी शाहिरी पोवाडा – डॉ. विश्वनाथ शिंदे
३. मराठी काव्यातील शिवदैवत दर्शन : डॉ. शिवशंकर उपासे
४. मध्ययुगीन साहित्याविषयी : डॉ. सतीश बडवे (मीरा, औरंगाबाद)

• संदर्भ ग्रंथ

१. म-हाटी लावणी – संपादक म. वा. धोंड
२. श्री. रामदास : वाङ्मय आणि कार्य – न. र. फाटक
३. मराठी शाहिरी वाङ्मय – म. ना. सहरत्रबुध्दे
४. प्राचीन मराठी पंडिती काव्य – संपादक के. ना. वाटवे
५. संत बहिणाबाईची अभंगवाणी (संपादक) : प्रा. भैरव कुंभार, डॉ. अनिल गवळी

• सूचना : अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुणांसाठी गट प्रकल्प (Group Project) द्यावा.

• टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

• • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापुर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१९ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्र. १९

मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन

- उद्दिष्टे
- १. औपचारिक आणि अनौपचारिक क्षेत्रानुसार भाषिक व्यवहार समजावून देणे.
- २. विविध क्षेत्रातील भाषिक कौशल्ये आणि क्षमता विकसित करणे.
- ३. भाषिक उपयोजनाने विद्यार्थ्यांचा शब्दसंग्रह समृद्ध करणे.
- ४. उपयोजित व सर्जनशील लेखनास विद्यार्थ्यांना उद्युक्त करणे.
- ५. मुलाखत, संपादन, परीक्षण अशा भाषिक आकृतिबंधांचा परिचय देणे.
- ६. मराठीच्या विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकास घडविणे.
- ७. जनसंपर्क कौशल्याची आवश्यकता व तंत्रे समजावून देणे.

- अभ्यासक्रम

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर प्रकाशित

‘मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन’ पाठ्यपुस्तक

घटक 1.	सर्जनशीलता	Human Values
	1. कथा	
	2. कविता	
घटक 2.	दूरदर्शन	Professional Ethics
	1. मुलाखत	
	2. जाहिरात	
घटक ३.	संहितासंपादन	Professional Ethics
	1. हस्तलिखित, दुर्मीळ ग्रंथ	
	2. शिलालेख, ताम्रपट	
	3. मौखिक वाङ्मय	

घटक ४. प्रशासनिक कौशल्ये

Professional E.A.

1. शासकीय व शैक्षणिक पत्रव्यवहाराचे स्वरूप
2. परिपत्रक व आदेशवाचन
3. आवकजावक नोंदवही
4. प्रशासकीय कामकाजात संगणकाचा वापर
5. शिष्टाचार

• मूलभूत वाचन

१. मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन: संपादन डॉ. अनिल गवळी, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२. नासिराबादकर ल.रा.—व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, (आठवी आवृत्ती)
३. पाटील आनंद, सृजनात्मक लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
४. यादव आनंद , साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया
५. गोल्ले शिवराज , माणसं कशी जोडावी, राजहंस प्रकाशन
६. डॉ. रफीक सूरज : गाठीभेटी, दर्या प्रकाशन, पुणे

• पूरक वाचन

१. भाषिक सर्जनशीलता : स्वरूप आणि प्रकार, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक यांचे प्रकाशन
२. पेंडसे अंजली : देहबोली, नीळकण्ठ प्रकाशन, पुणे
३. शासन व्यवहारात मराठी : भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य
४. प्रशासनिक भाषा : भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

• संदर्भ ग्रंथ

१. सराफ रा. सो., भाषा : मातृभाषा आणि परभाषा
२. दावतर वसंत : मराठीचे शिक्षण
३. बेलवलकर सुमन : बेलभाषा
४. गोडबोले अच्युत : संगणकयुग, मौज प्रकाशन
५. व्यावहारिक मराठी विशेषांक, नवभारत 1982
६. पाटील विजया : सेकंद, मुक्ता पब्लिसिंग हाऊस, कोल्हापूर

- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न	—	10 गुण
प्रश्न ४.	अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न	—	10 गुण

- सूचना

१. प्रश्न क्र. 4 उपयोजनाचा असेल.
२. घटक क्र. 2 उपयोजनासाठी असेल.
३. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यार्थ्यांना गट प्रकल्प (Group Project) द्यावा.

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १६

वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन

(दलित साहित्य)

Human Values

• उद्दिष्टे

१. मराठीतील विविध साहित्यप्रवाहांचा परिचय करून देणे.
२. दलित साहित्यप्रवाहांची प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व विकास समजावून देणे.
३. अभ्यासार्थ नेमलेल्या साहित्यकृतीद्वारे संबंधित साहित्यप्रवाहाचे आकलन करून देणे.

• अभ्यासक्रम

साहित्यकृती : सुंभ आणि पीळ: ल.सि.जाधव, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

घटक 1 : दलित साहित्य : व्याख्या, प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि विकास

घटक 2 : सुंभ आणि पीळ : आशयसूत्रे

घटक ३ : सुंभ आणि पीळ: अभिव्यक्ती

घटक ४ : सुंभ आणि पीळ : प्रसंगचित्रे, व्यक्तिचित्रे

Human Values

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १. एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (' सुंभ आणि पीळ ' वर)	- 5 गुण
प्रश्न २. अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न(' सुंभ आणि पीळ ' वर)	- 15 गुण
प्रश्न ३. अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न (' सुंभ आणि पीळ ' वर)	- 10 गुण
प्रश्न ४. अंतर्गत विकल्पासह दलित साहित्यप्रवाहावर प्रश्न	- 10 गुण

• मूलभूत वाचन

सुंभ आणि पीळ: ल.सि.जाधव, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

- पूरक वाचन

1. दलित साहित्याच्या निमित्ताने – सदा क-हाडे (अभिनव, मुंबई)
2. दलित चळवळ : एक आकलन – बाळकृष्ण कवठेकर (अजब)
3. दलित चळवळ आणि साहित्य – कृष्णा किरवले (प्रतिमा)
4. दलित कथासाहित्य – प्रकाश कुंभार (प्रियदर्शी, कोल्हापूर)
5. आंबेडकरी विचार आणि साहित्य – अविनाश डोळस (साकेत)
6. दलितसाहित्य: काही विचार आणि दिशा: डॉ.प्रकाश कुंभार

- संदर्भ ग्रंथ

1. दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान – बाबूराव बागूल
2. निळी पहाट – रा. ग. जाधव (श्रीविद्या)
3. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह – भालचंद्र फडके (श्रीविद्या)
3. दलित साहित्य : स्वरूप व भूमिका – वामन निंबाळकर (प्रबोधन, नागपूर)
4. आंबेडकरी चळवळीचे अंतरंग – अर्जुन डांगळे (लोकवाङ्मय)
5. संदर्भ दलित चळवळीचा – भा. ल. भोळे (बजाज)
6. दलित कादंबरी: मदन कुलकर्णी

- टिप 1. प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.
- 2. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी गटप्रकल्प (Group Project) 10 गुणांसाठी आहे.

• • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

भाग : बी. ए. भाग : 3

मराठी (विशेष)

जून २०१५ पासून लागू होणा-या अभ्यासक्रमासाठी समकक्षता

अ. क्र.	पुस्तक अभ्यासक्रम	नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7 (सत्र 5 वे) काव्यशास्त्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12 (सत्र 6 वे) काव्यशास्त्र	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7 (सत्र 5 वे) काव्यशास्त्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12 (सत्र 6 वे) काव्यशास्त्र
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8 (सत्र 5 वे) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13 (सत्र 6 वे) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8 (सत्र 5 वे) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13 (सत्र 6 वे) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9 (सत्र 5 वे) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते संत बहिणाबाई) अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14 (सत्र 6 वे) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (समर्थ संप्रदाय ते आज्ञापत्र)	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9 (सत्र 5 वे) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14 (सत्र 6 वे) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10 (सत्र 5 वे) मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15 (सत्र 6 वे) मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10 (सत्र 5 वे) मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15 (सत्र 6 वे) मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11 (सत्र 5 वे) वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (ग्रामीण व दलित) अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16 (सत्र 6 वे) वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (आदिवासी व स्त्रीवादी)	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11 (सत्र 5 वे) वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (ग्रामीण साहित्य) अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16 (सत्र 6 वे) वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (दलित साहित्य)

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Accredited by NAAC 'A' Grade

Revised Syllabus for

Bachelor of Arts

B.A. Part-III - MARATHI

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

(Syllabus will be implemented from June, 2020)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती
Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ (मराठी) : B.A. Part-III (Marathi)

अभ्यासक्रम : Syllabus

Introduced from June 2020 onwards

समकक्षता / Equivalence

सत्र क्र. Sem.	अभ्यास- पत्रिका क्र. Paper No.	जुना अभ्यासक्रम अभ्यासपत्रिकेचे नाव	अभ्यास- पत्रिका क्र. Paper No.	नवा अभ्यासक्रम अभ्यासपत्रिकेचे नाव
V	VII	काव्यशास्त्र	VII	साहित्यविचार
V	VIII	भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	VIII	मराठी भाषा व भाषाविज्ञान
V	IX	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	IX	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१५००)
V	X	मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन	X	मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी
V	XI	वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (ग्रामीण साहित्य)	XI	वाङ्मयप्रवाहाचे अध्ययन : मध्ययुगीन
VI	XII	काव्यशास्त्र	XII	साहित्यविचार
VI	XIII	भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	XIII	मराठी भाषा व भाषाविज्ञान
VI	XIV	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	XIV	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१५०० ते १८००)
VI	XV	मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन	XV	मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी
VI	XVI	वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (दलित साहित्य)	XVI	वाङ्मयप्रकाराचे अध्ययन : ललित गद्य (व्यक्तिचित्रे)

सूचना : १. सत्र पाच (V) साठी विद्यापीठाने प्रत्येक अभ्यासपत्रिकेनुरूप अंतर्गत मूल्यमापनासाठी १० गुणांसाठी सेमिनार सुचविला आहे. सदर सेमिनारसाठी त्या त्या अभ्यासपत्रिकेच्या अभ्यासक्रमानंतर सेमिनार विषय दिले आहेत. त्यापैकी एका विषयावर प्रत्येक विद्यार्थ्याने सादरीकरण करणे आवश्यक आहे. त्यामध्ये विषयानुसार उद्दिष्टे, प्रास्ताविक, विषयविवेचन, निष्कर्ष आणि संदर्भ या सूत्रानुरूप सादरीकरण गरजेचे आहे. ज्या विषयावर सेमिनार दिला आहे त्याची टिपणे विद्यार्थी व संबंधित विषय शिकविणाऱ्या शिक्षकाच्या स्वाक्षरीसह महाविद्यालयाच्या विभागात जतन करून ठेवणे आवश्यक आहे.

२. सत्र सहा (VI) साठी विद्यापीठाने प्रत्येक अभ्यासपत्रिकेनुरूप अंतर्गत मूल्यमापनासाठी १० गुणांचा गटप्रकल्प (Group Project) सुचविला आहे. सदर गटप्रकल्पासाठी त्या त्या अभ्यासपत्रिकेच्या अभ्यासक्रमानंतर गटप्रकल्प विषय सुचविले आहेत. त्यापैकी एका विषयावर गटप्रकल्प सादर करणे आवश्यक. गटप्रकल्प तयार करताना शीर्षक, उद्दिष्टे, प्रास्ताविक, गहीतके, विषयाचे महत्त्व, विषयविवेचन, निष्कर्ष आणि संदर्भ या क्रमाने गटप्रकल्प तयार करावा. एका गटप्रकल्पासाठी कमाल ५ विद्यार्थी मर्यादा असावी. ज्या विषयावर गटप्रकल्प तयार केला आहे; त्यावर गटप्रकल्पाकांची व संबंधित विषय शिकविणाऱ्या शिक्षकांची स्वाक्षरी घेऊन सदर प्रकल्प विभागात जतन करून ठेवावेत.

३. सेमिनार व गटप्रकल्पसंदर्भात विषयाची निवड करताना विद्यापीठाने सूचित केलेल्या विषयाबरोबर त्या त्या अभ्यासपत्रिकेनुरूप आणखी काही नावीन्यपूर्ण विषयांची निवड करण्यास स्वातंत्र्य दिले आहे.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती
Choice Based Credit System

Structure of Programme

Revised syllabus B. A. Part III (MARATHI)

Introduced from June 2020 onwards

Sr.No.	सत्र क्र. Sem.	अभ्यासपत्रिकेचे नाव	अभ्यास- पत्रिका क्र. Paper No.	Workload	Credits	Total Credits	Theory Marks	Term work/ Seminar
1	V	साहित्यविचार	VII	4 lectures/ week	4	20	40	10
2	V	मराठी भाषा व भाषाविज्ञान	VIII	4 lectures/ week	4		40	10
3	V	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१५००)	IX	4 lectures/ week	4		40	10
4	V	मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी	X	4 lectures/ week	4		40	10
5	V	वाङ्मयप्रवाहाचे अध्ययन : मध्ययुगीन	XI	4 lectures/ week	4		40	10
Sr.No.	सत्र क्र. Sem.	अभ्यासपत्रिकेचे नाव	अभ्यास- पत्रिका क्र. Paper No.	Workload	Credits	Total Credits	Theory Marks	Term work/ Group project
6	VI	साहित्यविचार	XII	4 lectures/ week	4	20	40	10
7	VI	मराठी भाषा व भाषाविज्ञान	XIII	4 lectures/ week	4		40	10
8	VI	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१५०० ते १८००)	XIV	4 lectures/ week	4		40	10
9	VI	मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी	XV	4 lectures/ week	4		40	10
10	VI	वाङ्मयप्रकाराचे अध्ययन : ललितगद्य (व्यक्तिचित्रे)	XVI	4 lectures/ week	4		40	10

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. V : अभ्यासपत्रिका क्र. VII

Discipline Specific Elective (DSE-E1)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E1)

साहित्यविचार

Human Values

उद्दिष्टे :

१. पौर्वात्य, पाश्चात्य व आधुनिक भारतीय साहित्यशास्त्राचे स्वरूप समजून घेणे.
२. ललित व ललितेतर साहित्याचे स्वरूप समजून घेणे.
३. साहित्य प्रयोजनांचे आकलन करून घेणे.
४. साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया आणि त्याचे स्वरूप आकलन करून घेणे.
५. भाषेतील अलंकार समजून घेणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	साहित्याचे स्वरूप ■ साहित्याच्या व्याख्या ● पौर्वात्य - भामह, मम्मट, आनंदवर्धन, विश्वनाथ पाश्चात्य - वर्डस्वर्थ, कोर्टहोप, मॅथ्यू अर्नोल्ड, कार्लाइल ● आधुनिक - विनोबा भावे, अ. वा. कुलकर्णी, गंगाधर गाडगीळ, वि. ना. ढवळे, ■ ललित व ललितेतर साहित्य ■ ललित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या अनुभवांचे विशेष- संवेदनात्मकता, भावनात्मकता, वैचारिकता, सेंद्रियता, सूचकता, विशिष्टता, विश्वात्मकता	१५	१

Human
Values

विभाग २ Module 2	साहित्याचे प्रयोजन <ul style="list-style-type: none"> ● प्रयोजन म्हणजे काय ? ● प्रयोजन आणि परिणाम यातील फरक ■ साहित्याची प्रयोजने : १) यश किंवा कीर्ती २) व्यवहारज्ञान ३) आनंद ४) उद्बोधन ५) आत्माविष्कार ६) जिज्ञासापूर्ती ७) जीवनानुभूती ८) इच्छापूर्ती अथवा स्वप्नरंजन ९) पलायनवाद (Escapism) 	१५	१
घटक ३ Module 3	साहित्यनिर्मितीची कारणे <ul style="list-style-type: none"> ● साहित्यनिर्मितीचे स्वरूप ● साहित्यनिर्मितीची कारणे १) प्रतिभा - स्वरूप व वैशिष्ट्ये (प्रतिभाव्यापार, प्रतिभेचे अलौकिकत्व, अपूर्वनिर्मितिक्षम प्रतिभा, प्रतिभा ही वेडाची बहीण) २) बहुश्रुतता ३) अभ्यास ४) भावनात्मकता ५) संवेदनशीलता ६) उत्प्रेक्षा ७) चमत्कृती ८) स्वास्थ्य (शारीरिक, मानसिक) ९) साहित्यिकाचा जीवनविषयक दृष्टिकोण 	१५	१
घटक ४ Module 4	अलंकार <ul style="list-style-type: none"> १) अतिशयोक्ती २) स्वभावोक्ती ३) दृष्टान्त ४) उपमा ५) अनुप्रास ६) रूपक (व्याख्या, स्वरूप आणि उदाहरणे अपेक्षित) 	१५	१

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	अलंकार (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

१. विभाग चार वर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
२. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

- विविध साहित्य प्रवाहातील कोणत्याही एका साहित्यकृतीचे किंवा अनुवादित साहित्यकृतीचे परीक्षण करून सादरीकरण करणे.
- कोणत्याही भाषेतील एका चित्रपट वा नाटकाचे परीक्षण करून सादरीकरण करणे.

मूलभूत वाचन :

१. जोग, रा. श्री.
२. गाडगीळ, स. रा.
३. गोविलकर, लीला
४. वाळंबे, मो. रा.
५. देशपांडे, अ. ना. (संपा.)
६. कुलकर्णी, अ. वा.
७. गाडगीळ, गंगाधर
८. ढवळे, वि. ना.

- अभिनव काव्यप्रकाश, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती ७ वी, १९७५
काव्यशास्त्रप्रदीप, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती ४ थी, जानेवारी, १९९३
भारतीय साहित्यविचार, स्नेहवर्धन, पुणे, २००३
सुगम मराठी व्याकरण, नितीन प्रकाशन, पुणे
विनोबांची साहित्यदृष्टी, परमधाम प्रकाशन, पवनार, वर्धा, १९७५
साहित्यविचार, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, आ.दु. १९९७
खडक आणि पाणी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९६०.
साहित्याचे तत्त्वज्ञान, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे

पूरक वाचन :

१. उपासे, शिवशंकर
२. कंगले, र. पं.
३. देशमुख, मा. गो.
४. डॉ. नगेंद्र
(अनुवादक : शैलजा करंदीकर)

- काव्यशास्त्र परिचय, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१३
प्राचीन काव्यशास्त्र, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९७४
मराठीचे साहित्यशास्त्र, (ज्ञानेश्वर ते रामदास)
भारतीय काव्यशास्त्राचे मूल प्रश्न, सुविचार, नागपूर, पुणे, १९६७

संदर्भ ग्रंथ :

१. जाधव, उदय
२. पुंडे, दत्तात्रय व
तावरे, स्नेहल (संपा.)
३. पाटील, म. सु.
४. वासमकर, वि. दा.
५. करंदीकर, गो. वि.
६. जाधव, मा. मा.

- काव्यशास्त्र : आकलन आणि आस्वाद, लोकपाल पब्लिकेशन, औरंगाबाद
प्रथमावृत्ती, ५ सप्टेंबर, २०१३
साहित्य विचार, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, प्रथमावृत्ती, फेब्रुवारी, १९९५
भारतीयांचा साहित्यविचार, चेतश्री प्रकाशन, अमळनेर
मराठीतील कलावादी समीक्षा, अक्षरदीप प्रकाशन, कोल्हापूर, आ. प. २०१८
ऑरिस्टॉटलचे काव्यशास्त्र, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
अक्षरगाथा (मराठी साहित्यविचार विशेषांक) मासिक, नांदेड, एप्रिल, २०१४

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XII

Discipline Specific Elective (DSE-E126)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E126)

साहित्यविचार

उद्दिष्टे :

१. शब्दशक्तीचे आकलन करून घेणे.
२. साहित्यातील रसाचे स्वरूप व रसप्रक्रिया समजून घेणे.
३. निर्मितीच्या आनंदाची मीमांसा करणे.
४. व्यवहार भाषा, शास्त्रभाषा आणि साहित्यभाषा यांतील भेद समजून घेणे.
५. साहित्यभाषेचे आकलन करून घेणे.
६. भाषेतील छंद व वृत्ते यांचा अभ्यास करणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	शब्दशक्ती ■ शब्दशक्ती म्हणजे काय ? १) अभिधा-व्याख्या, स्वरूप व प्रकार (योग, रूढी, योगरूढी) २) लक्षणा - व्याख्या, स्वरूप ● लक्षणेस आवश्यक गोष्टी अ) मुख्यार्थवाध ब) मुख्यार्थ-लक्ष्यार्थ संबंध क) रूढी व प्रयोजन ● लक्षणेचे महत्त्व ३) व्यंजना - व्याख्या, स्वरूप ● व्यंजनेचे मुख्य दोन प्रकार अ) शाब्दी व्यंजना ब) आर्थी व्यंजना ● व्यंजनेचे साहित्यातील महत्त्व	१५	१

विभाग २ Module 2	<p>अ) रसविचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● रस म्हणजे काय ? ● स्थायिभाव व रस ● भरताचे रससूत्र <p>ब) काव्यानंदमीमांसा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● काव्यानंदमीमांसा म्हणजे काय ? ● कवीचा आनंद १) क्रीडानंद २) निर्मितीचा आनंद ३) आत्माविष्कारानंद ● रसिकाचा आनंद १) ज्ञानानंद २) जिज्ञासापूर्ती ३) पुनःप्रत्ययाचा आनंद ● करुणारसानंद १) केवलानंदवाद २) विरेचन (कॅथार्सिस) 	१५	१
घटक ३ Module 3	<p>साहित्याची भाषा</p> <p>१) व्यवहारभाषा, शास्त्रभाषा व साहित्यभाषा : साम्यभेद</p> <p>२) साहित्याचे माध्यम भाषा</p> <p>३) साहित्य भाषेचे सौंदर्य</p> <p>४) साहित्य भाषेची विविधता</p>	१५	१
घटक ४ Module IV	<p>छंद व वृत्ते</p> <p>अ) छंद - १) ओवी २) अभंग ३) मुक्तछंद</p> <p>ब) वृत्ते - १) भुजंगप्रयात २) वसंततिलका ३) दिंडी (व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणे अपेक्षित)</p>	१५	१

Hymah
Vajres

※ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी ※
Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	छंद व वृत्ते (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

1. विभाग चार वर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
2. गटप्रकल्पासाठी अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता प्रती विद्यार्थ्यांस दहा गुण आहेत.

गटप्रकल्प विषय : साहित्यनिर्मितिप्रक्रिया संदर्भात कोणत्याही एका साहित्यिकाची मुलाखत घेणे.

मूलभूत वाचन :

1. जोग, रा. श्री. अभिनव काव्यप्रकाश, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती ७ वी, जानेवारी, १९७५
2. गाडगीळ, स. रा. काव्यशास्त्रप्रदीप, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती ४ थी, जानेवारी, १९९३
3. वाटवे, के. ना. रसविमर्श, नवीन किताबखाना, पुणे, १९४२
4. वाळंबे, मो. रा. सुगम मराठी व्याकरण लेखन, नितीन प्रकाशन, पुणे
5. नेमाडे, भालचंद्र साहित्याची भाषा, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, आ. दु. १९९८

पूरक वाचन :

1. जोशी, पं. महादेवशास्त्री सुलभ काव्याशास्त्र, एस. जगन्नाथ आणि कं., पुणे
2. उपासे, शिवशंकर काव्यशास्त्र परिचय, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१३
3. जाधव, उदय काव्यशास्त्र : आकलन आणि आस्वाद, लोकपाल पब्लिकेशन, औरंगाबाद, प्रथमावृत्ती, ५ सप्टेंबर २०१३
4. शिरवाडकर, के. रं. साहित्यवेध, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, प्रथमावृत्ती, जानेवारी, १९९८

संदर्भ ग्रंथ :

1. कुरुंदकर, नरहर रससूत्र, इंद्रायणी साहित्य, पुणे.
2. सोनार, ब. लु. भारतीय साहित्य विचार, प्रज्ञा, अमळनेर, १९८८
3. मोरे, मोरेश्वर सखाराम मराठी व्याकरण, चित्रशाळा, पुणे, १९७०
4. वासमकर, वि. दा. मराठीतील कलावादी समीक्षा, अक्षरदीप प्रकाशन, कोल्हापूर, आ. प. २०१८
5. तुकदेव, रोहिणी ओवी छंद : रूप आणि आविष्कार, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
6. हिरेमठ, राजशेखर मराठी व्याकरण परिचय, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९८८
7. जाधव, मा. मा. अक्षरगाथा (मराठी साहित्यविचार विशेषांक), मासिक, नांदडे, एप्रिल, २०१४

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XIII

Discipline Specific Elective (DSE-E127)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E127)

मराठी भाषा व भाषाविज्ञान

उद्दिष्टे :

१. मराठी भाषेची वर्णव्यवस्था समजून घेणे.
२. ध्वनी व अर्थपरिवर्तनाची कारणे व प्रकार यांची माहिती करून घेणे.
३. प्रमाणभाषेचे स्वरूप व विशेष अभ्यासणे.
४. बोलींचे स्वरूप व विशेष समजून घेणे.
५. मराठी भाषेवद्दलची विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	मराठीची वर्णमाला ● ध्वनी व वर्ण, मराठीची वर्णमाला, पारंपरिक स्वर व त्यांचे वर्गीकरण ● स्वरांचे ध्वनिशास्त्रदृष्ट्या व उच्चारण स्थानानुसार विश्लेषण ● स्वरांचे प्रकार ह्रस्व, दीर्घ, सिद्ध, साधित, सजातीय, विजातीय ● मराठीची स्वर संख्या (पारंपरिक व नवीन) ● मराठीतील व्यंजन विचार ● व्यंजनांचे प्रकार १. स्पर्श व्यंजने २. कठोर व मृदू व्यंजने ३. अल्पप्राण व महाप्राण ४. अनुनासिके ५. तालव्य व्यंजने ६. अंतःस्थ व्यंजने ७. उष्म व्यंजने ८. संयुक्त व्यंजने ९. मूर्धन्य ● मराठीची व्यंजन संख्या (पारंपरिक व नवीन) ● मराठीची वर्ण संख्या निश्चितीकरण	१५	१

<p>विभाग २ Module II</p>	<p>मराठीचे ध्वनिपरिवर्तन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● भाषेची उच्चारप्रक्रिया ● ध्वनिपरिवर्तन म्हणजे काय ? ● व्याख्या आणि विशेष निरपवाद, नियमित, अज्ञेय, सार्वत्रिक ध्वनिपरिवर्तन ● कारणे जित - जेते संबंध, भिन्न भाषिक संबंध, आळस, अनुकरणाची अपूर्णता, वागेंद्रियातील दोष, श्रवणेंद्रियातील दोष, उच्चारशीघ्रता, अज्ञान, आघात, उच्चारसौकर्य, आहार, भौगोलिकता, वर्गसिद्धान्त, लोकभ्रम, सादृश्यता ● प्रकार अंत्यस्वनलोप, एकस्वनीकरण, आद्यस्वनागम, मध्यस्वनागम, अंत्यस्वनागम, सान्निध्य परिणाम, समानस्वनलोप, विसदृशीकरण, घोषीकरण, अघोषीकरण, मात्राभेद, सदृशता, अतिशुद्धी, दुष्प्रयोग, स्वनविपर्यय ● ध्वनिपरिवर्तनाचा मराठी भाषेवरील परिणाम 	१५	१
<p>विभाग ३ Module III</p>	<p>मराठीचे अर्थपरिवर्तन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अर्थपरिवर्तन म्हणजे काय ? ● व्याख्या आणि स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश, प्रतिमा, संकल्पना व विचार ● अर्थपरिवर्तनाची कारणे साम्यतत्त्व, रूपक - लक्षणाजन्य शब्द, बदलते समाजजीवन, अशुभतापरिहार, ग्राम्यतापरिहार, अतिशयोक्ती, शब्दसिद्धी, अतिपरिचयातून सभ्यता, अत्यादरदर्शन, सांस्कृतिक आदान ● अर्थपरिवर्तनाचे प्रकार - अर्थविस्तार, अर्थसंकोच, अर्थप्रशस्ती, अर्थच्युती, अर्थापकर्ष, अर्थान्तर, अर्थभ्रंश, अर्थदिश, अर्थभेद, अर्थसार ● अर्थपरिवर्तनाचा मराठी भाषेवरील परिणाम 	१५	१
<p>विभाग ४ Module IV</p>	<p>प्रमाण मराठी भाषा आणि तिच्या बोली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्रमाण मराठी : संकल्पना, स्वरूप, विशेष ● बोली : संकल्पना, स्वरूप, विशेष ● मराठीच्या बोली : अहिराणी, वऱ्हाडी, चंदगडी, मालवणी या निवडक बोलींचे स्वरूप व विशेष 	१५	१

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना : १. विभाग एकवर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाही.

२. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

गटप्रकल्प विषय :

१. आपल्या परिसरातील कौटुंबिक, सांस्कृतिक, कृषिविषयक, औद्योगिक क्षेत्रात जी बोलीभाषा बोलली जाते त्या बोलीभाषेतील शब्द, वाक्य, वाक्प्रचार, म्हणी, उखाणे यांचे संकलन आणि विश्लेषणासह गटप्रकल्प अपेक्षित.
२. आपल्या परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन करून त्यातील भाषिक विशेषांच्या विश्लेषणावर आधारित गटप्रकल्प अपेक्षित.

मूलभूत वाचन :

१. कुलकर्णी, कृ. पां. मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
२. कानडे, मु. श्री. (संपा.) मराठीचा भाषिक अभ्यास, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. गजेंद्रगडकर श्री. न. भाषा आणि भाषाशास्त्र, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
४. कुलकर्णी कृ. पां. शब्द : उद्गम आणि विकास
५. जोगळेकर गं. ना. अभिनव भाषाविज्ञान, सुविचार प्रकाशन, पुणे
६. जोशी, प्र. न. सुबोध भाषाशास्त्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
७. दामले, मो. के. शास्त्रीय मराठी व्याकरण, दामोदर सावळाराम आणि मंडळी, पुणे
८. कालेलकर, ना. गो. ध्वनिविचार, मौज प्रकाशन, मुंबई
९. पौतदार, अनुराधा मराठीचा अर्थविचार, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
१०. कालेलकर, ना. गो. भाषा आणि संस्कृती, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई
११. देवी, गणेश व जाखडे, अरुण (संपा.) भारतीय भाषेचे लौकसर्वेक्षण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

पूरक वाचन :

१. हिरेमठ, राजशेखर मराठी व्याकरण परिचय, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
२. गवळी, अनिल भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा, हिरण्यकेशी प्रकाशन, कोल्हापूर
३. कुलकर्णी, सुलक्षणा व कुबेर, वसंत भाषाविज्ञान परिचय, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर

संदर्भ ग्रंथ :

१. पुंडे, द. दि. सुलभ भाषाविज्ञान, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
२. कदम, महेंद्र मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. कालेलकर, ना. गो. भाषा, इतिहास आणि भूगोल, मौज मुंबई
४. शेख, यास्मिन मराठी लेखन मार्गदर्शिका, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई
५. हिरेमठ, राजशेखर मराठी व्याकरण परिचय, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
६. लामतुरे, प्रज्ञा ग्रामीण बोलीभाषेचे वैभव, संस्कृती प्रकाशन, पुणे
७. जंबाले, विठ्ठल ग्रामीण कादंबरी : मराठवाडी बोलीचे स्वरूप, चिन्मय प्रकाशन, औरंगाबाद
८. पाटील, व्ही. एन. सुलभ भाषाविज्ञान, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१६
९. भांड, बाबा व मगर, राजेंद्र भाषा आणि साहित्य : माझी भूमिका : सयाजीराव गायकवाड, महाराजा सयाजीराव गायकवाड संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, औरंगाबाद
१०. केळकर, तन्मय (अनु.) पंजाबच्या भाषा आणि लिपीची समस्या : शहीद भगतसिंग, प्रका. भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XIV

Discipline Specific Elective (DSE-E128)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E128)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१५०० ते इ.स.१८००)

Human
Values

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा कालिक अभ्यास करणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल परिचय करून घेणे.
३. पंडित कवी व त्यांची रचना यांचा परिचय करून घेणे.
४. बखर वाङ्मय आणि शाहिरी वाङ्मय यांचे स्वरूप, विशेष अभ्यासणे.
५. मध्ययुगीन मराठी गद्य, पद्य रचनेचे विशेष अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	इ. स. १५०० ते इ.स. १६०० एकनाथांची साहित्य संपदा चतुःश्लोकी भागवत, एकनाथी भागवत, भावार्थ रामायण, गवळणी, भारुडे इत्यादी रचना	१५	१
विभाग २ Module II	इ. स. १६०० ते इ. स. १७०० (स्थूल कालखंड) अ) तुकारामांची अभंगरचना ब) रामदासांची ग्रंथरचना करुणाष्टके, रामायणे, मनाचे श्लोक, दासबोध, स्फुट प्रकरणे	१५	१
विभाग ३ Module III	इ. स. १६०० ते इ. स. १८०० (स्थूल कालखंड) निवडक पंडित कवींच्या काव्याचा अभ्यास १) मुक्तेश्वर २) वामन पंडित ३) रघुनाथ पंडित ४) श्रीधर ५) मोरोपंत	१५	१
विभाग ४ Module IV	इ. स. १५०० ते इ.स. १८०० (स्थूल कालखंड) अ) बखर वाङ्मय शिवपूर्वकालीन बखरी, शिवकालीन बखरी, पेशवेकालीन बखरी-स्वरूप, विशेष ब) शाहिरी वाङ्मय (लावणी व पोवाडा) १) अनंत फंदी २) परशुराम ३) राम जोशी ४) प्रभाकर ५) होनाजी बाळा	१५	१

Human
Values

Human
Values

Human
Values

Human
Values

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना : १. गटप्रकल्पासाठी अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता प्रती विद्यार्थ्यांस दहा गुण आहेत.

गटप्रकल्प विषय :

* आपल्या परिसरातील कोणत्याही ग्रंथालयातील किंवा ग्रंथालयाबाहेरील मध्ययुगीन मराठी ग्रंथकार आणि ग्रंथ यांची सूची तयार करावी.

* मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील निवडक शब्दांचा शब्दसंग्रह करणे आणि त्यांचे वर्गीकरण व विश्लेषण करणे.

मूलभूत वाचन :

१. नसिराबादकर, ल. रा.
२. देशपांडे, अ. ना.
३. पांगारकर, ल. रा.
४. मंचरकर, र. बा.
५. गवळी, अनिल
६. सपकाळे, प्रकाश
७. वाटवे, के. ना. (संपा.)
८. फाटक, न. र.
९. सरदेशमुख, त्र्यं. वि.
१०. हेरवाडकर, र. वि.
११. अदवंत, म. ना.
१२. सहस्त्रबुद्धे, म. ना.
१३. खरात, महेश (संपा.)

प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ४, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ३, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
धर्म संप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
सर्वात्मभावी तुकाराम, सायन पब्लिकेशन प्रा. लि. पुणे
संत तुकाराम, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव
प्राचीन मराठी पंडिती काव्य.
श्री एकनाथ वाङ्मय दर्शन आणि कार्य, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
रामदास : प्रतिमा आणि बोध, अस्मिता प्रकाशन, पुणे
मराठी बखर, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
पैजण, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर
मराठी शाहिरी वाङ्मय, ठोकळ प्रकाशन, पुणे
लोकसाहित्य : जीवन आणि संस्कृती, (प्रा. विश्वनाथ शिंदे गौरवग्रंथ), सायन पब्लिकेशन, पुणे

पूरक वाचन :

१. तुळपुळे, शं. गो. (संपा.)
२. तुळपुळे, शं. गो. (संपा.)
३. उपासे, शिवशंकर

४. पाटील, तानाजी
५. हेरवाडकर, र. वि.

संदर्भ ग्रंथ :

१. बडवे, सतीश
२. फाटक, न. र.
३. माटे, श्री. म.
४. होनमाने, धनंजय
५. होनमाने, धनंजय
६. ग्रामोपाध्ये, गं. व.
७. शिंदे, विश्वनाथ
७. केळकर, च. न.
९. मोरजे, गंगाधर
१०. वर्दे, श्री. म.

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, म. सा. प., पुणे
मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
मराठी काव्यातील शिवदैवत दर्शन, आख्यानकाव्य व स्फुटकाव्य : १३ ते १८ वे शतक, शैवभारती शोध प्रतिष्ठान, जंगमवाडी मठ, वाराणसी
संत साहित्यातील सामाजिकता, विश्वकर्मा प्रकाशन, पुणे
मराठी बखर

मध्ययुगीन साहित्याविषयी, मीरा, औरंगाबाद
श्री. रामदास, वाङ्मय आणि कार्य
संत, पंत आणि तंत, ठोकळ प्रकाशन, पुणे
तंजावरची मराठी कीर्तनपरंपरा, स्नेहवर्धन, पुणे
पंत प्रतिनिधीची कीर्तनाख्याने, दर्या प्रकाशन, पुणे
मराठी बखर गद्य, व्हीनस बुक स्टॉल, पुणे
शाहिरी वाङ्मयाच्या धारा, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
मराठी शाहीर आणि शाहिरी वाङ्मय, पुणे विद्यापीठ, पुणे
मऱ्हाटी लावणी वाङ्मय, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर
मराठी कवितेचा उषःकाल किंवा मराठी शाहीर, मुंबई मराठी साहित्य संघ, मुंबई

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XV

Discipline Specific Elective (DSE-E129)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E129)

मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी

professional
ethics

पाठ्यपुस्तक : मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी (संपादन)

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्टे :

१. प्रसारमाध्यमांतील अर्थार्जनाच्या संधी आणि भाषिक कौशल्ये यांचा परिचय करून घेणे.
२. स्पर्धा परीक्षांमध्ये मराठी भाषा विषयाचे महत्त्व समजून घेणे.
३. उद्योग व सेवा क्षेत्रात मराठी भाषेद्वारे अर्थार्जनप्राप्ती संदर्भात ज्ञान संपादन करणे.
४. मुद्रित शोधनाची पद्धत अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	<p>प्रसारमाध्यमांतील अर्थार्जनाच्या संधी व भाषिक कौशल्ये</p> <p>■ मुद्रित माध्यमे (Print Media) १. संपादन २. स्तंभलेखन ३. जाहिरात लेखन ४. शब्दांकन (नावीण्यपूर्ण उपक्रम, व्यक्तींचे अनुभव व मानपत्र)</p> <p>■ आकाशवाणी १. निवेदन २. संहिता लेखन (कृषी, महिला व शैक्षणिक विषयक) ३. बातमी लेखन</p> <p>■ चित्रवाणी १. निवेदन २. संहिता लेखन (साहित्य, युवा व मनोरंजन विषयक) ३. बातमी लेखन</p>	१५	१

professional
ethics

विभाग २ Module II	<p>उद्योग व सेवाक्षेत्रातील अर्थार्जनाच्या संधी व भाषिक कौशल्ये</p> <p>■ उद्योग व सेवाक्षेत्र आणि मराठी भाषा</p> <p>■ उद्योग व सेवाक्षेत्रातील अर्थार्जन संधी -</p> <p>१. विपणन (Marketing) साठी संवाद कौशल्ये</p> <p>२. ग्राहक सेवा केंद्र (Call Centers)</p> <p>३. अनुवाद</p> <p>४. मराठी टंकलेखन, युनिकोड व पीपीटी (Power Point Presentation) परिचय</p>	१५	१	Professional Ethics
विभाग ३ Module III	<p>मुद्रितशोधन</p> <p>१. मुद्रितशोधन : संकल्पना, स्वरूप, प्रकार व महत्त्व</p> <p>२. महाराष्ट्र शासनाचे प्रमाणलेखनविषयक १८ नियम, अपवाद, उदाहरणे, विरामचिन्हे</p> <p>३. मुद्रित शोधनाची पद्धत : सांकेतिक खुणा, त्याचे स्पष्टीकरण, पहिले वाचन व पुढील मुद्रितशोधन, संगणकीय मुद्रितशोधन</p> <p>४. मुद्रितशोधनाचे प्रात्यक्षिक कार्य : वर्तमानपत्र, नियतकालिक, ग्रंथ, छापील मजकूर, लेख इ.</p>	१५	१	Professional Ethics
विभाग ४ Module IV	<p>स्पर्धा परीक्षांसाठी मराठी</p> <p>१. स्पर्धा परीक्षांचे स्वरूप : सरळसेवा, कम्बाईन, राज्यसेवा, संघ लोकसेवा आयोग</p> <p>२. स्पर्धा परीक्षांमधील मराठीचे स्वरूप : अभ्यासक्रम परिचय</p> <p>३. स्पर्धा परीक्षेसाठी कौशल्ये : वाचन, नोट्स (टिपणे), लेखन, हस्ताक्षर, वेळेचे व्यवस्थापन, गटचर्चा, संदर्भ साहित्य</p> <p>४. मुलाखतीची पूर्वतयारी व तंत्रे (मुलाखत कशी द्यावी)</p>	१५	१	Professional Ethics

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना : १. गटप्रकल्पासाठी अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता प्रती विद्यार्थ्यास दहा गुण आहेत.

गटप्रकल्प विषय :

१. राष्ट्रीय, शैक्षणिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, कृषी, आरोग्य, भाषा व साहित्य क्षेत्रातील ताज्या घडामोडी यापैकी एका विषयावर आकाशवाणी किंवा चित्रवाणीसाठी संहितालेखन.
२. उद्योग व सेवाक्षेत्रे आणि प्रसारमाध्यमे यांना भेटी देऊन तेथील भाषिक उपयोजनावर आधारित प्रकल्प तयार करणे.

मूलभूत वाचन :

१. काणे, पुष्पा २. भागवत, यशोदा ३. राजाध्यक्ष, विजया (संपा.) ४. मोरे, सदानंद व लिंबाळे, शरणकुमार ५. रेगे, मे. पुं. व इतर ६. शेख, यास्मिन ७. फडके, अरुण ८. धायगुडे, च. ए. ९. खोपकर, अरुण १०. वरखेडे, रमेश ११. कांबळे, अमर १२. कांबळे, अमर	नभोवाणी कार्यक्रम : तंत्र आणि मंत्र, इंडिया बुक कंपनी, पुणे बोलका कॅमेरा, मौज प्रकाशन, पुणे मराठी वाङ्मय कोश, साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई प्रबोधनपर वैचारिक वाङ्मय, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक मराठी विचारवंत आणि आपण, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई मराठी लेखन मार्गदर्शिका, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई मराठी लेखन-कोश, अंकुर प्रकाशन, ठाणे मुद्रितशोधन, दि पूना प्रेस ओनर्स असो. लि. पुणे चित्रव्यूह, लोकवाङ्मय गृह, प्रकाशन, मुंबई सायबर संस्कृती, इन्स्टिट्यूट ऑफ नॉलेज इंजिनिअरिंग, नाशिक स्पर्धा परीक्षेला सामोरे जाताना, निर्मिती संवाद प्रकाशन, कोल्हापूर मुलाखत कौशल्य, निर्मिती संवाद प्रकाशन, कोल्हापूर

पूरक वाचन :

१. कुंभार, प्रकाश २. जोशी, प्रभाकर ३. तौर, पृथ्वीराज ४. फडके, अरुण ५. दीक्षित, विजय ६. इनामदार, एस. डी.	उपयोजित भाषाविज्ञान आणि प्रसारमाध्यमे, अक्षरदालन, कोल्हापूर उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे शुद्धलेखन मार्गप्रदीप, अंकुर प्रकाशन, ठाणे चित्रपट : एक कला, रेणुका प्रकाशन, नाशिक माध्यम, एस. डी. प्रकाशन, पुणे

संदर्भ ग्रंथ :

१. देशपांडे, वि. भा. व जोगळेकर, सुषमा (संपा.) २. पचिंद्रे, श्रीराम ३. ढोले, विश्राम ४. शिंदे, अरुण ५. जोशी, प्रभाकर व वले, वासुदेव ६. रेगे, मे. पुं. (संपा.) ७. भालके, रामचंद्र व इतर ८. चपळगावकर, नरेंद्र ९. चौसाळकर, अशोक १०. गावडे, गोपाल ११. कांबळे, विनोद	मराठी कलाभिरुची, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे मुलाखत आणि शब्दांकन, अनुबंध प्रकाशन, पुणे प्रसारमाध्यमे आणि प्रयोगकला, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई सत्यशोधकीय नियतकालिके, कृष्णा संशोधन व विकास अकादमी, मंगळवेढा उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव नवभारत (मासिक), व्यावहारिक मराठी विशेषांक, प्राज्ञ पाठशाळा मंडळ, वाई (ऑगस्ट-सप्टेंबर १९८१) प्रबोधनपर साहित्य : स्वरूप आणि संकल्पना, य.च.म.मु. विद्यापीठ, नाशिक मराठीतील वैचारिक साहित्य : लेखक आणि समाज, नवभारत, जून २०१६ वर्ष २९, अंक ९ विचारवंत आणि समाज, युनिक अॅकॅडमी, पुणे मामा वरेरकर : प्रयोगाची नांदी, मनोकामना प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१७ सर्जननोंदी, वाचनकट्टा प्रकाशन, प्रा. लि., कोल्हापूर, २०१९

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती
Choice Based Credit System
बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. 5 : अभ्यासपत्रिका क्र. VIII

Discipline Specific Elective (DSE-E2)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E2)

मराठी भाषा व भाषाविज्ञान

उद्दिष्टे :

- भाषोत्पत्तीचा अभ्यास करणे.
- भाषाविज्ञानाचा परिचय करून घेणे.
- भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध जाणून घेणे.
- स्वनविचार, रूपविचार व वाक्यविचारांचा परिचय करून घेणे.
- मराठी भाषेविषयी विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	भाषोत्पत्ती विचार <ul style="list-style-type: none"> भाषेची उत्पत्ती - ईश्वरनिर्मित, राजनिर्मित, समाजनिर्मित भाषेच्या उत्पत्तीच्या उपपत्ती/सिद्धांत <ol style="list-style-type: none"> इंगित (Gesture) मुखाभिनय (Oral Gesture) अनुकरण (Bow-Bow) रणन (Ding Dong) भावनाभिव्यक्ती (Pooh-Pooh) श्रमपरिहार (Yo-he-Yo) प्रेमगानमूलक (Sing-Song) संपर्क (Contact) क्रीडासक्ती (Play-Way) समन्वय उपपत्ती/सिद्धांत 	१५	१
विभाग २ Module II	भाषेचे स्वरूप, व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये <ul style="list-style-type: none"> भाषा म्हणजे काय ? भाषेच्या व्याख्या : कृ. पां. कुलकर्णी, ना. गो. कालेलकर, श्री. न. गजेंद्रगडकर भाषेचे स्वरूप : समाजव्यवहाराचे साधन, ध्वनिमाध्यमता, प्रतीकात्मकता, संकेतबद्धता, भाषा - एक पद्धती, भाषा मानवी आहे. सी. एफ. हॉकेटने सांगितलेली भाषेची सात वैशिष्ट्ये दुहेरीपण, निर्मितिक्षमता, कार्यकारण संबंधाचा अभाव, यादृच्छिकता, अदलाबदलीची शक्यता, विशिष्टीकरण, स्थलकालातीतता, सांस्कृतिक संक्रमण या शिवाय - सामाजिक संस्था, अर्जित भाषा, परिवर्तनशीलता, रैखिकता इ. वैशिष्ट्यांचा विचार 	१५	१

विभाग ३ Module III	स्वनिम व रूपिम विचार (स्थूल परिचय) अ. स्वनिम विचार १. स्वन २. स्वनिम ३. स्वनांतर (संकल्पना, स्वरूप, प्रकार) ब. रूपिम विचार १. रूप २. रूपिम ३. रूपिकांतर (संकल्पना, स्वरूप, प्रकार)	१५	१
विभाग ४ Module IV	वाक्यविचार ● पदबंध व वाक्याचे स्वरूप ● वाक्याचे प्रकार केवलवाक्य व त्याचे प्रकार, मिश्रवाक्य व त्याचे प्रकार, संयुक्त वाक्य व त्याचे प्रकार, वाक्याचे पृथक्करण	१५	१

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

१. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

- स्वन-स्वनिम, रूप-रूपिम पैकी कोणत्याही एका घटकाच्या अनुषंगाने प्रात्यक्षिकांसह सादरीकरण अपेक्षित.
- कोणत्याही एका साहित्यकृतीच्या निवडक भागातील वाक्यांचे प्रकार, पृथक्करण, विश्लेषणासह सादरीकरण अपेक्षित.

मूलभूत वाचन :

१. जोशी, प्र. न. सुबोध भाषाशास्त्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
२. गवळी, अनिल भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा, हिरण्यकेशी प्रकाशन, कोल्हापूर
३. धोंगडे, रमेश भाषा आणि भाषाविज्ञान, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
४. कानडे, मु. श्री. (संपा.) मराठीचा भाषिक अभ्यास, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
५. गर्जेद्रगडकर, श्री. न. भाषा आणि भाषाशास्त्र, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
६. हिरेमठ, राजशेखर मराठी व्याकरण परिचय, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
७. Hocket C.F. A course in Modern Linguistics, Oxford, New York, 1958

पूरक वाचन :

१. कुलकर्णी, कृ. पां. मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
२. मालशे, मिलिंद आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
३. कुलकर्णी, सुलक्षणा व भाषाविज्ञान परिचय, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
कुवेर, वसंत
४. दामले, मो. के. शास्त्रीय मराठी व्याकरण, दामोदर सावळाराम आणि मंडळी, पुणे

संदर्भ ग्रंथ :

१. मालशे, पुंडे, सोमण (संपा.) भाषाविज्ञानपरिचय, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२. पुंडे, द. दि. सुलभ भाषाविज्ञान, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. कदम, महेंद्र मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
४. काळे, कल्याण/सोमण, अंजली (संपा.) आधुनिक भाषाविज्ञान, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५. पाटील, व्ही. एन. सुलभ भाषाविज्ञान व मराठी व्याकरण, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव,
आ.दु. २, २०१६
६. भांड, बाबा व मगर, राजेंद्र भाषा आणि साहित्य, माझी भूमिका : सयाजीराव गायकवाड, महाराजा
सयाजीराव गायकवाड संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, औरंगाबाद, २०२०
७. लामतुरे, प्रज्ञा ग्रामीण बोलीभाषेचे वैभव, संस्कृती प्रकाशन, पुणे, २०१२
८. जाधव, मा. मा. (संपा.) अक्षरगाथा (मराठी भाषा विशेषांक), मासिक, नांदेड, ऑक्टोबर, २०१३

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. 5 : अभ्यासपत्रिका क्र. IX

Discipline Specific Elective (DSE-E3)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E3)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१५००)

14/11/2020

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा कालिक अभ्यास करणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल परिचय करून घेणे.
३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
४. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील महत्त्वाचे ग्रंथकार आणि ग्रंथ यांचा स्थूल परिचय करून घेणे.
५. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाच्या गद्य, पद्य रचनेचे विशेष अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	<p>■ मराठी वाङ्मयाचा प्रारंभकाळ ते इ.स. १२०० पर्यंत</p> <p>अ) विवेकसिंधूपूर्वकालीन रचना कुवलयमाला, मानसोल्लास, राजमतिप्रबोध, अमरनाथ संवाद, गोरक्षगीता इ.</p> <p>ब) मराठीतील आद्य ग्रंथकार मुकुंदराज यांची रचना विवेकसिंधू, पवनविजय, परमामृत</p> <p>क) मराठीतील आद्य कवयित्री महदंवा यांची रचना धवळे (पूर्वार्ध व उत्तरार्ध), मातृकी रुक्मिणीस्वयंवर</p>	१५	१
विभाग २ Module II	<p>■ इ. स. १२०० ते १३०० (स्थूल कालखंड)</p> <p>अ) महानुभावीय गद्य वाङ्मय म्हाडंभट - लीळाचरित्र, श्री. गोविंदप्रभूचरित्र व इतर रचना केसोबास - सूत्रपाठ, दृष्टांतपाठ, स्मृतिस्थळ</p>	१५	१

14/11/2020

14/11/2020

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग २ Module II	ब) महानुभावीय पद्य वाङ्मय सातीग्रंथ (ग्रंथ व ग्रंथकार स्थूल परिचय) नरेंद्र - रुक्मिणी स्वयंवर भास्करभट्ट बोरीकर - शिशुपालवध, उद्धवगीता किंवा एकादशस्कंध दामोदर पंडित - वछाहरण पंडित विश्वनाथ - ज्ञानप्रबोध रवळोव्यास - सह्याद्रिवर्णन नारायणपंडित - श्री ऋद्धिपूरवर्णन	१५	१
विभाग ३ Module III	इ. स. १३०० ते १४०० (स्थूल कालखंड) अ) ज्ञानेश्वरांचे वाङ्मयीन कार्य ज्ञानेश्वरी, अमृतानुभव, चांगदेवपासष्टी, हरिपाठाचे अभंग व इतर रचना ब) नामदेवांची अभंगरचना क) सावता माळी, गोरोबा कुंभार, मुक्ताबाई, सेना महाराज, नरहरी सोनार, चोखामेळा, जनाबाई, कान्होपात्रा यांच्या रचना	१५	१
विभाग ४ Module IV	इ. स. १४०० ते १५०० (स्थूल कालखंड) अ) अन्य संप्रदायातील प्रमुख ग्रंथकार आणि त्यांची ग्रंथरचना सत्यमालनाथ, चोंभा (नाथ संप्रदाय) शांतलिंग आणि मन्मथशिवलिंग (लिंगायत संप्रदाय) गुणकीर्ती व जिनदासनामा (जैन मराठी कवी) नृसिंह सरस्वती आणि दासोपंत (दत्त संप्रदाय) अज्ञानसिद्ध व बहिराजातवेद (नागेश संप्रदाय) शेख महंमद आणि हुसेन अंबरखान (मुस्लीम मराठी कवी) फादर स्टिफन्स, फादर क्रुवा (ख्रिस्ती मराठी कवी)	१५	१

Human Values
Human Values
Human Values

※ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी ※

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

१. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

१) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील कोणत्याही एका ग्रंथकाराच्या रचना विशेषावर सादरीकरण.

२) कोणत्याही एका संत कवीच्या काव्यातील सामाजिकतेवर सादरीकरण.

३) कोणत्याही एका संत कवयित्रीच्या कवितेतील आत्मनिष्ठा यावर आधारित सादरीकरण.

मूलभूत वाचन :

१. नसिराबादकर, ल. रा.
२. पठाण, यू. म.
३. देशपांडे, अ. ना.
४. पांगारकर, ल. रा.
५. पसारकर, शे. दे.

प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
 महानुभाव साहित्य संशोधन खंड १, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद
 प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ४
 प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ३, महाराष्ट्र साहित्य परिषद
 प्रकाशन, पुणे
 वेलू गोला गगनावरी, सुविद्या प्रकाशन, सोलापूर

पूरक वाचन :

१. शेणोलीकर, ह. श्री.
२. पांगारकर, ल. रा.
३. तुळपुळे, शं. गो.
४. मांडवकर, भाऊ
५. इनामदार, हे. वि. (संपा.)
६. उपासे, शिवशंकर
७. उपासे, शिवशंकर (संपा.)
८. पसारकर, शे. दे. (संपा.)
९. केळुसकर, कृष्णराव
१०. फाटक, न. र.
११. परमार्ग सेवक श्री बाळकृष्णशास्त्री
महानुभाव

प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २,
 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
 संत नामदेव दर्शन, सेवा प्रकाशन, अमरावती
 संत नामदेव काव्यसंभार आणि संत परिवार
 महाराष्ट्र भूषण सहा संत साहित्यिक, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१२
 शांतलिंगकृत कर्णहंस, प्रका. शरण संस्कृती अध्ययन केंद्र, सिद्ध संस्थान
 मठ, निडसोसी, ता. हुक्केरी, जि. बेळगाव
 श्री मन्मथशिवलिंगकृत परमरहस्य, शैवभारती शोध प्रतिष्ठान, वाराणसी, २००१
 संत तुकाराम, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
 श्री एकनाथ : वाङ्मय आणि कार्य, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
 महानुभावपंथ, प. पू. मधुकरशास्त्री कवीश्वर, पंचकमिटी संस्थान,
 श्री देवदेवेश्वर, माहूर, आ. आठवी, २०१४

संदर्भ ग्रंथ :

१. देऊळगावकर, चंद्रकांत (संपा.)
१. पाटील, तानाजी
२. सुंठणकर, बा. र.
३. सरदार, गं. बा.
४. जाधव, रा. ग.
५. जाधव, रा. ग.
६. कामत, अशोक व बडवे, सतीश (संपा.)
७. देशमुख, उषा
८. पाटील, सदाशिव
९. घोणसे, शामा
१०. प्रियोळकर, अ. का.
११. ढेरे, रा. चिं.
१२. पठाण, यू. म.
१३. मोरजे, गंगाधर
१४. उपाध्ये, बाबुराव
१५. इलेंकर, सुहासिनी
१६. अक्कोळे, सुभाषचंद्र
१७. पाटंगणकर, विद्यासागर
१८. हौनमाने, धनंजय

मन्मथस्वामी व्यक्ती आणि वाङ्मय, प्रका. शैवभारती शोध प्रतिष्ठान,
 जंगमवाडी मठ, वाराणसी
 संत साहित्यातील सामाजिकता, विश्वकर्मा पब्लिकेशन, पुणे
 महाराष्ट्रीय संतमंडळीचे ऐतिहासिक कार्य, बेळगाव
 संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, म. सा. प. पुणे
 आनंदाचा डोह, प्राज्ञ पाठशाळा मंडळ, वाई
 वागर्थ, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
 संत नामदेवविषयक अभ्यास, आळंदी
 मांदियाळी, माया प्रकाशन, नागपूर
 तुकाराम आणि कबीर, दर्या प्रकाशन, पुणे
 वीरशैवांचे मराठी-हिंदी वाङ्मय : एक अभ्यास, शैवभारती शोध प्रतिष्ठान,
 जंगमवाडी मठ, वाराणसी
 मुसलमानांची जुनी मराठी कविता
 मुसलमान मराठी संतकवी, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
 मुसलमान (सुफी) संतांचे मराठी साहित्य
 मराठी ख्रिस्ती वाङ्मय, फादर स्टिफन्स ते १९६०, अहमदनगर
 संत गोरा कुंभार : वाङ्मय दर्शन, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
 संत कवी आणि कवयित्री : एक अनुबंध, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
 प्राचीन मराठी जैन साहित्य, सुविचार प्रकाशन, नागपूर
 मराठी संत कवयित्रींचा इतिहास, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली
 तंजावरची मराठी कीर्तनपरंपरा, स्नेहवर्धन, पुणे, २०१७

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. V : अभ्यासपत्रिका क्र. X

Discipline Specific Elective (DSE-E4)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E4)

मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी

Human Values

पाठ्यपुस्तक : मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी (संपादन)

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्टे :

१. सर्जनशील लेखनप्रक्रिया समजून घेणे.
२. वैचारिक लेखनाचे स्वरूप अभ्यासणे.
३. शोधनिबंध व प्रकल्पलेखन कौशल्य समजून घेणे.
४. आंतरजालावरील मराठी लेखनपद्धती अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	सर्जनशील लेखन ■ सर्जनशील लेखन - संकल्पना व स्वरूप ● कथा - संकल्पना, स्वरूप ● कथेचे घटक ● प्रात्यक्षिकासह कथालेखन	१५	१
विभाग २ Module II	वैचारिक लेखन ● वैचारिक लेखन : संकल्पना व स्वरूप ● वैचारिक लेखनाची पद्धत ● वैचारिक लेखनाचे प्रकार ● प्रात्यक्षिकासह वैचारिक लेखन	१५	१

Human Values

Gender Equality

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयस्कांक Credit
विभाग ३ Module III	शोधनिबंध व प्रकल्पलेखन (स्थूल परिचय) <ul style="list-style-type: none"> ● संशोधन : संकल्पना, स्वरूप, महत्त्व ● संशोधनपर लेखनप्रकार परिचय १. शोधनिबंध - स्वरूप व पद्धती २. संशोधन प्रकल्प - स्वरूप व पद्धती ३. प्रबंधिका ४. प्रबंध ● संशोधनपर लेखनाची पथ्ये व भाषा 	१५	१
विभाग ४ Module IV	आंतरजालावरील (Internet) मराठी <ul style="list-style-type: none"> ● आंतरजालावरील मराठीविषयक लेखनाचे स्वरूप ● नोंदी लेखन, विश्वकोश, विकिपीडिया इ. ● आंतरजालावरील मराठी संकेतस्थळांचा परिचय १. राज्य मराठी विकास संस्था २. महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ ३. भाषा संचालनालय ४. मराठी भाषा विभाग, महाराष्ट्र शासन ५. मराठी साहित्य परिषद, पुणे ६. विश्वकोश मंडळ ७. इतर संकेतस्थळे - साहित्य अकादमी, नॅशनल बुक ट्रस्ट, भारतीय भाषा संस्थान, म्हैसूर इ. ● प्रात्यक्षिकासह आंतरजालावर मराठीविषयक लेखन 	१५	१

Profession Ethics

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना : १. प्रश्न क्र. ४ मध्ये ४ पैकी २ प्रश्न उपयोजनावर आधारित असतील.

२. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

१. भाषा, साहित्य, संस्कृती व माध्यमविषयक कोणत्याही एका विषयावर शोधनिबंधाचे सादरीकरण करणे.

मूलभूत वाचन :

१. जोशी, सुधा
२. सासंग, विलास
३. मालशे, मिलिंद (संपा.)
४. पाटील, आनंद
५. काळे, कल्याण, पुंडे, द. दि.
६. वेलणकर, जयंत
७. कऱ्हाडे, सदा
८. चुनेकर, सु. रा. व
पठारे, रंगनाथ (संपा.)
९. वरखेडे, रमेश नारायण व
वरखेडे, मंगला रमेश
१०. रोकडे, सुहास

कथा संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन, मुंबई, २००२
सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक, मौज प्रकाशन, मुंबई
शोधनिबंधाची लेखनपद्धती (सुधारित आवृत्ती) लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
सृजनात्मक लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००९
व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
प्रबंध कसा लिहावा, साहित्य प्रसारक केंद्र, नागपूर
संशोधन : सिद्धांत आणि पद्धती, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
संशोधन स्वरूप आणि पद्धती, शि. प्र. संस्था, संगमनेर

संशोधनाचे पद्धतिशास्त्र, उग्रामण्ये इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन,
एक्सलन्स, पुणे
संगणक व माहिती तंत्रज्ञान, नाथे प्रकाशन, पुणे

पूरक वाचन :

१. नसिराबादकर, ल. रा.
२. रेगे, मे. पुं. (संपा.)
३. गवस, राजन; शिंदे, अरुण व
पाटील, गोमटेश्वर
४. गोविलकर, लीला
पाटणकर, जयश्री
५. शेख, यास्मिन
६. शिकारपूरकर, दीपक
७. शेख, यास्मिन

व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
नवभारत (मासिक), व्यावहारिक मराठी विशेषांक, प्राज्ञ पाठशाळा मंडळ,
वाई, ऑगस्ट-सप्टेंबर, १९८१

भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२

व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००७

मराठी लेखन मार्गदर्शिका, राज्य मराठी विकास संस्था व शुभदा सारस्वत
प्रकाशन, पुणे, १९९९/सुधारित तिसरी आवृत्ती, राज्य मराठी विकास
संस्था, मुंबई, डिसें. २०१७

दिव्यांगमित्र संगणक, उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे

मराठी हस्तलेखन कोश, दुसरी आवृत्ती, हर्मिस प्रकाशन, पुणे, २०१५

संदर्भ ग्रंथ :

१. तौर, पृथ्वीराज
२. जोशी, प्रभाकर व
वले, वासुदेव
३. सासंग, विलास
४. पाटील, आनंद
५. लोखंडे, शशिकांत
६. गवळी, अनिल
७. गवळी, अनिल व मोरे, नंदकुमार
८. कांबळे, विनोद
९. वरखेडे, मंगला

मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे, २०१८
उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१७

सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक, मौज प्रकाशन, मुंबई

सृजनात्मक लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

नवी जाणीव, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१२

मराठी भाषा : आज आणि उद्या, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१८

भाषासंवाद, सायन पब्लिकेशन, पुणे, २०१३

सर्जननोंदी, वाचनकट्टा प्रकाशन, प्रा. लि., कोल्हापूर, २०१९

प्रकल्प अभ्यास, नाशिक

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. V : अभ्यासपत्रिका क्र. XI

Discipline Specific Elective (DSE-E5)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E5)

वाङ्मय प्रवाहाचे अध्ययन : मध्ययुगीन

Human Values

पाठ्यपुस्तक : दृष्टांतपाठ-निवडक दृष्टांत (संपादन)
शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन महाराष्ट्र व महानुभाव पंथ यांचा परिचय करून घेणे.
२. महानुभाव वाङ्मयाच्या प्रेरणा व स्वरूप समजून घेणे.
३. महानुभावीय ग्रंथकार केसोबास यांचा परिचय करून घेणे.
४. दृष्टांतपाठातील आशयस्वरूप व अभिव्यक्ती विशेष अभ्यासणे.
५. दृष्टांतपाठातील भाषिक वैभवाचा परिचय करून घेणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	● मध्ययुगीन महाराष्ट्र आणि महानुभावीय गद्याच्या प्रेरणा व स्वरूप ● महानुभाव गद्य ग्रंथकार केसोबास यांचा परिचय ● दृष्टांतपाठाचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module II	■ दृष्टांतपाठातील आशयसूत्रे ● सामाजिकता ● सांस्कृतिकता ● प्रादेशिकता ● पंथीय निष्ठा ● तत्त्वज्ञान व मूल्यविचार	१५	१
विभाग ३ Module III	■ दृष्टांतपाठातील अभिव्यक्ती विशेष ● निवेदन/कथनशैली ● व्यक्तिचित्रणे ● घटना, प्रसंगवर्णने ● प्रतिमा व प्रतीके ● रचनाविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	■ दृष्टांतपाठातील भाषावैभव ● शब्दसौष्टव ● अल्पाक्षरत्व ● सुलभ रचनाविशेष ● म्हणी, वाक्यप्रचार, उदाणे ● अलंकार वैभव ● व्याकरणिक विशेष	१५	१

Human Values

Human Values

Human Values

Human Values

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना : १. विभाग एकवर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.

२. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील कोणत्याही एका साहित्यकृतीआधारे सामाजिक, सांस्कृतिक, मूल्यविचार, भाषाविशेष इत्यादीपैकी कोणत्याही एका विषयानुषंगाने सादरीकरण करणे.

मूलभूत वाचन :

१. तुळपुळे, शं. गो. (संपा.) दृष्टांतपाठ, केशिराज संकलित, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
२. कोलते, वि. भि. महानुभाव तत्त्वज्ञान, अरुण प्रकाशन, मलकापूर
३. कोलते, वि. भि. महानुभाव आचारधर्म, अरुण प्रकाशन, मलकापूर
४. राजनकर, सुहास दृष्टांतपाठ : अन्वय आणि चिकित्सा, ऋचा प्रकाशन, नागपूर
५. कुंदप, कोमल कन्हैया चक्रधर निरुपन दृष्टांतपाठ विवेचन, सातारा

पूरक वाचन :

१. पठाण, यू. म. महानुभाव साहित्य संशोधन खंड १, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद
२. पंजाबी, माधव (संपा.) श्री. च. पाणी व्यासकृत दृष्टांत अन्वय व्याख्यान
३. आवलगावकर, रमेश महानुभावांची अन्वयस्थळे, चंद्रकांत प्रकाशन, पुणे
४. ढेरें, रा. चिं. प्राचीन मराठीच्या नवधारा, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर

संदर्भ ग्रंथ :

१. पानसे, सु. ग. यादवकालीन महाराष्ट्र, मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय, मुंबई
२. बोरगांवकर, वसंत प्राचीन मराठी चरित्रलेखन, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
३. तुळपुळे, शं. गो. यादवकालीन मराठी भाषा, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
४. देशमुख, उषा मराठी साहित्याचे आदिबंध, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
५. ढेरें, रा. चिं. महाराष्ट्राचा देव्हारा, विश्वकर्मा साहित्यालय, पुणे
६. पाठक, अरुणचंद्र स्थानपोथी : एक पुरातत्वीय अभ्यास, म.रा.साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XVI

Discipline Specific Elective (DSE-E-130)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E-130)

वाङ्मय प्रकाराचे अध्ययन : ललित गद्य (व्यक्तिचित्रे)

पाठ्यपुस्तक : मुलखावेगळी माणसं (संपादन)

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्टे :

१. ललित गद्य वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप अभ्यासणे.
२. व्यक्तिचित्र संकल्पना व स्वरूप समजून घेणे.
३. प्रवाहानुरूप मराठीतील व्यक्तिचित्रांचे स्वरूप अभ्यासणे.
४. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील व्यक्तिविशेषांचे आकलन करून घेणे.
५. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील शैक्षणिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय पर्यावरण आणि कौटुंबिक भावविश्व अभ्यासणे.
६. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील ग्रामीण व उपेक्षितांच्या जीवनाचे आकलन करून घेणे.
७. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील अभिव्यक्ती, निवेदनशैली व भाषाविशेष अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	ललित गद्य : संकल्पना व स्वरूप व्यक्तिचित्रे : संकल्पना, स्वरूप/वैशिष्ट्ये आणि वाटचाल व्यक्तिचित्र लेखनासाठी आवश्यक गुण	१५	१
विभाग २ Module II	१. रामा मैलकुली - व्यंकटेश माडगूळकर २. मृत्यूचे चुंबन घेणारा महाकवी - प्र. के. अत्रे ३. निळू मांग - अण्णाभाऊ साठे ४. मोरणी - विभावरी शिस्करकर	१५	१
विभाग ३ Module III	५. जमीला जावद - हमीद दलवाई ६. यंकटअण्णा - व. वा. बोधे ७. दगाडूमामा - उत्तम कांबळे ८. मुंबईचा चित्रकार - अरुण खोपकर	१५	१
विभाग ४ Module IV	९. हीरा - इंद्रजित भालेराव १०. बाबा मास्तर - दि. बा. पाटील ११. दादासाहेब वस्ताद - सयाजीराजे मोकाशी १२. डोकेवाला संशोधक : दादाजी रामजी खोब्रागडे - व्ही. एन. शिंदे	१५	१

Humab
values

Humab
values

Humab
values

Humab
values

※ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी ※

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

- विभाग एक वर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
- गटप्रकल्पासाठी अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता प्रती विद्यार्थ्यास दहा गुण आहेत.

गटप्रकल्प विषय :

आपल्या परिसरातील शैक्षणिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, कला, क्रीडा, आरोग्य, राजकीय इत्यादी समाजजीवनाच्या कोणत्याही क्षेत्रातील व्यक्तींची व्यक्तिचित्रे लिखित स्वरूपात प्रती प्रकल्पनुरूप ५ (किमान एका प्रकल्पकास एक नुसार) तयार करून ती एकत्रित जमा करावीत.

मूलभूत वाचन :

- वास्कर, आनंद (संपा.) वाङ्मयप्रकार संकल्पना (डॉ. विजय निंबाळकर गौरवग्रंथ), अन्वय प्रकाशन, पुणे
- चौघुले, वि. शं. मुक्तगद्य : संकल्पना आणि उपयोजन, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००८
- शिंदे, रणधीर ललित गद्य ते मुक्तगद्य (लेख), दै. महाराष्ट्र टाईम्स, २९-१२-२०१३
- मालशे, मिलिंद साहित्य प्रकाराची संकल्पना (लेख), साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार, (संपा.) श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९८७
- हातकणंगलेकर, जहागीरदार, पवार, गो. मा. मराठी साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८६
- पुरोहित, के. ज. लघुनिबंध, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली

पूरक वाचन :

- माडगूळकर, व्यंकटेश माणदेशी माणसं, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, पुनर्मुद्रण, २०१८
- अत्रे, प्र. के. मृत्यूचे चुंबन घेणारा महाकवी : साने गुरूजी, पार्श्व पब्लिकेशन, कोल्हापूर, १९६२
- साठे, अण्णाभाऊ बरबाद्या कंजारी, श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर, लोकावृत्ती, २०१०
- शिरूरकर, विभावरी दोघांचे विश्व आणि इतर काही कथा, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९५७
- दलवाई, हमीद जमीला जावद आणि इतर कथा, साधना प्रकाशन, पुणे, २०१६
- बोधे, व. वा. गावाकडची माणसं, अक्षरबंध प्रकाशन, पुणे, २००७
- कांबळे, उत्तम कावळे आणि माणसं, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, आ.दु., २०१०
- खोपकर, अरुण चित्रव्यूह, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- भालेराव, इंद्रजित गाई घरा आल्या, प्रतिभास प्रकाशन, परभणी
- पाटील, दि. बा. भली माणसं, मनोकामना प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१३
- मोकाशी, सयाजीराजे पंधरा ऑगस्ट, मुक्तरंग प्रकाशन, लातूर, २०१६
- शिंदे, व्ही. एन. हिरव्या बोटांचे किमयागार, तेजस प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

संदर्भ ग्रंथ :

- जोशी, प्र. न. मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास, अर्वाचीन काळ (१८०० ते १९८०), स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
- भागवत, श्री. पु. साहित्य अध्यापन आणि प्रकार (प्रा. वा. ल. कुलकर्णी गौरवग्रंथ), मौज प्रकाशन गृह, मुंबई

बी.ए. भाग १ हिंदी (ऐच्छिक)

आधुनिक हिंदी साहित्य

शैक्षणिक वर्ष — जून २०१३ से

प्रथम सत्र प्रश्नपत्र — १

पाठ्यपुस्तक — साहित्य विविधा
सं. शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
प्रथम संस्करण — जून २०१३.

अध्ययनार्थ विषय — पद्य

युनिट १

१.	पुष्प की अभिलाषा	माखनलाल चतुर्वेदी	Human Values
२.	भारत की विधवा	सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला'	Gender Equality
३.	मैं नीर भरी...	महोदवी वर्मा	
४.	झॉसी की रानी	सुभद्राकुमारी चौहान	Human Values
५.	गीत अगीत कौन सुंदर है ?	रामधारी सिंह 'दिनकर'	
६.	तीन दिन, तीन रात	वैद्यनाथ मिश्र 'नागार्जुन'	

युनिट २

७.	हिरोशिमा	सच्चिदानंद हिरानंद
वात्स्यायन 'अज्ञेय'	Human values
८.	प्रेम पिता का दिखाई नहीं देता	चंद्रकांत देवताले	Gender Equality
९.	रोटी और संसद	सुदामा पांडे 'धूमिल'	Human Values
१०.	क्या फर्क पडता...	कुंवर नारायण	
११.	गाते रहना	चंद्रसेन विराट	
१२.	मेरे अधिकार कहाँ है ?	जयप्रकाश कर्दम	Human Values

अध्ययनार्थ विषय :- गद्य

युनिट ३

१.	विक्टोरिया क्रॉस (कहानी)	भगवतीचरण वर्मा	Human Values
२.	भोर का तारा (एकांकी)	जगदीशचंद्र माथुर	
३.	क्या भुलूँ क्या याद करूँ
(आत्मकथा अंश)	हरिवंशराय बच्चन	

युनिट ४

४.	परमेश्वर (रेखाचित्र)	रामवृक्ष बेनीपुरी	Environment sustainability
५.	लीडर लीला (व्यंग निबंध)	हरिशंकर शर्मा	
६.	परिवार मेरे
(साक्षात्कार)	सुनीता खत्री	

बी.ए. भाग — १ एवं बी.कॉम. भाग — १
अनिवार्य हिंदी
शैक्षणिक वर्ष — जून २०१३ से

प्रथम सत्र प्रश्नपत्र — १ प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य

पाठ्यपुस्तक — प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य

सं. शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
प्रथम संस्करण — जून २०१३

पाठ्यक्रम —

युनिट १	कार्यालयीन पत्राचार — स्वरूप एवं प्रकार
१	अवकाश (छुट्टी) के लिए प्रार्थना पत्र
२	पदाधिकारियों के नाम पत्र
३	नौकरी के लिए आवेदन पत्र
४	सरकारी पत्र
युनिट २	संगणक परिचय
१.	संगणक के अंगों का सामान्य परिचय
२.	विविध क्षेत्रों में संगणक का उपयोग
३.	संगणक में हिंदी के विविध प्रयोग
युनिट ३	कहानियाँ
१.	पंच परमेश्वर — प्रेमचंद
२.	अपना—अपना भाग्य — जैनैद्र
युनिट ४	कहानियाँ
१.	परदा — यशपाल
२.	परमात्मा का कुल्ता — मोहन राकेश

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन

प्रश्न—१	कहानियों पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	१०
प्रश्न—२	कार्यालयीन पत्राचार पर लघुत्तरी प्रश्न (तीन में से दो)	१०
प्रश्न—३	संगणक पर टिप्पणियाँ (तीन में से दो)	१०
प्रश्न—४	कहानियों पर लघुत्तरी प्रश्न (तीन में से दो)	१०
प्रश्न—५	कहानियों पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	१०

समकक्षता	
बी.ए. एवं बी. कॉम. भाग 1 हिंदी (आवश्यक)	
पुराना पाठ्यक्रम	नया पाठ्यक्रम
सत्र -1 अभ्यासपत्रिका क्रमांक A	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्रमांक A प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य
सत्र -2 अभ्यासपत्रिका क्रमांक B	सत्र -2 अभ्यासपत्रिका क्रमांक B प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य
बी.ए. भाग 1 हिंदी (ऐच्छिक)	
सत्र -1 अभ्यासपत्रिका क्रमांक 1	सत्र -2 अभ्यासपत्रिका क्रमांक 1 आधुनिक हिंदी साहित्य
सत्र -2 अभ्यासपत्रिका क्रमांक 2	सत्र -2 अभ्यासपत्रिका क्रमांक 2 आधुनिक हिंदी साहित्य

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर

बी.ए. भाग 2 सेमिस्टर -III

विषय - हिंदी, आधुनिक गद्य साहित्य - पेपर नं. 3

अध्यापन - जून 2014 से

पाठ्यपुस्तक - साहित्य सौरभ,
संपादन, शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
प्रथम संस्करण, जून 2014

युनिट 1	कथा साहित्य	
	1 बडे घर की बेटी	प्रेमचंद <i>Gender Equality</i>
	2 पत्नी	जैनेंद्र <i>Gender Equality</i>
	3 दुखवा मैं कासे कहूँ ?	आचार्य चतुरसेन
युनिट 2	कथा साहित्य	
	4 भेडिये	भुवनेश्वर प्रसाद <i>Environment sustainability</i>
	5 शादी का जोकर	अब्दुल बिस्मिल्लाह
	6 जिनावर	ओमप्रकाश वाल्मीकि <i>Human Values</i>
युनिट 3	कथेतर साहित्य	
	1 नाखून क्यों बढते हैं ? (निबंध)	हजारीप्रसाद द्विवेदी <i>Professional Ethics</i>
	2 नये संसार के अग्रदूत (संस्मरण)	भीष्म सहानी
	3 बहुत दिनों बाद (डायरी)	रामदरश मिश्र
युनिट 4	कथेतर साहित्य	
	4 देशसेवा के अखाडे में (हास्य-व्यंग्य)	सूर्यबाला <i>Human Values</i>
	5 विवेकानंद (जीवनी)	रामनाथ 'सुमन' <i>Human Values</i>
	6 स्वर्णिम गौरव-गाथा (रेडियो नाटक)	चिरंजीत
प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		
प्रश्न-1	पूरे पाठ्यक्रम पर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न-2	'कथा साहित्य' पर ससंदर्भ प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न-3	'कथेतर साहित्य' पर लघुत्तरी प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न-4	'कथा साहित्य' और 'कथेतर साहित्य' पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15
		50

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
बी.ए. भाग 2 सेमिस्टर -IV
विषय - हिंदी, आधुनिक गद्य साहित्य - पेपर नं. 5
अध्यापन-जून 2014 से

पाठ्यपुस्तकें -

1. बिना दीवारों के घर (नाटक) - मन्नू भंडारी,	2. दिल्ली ऊँचा सुनती है (नाटक) - कुसुम कुमार,
राधाकृष्ण प्रकाशन प्रा.लि.	सरस्वती विहार, जी.टी. रोड,
अन्सारी रोड दरिया गंज, नई दिल्ली-110002.	शाहदरा, दिल्ली-110032.

युनिट 1	बिना दीवारों के घर	Gender Equality
	1 नाटककार का परिचय एवं कथावस्तु	
	2 चरित्र -चित्रण एवं संवाद	
	3 देशकाल तथा वातावरण	
युनिट 2	बिना दीवारों के घर	
	4 उद्देश्य एवं शीर्षक की सार्थकता	
	5 भाषा -शैली	
	6 अभिनय एवं रस	
युनिट 3	दिल्ली ऊँचा सुनती है	Human Values & Professional Ethics
	1 नाटककार का परिचय एवं कथावस्तु	
	2 चरित्र -चित्रण एवं संवाद	
	3 देशकाल तथा वातावरण	
युनिट 4	दिल्ली ऊँचा सुनती है	
	4 उद्देश्य एवं शीर्षक की सार्थकता	
	5 भाषा -शैली	
	6 अभिनय एवं रस	
प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		
प्रश्न-1	पुरे पाठ्यक्रम पर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न-2	' बिना दीवारों के घर ' पर ससंदर्भ प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न-3	दिल्ली ऊँचा सुनती है पर लघुत्तरी प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न-4	'बिना दीवारों के घर ' एवं दिल्ली ऊँचा सुनती है पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15
		50

समकक्षता

बी. ए. भाग 2 हिंदी (ऐच्छिक) समकक्षता		
सुधारित अभ्यासक्रम		जुना अभ्यासक्रम
1 तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 3 आधुनिक गद्य साहित्य	1	तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 3 आधुनिक गद्य साहित्य
2 तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 4 मध्यकालीन एवं आधुनिक काव्य	2	तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 4 मध्यकालीन एवं आधुनिक काव्य
3 चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 5 आधुनिक गद्य साहित्य	3	चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 5 आधुनिक गद्य साहित्य
4 चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 6 आधुनिक काव्य	4	चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 6 मध्यकालीन एवं आधुनिक काव्य

प्रश्नपत्र का स्वरूप :-

प्रश्न -1 पूरे पाठ्यक्रम पर पाँच वस्तुनिष्ठ प्रश्न।	अंक
प्रश्न -2 'क' विभाग पर (3 में से 2) पत्रलेखन।	05
प्रश्न -3 'ग' विभाग पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	20
प्रश्न -4 'ख' -विभाग पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	10
'ख' -विभाग पर अनुवाद लेखन - हिंदी और अंग्रेजी अनुच्छेदों में से किसी एक का अनुवाद।	10
	05

	50

बी.ए. भाग - 2 सेमिस्टर IV
हिंदी (आंतर विद्याशाखा) **I.D.S.**
प्रयोजनमूलक हिंदी
पेपर क्रमांक 2

युनिट 5 :-

(क) संगणक :- परिचय।

संगणक का सामान्य परिचय।

संगणक के उपयोग।

इंटरनेट सेवा। (प्रयोग विधि)

ई-मेल सेवा। (प्रेषण एवं प्राप्ति)

युनिट 6 :-

(ख) वृत्तांत लेखन।

अ) महाविद्यालयीन एवं सामाजिक समारोह का वृत्तांत लेखन।

आ) प्राकृतिक आपदाएँ एवं दुर्घटनाओं का वृत्तांत लेखन

युनिट 7 :-

(ग) पारिभाषिक शब्दावली।

1 - पारिभाषिक शब्द। (50) (अंग्रेजी से हिंदी)

परिशिष्ट - 1

1	Keyboard	कुंजीपटल	26	Niece	भांजी
2	Web	जाल	27	Pleader	वकील
3	Adjustment Bond	समायोजन बॉण्ड	28	Client	मोवाकिल
4	Auction Market	नीलामी बाजार	29	Son-in-law	दामाद
5	Advances	अग्रिम राशि	30	Step mother	सौतेली माता
6	Boom	तेजी	31	Affidavit	शपथ पत्र
7	Assessment	कर निर्धारण	32	Appendix	परिशिष्ट

					मंजूर
11	Change of Venue	स्थान में परिवर्तन	26	Submitted for perusal	अवलोकनार्थ प्रस्तुत
12	Deemed to	समझा जाय।	27	This is to certify	प्रमाणित किया जाता
13	Delay is regretted	विलंब के लिए खेद है।	28	To the best of my belief	अपने पूर्ण विश्वास के साथ
14	Disposal of a case	मामले का निपटारा	29	With due regard	का उचित ध्यान रखते हुए
15	Duly verified	यथाविधि सत्यापित	30	Zeal to work with	उत्साह के साथ

प्रश्नपत्र का स्वरूप

	अंक
प्रश्न – 1 पूरे पाठ्यक्रम पर पॉंच वस्तुनिष्ठ प्रश्न।	05
प्रश्न – 2 'क' विभाग पर तीन में से दो।	20
प्रश्न – 3 'ख' विभाग पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न – 4 पारिभाषिक शब्द (10)	15
पारिभाषिक वाक्यांश (05)	50

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)
तृतीय वर्ष (कला) (बी. ए. भाग - 3 हिंदी)
जून 2015 से लागू
हिंदी स्पेशल
विधा विशेष का अध्ययन

उद्देश्य :-

- उपन्यास और आत्मकथा के तात्विक स्वरूप का परिचय देना ।
- उपन्यासकार एवं आत्मकथाकार के व्यक्तित्व एवं कृतित्व से परिचित कराना ।
- रचना विशेष का महत्त्व समझने एवं मूल्यांकन करने की क्षमता बढ़ाना ।
- रचना के आस्वादन एवं समीक्षण की क्षमता विकसित कराना ।
- पाठ्यक्रम में निर्धारित उपन्यास एवं आत्मकथन की प्रासंगिकता से अवगत कराना ।

सत्र - V (प्रश्नपत्र क्र. VI)

अध्ययनार्थ विषय :-

पाठ्यपुस्तक : आना इस देश (उपन्यास) : कृष्णा अग्निहोत्री, Human Values & Gender Equality
अमन प्रकाशन, 104, A/80, सी.रामबाग, कानपूर -12

युनिट - 1. कृष्णा अग्निहोत्री का जीवन परिचय, व्यक्तित्व, कृतित्व एवं उपन्यासकार कृष्णा अग्निहोत्री का सामान्य परिचय ।

युनिट - 2. ' आना इस देश :- कथावस्तु एवं शीर्षक ' ।

युनिट - 3. ' आना इस देश :- पात्र एवं चरित्र चित्रण तथा संवाद ।

युनिट - 4. ' आना इस देश :- देशकाल तथा वातावरण, भाषा-शैली, उद्देश्य एवं समस्याएँ ।

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		
प्रश्न 1	पूरे पाठ्यक्रमपर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न 2	' आना इस देश ' पर ससंदर्भ प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	' आना इस देश ' एवं कृष्णा अग्निहोत्री पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	' आना इस देश ' पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)
तृतीय वर्ष (कला) (बी. ए. भाग - 3 हिंदी)
जून 2015 से लागू
हिंदी स्पेशल - साहित्यशास्त्र

• उद्देश्य :-

1. साहित्य की मर्म ग्राहिणी क्षमता का विकास कराना ।
2. काव्य विभिन्न अंगों का सामान्य परिचय कराना ।
3. साहित्य समीक्षा की दृष्टि विकसित कराना ।
4. भारतीय तथा पाश्चात्य समीक्षा सिद्धांतों तथा हिंदी आलोचना की विविध प्रणालियों का ज्ञान प्राप्त करना ।

सत्र - V - प्रश्नपत्र VIII

अध्ययनार्थ विषय :-

युनिट-1 काव्य/साहित्य-स्वरूप, तत्त्व, प्रयोजन, काव्य के प्रकार ।

युनिट-2 शब्द शक्ति, काव्य गुण, काव्य दोष ।

युनिट-3 रस: स्वरूप, रस के अंग, रस के भेद ।

युनिट-4 अलंकार : शब्दालंकार -अनुप्रास, श्लेष, वक्रोक्ति, यमक ।
अर्थालंकार-उपमा, रूपक, दृष्टांत, अर्थांतरन्यास ।

(लक्षण और उदाहरण अपेक्षित है, उपभेदों का अध्ययन अपेक्षित नहीं)

	प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन	
प्रश्न 1	पूरे पाठ्यक्रमपर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न 2	युनिट 3 पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	युनिट 4 पर टिप्पणियाँ (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	युनिट 1 और 2 पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)
तृतीय वर्ष (कला) (बी. ए. भाग - 3 हिंदी)
जून 2015 से लागू
हिंदी स्पेशल

हिंदी साहित्य का इतिहास (सन 2000 ई.तक)

सत्र-V (प्रश्नपत्र IX)

अध्ययनार्थ विषय :-

युनिट-1 आदिकल

- 1) आदिकाल का नामकरण और सामाजिक
- 2) आदिकाल की राजनीतिक परिस्थितियों
- 3) आदिकाल की प्रतिनिधि रचनाएँ: पृथ्वीराज रासो एवं बीसलदेव रासो का सामान्य परिचय।

युनिट-2 भक्तिकाल:-

- 1) भक्तिकालिन सामाजिक पारिस्थितियों
- 2) भक्तिकालिन कवियों का सामान्य परिचय
(नामदेव, रैदास, नंददास, मीरों)
- 3) भक्तिकालिन राजनीतिक, परिस्थितियों

युनिट-3 निर्गुण भक्तिधारा

- 1) निर्गुण भक्तिधारा की सामान्य विशेषताएँ
- 2) कबीर: व्यक्तित्व और कृतित्व।
- 3) जायसी: व्यक्तित्व और कृतित्व।

युनिट-4 सगुण भक्तिधारा

- 1) सगुण भक्तिधारा की सामान्य विशेषताएँ
- 2) तुलसीदास: व्यक्तित्व और कृतित्व।
- 3) सूरदास: व्यक्तित्व और कृतित्व।

Hameen Vadej

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		
प्रश्न 1	युनिट 3 और 4 पर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न 2	युनिट 1 पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	युनिट 2 पर टिप्पणियों (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	युनिट 3 और 4 पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)
तृतीय वर्ष (कला) (बी. ए. भाग - 3 हिंदी)
जून 2015 से लागू
हिंदी स्पेशल
प्रयोजनमूलक हिंदी

सत्र-V (प्रश्नपत्र X)

अध्ययनार्थ विषय :-

युनिट-1 पारिभाषिक शब्दावली :-

दैनिक व्यवहार में प्रयुक्त अंग्रेजी शब्दों के हिंदी पर्यायवाची रूप।
परिशिष्ट में दिए हुए 'अ' तथा 'ब' विभाग के 50 शब्द

युनिट-2 संदर्भ स्रोतों का परिचय - प्रथम संत्रामध्ये घेणे

- 1) शब्द कोश
- 2) विश्व कोश
- 3) मुहावरें और कहावते कोश
- 4) पारिभाषिक शब्दकोश
- 5) समांतर कोश (थिसारस)

युनिट 3) जनसंचार माध्यम सामान्य परिचय (मुद्रित)

- 1) समाचार पत्र
 - 2) पत्र पत्रिकाएँ
 - 3) विज्ञापन
 - 4) रिपोर्टार्ज
 - 5) उद्घोषणा
- Human Values
Professional Ethics
Gender Equality
Environment Sustainability

युनिट 4) वृत्तांत लेखन:-

- 1) महाविद्यालयीन समारोह।
 - 2) सामाजिक समारोह।
 - 3) प्राकृतिक आपदाएँ।
 - 4) दूर्घटनाओं का वृत्तांत लेखन।
- Environment sustainability } Human Values

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		
प्रश्न 1	पारिभाषिक शब्दावली पर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न 2	युनिट 2 पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	युनिट 3 पर टिप्पणियाँ (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	युनिट 4 पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

5.	Agenda	:	कार्यसूची
6.	Attach	:	संलग्न करना
7.	Bachelor	:	स्नातक
8.	Backward tribes	:	पिछडी आदिम जातियो
9.	Brain drain	:	प्रतिभा पलायन
10.	Bureaucratic	:	नौकर शाही
11.	Briefly	:	संक्षेप में
12.	Call-bell	:	बुलावा घंटी
13.	Causal leave	:	आकस्मिक छुटी
14.	Charity	:	समापन दान
15.	Civics	:	नगरिक शास्त्र
16.	Colloquial	:	बोल चाल की भाषा
17.	Complexity	:	जाटिलता
18.	Audience	:	श्रोतागण
19.	Delighted	:	आल्हादित
20.	Delay	:	विलंब
21.	Departure	:	प्रस्थान
22.	Inauguration	:	उद्घाटन
23.	Minuted	:	कार्यवृत्त
24.	Symposium	:	संगोषिठ
25.	Wisdom	:	ज्ञान

10.	Bonus	:	लाभाश
11.	Balance	:	बाकी
12.	Commercial Bank	:	वणिज्य बैंक
13.	Currency	:	संविधान मुद्रा
14.	Customer	:	ग्राहक
15.	Capital	:	पूंजी
16.	Clearance	:	निकासी
17.	Currence inflation	:	मुद्रास्फीति
18.	Custom	:	सीमा शुल्क
19.	Cashier	:	रोकडिया
20.	Cash – Credit	:	नकद उधार
21.	Cent per cent	:	शतप्रतिशत
22.	Centralization	:	केन्द्रीकरण
23.	Cheap money policy	:	अल्प व्याज उधार नीति
24.	Cheapest rate	:	सबसे अल्प दर
25.	Cheque recovery	:	चौकशी वसुली

(ड)	पदनाम संबंधी शब्द –		
1.	Adviser	:	सलाहगार
2.	Additional Secretary	:	अतिरिक्त सचिव
3.	Assistant Director	:	सहायक निदेशक
4.	Administrative officer	:	प्रशासकीय अधिकारी
5.	Assistant Education Officer	:	सहायक शिक्षा अधिकारी
6.	Accounts officer	:	लेखा अधिकारी
7.	Accountant	:	लेखाकार
8.	Auditor	:	लेखापरीक्षक
9.	Attorney General	:	महान्यायवादी
10.	Allotment officer	:	आवंटन अधिकारी
11.	Census officer	:	जनगण अधिकारी
12.	Commissioner	:	आयुक्त
13.	Deputy Minister	:	उपमंत्री
14.	Director General	:	म्हानिदेशक
15.	Stenographer	:	आयुलिपिक
16.	Section officer	:	अनुभव अधिकारी
17.	Section	:	अनुभाग अधिकारी

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)
 तृतीय वर्ष (कला) (वी. ए. भाग - 3 हिंदी)
 जून 2015 से लागू
 हिंदी स्पेशल
 भाषा विज्ञान और हिंदी भाषा

• उद्देश्य :-

1. भाषा के विविध रूपों का परिचय कराना ।
2. भाषाविज्ञान का सामान्य परिचय कराना ।
3. हिंदी भाषा एवं लिपि के उद्भव और विकास का परिचय कराना ।
4. भाषा की शुद्धता के प्रति छात्रों को जागृत कराना ।
5. मानक हिंदी वर्तनी और व्याकरण से छात्रों को परिचित कराना ।

सत्र-V (प्रश्नपत्र XI)

अध्ययनार्थ विषय :-

युनिट-1 1) भाषा की परिभाषाएँ

2) भाषा की विशेषताएँ *Human Values*

3) भाषा की उत्पत्ति एवं तत्संबंधी विविध वाद
 (दैवी उत्पत्तिवाद, धातु सिद्धांत, अनुकरण सिद्धांत संपर्क सिद्धांत तथा समन्वित (समन्वय) सिद्धांत)

युनिट-2 1) भाषा की परिवर्तनशीलता के कारण

- 2) भाषा के विविध रूप-बोली और परिनिष्ठित भाषा
- 3) बोलियों के बनने के कारण।
- 4) बोलि और भाषा में अंतर।

युनिट-3 1) हिंदी भाषा का उद्भव और विकास।

- 2) हिंदी का शब्दसमूह।
- 3) हिंदी भाषा के विविध रूप। (राष्ट्रभाषा, राजभाषा, संपर्क भाषा)
- 4) विश्व भाषा के रूप में हिंदी

युनिट- 4 1) हिंदी की बोलियाँ (अवधी-ब्रज, खड़ी बोली, भोजपुरी, दक्खिनी)

- 2) लिपि विकास का सामान्य परिचय।
- 3) देवनागरी लिपि की वैज्ञानिकता।

Human Values

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		
प्रश्न 1	युनिट 1 और 2 पर पाँच बहुविकल्पी प्रश्न	05
प्रश्न 2	युनिट 3 पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	युनिट 4 पर टिप्पणियाँ (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	युनिट 1 और 2 पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग : 3

हिंदी (विशेष)

जून २०१५ पासून लागू होणा-या अभ्यासक्रमासाठी समकक्षता

अ.क्र.	जुना अभ्यासक्रम	अ.क्र.	नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7	1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7
	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12		अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8	2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8
	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13		अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9	3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9
	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14		अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10	4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10
	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15		अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11	5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11
	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16		अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - I

Hindi

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

अध्ययनार्थ विषय :

इकाई -I हिंदी भाषा तथा व्याकरण : सामान्य परिचय

व्याकरण : लिंग, वचन, कारक, विराम चिह्न, वाक्य के प्रकार, मानक वर्तनी

इकाई -II कविता, कहानी तथा यात्रावृत्त लेखन: स्वरूप, महत्त्व तथा उपयोगिता।

कविता, कहानी तथा यात्रावृत्त के क्षेत्र- सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक।

इकाई -III रिपोर्टाज और साक्षात्कार लेखन: स्वरूप, महत्त्व तथा उपयोगिता।

रिपोर्टाज के क्षेत्र- वाणिज्य, विज्ञान, तकनीकी।

रिपोर्टाज के क्षेत्र- साहित्य तथा सामाजिक।

इकाई -IV दृश्य साहित्य लेखन तथा पत्रकारिता : स्वरूप, महत्त्व तथा उपयोगिता।

दृश्य साहित्य लेखन के क्षेत्र- छायाचित्र, कार्टून (प्रश्नपत्र में संबंधित मदों पर चित्र दिया जाएगा)।

पत्रकारिता के प्रकार : खेल पत्रकारिता, सिनेमा पत्रकारिता, ग्रामीण पत्रकारिता।

द्वितीय सत्र

प्रश्नपत्र – B : व्यावहारिक लेखन

उद्देश्य :

- हिंदी के विविध रूपों का परिचय कराना।
 - प्रयोजनमूलक हिंदी का परिचय कराना।
 - पत्राचार का स्वरूप तथा प्रकारों का परिचय कराना।
 - अनुवाद, विज्ञापन और समाचार लेखन से परिचित कराना।
 - व्यावहारिक लेखन का महत्त्व तथा उपयोगिता से परिचित कराना।
-

अध्ययनार्थ विषय :

इकाई –I हिंदी के विविध रूप तथा प्रयोजनमूलक हिंदी : मातृभाषा, संपर्क भाषा, राजभाषा, सर्जनात्मक भाषा।

कार्यालयीन हिंदी, वाणिज्यिक हिंदी, विज्ञापन की हिंदी, वैज्ञानिक तथा तकनीकी साहित्य की हिंदी।

इकाई –II पत्राचार : सामान्य परिचय

रोजगार प्राप्ति हेतु आवेदन पत्र (सरकारी, अर्ध सरकारी तथा गैर सरकारी)।

- व्यावहारिक हिंदी और रचना – डॉ.कृष्णकुमार गोस्वामी
- प्रयोजनमूलक हिंदी विविध आयाम– डॉ.मनोज पांडेय
- व्यावसायिक संप्रेषण – डॉ.अनुपचंद्र पु. भयाणी
- प्रयोजनमूलक हिंदी – डॉ.नरेश मिश्र
- भाषा विज्ञान एवं हिंदी – डॉ.नरेश मिश्र
- प्रामाणिक आलेखन और टिप्पण – प्रो.एम. ए. विराज

अध्यापन पद्धति :

1. व्याख्यान तथा विश्लेषण।
2. सस्वर काव्य पाठ, प्रकट वाचन, संवाद।
3. ग्रंथालयों के माध्यम से संबंधित लेखकों, कवियों की मौलिक कृतियों से छात्रों का परिचय।
4. दृक-श्राव्य साधनों/माध्यमों का प्रयोग।
5. संगोष्ठी, स्वाध्याय तथा गुटचर्चा।
6. पी.पी.टी./भाषा प्रयोगशाला का प्रयोग।
7. विशेषज्ञों के व्याख्यान, साक्षात्कार तथा प्रश्नावली।

पाठ्यपुस्तक – साहित्य जगत्

संपादक एवं प्रकाशक,

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर।

प्रथम सत्र : विशेष ऐच्छिक प्रश्नपत्र-I

हिंदी कविता

अध्ययनार्थ पद्यपाठ :

- इकाई -I
1. भिक्षुक – निराला Human Values
 2. बालिका का परिचय – सुभद्राकुमारी चौहान Gender Equality
 3. तेरी खोपड़ी के अंदर – नागार्जुन Human Values
 4. वसंत आ गया – अज्ञेय Environment sustainability

द्वितीय सत्र : विशेष ऐच्छिक प्रश्नपत्र -II

हिंदी गद्य साहित्य

अध्ययनार्थ गद्य पाठ :

- इकाई -I
1. जीवन और शिक्षण (निबंध) - विनोबा भावे Professional Ethics
 2. सूरदास (निबंध) - बाबू श्यामसुंदर दास Human Values
 3. विज्ञापन युग (निबंध) - मोहन राकेश Human Values
- इकाई -II
4. भगत की गत (व्यंग्य) - हरिशंकर परसाई Human Values
 5. फुटपाथ के कलाकार (व्यंग्य) - शरद जोशी
 6. गोशाला चारा और सरपंच (व्यंग्य) - शंकर पुणतांबेकर
- इकाई -III
7. पंचलाईट (कहानी) - फणीश्वरनाथ 'रेणु'
 8. चीफ की दावत (कहानी) - भीष्म सहानी Professional Ethics
 9. अकेली (कहानी) - मन्नू भंडारी Gender Equality
- इकाई -IV
10. संस्कार और भावना (एकांकी) - विष्णु प्रभाकर Human Values
 11. रजिया (रेखाचित्र) - रामवृक्ष बेनीपुरी Gender Equality
 12. किसान के घर से (यात्रा संवाद) - मधु कांकरिया Environment Sustainability

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)

हिंदी अध्ययन मंडल

जून, 2018 से पुनर्रचित पाठ्यक्रम की समकक्षता			
प्रथम वर्ष (कला, वाणिज्य, विज्ञान एवं अन्य विद्याशाखा)			
	हिंदी (आवश्यक)		हिंदी (अनिवार्य) (GEC)
अ.क्र.	पुराना पाठ्यक्रम	अ.क्र.	नया पाठ्यक्रम
1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. A प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य	1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. A सर्जनात्मक लेखन
2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. B प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य	2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. B व्यावहारिक लेखन
बी.ए. भाग - 1			
	हिंदी (ऐच्छिक)		हिंदी (विशेष ऐच्छिक) (DSEC)
1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. 1 आधुनिक हिंदी साहित्य	1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. 1 हिंदी कविता
2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. 2 आधुनिक हिंदी साहित्य	2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. 2 हिंदी गद्य साहित्य

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर

हिंदी अध्ययन मंडल

द्वितीय वर्ष (कला विद्या शाखा)

Discipline Specific Elective course

हिंदी (ऐच्छिक)

(शैक्षिक वर्ष 2019-20, 2020-21, 2021-22)

(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

तृतीय सत्र

प्रश्नपत्र – 3 अस्मितामूलक विमर्श और हिंदी गद्य साहित्य

उद्देश्य –

- कथा साहित्य का स्वरूप, तत्व एवं प्रकारों का अध्ययन कराना।
- समीक्षा मानदंडों के आधार पर कथा साहित्य का अध्ययन कराना।
- कथेतर साहित्य का समीक्षात्मक अध्ययन कराना।
- कथा और कथेतर साहित्य का वर्तमान प्रसंगिकता के साथ अध्ययन कराना।

अध्यापन पद्धति –

- व्याख्यान विश्लेषण।
- संपादकों, उपसंपादकों तथा विद्वानों से साक्षात्कार।
- वार्ता एवं संगोष्ठी।
- आई. सी. टी. का प्रयोग।

पाठ्यपुस्तक – गद्य संचयन – संपादक, हिंदी अध्ययन मंडल, शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली.

पाठ्य विषय–

- नारी विमर्श।
- दलित एवं अस्मिता मूलक विमर्श।
- विभाजन की त्रासदी।

प्रश्नपत्र सार्विक

संदर्भ ग्रंथ सूची
(कथा साहित्य पर 2 और कथेतर साहित्य पर 3 प्रश्न)
कथा साहित्य पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अतन्त विकल्प के साथ)
(कथा साहित्य 1 और कथेतर साहित्य पर 1 प्रश्न)

संदर्भ – ग्रंथ सूची

1. कथा साहित्य के प्रतिमान – डॉ. रोहिताश्व, अमन प्रकाशन, कानपुर।
2. निर्मल वर्मा का कथा साहित्य – डॉ. रघुनाथ शिरगावकर, अमन प्रकाशन, कानपुर।
3. कहानीकार कमलेश्वर : संदर्भ और प्रकृति – डॉ. सूर्यनारायण रणसुभे, विकास प्रकाशन, कानपुर।
4. साठोत्तरी कहानी में परिवार – डॉ. इन्दु विरेन्द्रा, विकास प्रकाशन, कानपुर।
5. साहित्यिक विधाएँ : सैद्धांतिक पक्ष – डॉ. धवन मधु, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली।
6. मन्नू भंडारी के साहित्य में चित्रित समस्याएँ – डॉ.सौ. माधवी जाधव, विद्या प्रकाशन, कानपुर।
7. कहानी स्वरूप और संवेदना– राजेंद्र यादव, नेशनल पब्लिशिंग हाऊस, नई दिल्ली।
8. राजेंद्र यादव के कहानियों में चित्रित समस्याएँ– डॉ. अर्जुन चव्हाण, पूजा पब्लिकेशन, कानपुर।
9. मिथिलेश्वर का कहानी जगत– डॉ. संजय चिंदगे, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापुर।
10. मिथिलेश्वर की कहानियों में ग्रामीण यथार्थ –डॉ. वर्षा मिश्र, क्वालीटी बुक्स, कानपुर।
11. साहित्यिक विधाएँ : पुनर्विचार – डॉ. हरिमोहन, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली।
12. डॉ. हरिवंशराय बच्चन का आत्मकथात्मक साहित्य – डॉ. श्रीनिवास, विनय प्रकाशन, कानपुर।

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
हिंदी अध्ययन मंडल
द्वितीय वर्ष (कला विद्या शाखा)
Discipline Specific Elective course
हिंदी (ऐच्छिक)
(शैक्षिक वर्ष 2019-20, 2020-21, 2021-22)
(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली
की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

तृतीय सत्र
प्रश्नपत्र – 4 हिंदी संतकाव्य तथा राष्ट्रीय काव्यधारा

उद्देश्य

- छात्रों को हिंदी साहित्य के प्रति रुचि बढ़ाना तथा छात्रों को साहित्य की विविध किताबों से परिचित कराना।
- छात्रों को मध्यकालीन हिंदी कवियों से परिचित कराना।
- छात्रों में नैतिक गुण्य, राष्ट्रीय गुण्य एवं उत्तरदायित्व के प्रति आस्था निर्माण करना।
- छात्रों को आधुनिक हिंदी काव्य में विभिन्न विविध विमर्शों से परिचित कराना।

आस्थापन पद्धति –

1. व्याख्यान तथा विश्लेषण।
2. संस्कार काव्य पाठ, प्रकृत वाचन, संवाद।
3. मंचालयों के माध्यम से संबंधित लेखकों, कवियों की मौलिक कृतियों से छात्रों का परिचय।
4. दूरक श्राव्य साधनों/माध्यमों का प्रयोग।

पाठ्यपुस्तक – काव्यामृत, संपादक— हिंदी अध्ययन मंडल, शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर,
वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली।

पाठ्य विषय –

1. पठित दोहे एवं पदों की सटीक व्याख्या करना।

संदर्भ सूची

1. राष्ट्रसंत तुकडोजी के राष्ट्रीय विचार – डॉ. सौ. माधवी जाधव, विद्या प्रकाशन, कानपुर।
2. प्यार का पहला खत (प्रतिनिधि गजले) – हस्तीमल 'हस्ती', वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली।
3. मनीप्लॉट और फूल – डॉ. सुधाकर मिश्र, नारायण प्रकाशन, वाराणसी।
4. जवा की शायरी – प्रकाश रावसाहेब भोसले, अन्नपूर्णा प्रकाशन, कानपुर।
5. 'अनर्घ' – रां. रतनकुमार पाण्डेय, 31 जुलाई – सितम्बर 2011, (विशेष अंक सुधाकर मिश्र)
6. 'अनर्घ' – रां. रतनकुमार पाण्डेय जनवरी – जून 2017 (विशेष अंक हस्तीमल 'हस्ती')।
7. इकतीसवीं सदी का हिंदी काव्य – डॉ. सौ. माधवी जाधव, विद्या प्रकाशन, कानपुर।
8. युगदृष्टा राष्ट्रसंत तुकडोजी का राष्ट्रीय जीवन निर्माण में योगदान – डॉ. दिनकर गेवलेकर, विनय प्रकाशन, कानपुर।
9. विवके सरिता – राष्ट्रसंत श्री. तुकडोजी महाराज, श्री. गुरुदेव प्रकाशन, अमरावती।
10. हिंदी के प्रतिनिधि कवि – द्वारिकाप्रसाद सक्सेना, हिंदी बुक सेंटर, नई दिल्ली।
11. सुधाकर मिश्र की काव्य संवेदना – डॉ. अवनीश सिंह, विनय प्रकाशन, कानपुर।
12. कुसुम अंसल के काव्य साहित्य में चित्रित नारी – जीवन के विमर्श – डॉ. आर. पी. भोसले, पूजा प्रकाशन, कानपुर।
13. राष्ट्रीय भजनावली – राष्ट्रसंत श्री. तुकडोजी महाराज, श्री. गुरुदेव प्रकाशन, अमरावती।

-
-
-
-

1.

ii)

:

(1)

)

(

2

)

-2.

:

)

)

(

3

)

-3.

:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

1.) : (5)
(1)

3ii) (2) (5)

भारत की संस्कृत में देवनागरी लिपि में लिखी हुई होनी चाहिए, लेकिन
जिनकी संश्लेषण अंक (1, 2, 3 च) में होनी चाहिए, देवनागरी (1, 2, 3
च) में नहीं।

(परिशिष्ट - 2)

)

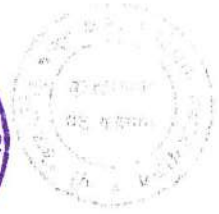
-
-
1. Auditorium -
 2. Ability -
 3. Art gallery -
 4. Classic drama -
 5. Colour photography -
 6. Actor -
 7. Children's song -
 8. Comical song -
 9. Casting director -
 10. Puppet -
 11. Hero -
 12. Clown/ Zony - /
 13. Advantage - ,
 14. Blue chip company -
 15. Broker - ,
 16. Bear -
 17. Artificial dearness -
 18. Black marketing -
 19. Bonus -
 20. Custom -
 21. Currency -
 22. Absolute amount -
 23. Advance -
 24. Apex Bank - /
 25. Bank cash -

22.

23.

24.

25.

पाठ्य पुस्तक - कितने प्रश्न करूँ (खण्डकाव्य) - ममता कालिया, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली।

पाठ्य विषय -

1. पात्रों की चरित्रिक विशेषताओं को समझाना।
2. आधुनिक बोध से अवगत कराना।
3. खण्डकाव्य का समीक्षात्मक विवेचन।
4. समानता की दृष्टि वृद्धिगत करना।

इकाई-I ममता कालिया का व्यक्तित्व एवं कृतित्व :-

1. ममता कालिया का जीवन परिचय।
2. ममता कालिया का व्यक्तित्व का परिचय।
3. ममता कालिया का कृतित्व।

इकाई-II

1. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य का कथानक।
2. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य में चित्रित पात्र एवं चरित्र चित्रण।
3. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य के संवाद।

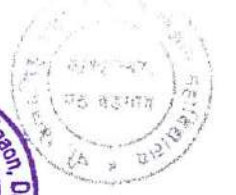
इकाई-III

1. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य का देशकाल तथा वातावरण।
2. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य की भाषा-शैली।
3. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य का उद्देश्य।

इकाई-IV

1. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य में चित्रित समसामायिकता।
2. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य की शीर्षक की सार्थकता।
3. 'कितने प्रश्न करूँ' खण्डकाव्य में चित्रित समस्याएँ।

Genders Equality.

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
हिंदी अध्ययन मंडल
द्वितीय वर्ष (आंतर विद्या शाखा) I.D.S.
तृतीय सत्र
प्रयोजनमूलक हिंदी
प्रश्नपत्र 1

(शैक्षिक वर्ष 2019-20, 2020-21, 2021-22)
(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली
की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

उद्देश्य -

- हिंदी के व्यावहारिक पक्ष से परिचित कराना।
- सांघाजिक व्यवहार में हिंदी भाषा को प्रज्वलित कराना।
- हिंदी में कार्य करने की रूचि विकसित कराना।
- सततगामी-मुख्य शिक्षा प्रदान करना।
- वाच्यभाषा के प्रति रूचि उत्पन्न करना।
- वाच्यभाव्य और व्यवसाय में हिंदी प्रयोग का कौशल विकास विकसित करना।

आवगन्तार्थ विषय -

इकाई - I कार्यालयीन पत्राचार-

1. सौकर्य के लिए आवेदन पत्र।
2. पदाधिकारियों के नाम पत्र।
3. सहाय्य के लिए प्रार्थना पत्र।
4. परिणाम।

इकाई - II अनुवाद : सैद्धांतिक पक्ष -

1. अनुवाद की परिभाषा।
2. अनुवाद का स्वरूप।
3. अनुवाद की उपयोगिता।
4. अनुवादक के गुण।

इकाई - III समाचार का अनुवाद -

1. समाचार का अनुवाद।

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
हिंदी अध्ययन मंडल
द्वितीय वर्ष (आंतर विद्या शाखा) I.D.S.
चतुर्थ सत्र
प्रयोजनमूलक हिंदी
प्रश्नपत्र 2

(शैक्षिक वर्ष 2019-20, 2020-21, 2021-22)
(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली
की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

उद्देश्य -

- हिंदी के व्यावहारिक पक्ष से परिचित कराना।
- वाणिज्यिक व्यवहार में हिंदी भाषा को प्रज्वलित करना।
- हिंदी में कार्य करने की रुचि विकसित करना।
- राजमार्गोन्मुख शिक्षा प्रदान करना।
- राष्ट्रभाषा के प्रति रुचि उत्पन्न करना।
- कार्यालय और व्यवसाय में हिंदी प्रयोग का कौशल विकास विकसित करना।

अध्ययनार्थ विषय -

इकाई-I-संगणक का परिचय।

1. संगणक का सामान्य परिचय।
2. संगणक के उपयोग।
3. इंटरनेट सेवा। (प्रयोग विधि)
4. ई-मेल सेवा (प्रेषण एवं प्राप्ति)

इकाई-II-वृत्तांत लेखन।

1. महाविद्यालयीन समारोह का वृत्तांत लेखन।
2. सामाजिक समारोह का वृत्तांत लेखन।
3. प्राकृतिक आपदाओं का वृत्तांत लेखन।
4. दुर्घटनाओं का वृत्तांत लेखन।

१९९९

श्री. विवेकानंद यशवंत कॉलेज पथ वाडगाव
रा. राहपुर, जि. कोल्हापुर, महाराष्ट्र

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर
D.S.F.C.

बी.ए.भाग-2 (हिंदी)

C.B.C.S.

भूत 2019 पासून सुरु होणा-या सुधारित अभ्यासक्रम समकक्षता

अ.क

जुना अभ्यासक्रम

नवीन अभ्यासक्रम

अ.क	जुना अभ्यासक्रम	नवीन अभ्यासक्रम
1	तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 3 आधुनिक गद्य साहित्य	तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 3 अस्मितामूलक विमर्श और हिंदी गद्य साहित्य
2	तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 4 मध्यकालीन एवं आधुनिक काव्य	तीसरे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 4 हिंदी संतकाव्य तथा राष्ट्रीय काव्य
3	चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 5 आधुनिक गद्य साहित्य	चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 5 हिंदी में रोजगार के अवसर
4	चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्रमांक 6 आधुनिक काव्य	चौथे सत्र अभ्यासपत्रिका क्र. 6 अस्मितामूलक विमर्श और हिंदी पद्य साहित्य
5	प्रश्नपत्र -1,2 I.D.S. प्रयोजनमूलक हिंदी	प्रश्नपत्र -1,2 I.D.S. प्रयोजनमूलक हिंदी

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर

हिंदी अध्ययन मंडल

जून 2020 से लागू

हिंदी स्पेशल बी.ए.-3 (कला)

सत्र-V, VI

Discipline Specific Elective (D.S.E.-E6)

(शैक्षिक वर्ष -2020-21, 2021-22, 2022-23)

प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।

सत्र-V

- प्रश्नपत्र- VII : विधा विशेष का अध्ययन।
प्रश्नपत्र- VIII : साहित्यशास्त्र।
प्रश्नपत्र- IX : हिंदी साहित्य का इतिहास।
प्रश्नपत्र- X : प्रयोजनमूलक हिंदी।
प्रश्नपत्र- XI : भाषा विज्ञान और हिंदी भाषा।

सत्र-VI

- प्रश्नपत्र- XII : विधा विशेष का अध्ययन।
प्रश्नपत्र- XIII : साहित्यशास्त्र और हिंदी आलोचना।
प्रश्नपत्र- XIV : हिंदी साहित्य का इतिहास।
प्रश्नपत्र- XV : प्रयोजनमूलक हिंदी।
प्रश्नपत्र- XVI : भाषा विज्ञान और हिंदी भाषा।

सत्र V, VI : परीक्षा में पाँच प्रश्नपत्र 50 अंकों का होगा, जिसमें 40 अंक प्रश्नपत्र के और 10 अंक अंतर्गत मूल्यांकन के लिए हैं। जिसमें सेमिनार, मौखिकी, (प्रोजेक्ट) परियोजना, गृहकार्य, में से एक देना अनिवार्य है।

पाठ्यपुस्तक

'दिल्ली ऊँचा सुनती है' (नाटक) – कुसुमकुमार

Professional Ethics
Human Values

किताबघर प्रकाशन, अन्सारी रोड, दरियागंज,

नई दिल्ली-110002

इकाई 1 कुसुमकुमार का जीवन परिचय, व्यक्तित्व, कृतित्व एवं नाटककार
कुसुमकुमार का सामान्य परिचय ।

इकाई 2 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' – कथावस्तु एवं शीर्षक की सार्थकता ।

इकाई 3 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' – पात्र एवं चरित्र – चित्रण, संवाद, देशकाल
वातावरण ।

इकाई 4 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' – भाषा शैली, उद्देश्य अभिनेयता एवं समस्याएँ ।

Professional
Ethics
&
Human
Values

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		अंक
प्रश्न 1	पूरे पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	10
प्रश्न 2	'दिल्ली ऊँचा सुनती है' पर ससंदर्भप्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	'दिल्ली ऊँचा सुनती है' वं कुसुमकुमार पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	'दिल्ली ऊँचा सुनती है' पर दीघोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	10

संदर्भ ग्रंथ सूची-

- डॉ.कुसुमकुमार एक प्रयोगधर्मी नाटककार- डॉ.दत्तात्रय मोहिते, विद्या प्रकाशन, 'सी' 449, गुजैनी, कानपुर-208022
- स्वांतत्र्योत्तर हिंदी नाटक-डॉ.रंजन तिवारी, विद्या प्रकाशन, कानपुर-208022
- हिंदी महिला नाटककार-डॉ.भगवान जाधव, विद्या प्रकाशन, कानपुर-208022

संदर्भ ग्रंथ सूची –

- चद्राकांता का कथा साहित्य–समकालीन परिवेश तथा संदर्भ–डॉ.अमोल पालकर, विद्या प्रकाशन, कानपुर–208022
- चद्राकांता का कथा साहित्य–डॉ.जगदीश चव्हाण, विद्या प्रकाशन, कानपुर–208022

अध्ययनार्थ विषय –

इकाई 1 काव्य साहित्य – स्वरूप, तत्व, प्रयोजन।

इकाई 2 काव्य के प्रकार, काव्य गुण, काव्य दोष।

इकाई 3 रस – स्वरूप, रस के अंग, रस के भेद।

इकाई 4 अलंकार – शब्दालंकार – अनुप्रास, वक्रोक्ति, यमक, वीप्सा

अर्थालंकार – उपमा, रूपक, अतिशयोक्ति, विभावना।

(केवल लक्षण एवं उदाहरण अपेक्षित)

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		अंक 40
प्रश्न 1	पूरे पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	10
प्रश्न 2	इकाई 2 पर लघुत्तरी प्रश्न (3 में से 2)	10
प्रश्न 3	इकाई 4 पर टिप्पणियां (3 में से 2)	10
प्रश्न 4	इकाई 1 और 3 पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	10

संदर्भ ग्रंथ सूची

- 1) काव्यशास्त्र – भगीरथ मिश्र ।
- 2) शास्त्रीय समीक्षा के सिद्धांत – डॉ.गोविंद त्रिगुणायत ।
- 3) काव्य के रूप – बाबू गुलाबराय ।
- 4) भारतीय काव्यशास्त्र के सिद्धांत – डॉ.कृष्णदेव झारी ।
- 5) भारतीय काव्यशास्त्र – डॉ.मानवेंद्र पाठक ।
- 6) भारतीय साहित्यशास्त्र – डॉ. बलदेव उपाध्याय ।
- 7) साहित्यशास्त्र – डॉ. चंद्रभान सोनवणे ।
- 8) भारतीय काव्यशास्त्र – डॉ.योगेंद्र प्रताप सिंह ।
- 9) हिंदी आलोचना के बीज शब्द – डॉ. बच्चन सिंह ।

9. आदिकाल से लेकर आधुनिक काल तक के संत, महात्मा, लेखक, कवियों के विचारधारा और उनके द्वारा निर्मित साहित्य का सामान्य परिचय कराना।

अध्यापन पद्धति

- स्वाध्याय .
- व्याख्यान, विवेचन तथा विश्लेषण
- संगोष्ठी तथा समूह चर्चा का आयोजन।
- अतिथियों एवं विद्वानों के व्याख्यान।
- दृक श्राव्य माध्यमों का प्रयोग।
- संगणक तथा इंटरनेट आदि साधनों का प्रयोग।

अध्ययनार्थ विषय –

इकाई – 1 आदिकाल –

1. आदिकाल का नामकरण।
2. सामाजिक और राजनीतिक परिस्थितियाँ।
3. आदिकाल की प्रतिनिधि रचनाएँ: सामान्य परिचय –

अ) पृथ्वीराज रासो।

आ) बीसलदेव रासो।

Human Values

इकाई – 2 . भक्तिकाल–

1. भक्तिकालीन सामाजिक परिस्थितियाँ।
2. भक्तिकालीन राजनीतिक परिस्थितियाँ।
3. भक्तिकालीन कवियों का सामान्य परिचय–

अ) संत नामदेव

आ) संत रविदास

इ) संत मीराबाई

ई) गुरु नानक

Human Values

इकाई – 3 . निर्गुण भक्ति धारा–

1. निर्गुण भक्ति धारा काव्य की सामान्य विशेषताएँ।

2. कबीर : जीवन परिचय एवं कृतित्व।

Human Values

सत्र VI प्रश्नपत्र –XIV
हिंदी साहित्य का इतिहास

इकाई – 1 रीतिकाल –

1. रीतिकाल का नामकरण।
2. सामाजिक एवं राजनीतिक परिस्थितियाँ।
3. प्रतिनिधि कवियों का सामान्य परिचय –

अ) केशवदास
आ) बिहारी
इ) भूषण
ई) धनानंद।

} Human Values.

इकाई – 2 आधुनिक काल –

1. प्रारंभिक हिंदी गद्य साहित्य का सामान्य परिचय।
2. आधुनिककालीन सामाजिक एवं राजनीतिक परिस्थितियाँ।
3. युग प्रवर्तक साहित्यकार—

अ) भारतेन्दु हरिश्चंद्र
आ) जयशंकर प्रसाद
इ) मोहन राकेश

} Human Values.

इकाई – 3 आधुनिक गद्य विधाओं का विकास—

1. हिंदी उपन्यास साहित्य उद्भव और विकास।
 2. हिंदी नाटक साहित्य उद्भव और विकास।
 3. हिंदी यात्रा साहित्य उद्भव और विकास।
- } Human Values
Environment & sustainability

इकाई – 4 हिंदी काव्य की विभिन्न धारा और उनकी विशेषताएँ।

1. छायावाद।
 2. प्रगतिवाद
 3. समकालीन कविता।
- } Human Values.
&
Environment & sustainability.

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर

हिंदी अध्ययन मंडल

जून 2020 से लागू

हिंदी स्पेशल बी.ए.-3 (कला)

सत्र-V प्रश्नपत्र-X

प्रयोजनमूलक हिंदी

Discipline Specific Elective (D.S.E.-E6)

(शैक्षिक वर्ष -2020 -21, 2021-22, 2022-23)

प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल

पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।

उद्देश्य :

- 1.हिंदी में कार्य करने की रुचि विकसित करना।
- 2.रोजगार उन्मुख शिक्षा एवं कौशल्य प्रदान करना।
- 3.पारिभाषिक शब्दावली से परिचित करना।
- 4.सरकारी पत्राचार के स्वरूप का परिचय कराना।
- 5.जनसंचार एवं इलेक्ट्रॉनिक माध्यमों से परिचय कराना।
6. अनुवाद स्वरूप, महत्व तथा उपयोगिता से परिचित कराना।
7. रोजगार परक हिंदी की उपयोगिता स्पष्ट कराना।

अध्यापन पद्धति

- स्वाध्याय
- व्याख्यान, विवेचन तथा विश्लेषण
- संगोष्ठी तथा समूह चर्चा का आयोजन।
- अतिथियों एवं विद्वानों के व्याख्यान।
- दृक श्राव्य माध्यमों का प्रयोग।
- संगणक तथा इंटरनेट आदि साधनों का प्रयोग।

परिशिष्ट (अ)

पारिभाषिक शब्दावली

	जनसंचार माध्यम संबंधी शब्द	
1.	Announcer	निवेदक
2.	Artistic	कलात्मक
3.	Audio-Visual	दृक-श्राव्य
4.	Banner	पताका
5.	Biographer	जीवनीकार
6.	Biweekly	अर्धसाप्ताहिक
7.	Bulletin	विज्ञापित
8.	Catalogue	सूची
9.	Calligraphy	सुलेखन
10.	Caption	शीर्षक / चित्र परिचय
11.	Cartoonist	व्यंग्य चित्रकार
12.	Choreography	नृत्य रचना
13.	Columnist	स्तंभलेखक
14.	Commentator	समालोचक
15.	Compositer	अक्षर योजक
16.	Communication	संचार
17.	Creation	सृजन
18.	Correspondent	संवाददाता
19.	Information Technology	सूचना तंत्रज्ञान
20.	Interview	साक्षात्कार
21.	Interruption	रूकावट
22.	Journalist	पत्रकार
23.	Magazine	पत्रिका
24.	Source Language	स्रोत भाषा
25.	Transliteration	लिप्यंतरण

सत्र-VI प्रश्नपत्र-XV

प्रयोजनमूलक हिंदी

अध्ययनार्थ विषय -

इकाई -1 पारिभाषिक शब्दावली.

दैनिक व्यवहार में प्रयुक्त अंग्रेजी शब्दों एवं पदनामों के हिंदी पर्यायवाची रूप (परिशिष्ट में दिए हुए 'क' तथा 'ड' विभाग के शब्द एवं पदनाम)

इकाई -2. संदर्भ स्रोतों का सामान्य परिचय :

1. इन्स्टाग्राम
2. फेसबुक
3. व्हाट्सअप
4. ट्विटर
5. ब्लॉग

Human Values

इकाई-3. जनसंचार इलेक्ट्रॉनिक माध्यमों का सामान्य परिचय :

1. दूरदर्शन
2. इंटरनेट
3. डाक्यूटमेंटरी
4. विडिओ कॉफ्रेंस
5. यु ट्यूब

Human Values

इकाई -4 अनुवाद

1. अनुवाद स्वरूप और महत्व । Human Values
2. अनुवाद की उपयोगिता । Human Values
3. प्रकृति के आधार पर अनुवाद के प्रकार । Environment Sustainability,
4. अनुवाद के गुण Human Values -

परिशिष्ट (ड)

	पदनाम संबंधी शब्द	
1.	Adviser	सलाहकार
2.	Accountant	लेखाकार
3.	Advocate	अधिवक्ता
4.	Cashier	रोकडिया / खजांची
5.	Custodian	अभिरक्षक
6.	Councillor	पार्षद
7.	Director	निदेशक
8.	Executive Engineer	कार्यकारी अभियंता
9.	Foreign secretary	विदेश सचिव
10.	Governor	राज्यपाल
11.	His majesty	महामहिम
12.	Investigater	अन्वेषक
13.	Manager	प्रबंधक
14.	Member of legislative Assembly	विधायक
15.	Member of parliament	सांसद / संसद सदस्य
16.	President	राष्ट्रपति
17.	Prime minister	प्रधानमंत्री
18.	Registrar	कुलसचिव
19.	Speaker	सभापति
20.	Stenographer	आशुलिपिक
21.	Superintendent	अधीक्षक
22.	Treasurer	कोषाध्यक्ष
23.	Under secretary	अवर सचिव
24.	Vice Chancellor	कुलपति
25.	Warden	रक्षक

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर

हिंदी अध्ययन मंडल

जून 2020 से लागू

हिंदी स्पेशल बी.ए.-3 (कला)

सत्र-V प्रश्नपत्र-XI

भाषा विज्ञान और हिंदी भाषा

Discipline Specific Elective (D.S.E.-E6)

(शैक्षिक वर्ष -2020 -21, 2021-22, 2022-23)

प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल

पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।

उद्देश्य :

- 1) भाषा के विविध रूपों का परिचय कराना ।
- 2) भाषा विज्ञान का सामान्य परिचय कराना ।
- 3) हिंदी भाषा एवं लिपि के उद्भव और विकास का परिचय कराना ।
- 4) भाषा की शुद्धता के प्रति छात्रों को जागृत करना ।
- 5) मानक हिंदी वर्तनी और व्याकरण से छात्रों को परिचित कराना ।

अध्यापन पद्धति

- स्वाध्याय .
- व्याख्यान, विवेचन तथा विश्लेषण
- संगोष्ठी तथा समूह चर्चा का आयोजन ।
- अतिथियों एवं विद्वानों के व्याख्यान ।
- दृक श्राव्य माध्यमों का प्रयोग ।
- संगणक तथा इंटरनेट आदि साधनों का प्रयोग ।

सत्र – VI प्रश्नपत्र –XVI

भाषा विज्ञान और हिंदी भाषा

अध्ययनार्थ विषय –

इकाई 1—भाषाविज्ञान की परिभाषाएँ, भाषाविज्ञान के अध्ययन का महत्त्व, भाषाविज्ञान की वैज्ञानिकता ।

इकाई 2 —भाषाविज्ञान के प्रधान अंगों का परिचय—

ध्वनिविज्ञान, पदविज्ञान, शब्दविज्ञान, वाक्यविज्ञान, अर्थविज्ञान । Human Values,

इकाई 3 —भाषाविज्ञान का अन्य ज्ञान विज्ञानों से संबंध ।

1. भाषा विज्ञान और साहित्य 2. भाषाविज्ञान और व्याकरण ।

3. भाषाविज्ञान और समाजविज्ञान 4. भाषाविज्ञान और मनोविज्ञान ।

5. भाषाविज्ञान और इतिहास 6. भाषाविज्ञान और भूगोल ।

} Human Values

इकाई 4—कारको के अर्थ और प्रयोग, पदक्रम, विरामचिह्न (केवल अल्पविराम, निर्देशक चिह्न(डैश) और अवतरणचिह्न) मानक वर्तनी के नियम ।

प्रश्नपत्र का स्वरूप एवं अंक विभाजन		अंक 40
प्रश्न 1	पुरे पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न ।	10
प्रश्न 2	इकाई 4 पर लघुत्तरीय प्रश्न (3 में से 2) ।	10
प्रश्न 3	इकाई 2 पर टिप्पणियाँ (3 में से 2) ।	10
प्रश्न 4	इकाई 1 और 3 पर दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ) ।	10

संदर्भ ग्रंथ सूची

1. भाषाविज्ञान – डॉ.भोलानाथ तिवारी ।
2. भाषाविज्ञान की भूमिका— डॉ.देवेन्द्रनाथ शर्मा ।
3. भाषाविज्ञान के तत्व— डॉ राजनारायण मौर्य ।
4. भाषाविज्ञान और हिंदी भाषा – डॉ. सुधीर कलावडे ।
5. भाषाविज्ञान के सिद्धांत और हिंदी भाषा – डॉ. द्वारकाप्रसाद सक्सेना ।
6. संक्षिप्त भाषाविज्ञान— डॉ.सुरेशचंद्र त्रिवेदी ।
7. हिंदी— उद्भव विकास और रूप – डॉ.हरदेव बिहारी ।
8. हिंदी भाषा – डॉ.धीरेंद्र वर्मा ।

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर

हिंदी अध्ययन मंडल

जून 2020 से लागू

हिंदी स्पेशल बी.ए.-3 (कला)

सत्र-V, VI

Discipline Specific Elective (D.S.E.-E6)

(शैक्षिक वर्ष -2020 -21, 2021-22, 2022-23)

प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल

पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।

समकक्षता

अ.क्र	जुना अभ्यासक्रम	अ.क्र	नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 7	1	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 7
	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 12		अभ्यापत्रिका क्रमांक : 12
2	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 8	2	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 8
	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 13		अभ्यापत्रिका क्रमांक : 13
3	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 9	3	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 9
	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 14		अभ्यापत्रिका क्रमांक : 14
4	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 10	4	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 10
	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 15		अभ्यापत्रिका क्रमांक : 15
5	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 11	5	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 11
	अभ्यापत्रिका क्रमांक : 16		अभ्यापत्रिका क्रमांक : 16

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Syllabus covering following values:

- 1] Professional Ethics
 - 2] Gender Equality
 - 3] Human Values
 - 4] Environment and Sustainability
- B. A. Part III English (Compulsory)**

June 2015 onwards

Syllabus	Values
Section I: Communication Skills	
Unit 1: How to Face an Interview	Professional Ethics
Unit 2: Developing Vocabulary	Professional Ethics
Unit 3: Avoiding Common Errors in Written English	Professional Ethics
Section II: Reading Comprehension]	
Unit 4: Empowering Three Billion by Dr. A. P. J. Abdul Kalam	Human Values Human Values
Unit 5: Riding Fate by Ishwar Chander	Human Values
Unit 6: Happy Prince by Oscar Wilde	
Unit 7: The Sick Rose by William Blake	
Unit 8: Stopping by Woods on a Snowy Evening by Robert Frost	Environment and Sustainability
Unit 9: Writing Official Letters	Professional Ethics
Unit 10: English For Journalism	Professional Ethics
Unit 11: Group Discussion	Professional Ethics
Section II: Reading Comprehension	
Unit 12: Building an Indian Innovation Ecosystem by Dr. Raghunath Mashelkar	Environment and Sustainability
Unit 13: No Man is an Island by Minoo Masani	Human Values
Unit 14: Khadi by M. K. Gandhi	Human Values
Unit 15: The Mettle of Soldiers by R. Singh	Human Values
Unit 16: The Banyan Tree by Rabindranath Tagore	Environment and Sustainability

B. A. Part-III

Special English

Semester - V (Paper - VIII)

Understanding Poetry

June 2015 onwards

Syllabus	Values
<p>* Poems Prescribed:</p> <p>Elizabethan Poetry</p> <p>Sir Philip Sydney- Let Not Old Age Disgrace My High Desire</p> <p>Christopher Marlowe- The Passionate Shepherd to His Love</p>	<p>Human Values</p> <p>Human Values</p> <p>Human Values</p>
<p>William Shakespeare- Shall I Compare Thee to a Summer's Day?</p>	<p>Environment and Sustainability</p>
<p>Metaphysical Poetry</p> <p>John Donne- The Flea</p> <p>George Herbert- The Pulley</p> <p>Andrew Marvell- To His Coy Mistress</p>	<p>Human Values</p> <p>Human Values</p> <p>Human Values</p>
<p>Neoclassical Poetry</p> <p>John Dryden: Song To Fair Young Lady, Going Out Of The Town in the Spring</p>	<p>Environment and Sustainability</p>
<p>Alexander Pope: To Mrs. M.B on Her Birthday</p>	<p>Human Values</p>
<p>Thomas Gray: The Elegy Written in a Country Church Yard</p>	<p>Environment and Sustainability</p>
<p>William Blake: A Poison Tree</p>	<p>Human Values</p>

B. A. Part-III

Special English

Semester - VI (Paper - XIII)

Understanding Poetry

June 2015 onwards

Syllabus	Values
Romantic Poetry William Wordsworth- Daffodils S T Coleridge- Kubla Khan	Environment and Sustainability Environment and Sustainability
Lord Byron- She Walks in Beauty	Gender Equality
Twentieth Century Poetry W B Yeats: A Prayer for My Daughter D H Lawrence: The Mosquito Philip Larkin: Church Going Modern Indian Poetry Muhammad Iqbal: Listen to me!	Human Values Human Values Human Values Human Values
Shiv K Kumar: Indian Women	Gender Equality
Imtiaz Dharker: Postcards from God C L Khatri: Two-Minute Silence	Human Values

B. A. Part-III
Special English
Semester - V (Paper - IX)
Understanding Drama
June 2015 onward

Syllabus	Values
1 William Shakespeare - The Tempest	Human Values
2. Tennessee Williams - The Glass Menagerie	Human Values
3. Mahesh Dattani - Bravely Fought the Queen	Gender Equality

B.A. III (SPECIAL ENGLISH)
UNDERSTANDING NOVEL
(Semester-wise revised syllabus)
Introduced from June 2015

Syllabus	Values
1. Anita Desai: Journey to Ithaca	Human Values
2. J. M. Coetzee: Disgrace.	Human Values
3. Sadanand Deshmukh: Baromas : Twelve Enduring Month	Human Values

B.A. Part I – Ability Enhancement Compulsory Course (AECC 1)

(Compulsory English) (CBCS)

English for Communication

Detailed Syllabus

June 2018 onwards

Syllabus	Values
Module I	Professional Ethics
A) Developing Vocabulary	
B) On Saying Please - A. G. Gardiner	
Module II	
A) Narration	
B) In Passion's Shadow - Mohan Rakesh	Human Values
Module III	
A. English for General Purposes	Professional Ethics
B. The Solitary Reaper -William Wordsworth	Environment and Sustainability
	Human Values
Module IV	Human Values
A. My School, by Rabindranath Tagore	
B. All the World is a Stage - William Shakespeare	
C. The Street – Kusumagraj	Human Values
Module V	
A. Making Inquiries	Professional Ethics
B. The Lost Child - Mulk Raj Anand	Human Values
Module VI	
A. Telephonic Communication	Professional Ethics
B. To My Countrymen - APJ Abdul Kalam	Human Values
Module VII	
A. Description	Professional Ethics
B. A Village Girl - Mohan Singh	Gender Equality
Module VIII	
A. My Elder Brother - Premchand	
B. The Tiger- William Blake	Environment and Sustainability
C. A Poet -Chandrakant Patil	Professional Ethics

Shivaji University, Kolhapur

B.Sc. Part I Ability Enhancement Compulsory Course (AECC –A)

(Compulsory English) (CBCS)

English for Communication

Detailed Syllabus

June 2018 onwards

Syllabus	Values
Module I	
A) Developing Vocabulary	Professional Ethics
B) Technology with a Human Face – E.F. Schumacher	Human Values
C) How Beautiful - P. K. Padhy	Human Values
Module II	
A) Narration	Professional Ethics
B) As a Flower I Come - by Sundaram	Environment and Sustainability
Module III	
A. Description	Professional Ethics
B. I Have a Dream - Martin Luther King	Human Values
Module IV	
A) The Auspicious Vision- Tagore	Human Values
B. The Book - Iftikar Rizvi	Human Values
Module V	
A) Telephonic Communication	Professional Ethics
B) Lost Forest - Johannes Jensen	Environment and Sustainability
C) Stopping by Woods - Robert Frost	Environment and Sustainability
Module VI	
A) English for Specific Purposes	Professional Ethics
B) Putting Data to Effective Use - Satish Tripathi	
Module VII	
A) English for Advertising	Professional Ethics
B) An Epithet- W.H.Davies	
Module VIII	
A) The Golden Touch -Nathaniel Hawthorne	Human Values
B) Offering in the Temple -Desika Vinayakam Pillai	Human Values

B. A. Part II

ABILITY ENHANCEMENT COMPULSORY COURSE (AECC)

(CBCS)

ENGLISH FOR COMMUNICATION

(Compulsory English)

(June 2019 Onwards)

Syllabus	Values
Semester III	
Module I	Professional Ethics
A) Oral Skills	
B) A Real Good Smile – Bill Naughton	Human Values
C) Mending Wall – Robert Frost	Human Values
Module II	
A) Conversation Skills	Professional Ethics
B) The Highway – Ray Bradbury	Human Values
Module III	
A) Developing Writing Skills	Professional Ethics
B) Whitewashing the Fence – Mark Twain	Human Values
Module IV	
A) Father Returning Home – Dilip Chitre	Human Values
B) There is a Garden in Her Face – Thomas Campion	Environment and Sustainability
Module V	
A) E-Communication	Professional Ethics
B) Preparation for England – M.K. Gandhi	Human Values
Module VI	
A) Information Transfer and Interpretation of Data	Professional Ethics
B) The Selfish Giant – Oscar Wilde	Human Values
C) Auto Wreck – Karl Shapiro	Human Values
Module VII	
A) English for Banking and Industries	Professional Ethics
B) The Journey – Mary Oliver	Human Values
Module VIII	
A) An Old Man's Wisdom – Sudha Murty	Human Values
B) My Soul has a Hat – Mário de Andrade	Human Values

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C5)
English (Paper III) (Semester III)
LITERATURE AND CINEMA (CBCS)

June 2019 Onwards

Syllabus	Values
Module I Theories of Adaptation	Professional Ethics
Module II Adaptation as Interpretation	Professional Ethics
Module III William Shakespeare's Comedy of Errors and its Adaptation Angoor (dir. Gulzar, 1982)	Human Values
Module IV William Shakespeare's Comedy of Errors and its Adaptation Angoor (dir. Gulzar, 1982)	Human Values

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C29)
English (Paper V) (Semester IV)
LITERATURE AND CINEMA

(CBCS)

June 2019 Onwards

Syllabus	Values
Module I Transformation and Transposition	Professional Ethics
Module II Hollywood and 'Bollywood'	
Module III Chetan Bhagat's Five Point Someone and its Adaptation 3 Idiots (dir. Rajkumar Hirani, 2009)	Human Values
Module IV Chetan Bhagat's Five Point Someone and its Adaptation 3 Idiots (dir. Rajkumar Hirani, 2009)	Human Values

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C6)
English (Paper IV) (Semester III)
PARTITION LITERATURE (CBCS)

June 2019 Onwards

Syllabus	Values
Module I Partition: Causes and Effects	Human Values
Module II Communal conflicts and Violence	Human Values
Module III Khushwant Singh's A Train to Pakistan	Human Values
Module IV Khushwant Singh's A Train to Pakistan	

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C30)
English (Paper VI) (Semester IV)
PARTITION LITERATURE (CBCS)

Detailed Syllabi

June 2019 Onwards

Syllabus	Values
Module I Impact of Partition on Women	Gender Equality
Module II Home and Exile	Gender Equality
Module III Short Stories: Toba Tek Singh - Saadat Hasan Manto The Final Solution - Manik Bandopadhyay	Human Values Gender Equality
Module IV Short Stories: Defend Yourself Against Me - Bapsi Sidhwa A Leaf in the Storm - Lalithambika Antharjanam	Human Values Human Values Human Values

Shivaji University, Kolhapur

B. A.III

Compulsory English

Ability Enhancement Compulsory Course (CBCS)

ENGLISH FOR COMMUNICATION

From June 2020 Onwards

Syllabus	Values
MODULE I A. Interview Skills	Professional Ethics
B. The Interview -V.V. John	
MODULE II A. Grammar for Competitive Examinations	Professional Ethics
B. The Lottery - Shirley Jackson	Human Values
MODULE III A. Writing Skills for Competitive Examinations	Professional Ethics
B. After Twenty Years - O' Henry	Human Values
MODULE IV C. A. I Shall Return To This Bengal - Jibananda Das	Human Values
D. B.(i) Song of Youth - A. P. J. Abdul Kalam	Human Values
E. (ii) The Orphan Girl - Henry Derezio	Gender Equality
MODULE V A. Group Discussion	Professional Ethics
B. The Lighthouse Keeper of Aspinwall - Henry Sienkiewicz	Human Values
MODULE VI A. Note Making and Note Taking	Professional Ethics
B. Three Questions - Leo Tolstoy	Human Values
MODULE VII A. Media Writing	Professional Ethics
B. Eight Rupees - Murli Das Melwani	Human Values
MODULE VII A. The Mystic Drum - Gabriel Okara	Human Values
B. (i) Two Dead Soldiers- Jean Arasanayagam	Human Values
(ii) Bora Ring - Judith Wright	Human Values

Shivaji University, Kolhapur

B. A.III

English Special

ENGLISH POETRY (CBCS)

Discipline Specific Elective

Semester V (Paper VIII) (DSE – E12) and Semester VI (Paper XIII) (DSE – E137)

(From June 2020 Onwards)

Syllabus	Values
I. Topics For Background Readings: 1. Elizabethan Poetry 2. Metaphysical Poetry 3. Romantic Poetry II. Selections from Elizabethan Poetry: 1. Sweet Warrior (Sonnet 57) Edmund Spenser 2. Sonnet To The Moon Sir Philip Sydney 3. Full Many A Glorious Morning... (Sonnet 33) William Shakespeare III. Selections from Metaphysical Poetry: 1. The Sun Rising John Donne 2. The Retreat Henry Vaughan 3. The Collar George Herbert IV. Selections from Romantic Poetry: 1. My Heart Leaps Up William Wordsworth 2. The Rime of the Ancient Mariner S. T. Coleridge 3. Ozymandias P. B. Shelley 4. When We Two Parted Lord Byron V. Topics For Background Readings: 1. Victorian Poetry 2. Modern English Poetry 3. Modern Indian English Poetry VI. Selections from Victorian Poetry: 1. The Lady Of Shallot Alfred Lord Tennyson 2. My Last Duchess Robert Browning 3. Love Came Down At Christmas Christiana Rossetti VII. Selections from Modern English Poetry: 1. No Second Troy W. B. Yeats 2. The Hollow Men T. S. Eliot 3. Tonight I Can Write Pablo Neruda VIII. Selections from Modern Indian English Poetry: 1. The Professor Nissim Ezekiel 2. A Hot Noon in Malabar Kamala Das 3. A River A. K. Ramanujan 4. A Kind of Happiness Jayanta Mahapatra	Human Values Environment and Sustainability Environment and Sustainability Environment and Sustainability Human Values Human Values Human Values Human Values Human Values Human Values Gender Equality Human Values Human Values Human Values Human Values Environment and Sustainability Human Values

Shivaji University, Kolhapur

B. A. Part III

Special English

ENGLISH DRAMA (CBCS)

Discipline Specific Elective

Semester V (Paper IX) ((DSE – E13) & Semester VI (Paper XIV) (DSE – E138)

From June 2020 onwards

Syllabus	Values
MODULE I Definition and Elements of Drama	Human Values
MODULE II Tragedy as a Form	
MODULE III The Importance of Being Earnest - Oscar Wilde	
MODULE IV Hamlet – William Shakespeare	
MODULE V Types of Drama	Human Values
MODULE VI Comedy as a Form	
MODULE VII Nagmandala – Girish Karnad	Gender Equality
MODULE VIII Harvest – Manjula Padmanabhan	Gender Equality

Shivaji University, Kolhapur

B. A. Part III Special English

ENGLISH NOVEL (CBCS)

Discipline Specific Elective

Semester V (Paper X) ((DSE – E14) & Semester VI (Paper XV) (DSE – E139)

From June 2020 onwards

Syllabus	Values
MODULE I Rise and Development of the Novel	
MODULE II Aspects of the Novel	Human Values
MODULE III The Old Man and the Sea – Ernest Hemingway	Environment and Sustainability
MODULE IV The Power and the Glory – Graham Greene	
MODULE V Historical and Psychological Novel	
MODULE VI Satirical Novel and Epistolary novel	Human Values
MODULE VII Animal Farm: A Fairy Tale - George Orwell	
MODULE VIII The Guide - R. K. Narayan	

(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College Peth Vadgaon

Department of Political Science

Syllabus Covering Values 2016 to 2021

Class	Year	Professional Ethics	Gender Equality	Human Values	Environmental and Sustainability
B.A. I	2016	I - Fundamental Duties	I - Fundamental rights	I - Fundamental rights, Fundamental Duties	I - Directive Principles II- Fundamental Duties
	2021	I –Key concepts of Political Science	I –Key concepts of Political Science	I – Democracy	I - Directive Principles II- Fundamental Duties
B.A. II	2016	III- Political Concept VI – Political Thinker	III- Equality V- Feminist Movement VI – Political Thinker	III- Justice VI – Political Thinker	V- Environmental Movement
	2021	III – Caste, Religion IV – Koutilya V – Constitutional Amendment	IV – Mahatma Phule V – Constitutional Amendment	III – Caste, Religion IV – Mahatma Phule V – Constitutional Amendment	IV – Mahatma Phule
B.A. III	2016	VIII – Good Governance XI – Plato XII – Civil Society	VII – Women Suffrage XI – Plato XII – Feminism	XI – Plato XVI – Karl Marks	VII- Right to Information XII – Environmentalism
	2021	IX – WTO, BRICS XI – Plato XII – Civil Society	VII – Citizen Charter XI – Plato XII – Feminism XIV – Movements in Maharashtra	VII – Citizen Charter X – USA Constitution XI – Plato XIV – UK, USA Constitution	IX – WTO, BRICS XII – Environmentalism

Anil Kam
Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

11-11-20

Page No. 11/11

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM
 SYLLABUS
 B.A. Political Science
 Discipline Specific Course (B4)
 DSC (B4) Paper-I --Introduction to Political Science
 Sem-I

Sr. No.	Topic No. and Title of the Topic	Teaching Hours	Credits
1.	Topic I- Introduction to Political Science a) Meaning, Definition, Nature, and Scope b) Difference Between Political Science and Politics c) Importance of Political Science	15	01
2.	Topic II- Introduction to Sub-disciplines of Political Science a) Political Theory: Meaning, Nature and Scope b) Political Process: Meaning, Nature and Scope c) Public Administration: Meaning, Nature and Scope d) International Politics: Meaning, Nature and Scope	15	01
3.	Topic III-State and Democracy a) State : Meaning, Definition, Organs of State b) Democracy: Meaning, Types(Direct and Indirect or Representative Democracy), Features of Democracy c) Democracy: Importance and Challenges before Democracy	15	01
4.	Topic IV- Key Concepts of Political Science a) Rights: Meaning, and Types b) Liberty: Meaning, and Types c) Equality: Meaning, and Types d) Justice: Meaning, and Types	15	01

मातृ मृत्यु

राजशासन -

BA-I

2019-20

7. MEDIUM OF INSTRUCTION:-
The medium of instruction shall be English or Marathi.

Revised Syllabus B.A.III. Political Science Since June 2015

Semester VI

Paper No. XII

Title of the Paper: Modern Political Concepts

Unit. No. 1: Feminism

- I. Meaning, Origin and Development of Feminism
- II. Characteristic of Feminism
- III Theories of Feminism

Unit No. 2: Multiculturalism

- I Meaning and Development of Multiculturalism
- II Will Kymlicka's theories of Multiculturalism
- III Nationalism and Multiculturalism

Unit No. 3: Environmentalism

- I. Origin and Causes of origin of Environmentalism
- II Characteristics of Environmentalism
- III. International Efforts for Environmentalism
- IV Global Warming

Unit No. 4: Civil Society

- I Meaning and Development of Civil Society
- II Civil Society—Liberalism and Political Economy
- III Locke, Hegel, Marx and Antonio Gramsci on Civil Society
- IV Post Colonialism and Civil Society

References:

1. Vandanaa Baagavat, Sandarbhasahit Strivad (Marathi)
2. Bhargava Rajeev and Acharya Ashok, Political Theory : An Introduction, 1st Edition, Pearson, New Delhi, 2008
3. राठी शुभांगी दिनेश, आधुनिक राजकीय विचारप्रणाली, अथर्व , धुळे, 2014.
4. भार्गव राजीव, आचार्य अशोक, (संपा.), राजकीय सिद्धांत परिचय, (अनुवाद : हेमंत खानझोडे), पिअर्सन प्रकाशन, नवी दिल्ली, 2011.
5. खेडेकर दिगंबर, राजकीय सिद्धांतातील मूलभूत संकल्पना, चिन्मय, औरंगाबाद, 2009

Revised Syllabus B.A.III. Political Science Since June 2015

Semester VI

Paper No. XIII

Administrative Thinkers

Unit No. 1 : Henri Fayol

Unit No. 2 : Max Weber

Unit No. 3: Rensis Likert

Unit No. 4 : F. W. Riggs

Recommended Reading : A) Basic Reading

- 1) 1) मूलभूत प्रशासनिक विचार - मूलभूत प्रशासनिक विचार - मूलभूत प्रशासनिक विचार
- 2) 2) Authority - Bureaucracy
- 3) 3) Theory of magic systems
- 4) 4) Exploitative Authority of systems

विषय 211 (5-7)
BA - III
विचारवाद
पर्यावरणवाद
सांस्कृतिकवाद

2019-20

REFERENCE BOOKS -

1. Cell and Molecular Biology, 8th Edition, De Robertis EDP and De Robertis Jr. EME, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia.
2. Cell Biology, C.B. Powar, Himalaya Publication House.
3. Cell and Molecular Biology, E.J. Dupraw, Academic Press, New York.
4. Cell Structure and Function - A. G. Loewy, P. Siekevitz, J. R. Meninger & J. A. N. Gallant, Saunder College, Philadelphia.
5. Molecular Biology of the Cell - 3rd Edition, Bruce Alberts, Dennis Bray, Julian Lewis, Martin Raff, K. Roberts & James D. Watson, Garlan Publishing, New York.
6. Elements of Biotechnology - P. K. Gupta, Rastogi Publications.
7. Gene V & VI, 1994, Lewin B., Oxford University Press, Oxford.
8. Concept of Genes-Pearson Edition
9. Cell and Molecular Biology

PAPER - XII

ENDOCRINOLOGY, ENVIRONMENTAL BIOLOGY AND TOXICOLOGY

Unit - I

I. Endocrinology:-

1. Study of endocrine glands - Anatomy, Histology and Hormones (Nature, role, regulation and disorders) with reference to the following :- Thyroid gland, parathyroid, Adrenal gland and islets of Langerhans.

(14)

Unit - II

2. Hormone receptors and Mechanism of hormonal actions
3. Prostaglandins.

(2)

(2)

II. Environmental Biology:-

4. Biodiversity :-
 - a. Definition and Scope
 - b. Protection
 - c. Conservation strategies
 - d. Utilization

(6)

5. National parks and Wild life Sanctuaries of India.

(6)

- a. National parks :- Kaziranga, Sanjay Gandhi and Tadoba National Park
- b. Sanctuaries :- Bharatpur, Sanctuary and Radhanagari Wildlife Sanctuary

Unit - III

6. Characteristics and faunal adaptations with references to following habitat - Freshwater, Marine water and Terrestrial

(7)

(8)

III. Toxicology :

7. Classification of toxicants.
8. Toxic agents and mode of action - Pesticides, Metals (Hg, Pb, Cd) and Mycotoxins.

3A

Total periods (45)

Pattern of Question Paper

Total Marks: 40

Q1. Objective type Question

A) Multiple choice questions with four alternatives.

5 Marks

B) Answer the following questions in one word/phrase/sentence each.

(Q1 A and B to be set on topics covering Unit V to VII)

(At least one item to be set on each unit)

5 Mark

Q2 Answer the following questions in about 250 words each.

(Any two out of three based on Unit V to VII)

20 Marks

Q3 Write a critical appreciation of the following poem with the help of the points given below. (Unit VIII)

10 Mark

(Five questions on the theme, the content, the structure, the figures of speech, etc. to be set)

B. A. Part-III

Special English

Semester - V (Paper - VIII)

Understanding Poetry

June 2015 onwards

Objectives:

- * To make the students engaged and curious readers of poetry
- * To introduce the students to poetry from various cultures and traditions
- * To make the students understand that poetry gives intellectual, moral and linguistic pleasures.
- * To make the students hear and read poems aloud and to memorize lines.

*** General Topics Prescribed:**

1. Elizabethan Poetry
2. Metaphysical Poetry
3. Lyrical Types

*** Poems Prescribed:**

Elizabethan Poetry

Sir Philip Sydney- Let Not Old Age Disgrace My High Desire

Christopher Marlowe- The Passionate Shepherd to His Love

William Shakespeare- Shall I Compare Thee to a Summer's Day?

Metaphysical Poetry

John Donne- The Flea

George Herbert- The Pulley

Andrew Marvell- To His Coy Mistress

Neoclassical Poetry

John Dryden: Song To Fair Young Lady, Going Out Of The Town in the Spring

Alexander Pope: To Mrs. M.B on Her Birthday

Thomas Gray: The Elegy Written in a Country Church Yard

William Blake: A Poison Tree

Division of Teaching Hours :

Total Teaching Hours : : 60 Hours

Poetry : 50 Hours and General Topics : 10 Hours

• Prescribed Poems from:

1. Grosart, Alexander (Ed.). *The Complete Poems of Sir Philip Sidney*. London: Clarendon and Windus, 1877. Print.
2. Bell, Robert (Ed.). *The Poems of Robert Greene, Christopher Marlowe and Ben Jonson*. London: George Bell & Sons, 1910. Print.
3. Craig, W.J. (Ed.). *The Complete Works of William Shakespeare*. Oxford: O.U.P. 1905. Print.

• Reference Books:

1. Rees, R.J. *English Literature: An Introduction for Foreign Readers*. Delhi: Macmillan Publishers India Ltd., 1982. Print.
2. Fenton, James. *An Introduction to English Poetry*. New York: Farrar, Strauss and Giroux, 2004. Print.

* Webliography:

Elizabethan, Neoclassical, Romantic, Victorian Periods, Poets, Poems texts and information on these websites:

<http://www.bachelorandmaster.com/englishperiods/neoclassical-poets.html>

http://www.humanistictexts.org/elizabethan_poets.htm#_Toc483967171

<http://www.luminarium.org/sevenlit/donne/donnebib.htm>

http://www.poetry-archive.com/d/dryden_john.html

Pattern of Question Paper
Semester - V (Paper - VIII)
Total Marks -40

- Q-1. Multiple choice questions with four alternatives.
(5 on poems to be set) 5 Marks
- Q-2. A) Answer the following questions in about 250-300 words.
(A or B on poems) 12 Marks
- B) Answer the following questions in about 200-250 words.
(A or B on General Topics) 8 Marks
- Q-3. Write short notes in about 100-150 words each (3 out of 4)
(3 on poems and 1 on General Topics to be set / N. B. Not covered in Q-2) 15 Marks

B. A. Part-III
Special English
Semester - VI (Paper - XIII)
Understanding Poetry
June 2015 onwards

*** General Topics Prescribed:**

1. Romantic Poetry
2. Twentieth Century Poetry
3. Modern Indian Poetry

*** Poems Prescribed:**

Romantic Poetry

- William Wordsworth- Daffodils
S T Coleridge- Kubla Khan
Lord Byron- She Walks in Beauty

Twentieth Century Poetry

- W B Yeats: A Prayer for My Daughter
D H Lawrence: The Mosquito
Philip Larkin: Church Going

B. A. Part-III
Special English
Semester - V (Paper - IX)
Understanding Drama
June 2015 onwards

General Topics

1. Definition and elements of drama
2. Comedy as a form
3. Tragedy as a form
4. Problem play as a form

Prescribed Text -

William Shakespeare - *The Tempest*

Reference books:

1. Albert, Edward. *History of English Literature*. London: OUP, 1979. (Impression).
2. Rees, R. J. *English Literature: An Introduction for Foreign Readers*. London: Macmillan, 1973.
3. Muir, Kenneth. *Shakespeare's The Tempest*. London: Penguin Books, 1968.
4. Esslin, Martin. *An Anatomy of Drama*. London: Temple Smith, 1976.
5. Hunt, John Dixon. *A Critical Commentary on Shakespeare's Tempest*. London: Macmillan, 1968.
6. Kermode, Frank. ed. *The Tempest: The Arden Edition of the Works of William Shakespeare*. London: Routledge, 1990.
7. Styan, J. L. *Elements of Drama*. Cambridge: Cambridge UP Press, 1975.
8. Davidson, Frank. *The Tempest: An Interpretation*. In *The Tempest Casebook*. Ed. D.J. Palmer. London: Macmillan & Co. Ltd., 1961.
9. Solomon, Andrew. *A Reading of the Tempest*. In *Shakespeare's First Plays*. Ed. Richard C. Tobias and Paul G. Zolbrod. Athens: Ohio UP, 1974.
10. Shakespeare, William. *The Tempest*. Ed. Frank Kermode. Cambridge: Harvard UP, 1958.
11. Rosenthal, Daniel. *Shakespeare on Screen*. London: Hamlyn, 2000.

Note :- 10 Marks for Internal Evaluation

SEMESTER –VI: Paper-XV

Prescribed Texts:

1. **J. M. Coetzee:** *Disgrace*. London: Vintage, 1999.
2. **Sadanand Deshmukh:** *Baromas : Twelve Enduring Months*
(Translated by Dr.Vilas Salunkhe)
Mumbai : Pupular Prakashan, 2013

References:

David Attwell. *J.M. Coetzee: South Africa and the Politics of Writing*. England: University of California Press.

Dominic Head. *J. M. Coetzee*. Cambridge University Press. 2009.

Graham Huggan & Stephen Watson.(Ed.) *Critical Perspectives on J. M. Coetzee*. Macmillan.

Sue Kossew. (Ed.) *Critical Essays on J. M. Coetzee*. G. K. Hall &Co. 1998.

Edwin Gentzler. *Contemporary Translation Theories*. Pub: Multilingual Matters

John Biguenet and Rainer Schulte (Ed.) *Theories of Translation: An Anthology of Essays*

Dryden to Derrida . University Of Chicago Press.

.....*The Craft of Translation*. University Of Chicago Press

Edith Grossmann. *Why Translation Matter*. Yale University Press

Pattern of Question Paper for Semester- VI Paper XV			Marks
			40
Q.1)		Multiple choice objective questions	05
Q.2)	A)	Answer the following question in about 200-250 words (On <i>Disgrace</i>) OR Answer the following question in about 200-250 words (On <i>Disgrace</i>)	10
	B)	Answer the following question in about 200-250 words (On <i>Twelve Enduring Month</i>) OR Answer the following question in about 200-250 words (On <i>Twelve Enduring Month</i>)	10
Q.3)		Write short notes in about 75 to 100 words. (3 out of 5)	15
Note :- 10 Marks for Internal Evaluation i.e. Project Work.			

Special English
Semester - VI (Paper - XIV)
Understanding Drama

June 2015 onwards

Texts-

1. Tennessee Williams - *The Glass Menagerie*
2. Mahesh Dattani - *Bravely Fought the Queen*

Books for Reference:

1. Bloom, Harold. ed. *Tennessee Williams's The Glass Menagerie*. Bloom's Guides. New York: Infobase, 2007.
2. Boxill, Roger. *Tennessee Williams (Macmillan Modern Dramatist Series)*. London: Macmillan, 1989.
3. Mane, Prabhanjan. *Interpreting Drama*. New Delhi: Atlantic, 2010.
4. Naik, M. K. *A History of Indian English Literature*. New Delhi: Sahitya Akademi, 1980.
5. Naik, M. K. and Shyamala A. Narayan. *Indian English Literature 1947-2000: A critical Survey*. Delhi: Pencraft International, 2001.
6. Multani, Angelic. *Mahesh Dattani's Plays: Critical Perspectives*. New Delhi: Pencraft International, 2007.
7. Deshpande, G. P. *Modern Indian Drama: An Anthology*. Delhi: Sahitya Akademi Publication, 2004.
8. Baskaran G. (ed). *Girish Karnad and Mahesh Dattani: Methods and Motives*. Jaipur: Viking Books, 2012.
9. Dhavan, R. K. *The Plays of Mahesh Dattani*. New Delhi: Prestige Books, 2005.
10. Walling, Michal. "A Note on the Play Bravely Fought the Queen" in Mahesh Dattani, Mahesh. *Collected Plays*. New Delhi: Penguin, 2000.
11. Agrawal, Beena. *Mahesh Dattani's Plays: A New Horizon in Indian Theatre*. Jaipur: Book Enclave, 2008.
12. Pant, Tanu. "Mahesh Dattani: The Face of Indian Drama" in *The Plays of Mahesh Dattani: A critical Reponse*. Ed. R.K. Dhawan and Tanu Pant. New Delhi: Prestige Books, 2005.

Total Teaching Hours : 60 hours

सहस्रविद्यालय, कोल्हापूर, जिल्हा शाळा सहस्रविद्यालय व सहायक शाळा निहाल सहस्रविद्यालय

Shivaji University, Kolhapur
 SYLLABUS - Choice Based Credit System
B.A. Part - II (Draft Syllabus)
Semester - III, Paper No.III - Social Issues in India
 Sociology Course - 3, June 2019 onwards

Course Objectives :

- 1.
- 2.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Model - I	Social Issues A) Nature of Social Issues B) Classification of Social Issues C) Need of study of Social Issues	15	1
Model - II	Social-Cultural Issues A) Communalism B) Problems of Old Age C) Female-Foeticide	15	1
Model - III	Socio-Economic Issues A) Development & Displacement B) Urbanization and its problems C) Unemployment in India	15	1
Model - IV	Socio-Legal Issues A) Human Rights B) Central-State relations C) Cyber crime and cyber security.	15	1

Shivaji University, Kolhapur
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II

Semester - III, Paper No.IV - Social Movement in India
Sociology Course - 4, June 2019 onwards

Course Objectives :

This paper aims to draw attention to the variety of ideas and debates about India. Further, it critically engages with the multiple socio-political forces and ideologies which shape the terrain of the nation.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Model - I	Social Movement A) Meaning and characteristics of social movement B) Elements of social movements C) Importance of social movement.	15	1
Model - II	Peasant Movement A) Peasant problems in India B) Organization and Leadership of peasant movement. C) Peasant Movement in Maharashtra	15	1
Model - III	Dalits Movement A) Issues of Dalits B) Organization and Leadership of Dalits Movement C) Merits & De-merits of Dalits movements	15	1
Model - IV	Tribal Movement A) Issues of Tribal in India B) Organization and Leadership of Tribal movement C) Tribal movement in India	15	1

Shivaji University, Kolhapur
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II

Semester - IV, Paper No.V - Gender and Violence

Sociology Course - 5, June 2019 onwards

Course Objectives :

Gendered violence is routine and spectacular, structural as well as situated. This course attempts to provide an understanding of the logic of that violence, awareness of its most common forms and tries to equip the students with a sociologically informed basis for making pragmatic, ethical and effective choices while resisting or intervening in the context of gendered violence.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Model - I	Nature of Gender and Violence A) Meaning of Gender B) Meaning of Gender Violence C) Gender Issues.	15	1
Model - II	Domestic Violence A) Meaning of Domestic Violence B) Dowry : Causes and Remedies C) Divorce : Causes and Remedies D) Domestic Violence Act 2005	15	1
Model - III	Violence Against Dalit & Tribal Women A) Violence Against Dalit & Tribal Women B) Preventive Measures	15	1
Model - IV	Womens' Harassment at workplace A) Nature of womens' Harassment at workplace B) Types of Womens' Harassment at workplace C) Sexual Harassment at workplace : Vishakha Guidelines and Act, 2013	15	1

Shivaji University, Kolhapur
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II

Semester - IV, Paper No.VI - Sociology of Health
Sociology Course - 6, June 2019 onwards

Course Objectives :

The course introduces students to the sociology of health, illness and medical practice by highlighting the significance of socio-cultural dimensions in the construction of illness and medical knowledge. Theoretical perspectives examine the dynamics shaping these constructions. Negotiations of health and illness are explored through ethnographies.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Model - I	Introduction to Sociology of Health A) Meaning of Nature of Sociology of Health B) Subject matter of sociology of Health C) Importance of Sociology of Health	15	1
Model - II	Major Diseases in India A) Cancer - Causes and Remedies B) Heart diseases - Causes and Remedies C) Diabetes - Causes and Remedies	15	1
Model - III	Social Dimensions of Health A) Traditional Dimensions of Health B) Modern Lifestyle and problems of Health C) Remedies on Health Problems	15	1
Model - IV	Health Policy in India A) Health Policy for children and women B) Health policy for old age C) Health policy for BPL	15	1

Estd.1962
NAAC 'A' Grade

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR-416004, MAHARASHTRA
PHONE - (FAX)-2609004 website- www.shivaji.ac.in
FAX 0091-0231-2691533 & 0091-0231-2692333 BOS - 2609004
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर 416004
मुकुन्दराव अण्णासाहेब साहू स्मृती विद्यापीठ, कोल्हापूर
फॅक्स - 0231-2691533-2692333 ई-मेल - shivaji@univ.kolhapur.ac.in

जा.क./एस.यु./अ.म./माध्यम विज्ञान/

दिनांक: 10/11/2019

प्रति,

प्रा. डॉ. मच्छिंद्र सक्ते - अध्यक्ष

6 NOV 2019
0580-

1.	डॉ. सतिश पेरसाई	मिरज	पेपर नं. 7 - Western Sociological Thinker
2.	डॉ. अरुण सोडगळे	कोल्हापूर	
1.	डॉ. संजय हिंदुराव शिंदे	कोल्हापूर	पेपर नं. 8 - Social Research Method
2.	डॉ. विजय मुसाई	नरसरी	
3.	प्रा. प्रभाकर गिरसाई	पेठवळगाव	
1.	डॉ. अरुण जाधव	इंजनाकरणी	पेपर नं. 9 - Political Sociology
2.	प्रा. कैलास अंबुलगेकर	कोल्हापूर	
3.	प्रा. सदाशिव पाटील	इंजनाणी	
1.	प्रा. अशोक बंधाण	इंजनाणी	पेपर नं. 10 - Human Right
2.	डॉ. रुक्मा जाधव	सोवतगाव	
1.	डॉ. अरुण जाधव	कोल्हापूर	पेपर नं. 11 - Sociology of Religion.
2.	प्रा. समाजी कावळे	कोर्तीली	
1.	डॉ. सतिश पेरसाई	मिरज	पेपर नं. 12 - Indian Sociology Thinker
2.	प्रा. शरद सगवी	पाचवणी	
1.	डॉ. संजय हिंदुराव शिंदे,	कोल्हापूर	पेपर नं. 13 - Research Methodology
2.	प्रा. विजय मुसाई,	नरसरी	
3.	डॉ. प्रभाकर गिरसाई	पेठवळगाव	
1.	डॉ. मच्छिंद्र सक्ते	मिरज	पेपर नं. 14 - Social Anthropology
2.	डॉ. अरुण साहूराव जाधव	इंजनाकरणी	
1.	डॉ. महेंद्रकुमार जाधव	कोल्हापूर	पेपर नं. 15 - Rural Sociology
2.	डॉ. प्रभाकर गिरसाई	पेठवळगाव	
3.	डॉ. खडू काळे	कोल्हापूर	
1.	डॉ. अण्णा पाटील	कोल्हापूर	पेपर नं. 16 - Urban Sociology
2.	प्रा. कैलास अंबुलगेकर	कोल्हापूर	

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR-416 004, MAHARASHTRA
PHONE : F. AIR: 2692333 website: www.univkolhapur.org
FAX: 0091-0231-2691873A 0091 0231 2692333 B.O.S. : 2699094
शिवाजी विश्वविद्यालय कोल्हापूर 416004.
कुलसचिव, शाखा (अभियांत्रिकी) - 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

विषय : उपसदस्यत्व कक्षाकरण

महोदय

उपरोक्त विषयसंदर्भात आपलास कळविणेत घेत की येथे सध्या 3 समाजसेवा व 3 विद्ययास कक्षांना अत्यासक्त करण्यासाठी उपसंकल्पाने उपसमितिका घटव दि. 25/11/2019 रोजी दुपारी 12:30 वाजता, मुख्य इमारत रुम नं. 320, शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापूर येथे आयोजित करण्यात आली आहे. तसे आपण सर्व विद्ययास येताना त्यासंदर्भात पूर्ण तयारी करून उपस्थित राहणे कळविले.

मोटारीने प्रवास करणा-या सर्व सदस्यांना सुचना-
मोटारीने केलेल्या प्रवास गावाची मागणी करण्याची
असल्यास त्यास 0.111 (2) या दरानुसार मा
गुलगुलणी लेखी पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे
तसेच ज्या मार्गावर टोल आकारला जातो,त्याच्या टोल
पावत्या देयकारादीत सादर कराव्या जायतील.

आपली विचारणी

[Signature]
उपसदस्यत्व

प्रत- 1 दैनिक प्रवास करत विद्ययास पुढील योग्य त्या कार्यवाहीसाठी (A.J. कृपा पाठ)

PAPER NO - IX(A): SEM V: RURAL SOCIOLOGY

OBJECTIVES:-

1. To make the students understand the profile of Rural Community
2. To introduce the students about the basic concepts of Rural Community and Rural Development

UNIT: - 1 FIELD OF RURAL SOCIOLOGY

- A) Nature, Definition and Subject-Matter of Rural Sociology
- B) Rise and Development of Rural Sociology
- C) Importance of Rural Sociology

UNIT:-2 BASIC CONCEPTS IN RURAL SOCIOLOGY

- A) Rural and Peasant Society
- B) Rural-Urban Differences
- C) Rural-Urban Continuum

UNIT:-3 RURAL COMMUNITY

- A) Characteristics of Rural Community
- B) Classifications of Villages
 - i) Nucleated, Dispersed and Linear Villages
 - ii) Migratory, Semi permanent & Permanent Villages

UNIT: 4 RURAL DEVELOPMENTS

- A) Concept of Rural Development
- B) Objectives of Rural Development
- C) Approaches to Study Rural Development
- D) Obstacles in Rural Development

REFERENCES:

Joshi S. L. & Jain P.C.	Rural Sociology, Rawat Publication Jaipur, 2002.
Sharma K. L.	Rural Sociology in India, Rawat Publication Jaipur, 1997.
Desai A. R.	Rural Sociology in India, Popular Prakashan, Bombay (5 th Edn) 1994.
Mukharji Radhakamal	The Dynamics of Rural Society, A. C. Mukharji Berlin 1957.
Desai Vasant	Rural Development, Himalaya Publishing House, 1988.
Punit A. E.	Social System in Rural India Sterling Publishers Pvt. Ltd. New Delhi 1978.
आत्रे टी. एन.	'गावगाडा' एच. व्ही. मोरे प्रकाशन, मुंबई.
नाडगौडे गुरुनाथ	ग्रामीण समाजशास्त्र

खंडागळे चंद्रकांत	ग्रामीण समाजशास्त्र, प्रकाशिका मायादेवी खंडागळे, सांगली, 2005.
कमल मुळे	भारतीय खेडी व जाती
विजय कविमंडन	ग्रामीण विकासाचा एकात्मिक दृष्टी टकीन, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.

PAPER NO. XIV: SEM VI: RURAL SOCIOLOGY IN INDIA (A)

OBJECTIVES:-

1. To introduce the students about the Indian Rural Social Structure
2. To understand the nature of village studies conducted by different Indian Sociologists.
3. To acquaint them with the changing power structure in rural community.

UNIT:-1 RURAL SOCIOLOGY IN INDIA

- A) Origin And Development Of Rural Sociology In India
- B) Importance Of Rural Sociology In India
- C) Village Studies In India By M. N. Shrinivas, S. C. Dube And Andre Beteille

UNIT:-2 RURAL SOCIAL STRUCTURE

- A) Rural Family : Nature And Change
- B) Caste System : Nature And Change
- C) Jajmani/ Baluta System : Nature And Change

UNIT:-3 RURAL RECONSTRUCTION

- A) Rural Reconstruction : Meaning and Objectives
- B) Means of rural reconstruction
 - i) Community Development Programme
 - ii) Rural Reconstruction and Co-operative Movement

UNIT:-4 PANCHYAT RAJ SYSTEM

- A) Historical Background
- B) Three Tier System: Composition And Functions
- C) Empowerment of Women and Weaker Sections
- D) Impact of Panchayt Raj System on Rural Society

REFERENCES :-

Doshi S. L. & Jain P. C.	Rural Sociology, Rawat Publication Jaipur, 2002.
--------------------------	--

C) Religious life : Tradition and Change

Note : i) Audio – Visual methods should be used.

ii) Students should be taken on field visits to tribal areas.

REFERENCE :-

Mujumdar D.N. & Madan T.N.	An Introduction to Social Anthropology, Asia Publishing House, Bombay, 1973.
संगवे विलास	सामाजिक मानवशास्त्र, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, 1969.
नाडगोंडे गुरुनाथ	भारतीय आदिवासी, कॉन्टीनेंटल प्रकाशन, पुणे, 1998.
Singh K. S.	Tribal Situation in India, Indian Institute of Advanced Study, Simla, 1972.
S.L. Doshi & P. C. Jain	Social Anthropology Rawat Publicaiton, 2001.
गोविंद गारे	आदिवासींच्या समस्या- विचार आणि विश्लेषण, आदिवासी समाज विज्ञान प्रकाशन, नाशिक, 1976.
R.N. Patil & Bansantibala Jena	Tribal Development in India, Ashish Publishing, House, New Delhi.
गोविंद गारे	सातपुडयातील भिल्ल, कॉन्टीनेंटल प्रकाशन, पुणे, 1997.

PAPER XI(B): SEM V: HUMAN RIGHTS

OBJECTIVES:-

1. To provide the conceptual understanding about the human rights
2. To understand the nature and role of human rights in India.

UNIT - 1: HUMAN RIGHTS

- A) Meaning and Nature of Human Rights
- B) History of Human Rights
- C) Perspectives of Human Rights

UNIT- 2: UNITED NATIONS ORGANIZATIONS AND HUMAN RIGHTS

- A) Universal Declaration of Human Rights, 1948
- B) International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966
- C) International Covenant on Civil and Political Rights, 1966

UNIT –3: HUMAN RIGHTS IN INDIA

- A) Indian Constitutions and Human Rights

- B) Mechanisms for Implementation of Human Rights in India
C) NGOs and Human Rights

UNIT-4: HUMAN RIGHTS AND WEAKER SECTIONS

- A) Human Rights and Women
B) Human Rights and Children
C) Human Rights and Scheduled Castes and Scheduled Tribes

REFERENCE :-

Anthony M.J.	Social action through courts. ISI, New Delhi, 1997.
Bhatia K.L.	Law and Social Change Towards 21 st Century, Deep and Deep, New Delhi, 1994.
Bose A.B.	Social Security for the Old Myth and Reality, Center for public & Governance Institute of Applied Manpower Research by Concept Pub. Company, New Delhi, 2006
Crampton Helen M.	Social Welfare: Institution and Process, Random and Keiser Keneth K. House Inc, New York, 1970.
Kulkarni P.D.	Social Policy and Social Development in India, ASSWI, Madras, 1979.
Pathak S.	Social : An Evolutionary and Development Perspective, Welfare McMillan, Delhi, 1981.
Patil	The Economics of Social Welfare in India, Somayya, Bombay, 1978.
कोतापल्ले लक्ष्मण	भारतातील सामाजिक कल्याण, प्रशासन आणि समाज कार्य, विद्या प्रकाशन, औरंगाबाद.
य.च.म.मु. वि. नाशिक	मानवी हक्क आणि भारतीय राज्यघटना
य.च.म.मु. वि. नाशिक	मानवी हक्क आणि अंमलबजावणी यंत्रणा
Magazine	Yojana, April 2011.

PAPER XVI(B): SEM VI: SOCIAL WELFARE

OBJECTIVES:-

1. To acquaint the students towards the concept of Social Welfare with its historical background.
2. To understand the welfare activities in different sections of the society and to know the policies and legislative measures with respect to welfare programmes.

UNIT- 1 SOCIAL WELFARE

- A) Meaning and Nature of Social Welfare
- B) Principles of Social Welfare
- C) History of Social Welfare

UNIT-2 SOCIAL WELFARE OF YOUTHS, DIFFERENTLY ABLED AND AGED

- A) Welfare of Youth- Education and Employment
- B) Welfare of Differently Abled - Health, Education and Employment
- C) Welfare of Aged- Health and Security

UNIT- 3 SOCIAL WELFARE AND EDUCATION

- A) Provision of Compulsory Primary Education
(Law, Constitutional Provision and Facilities)
- B) Educational Facilities for Scheduled Caste and Scheduled Tribe
- C) Education and Women Development

UNIT-4 WELFARE: POLICIES AND LEGISLATIONS

- A) Labor Welfare
- B) Welfare of Child Labor
- C) Women Welfare

REFERENCE :-

Anthony M.J.	Social action through courts. ISI, New Delhi, 1997.
Bhatia K.L.	Law and Social Change Towards 21 st Century, Deep and Deep, New Delhi, 1994.
Bose A.B.	Social Security for the Old Myth and Reality, Center for public & Governance Institute of Applied Manpower Research by Concept Pub. Company, New Delhi, 2006
Crampton Helen M.	Social Welfare: Institution and Process, Random and Keiser Keneth K. House Inc, New York, 1970.
Kulkarni P.D.	Social Policy and Social Development in India, ASSWI, Madras, 1979.
Pathak S.	Social : An Evolutionary and Development Perspective, Welfare McMillan, Delhi, 1981.
Patil	The Economics of Social Welfare in India, Somayya, Bombay, 1978.
कोतापल्ले लक्ष्मण	भारतातील सामाजिक कल्याण, प्रशासन आणि समाज कार्य, विद्या प्रकाशन, औरंगाबाद.
य.च.म.मु. वि. नाशिक	मानवी हक्क आणि भारतीय राज्यघटना
य.च.म.मु. वि. नाशिक	मानवी हक्क आणि अंमलबजावणी यंत्रणा

Society

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART III (SOCIOLOGY),
SEMESTER-V, SOCIOLOGY-VII
WESTERN SOCIOLOGICAL THINKERS (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	AUGUSTE COMTE A. Law of Three Stages B. Concept of Positivism. C. Social Statics and Social Dynamics	Professional Ethics Human Values	
Unit – II	KARL MARX D) Dialectical Materialism E) Theory of Class Conflict F) Theory of Alienation	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit- III	EMILE DURKHEIM D) The Study of Social Facts E) Theory of Division of Labour F) Theory of Suicide	Professional Ethics Human Values	
Unit- IV	MAX WEBER D) The Ideal Type E) Theory of Social Action F) Types of Authority	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 SEMESTER - V, SOCIOLOGY- VIII

METHODS OF SOCIAL RESEARCH (PART-I) (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	Scientific social Research A. Social Research: Meaning & Characteristics. B. Stages of Scientific Method C. Relation Between Theory and Fact	Professional Ethics Human Values	
Unit- II	Research Design A. Descriptive B. Exploratory C. Experimental	Professional Ethics Human Values	
Unit – III	Social Research and Researcher A. Utility of Social Research B. Qualities of good Researcher C. Obstacles to Social Research	Human Values	
Unit- IV	Hypothesis A. Hypothesis: Meaning and Characteristics. B. Sources of Hypothesis. C. Types of Hypotheses	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 SEMESTER - V, SOCIOLOGY- IX(A)

RURAL SOCIOLOGY (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	Field of Rural Sociology A. Nature, Definition and Subject-Matter of Rural Sociology B. Rise and Development of Rural Sociology C. Importance of Rural Sociology	Human Values	
Unit- II	Basic Concepts in Rural Sociology A. Rural And Peasant Society B. Rural-Urban Differences C. Rural-Urban Continuum	Human Values	
Unit – III	Rural Community A. Characteristics of Rural Community B. Classifications of Villages a. Nucleated, Dispersed and Linear Villages b. Migratory, Semi-permanent & Permanent Villages	Human Values	
Unit- IV	Rural Developments A. Concept of Rural Development B. Objectives of Rural Development C. Approaches to Study Rural Development D. Obstacles in Rural Development	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 SEMESTER - V, SOCIOLOGY- X(A)
INDUSTRIAL SOCIOLOGY(WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	Nature of Industrial Sociology A. Definition and Subject Matter of Industrial Sociology B. Importance of the study of Industrial Sociology C. Impact of Industrialization on Society: Family and Class Mobilization	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit- II	Evolution of Production System A. Earlier System of Production: Manorial System, Guild System, Domestic System. B. Rise of the Factory System: Causes and Characteristics	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit – III	Industrial Organization A. Concept and Types of Industrial Organization. B. Henry Fayola's Theory of Organization. C. Characteristics of Industrial Bureaucracy.	Human Values	
Unit- IV	Industrial Management A. Role of the Executive. B. Functions of Executive: C. Aspirations and Strains of the Executive	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
SEMESTER - V, SOCIOLOGY- XI(B)

HUMAN RIGHTS (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Human Rights A. Meaning and Nature of Human Rights B. History of Human Rights C. Perspectives of Human Rights	Human Values	
Unit-II	United Nations Organizations and Human Rights A. Universal Declaration of Human Rights, 1948 B. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966 C. International Covenant on Civil and Political Rights, 1966	Professional Ethics Human Values	
Unit - III	Human Rights in India A. Indian Constitution and Human Rights B. Mechanisms for Implementation of Human Rights in India C. NGOs and Human Rights	Human Values Professional Ethics	
Unit-IV	Human Rights and Weaker Sections A. Human Rights and Women B. Human Rights and Children C. Human Rights and Scheduled Castes and Scheduled Tribes	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART III (SOCIOLOGY),
 SEMESTER-VI, SOCIOLOGY-XII
INDIAN SOCIOLOGICAL THINKERS (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	G.S. Ghurye A. Ideas on National Unity and Interaction B. Study on Caste C. Study on Indian Tribes	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit - II	M.N. Srinivas A. Concept of Sanskritization B. Concept of Westernization C. Concept of Dominant Caste	Professional Ethics Human Values	
Unit- III	A.R. Desai A. Study Of Village Structure in India B. Study Of Indian Nationalism C. Analysis Of Indian Society Through Marxian Perspective	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit- IV	Irawati Karve A. Concept of Kinship Relations B. Hindu Culture: An Interpretation C. Views On Maharashtra	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART III, SEMESTER - VI, SOCIOLOGY- XIII
 METHODS OF SOCIAL RESEARCH (PART-II) (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	Sampling A. Meaning of Sampling. B. Types of Sampling. C. Advantages and Limitations of Sampling.	Professional Ethics Human Values	
Unit- II	Observation A. Meaning & Characteristics. B. Types- I. Controlled And Un-Controlled II. Participant And Non -Participant C. Advantages And Limitation	Professional Ethics Human Values	
Unit – III	Interview And Questionnaire A. Interview - Meaning & Characteristics. B. Advantages and Limitations of Interview C. Questionnaire - Meaning & Characteristics. D. Advantages and Limitations of Questionnaire	Human Values Professional Ethics	
Unit- IV	Report Writing A. Sources of Data Collection – Primary and Secondary B. Use of Computer in Analysis of Data C. Writing of Research Report.	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART III, SEMESTER - VI, SOCIOLOGY- XIV(A)
RURAL SOCIOLOGY IN INDIA (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	Rural Sociology in India A. Origin And Development of Rural Sociology in India B. Importance of Rural Sociology in India C. Village Studies in India by M. N. Shrinivas, S. C. Dube and Andre Beteille	Human Values	
Unit- II	Rural Social Structure A. Rural Family: Nature and Change B. Caste System: Nature and Change C. Jajmani/ Baluta System: Nature and Change	Human Values	
Unit – III	Rural Reconstruction A. Rural Reconstruction: Meaning and Objectives B. Means Of Rural Reconstruction C. Community Development Programme D. Rural Reconstruction and Co-operative Movement	Human Values	
Unit- Iv	Panchyat Raj System A. Historical Background B. Three Tier System: Composition and Functions C. Empowerment of Women and Weaker Sections D. Impact of Panchayt Raj System on Rural Society	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART III, SEMESTER - VI, SOCIOLOGY- XV(A)

INDUSTRIAL SOCIOLOGY (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit- I	Concept Of Work A. Worker's Role B. Worker's Aspiration C. Strains of the Workers	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit- II	Trade Union A. Definition And Functions of Trade Union B. Requisites Of Strong Trade Union C. Problems Of Trade Union in India D. Tactics Employed by Union and Management	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Unit – III	Industrial Relations in India A. Nature Of Industrial Relations B. Causes Of Industrial Disputes C. Compensation Act 1923 D. Industrial Dispute Act 1947	Human Values	
Unit- IV	Recent Trends in Industry A. Atomization: Meaning and Effects B. Computerization: Meaning and Effects C. Corporate Social Responsibility	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART III, SEMESTER - VI, SOCIOLOGY- XVI(B)

SOCIAL WELFARE (WITH EFFECT FROM JUNE 2015)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Social Welfare A. Meaning and Nature of Social Welfare B. Principles of Social Welfare C. History of Social Welfare	Human Values	
Unit-II	Social Welfare of Youths, Differently Abled and Aged A. Provision of Compulsory Primary Education (Law, Constitutional Provision and Facilities) B. Welfare of Youth- Education and Employment C. Welfare of Differently Abled - Health, Education and Employment D. Welfare of Aged- Health and Security	Professional Ethics Human Values	
Unit-III	Social Welfare and Education A. Educational Facilities for Scheduled Caste and Scheduled Tribe B. Education and Women Development	Human Values Professional Ethics	
Unit-IV	Welfare: Policies and Legislations A. Labour Welfare B. Welfare of Child Labor C. Women Welfare	Professional Ethics Human Values	

Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values

Choice Based Credit System (CBCSB)

SEMESTER - VI, DSE - E191 SOCIOLOGY - XII

INDIAN SOCIOLOGICAL THINKERS (JUNE 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	G.S.GHURYE A. Ideas on National Unity and Interaction B. Study on Caste C. Study on Indian Tribes	Human Values Gender Equality	
Model - II	A.R.DESAI A) Study of Village Structure in India B) Study of Indian Nationalism C) Analysis of Indian Society through Marxian Perspective	Human Values Environment and sustainability Gender Equality	
Model - III	M. N. SRINIVAS A) Concept of Sanskritization B) Concept of Westernization C) Concept of Dominant Caste	Human Values Gender Equality	
Model - IV	IRAWATI KARVE A) Concept of Kinship Relations B) Hindu Culture: An Interpretation C) Views on Maharashtra	Human Values Gender Equality	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)

SEMESTER - VI, DSE - E192, SOCIOLOGY - XIII

METHODS OF SOCIAL RESEARCH (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Sampling and Data collection a. Meaning and Purpose of Sampling b. Types of sampling c. Advantages and Limitation of Sampling d. Primary and secondary Data collection	Professional Ethics Human Values	
Model - II	Observation a. Observation: Meaning and characteristics b. Types of Observation c. Advantages and limitations of observation	Professional Ethics Human Values	
Model - III	Interview and Questionnaire a. Interview-meaning and Types b. Advantages and limitations of interview c. Questionnaire- meaning and Types d. Advantages and limitations of Questionnaire	Human Values	
Model - IV	a. Data Analysis and Report Writing b. Use of computer in data analysis c. Statistical methods d. Report Writing	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)

SEMESTER - VI, DSE - E193, SOCIOLOGY - XIV

SOCIAL ANTHROPOLOGY (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	INTRODUCTION TO SOCIAL ANTHROPOLOGY A) Social Anthropology: Meaning and Characteristics B) Relation Between Social Anthropology and Sociology C) Field work Method and its Characteristics D) Importance of Social Anthropology	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Model - II	TRIBAL SOCIETY IN INDIA A) Tribal Society: meaning and Characteristics B) Social life: Family, and Marriage - Characteristics C) Economic Life: Characteristics D) Religious Life: Beliefs and practices	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Model - III	TRIBAL PROBLEMS A) Poverty and Indebtedness B) Land Alienation C) Illiteracy and Exploitation D) Religious Crisis	Human Values Professional Ethics Environment and sustainability	
Model - IV	Tribal Community in Maharashtra: Pardhi A) Socio-Cultural life : Tradition and Change B) Economic life : Tradition and Change C) Religious life : Tradition and Change D) Social Movements for Development of Pardhi Community	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)

SEMESTER - VI, DSE - E194, SOCIOLOGY - XV,

RURAL SOCIOLOGY (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Introduction to Rural Sociology A) Meaning of Rural Sociology B) Origin: Scope and Subject Matter of Rural Sociology C) Importance of Rural Sociology with the reference of India	Human Values Environment and sustainability	
Model - II	Indian Rural Community A) Village studies in India B) Classification of Indian Villages C) Changing Nature of Rural Community in India	Human Values Environment and sustainability	
Model - III	Social Institutions in Rural Society A) Marriage, Family and kinship Institution B) Caste and Balutedari C) Political life: structure and change	Human Values Environment and sustainability	
Model - IV	Changing Indian Agrarian Society A) Rural Cooperative and Rural Industry B) Markets, Land Reforms and Green Revolution C) The Agrarian Issues	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)
 SEMESTER - VI, DSE - E195 SOCIOLOGY - XVI

URBAN SOCIOLOGY, (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	<p style="text-align: center;">Introduction to Urban Sociology</p> A) Definition. Meaning & Nature of Urban Sociology. B) Subject Matter of Urban Sociology. C) Importance of the Study of Urban Sociology	Human Values Environment and sustainability	
Model - II	<p style="text-align: center;">Major Concepts in Urban Sociology</p> A) Urban- Community. B) Urbanism C) Rural- Urbandifferences- continuum	Human Values Environment and sustainability	
Model - III	<p style="text-align: center;">Process of Urbanization</p> A) Meaning and Nature of Urbanization B) Causes of Urbanization. C) Consequences of Urbanization	Human Values Environment and sustainability	
Model - IV	<p style="text-align: center;">Urban Social Structure.</p> A) Urban Family: Characteristics and Change B) Urban Social stratification: Caste & Class. C) Urban Occupations: Characteristics and Change	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)
 B.A.-III SEMESTER-V, DSE- E66, SOCIOLOGY-VII

WESTERN SOCIOLOGICAL THINKERS (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	AUGUSTE COMTE A) Law of Three Stages B) Concept of Positivism. C) Social Statics and Social Dynamics	Professional Ethics Human Values	
Model - II	KARL MARX A) Dialectical Materialism B) Theory of Class Conflict C) Theory of Alienation	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Model - III	EMILE DURKHEIM A) The Study of Social Facts B) Theory of Division of Labour C) Theory of Suicide	Professional Ethics Human Values	
Model - IV	MAX WEBER A) The Ideal Type B) Theory of Social Action C) Types of Authority	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)

SEMESTER - V, DSE - E67 SOCIOLOGY- VIII

METHODS OF SOCIAL RESEARCH (PART-I) (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Introduction to social Research a. Philosophy of social science b. Meaning and objectives of social research c. Scientific Steps in Social Research d. Relation between theory and fact	Professional Ethics Human Values	
Model - II	Research Design a. Meaning and Nature of Research Design b. Explorative c. Descriptive d. Experimental	Professional Ethics Human Values	
Model - III	Basic Elements of Social Research a.) Concepts-meaning and characteristics b) Variable- meaning and Types c)Hypothesis- meaning and Sources	Human Values	
Model - IV	Modes of Enquiry a) Quantitative Research: meaning & characteristics b) Qualitative Research: meaning & characteristics C)Importance of Quantitative and Qualitative Research	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)
 SEMESTER - V, DSE - E68 SOCIOLOGY - IX,
POLITICAL SOCIOLOGY (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Nature of Political Sociology A) Definition and Subject Matter of Political Sociology B) Emergence of Political Sociology C) Importance of Political Sociology	Human Values Professional Ethics	
Model - II	Basic Concepts in Political Sociology A) Power: Meaning and Nature B) State: Meaning and Nature C) Civil Society: Meaning and Nature	Human Values Professional Ethics	
Model - III	Study of Perspectives to Political Sociology A) Perspectives on Power: Weberian, Marxist and Ambedkarian B) Perspectives on State: Liberal, Pluralist, Power-elite, post-modernist	Human Values Professional Ethics	
Model - IV	Political parties in India A) Political parties: characteristics & social composition. B) Pressure groups and Interest groups: characteristics and political significance. C) Major Political Parties and Their Principles	Human Values Professional Ethics	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 Choice Based Credit System (CBCSB)
 SEMESTER - V, DSE - E69 - SOCIOLOGY - X
 HUMAN RIGHTS (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	HUMAN RIGHTS A) Meaning and Characteristics of Human Rights B) History of Human Rights in India (Ancient Period to After Independent Period) C) Perspectives of Human Rights... (Sociological Perspective and Modern Perspectives -JeromiJ. Shestoak)	Human Values Professional Ethics Gender Equality	
Model - II	UNITED NATIONS ORGANIZATIONS AND HUMAN RIGHTS A) Universal Declaration of Human Rights, 1948 B) International Covenant on Economic, Social and cultural Rights, 1966 C) International Covenant on civil and Political Rights, 1966	Human Values Professional Ethics Gender Equality	
Model - III	HUMAN RIGHTS IN INDIA A) Indian Constitutions and Human Rights B) National Human Rights Commission in India (Structure and Role) Function of National Scheduled Castes and Scheduled Tribe commission in India	Human Values Professional Ethics Gender Equality	
Model - IV	VIOLATION OF HUMAN RIGHTS IN INDIA A) Human Trafficking B) Mob Lynching and Honor Killing	Human Values Professional Ethics Gender Equality	

Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
Choice Based Credit System (CBCSB)
 SEMESTER - V, DSE - E70 SOCIOLOGY - XI
SOCIOLOGY OF RELIGION (JUNE, 2020 ONWARDS)

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Understanding Religion A) Sociology of Religion: Meaning, Scope and Subject matter B) Religion: Definition and Characteristics C) Basic Concepts in Religion 1) Belief and Rituals 2) The Sacred and Profane	Human Values Professional Ethics Gender Equality	
Model - II	Perspectives to Study of Religion A) Perspectives of Religion: Durkheim and Weber B) Perspectives of Religion in India: Mahatma Phule and Dr. B. R. Ambedkar	Human Values Professional Ethics Gender Equality	
Model - III	Religions in India A) Hinduism, Islam B) Buddhism, Christianity C) Jainism, Sikhism D) Satya Dharma and Shiv Dharm	Human Values Professional Ethics Gender Equality	
Model - IV	Religion and Social Change A) Socio- Religious Movements B) Religion and Violence C) Religion and Commercialization D) Secularism and National Integration	Human Values Professional Ethics Gender Equality	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART II, SEMESTER - III, SOCIOLOGY- III

STRUCTURE OF INDIAN SOCIETY (WITH EFFECT FROM JUNE 2014)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Making of Indian Society A. Vedic Period B. Islamic Period C. British Period	Human Values Environment and sustainability	
Unit-II	Indian Society: Diversity and Unity A. Geographical B. Religious C. Linguistics	Environment and sustainability Human Values	
Unit - III	Segments of Indian Society A. Tribal Society: Meaning and Characteristics B. Rural Society: Meaning and Characteristics C. Major Social Urban Society: Meaning and Characteristics	Human Values Environment and sustainability	
Unit-IV	Major Social Institution in India A. Marriage: B. Family: C. Caste:	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART II, SEMESTER - III, SOCIOLOGY- IV
SOCIAL PROBLEM IN INDIA (WITH EFFECT FROM JUNE 2014)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Social Problems: A. Social Disorganization-Meaning and Nature B. Concepts of Social Problems C. Sociological Approaches to the Study of Social Problems	Human Values Environment and sustainability	
Unit-II	The Problem of Population A. Growth of Population: Meaning and Nature B. Casuse of Population Growth C. Measure to control Population Growth	Environment and sustainability Human Values	
Unit - III	The problems of Poverty A. Concept of Poverty B. Major Causes of Poverty C. Measure Adopted by Government in Eradication Poverty	Human Values	
Unit-IV	Communal Violence A. Concept of Communal Violence B. Cause of Communal Violence C. Measure to Eradicate Communal Violence	Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART II, SEMESTER - IV, SOCIOLOGY-V
SOCIAL CHANGE IN INDIA (WITH EFFECT FROM JUNE 2014)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Changing Nature of Indian Society A. Changing Nature of Tribal Society B. Changing Nature of Rural Society C. Changing Nature of Urban Society	Human Values Environment and sustainability	
Unit-II	Status and Development of Indian Women A. Status of Women in Post-Independence Period B. Women Empowerment C. Women Development: Obstacles	Human Values	
Unit - III	Secularism and National Integration A. Secularism: Meaning and Nature B. National Integration-concepts and Obstacles C. National Integration-measure	Human Values	
Unit-IV	Role of Social Reformers in Social Change A. Mahatma Phule B. Rajarshi Shahuji Maharaj C. Dr. Babasaheb Ambedkar	Professional Ethics Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART II, SEMESTER - IV, SOCIOLOGY- VI
SOCIAL PROBLEM IN INDIA (WITH EFFECT FROM JUNE 2014)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Violence Against Women A. Female Feticide B. Domestic Violence C. Rape	Human Values	
Unit-II	AIDS A. AIDS: Concepts and Magnitude B. Causes of AIDS C. Preventive Measure of AIDS	Human Values	
Unit - III	The Problems of Old Age A. Old Age: Meaning and Nature B. Causes and Consequence C. Remedies	Human Values	
Unit-IV	Corruption A. Concept of Corruption B. Causes of Corruption C. Combating Corruption	Human Values Professional Ethics	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Sociology

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part – II – DSC – D3, Semester - III, Paper No. III - Social Issues in India

Sociology Course - 3, June 2019 onwards

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Social Issues A) Nature of Social Issues B) Classification of Social Issues C) Need for study for Social Issues	Human Values	
Model - II	Socio-Cultural Issues A) Communalism : Meaning, Causes and Remedies A) Female-Foeticide : Meaning, Causes and Remedies	Human Values Gender Equality	
Model - III	Socio-Economic Issues A) Poverty : Meaning, Causes and Remedies B) Unemployment : Meaning and Remedies	Human Values Professional Ethics	
Model - IV	Socio-Legal Issues: A) Human Rights: History, Fundamental Rights in India Constitution A) Cyber Crime: Meaning, Causes and Remedies	Human Values Gender Equality	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC)
Syllabus covering following values
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II - DSC - D4, Semester - III, Paper No. IV - Social Movement in India
Sociology Course - 4, June 2019 onwards

	Syllabus	Covering values	Remark
Model – I	Social Movement: A) Meaning and Characteristics of Social Movement B) Elements of Social Movements C) Importance of Social Movement.	Human Values Environment and sustainability	
Model – II	Peasant Movement A) Peasant Problems in India Major peasant Movement C) Impact of Peasant Movement	Human Values Environment and sustainability	
Model – III	Dalit Movement: A) Dalit Problems in India A) Major Dalit Movement. B) Impact of Dalit Movement	Gender Equality Human Values	
Model – IV	Tribal Movement A) Tribal Problems in India B) Major Tribal Movement C) Impact of Tribal Movement	Gender Equality Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC)
Syllabus covering following values
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II - DSC - D31, Semester - IV, Paper No. V - Gender and Violence
Sociology Course - 5, June 2019 onwards

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module - I	Gender and Violence A) Meaning of Gender B) Nature of Gender Violence C) Major Gender Issues.	Gender Equality Human Values	
Module - II	Domestic Violence: A) Meaning of Domestic Violence B) Dowry: Causes and Remedies D) Divorce: Causes and Remedies	Gender Equality Human Values	
Module - III	Violence Against Women: A) Tribal Women: Nature and Remedies B) Rural Women: Nature and Remedies C) Urban Women: Nature and Remedies	Gender Equality Human Values	
Module - IV	Women's' Harassment at workplace A) Nature of Women's Harassment B) Types of Women's Harassment C) Remedies and Vishakha Guidelines Acts, 2013	Gender Equality Human Values	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), syllabus covering following values
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II - DSC - D32, Semester - IV, Paper No.VI - Sociology of Health
Sociology Course - 6, June 2019 onwards

	Syllabus	Covering values	Remark
Model - I	Introduction to Sociology of Health A) Meaning and Nature of Sociology of Health B) Subject Matter of Sociology of Health C) Importance of Sociology of Health	Gender Equality Human Values	
Model - II	Major Diseases in India: A) Diabetes - Causes and Remedies B) Heart Diseases - Causes and Remedies C) Cancer - Causes and Remedies	Gender Equality Human Values Environment and sustainability	
Model - III	Lifestyle and Health: A) Traditional Lifestyle and Health A) Modern Lifestyle and Health B) Remedies on Health Problems	Gender Equality Human Values Environment and sustainability	
Model - IV	Health Policy in India: A) Health Policy for Children and Women ,B) Health Policy for Old Age A) Health Policy for People Below Poverty Line (BPL)	Gender Equality Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART I, SEMESTER - I, SOCIOLOGY-I

INTRODUCTION TO SOCIOLOGY (WITH EFFECT FROM JUNE 2013)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	The Nature of Sociology: A. Sociology: Definitions and Subject Matter of Sociology B. Origin and Development of Sociology: A Brief Outline C. Importance of Sociology	Human Values	
Unit-II	Some Basic Concepts: A. Social Interaction: Meaning and Types B. Society: meaning and characteristics of Human Society C. Social Institution: Meaning and Characteristics	Environment and sustainability Human Values	
Unit - III	Major Social Institutions A. Family: Definitions & Distinctive Characteristics B. Religion: Definitions and Functions C. Education: Meaning and Types	Human Values Environment and sustainability	
Unit-IV	Culture A. Definitions and Characteristics B. Components of Culture C. Functions of Culture	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART I, SEMESTER - II, SOCIOLOGY- II
PRINCIPLES OF SOCIOLOGY (WITH EFFECT FROM JUNE 2013)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit-I	Socialization A. Definitions and Stages of Socialization B. Agencies of Socialization C. Importance of Socialization	Human Values	
Unit-II	Social Groups A. Meaning and Characteristics of Social Groups B. Bases of Classification of Social Groups C. Primary and Secondary Groups	Environment and sustainability Human Values	
Unit - III	Social Deviance and Control A. Social Deviance: Meaning and Causes B. Social Control: Meaning Agencies C. Forms of Social Control	Human Values Environment and sustainability	
Unit-IV	Social Changes A. Social Changes: Meaning and Nature B. Factors of Social Changes C. Obstacles of Social Changes	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values

REVISED SYLLABUS OF B.A. PART I, SEMESTER - I, STD-I

SCIENCE TECHNOLOGY AND DEVELOPMENT (WITH EFFECT FROM JUNE 2013)

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module I	Introduction to Science and Technology <ul style="list-style-type: none">▪ Science and Technology: Definitions, Nature, Scope▪ Fundamental Concepts in Scientific Thinking▪ Stages in the Study of Science Observation, Experiment – Analysis Result and Hypothesis.▪ Impact on Science and Technology on Society▪ Science and Superstitions▪ Scientific Outlook and Social Development▪ A brief History of Science and Technology	Human Values Environment and sustainability	
Module II	Contribution of Eminent Scientist in the Development of Science <ul style="list-style-type: none">▪ Einstein▪ Edison▪ Louse Pascher▪ Dr. Homi Bhabha▪ Dr. M.S. Swaminathan▪ Dr. A.P.J Abdul Kalam	Human Values Environment and sustainability	

Module-III	Power Resources in India <ul style="list-style-type: none">▪ Concept of Resources, Classification & conservation of Resources▪ Conventional Power Resources▪ Coal▪ Petroleum▪ Non -Conventional Power Resources▪ Solar Energy Wind Energy▪ Hydel power Energy	Environment and sustainability	
Module-IV	Science, Technology and Human Health <ul style="list-style-type: none">▪ Impact of Science and Technology on Human Health▪ Human Blood – Blood Groups Importance of Matching Blood Groups in Human Health▪ AIDS – A Challenge before World Facts Figures Causes, Effects, Treatment, Social Outlook.▪ Addiction a Social Problem, types, Causes Effects and Solution.▪ Nutrition and Diseases-Concept, Component of Nutrition▪ Nutrition and Diseases	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
 Department of Sociology
 Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
 REVISED SYLLABUS OF B.A. PART I, SEMESTER -II, STD- II
 SCIENCE TECHNOLOGY AND DEVELOPMENT (WITH EFFECT FROM JUNE 2013)

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module I	<p style="text-align: center;">Disaster Management</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Types of Disaster ▪ Earthquake ▪ Flood ▪ Drought ▪ Fire ▪ Accident ▪ Crowd 	<p style="text-align: center;">Human Values Environment and sustainability</p>	
Module II	<p style="text-align: center;">Means of Communication and Information Technology</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A Brief History of Communication ▪ Information Technology ▪ Origin Development and Importance of Computer ▪ Computer Network ▪ Internet ▪ Computer Viruses ▪ Introduction of: a) Geographical Information System (GIS) ▪ b) Geographical Positioning System (GPS) 	<p style="text-align: center;">Human Values Environment and sustainability</p>	

Module III	Science Technology and Agriculture <ul style="list-style-type: none">▪ Science Technological advance in Agriculture:▪ Irrigation, Fertilizers, High Yielding Varieties▪ Plant Protection Methods▪ Green Revolution▪ Bio-Technology in Agriculture, Tissue Culture, Genetic Engineering	Environment and sustainability Human Values	
Module IV	Science Technology in Space and Ocean Research <ul style="list-style-type: none">▪ Beginning of Satellite Era in the World▪ Rocket Technology▪ Artificial Satellite – Types and Usages▪ Satellite Programme of India▪ Importance of Ocean Study▪ Indian Institute of Oceanography	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC)
syllabus covering following values

B.A.I Sociology [Semester-I] 2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module-I	Nature of Sociology A) Sociology: Meaning and Subject matter B) Brief outline of Development of Sociology: C) Brief outline of Development of Sociology in India	Human Values	
Module II	Social Interaction and Social Structure A) Social Interaction: Definition, Stages and Types B) Social Structure: Status and Role, Norms and Values	Human Values	
Module III	Society and Social Institution A) Society: Meaning, Characteristics and Types B) Social Institution: Meaning and Characteristics	Gender Equality Human Values Environment and sustainability	
Module IV	Culture and Socialization A) Culture: Meaning, Characteristics and Elements B) Socialization: Meaning, Stages and Agencies	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC)
Syllabus covering following values
B.A.I Sociology [Semester-II] 2018 to 2021

Sr.No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module - I	Theoretical Approaches in Sociology A) Structural- Functional: August Comte, M. N. Srinivas B) Conflict: Karl Marx , A. R. Desai	Gender Equality Human Values	
Module -II	Society and Mass Media A) Mass Media : Meaning and Characteristics B) Types of Mass Media: Folk Media and Modern Media C) Impact of Mass Media on Society : Print, Electronicand Social Media	Professional Ethics Human Values Environment and sustainability	
Module - III	Social Change in Modern Society A) Meaning of Social Change B) Modernization And Globalization. C) Social Movements: Meaning and Types	Gender Equality Human Values	
Module -IV	Applications of Sociology A) Sociology as a Profession: Policy, Planning, Teaching andResearch. B) Career Opportunities: Social Sector (NGO's, Social Welfare Departments)	Professional Ethics	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Sociology

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

B.A.I Science, Technology and Development {STD} [Semester-I] 2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module-I	Introduction to Science and Technology <ul style="list-style-type: none">▪ Science and Technology: Definitions, Nature, Scope▪ Fundamental Concepts in Scientific Thinking▪ Stages in the Study of Science Observation, Experiment – Analysis Result and Hypothesis.▪ Impact on Science and Technology on Society▪ Science and Superstitions▪ Development of Science and Technology	Human Values Environment and sustainability	
Module II	<ul style="list-style-type: none">▪ Newton▪ Einstein▪ Edison▪ Dr. HomiBhabha▪ Dr. M.S.Swaminathan▪ Dr. A.P.J Abdul Kalam	Human Values Environment and sustainability	

Module-III	<ul style="list-style-type: none">▪ Non- Conventional Power Resources of India▪ Importance of Power Resources▪ Types of Power Resource▪ Non -Conventional Power Resources▪ Solar Energy Wind Energy▪ Hydel power Energy▪ Nuclear Energy▪ Bio Energy▪ Geo-Thermal Energy▪ Tidal Energy▪ Carbon Credit▪ Module – IV Science, Technology	Environment and sustainability	
Module-IV	<ul style="list-style-type: none">▪ Science, Technology and Human Health▪ Impact of Science and Technology on Human Health▪ Human Blood – Blood Groups Importance of Matching Blood Groups in Human Health▪ AIDS – A Challenge before World Facts Figures Causes, Effects, Treatment, Social Outlook.▪ Addiction a Social Problem, types, Causes Effects and Solution.▪ Need of Cleanliness: “Swachh Bharat Abhiyan” (Clean India Mission)	Human Values Environment and sustainability	

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC)
Syllabus covering following values
B.A.I Science, Technology and Development {STD} [Semester-II] 2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Module I	Disaster Management 1.1 Types of Disaster 1.2 Earthquake 1.3 Flood 1.4 Drought 1.5 Fire 1.6 Accident 1.7 Crowd	Human Values Environment and sustainability	
Module II	Means of Communication and Information Technology 2.1 A Brief History of Communication 2.2 Origin Development and Importance of Computer 2.3 Computer Network 2.4 Internet 2.5 Computer Viruses 2.6 Information Technology	Human Values Environment and sustainability	

Module III	Science Technology in Space Research 3.1 Beginning of Satellite Era in the World 3.2 Rocket Technology 3.3 Artificial Satellite – Types and Usages 3.4 Satellite Programme of India 3.5 Introduction of: a) Geographical Information System (GIS) b) Geographical Positioning System (GPS)	Environment and sustainability Human Values	
Module IV	Science Technology in India's Defense and Ocean Research 4.1 Science Technology in National Defense 4.2 Defense Research and Development Organization (DRDO) 4.3 Importance of Ocean Study 4.4 Indian Institute of Oceanography 4.5 Antarctica Expedition of India	Human Values Environment and sustainability	

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2013

Class: B.A.I

Semester No: I & II

Title of the Paper: Indian Economy (Paper No: I & II)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Basic Features in Indian Economy	Sustainability Ethics
2.	Population In India	Gender Equality & Human Values
3.	New Economic Reforms in India	Sustainability Ethics
4.	Challenges before Indian Economy	Human Values & Gender Equality
5.	Indian Agriculture	Professional Ethics & Environment Ethics
6.	Indian Industries	Professional Ethics & Sustainability Ethics
7.	Service Sector in India	Professional Ethics & Sustainability Ethics
8.	Foreign Sector in India	Professional Ethics

New Syllabus Introduced from June 2018

Class: B.A.I

Semester No: I & II

Title of the Paper: Indian Economy (Paper No: I & II)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Economic Development Since Independence	Sustainability Ethics
2.	Challenges before Indian Economy - I	Human Values & Gender Equality
3.	Challenges before Indian Economy - II	Human Values & Gender Equality
4.	Population in India	Gender Equality & Human Values
5.	Policies and Performance in Agriculture	Professional Ethics & Environment Ethics
6.	Policies and Performance in Industry	Professional Ethics & Sustainability Ethics
7.	Service Sector in India	Professional Ethics & Sustainability Ethics
8.	Economic Reforms	Professional Ethics

Jadhav
Head.

Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2014

Class: B.A.II

Semester No: II & III

Title of the Paper: Macro Economics (Paper No: III & V)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Introduction to Macro Economics	Human Values
2.	National Income	Sustainability Ethics
3.	Money	Sustainability Ethics
4.	Theory of Employment and Output	Professional Ethics
5.	Trade Cycles	Professional Ethics
6.	Public Finance – I	Sustainability Ethics
7.	Public Finance – II	Sustainability Ethics
8.	Monetary and Fiscal Policy	Sustainability Ethics

New Syllabus Introduced from June 2019

Class: B.A.II

Semester No: II & III

Title of the Paper: Macro Economics (Paper No: III & V)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Introduction to Macro Economics	Human Values
2.	National Income	Sustainability Ethics
3.	Money and Value of Money	Sustainability Ethics
4.	Output and Employment	Professional Ethics
5.	Inflation	Sustainability Ethics
6.	Trade Cycles	Professional Ethics
7.	Public Finance – I	Sustainability Ethics
8.	Public Finance – II	Sustainability Ethics

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2014

Class: B.A.II Semester No: II & III

Title of the Paper: Macro Economics (Paper No: III & V)

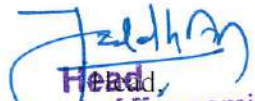
Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Introduction to Macro Economics	Human Values
2.	National Income	Sustainability Ethics
3.	Money	Sustainability Ethics
4.	Theory of Employment and Output	Professional Ethics
5.	Trade Cycles	Professional Ethics
6.	Public Finance – I	Sustainability Ethics
7.	Public Finance – II	Sustainability Ethics
8.	Monetary and Fiscal Policy	Sustainability Ethics

New Syllabus Introduced from June 2019

Class: B.A.II Semester No: II & III

Title of the Paper: Macro Economics (Paper No: III & V)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Introduction to Macro Economics	Human Values
2.	National Income	Sustainability Ethics
3.	Money and Value of Money	Sustainability Ethics
4.	Output and Employment	Professional Ethics
5.	Inflation	Sustainability Ethics
6.	Trade Cycles	Professional Ethics
7.	Public Finance – I	Sustainability Ethics
8.	Public Finance – II	Sustainability Ethics

Head,
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2015

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: Micro Economics (VII), Market and Pricing (XII)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Consumer's Behaviour	Human and Professional Ethics
2.	Theory of Production	Professional Ethics
3.	Revenue and Cost Analysis	Sustainability Ethics
4.	Perfect Competition	Professional Ethics
5.	Monopoly	Professional Ethics
6.	Monopolistic Competition	Professional Ethics
7.	Factor Pricing	Human Values

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: Research Methodology in Economics (VIII & XIII)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Research design	Sustainability and Professional Ethics
2.	Hypothesis and concept	Sustainability and Professional Ethics
3.	Data collection	Sustainability and Professional Ethics
4.	Sampling	Sustainability and Professional Ethics
5.	Processing and representation of data	Sustainability and Professional Ethics
6.	Techniques of data analysis	Sustainability and Professional Ethics

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2015

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: History of Economics Thought (IX & XIV)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Origin of Economic Thoughts	Sustainability
2.	Classical Economic Thoughts	Human Values & Environment Ethics
3.	Economic Thoughts of Fredrick List	Sustainability
4.	Economic Thoughts of Karl Marx	Human Values & Sustainability
5.	Neo- Classical Economic Thought – Alfred Marshall	Human Values & Professional Ethics
6.	Indian Economic Thought	Professional Ethics & Sustainability
7.	Mahatma Gandhi	Human Values & Sustainability
8.	Economic Thoughts of Modern Indian Economist	Sustainability & Human Values

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: Economics of Development (X) Economics of Planning (XV)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Economic Development	Sustainability & Environment Ethics
2.	Developing and developed countries	Sustainability
3.	Theories of economic development	Sustainability
4.	Resources for economic development	Human Values & Sustainability
5.	Introduction to economic planning	Professional Ethics
6.	Issues in economic planning	Professional Ethics & Sustainability
7.	Planning in India- I	Sustainability
8.	Planning in India- II	Sustainability

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2015

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: International Economics (XI & XVI)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Trade and Trade Theories	Professional Ethics
2.	Gains from International Trade	Professional Ethics
3.	Exchange Rate	Professional Ethics
4.	Tariffs and Quotas	Professional Ethics
5.	Balance of Trade and Balance of Payments	Professional Ethics
6.	Foreign Trade of India since 1991	Professional Ethics
7.	Foreign Capital in India	Professional Ethics
8.	International Institutions and India	Professional Ethics

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2020

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: Principles of Micro Economics I & II (VII&XII)

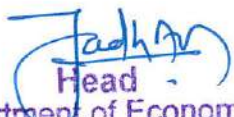
Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Consumer's Behaviour	Human and Professional Ethics
2.	Theory of Production	Professional Ethics
3.	Demand and Supply Analysis	Sustainability & Professional Ethics
	Theory of Production	Professional Ethics
4.	Perfect Competition	Professional Ethics
5.	Monopoly	Professional Ethics
6.	Imperfect Competition	Professional Ethics
7.	Factor Pricing	Human Values

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: Economics of Development (VIII) Economics of Planning (XIII)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Basic Concept of Economic Development	Sustainability & Environment Ethics
2.	Developing and developed countries	Sustainability
3.	Theories of economic development	Sustainability
4.	Resources for economic development	Human Values & Sustainability
5.	Introduction to economic planning	Professional Ethics
6.	Issues in economic planning	Professional Ethics & Sustainability
7.	Planning in India- I	Sustainability
8.	Planning in India- II	Sustainability

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2020

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: International Economics (IX & XIV)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Trade and Trade Theories	Professional Ethics
2.	Gains from International Trade	Professional Ethics
3.	Exchange Rate	Professional Ethics
4.	Tariffs and Quotas	Professional Ethics
5.	Balance of Trade and Balance of Payments	Professional Ethics
6.	Foreign Trade of India since 1991	Professional Ethics
7.	Foreign Capital in India	Professional Ethics
8.	International Institutions and India	Professional Ethics

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: Research Methodology in Economics (X& XV)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Research design	Sustainability and Professional Ethics
2.	Hypothesis and concept	Sustainability and Professional Ethics
3.	Data collection	Sustainability and Professional Ethics
4.	Sampling	Sustainability and Professional Ethics
5.	Processing and representation of data	Sustainability and Professional Ethics
6.	Techniques of data analysis	Sustainability and Professional Ethics

Head

Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Economics

New Syllabus Introduced from June 2020

Class: B.A.III

Semester No: V & VI

Title of the Paper: History of Economics Thought (XI & XVI)

Sr.No.	Topic in the Syllabus	Covered Ethics
1.	Origin of Economic Thoughts	Sustainability
2.	Classical Economic Thoughts	Human Values & Environment Ethics
3.	Economic Thoughts of Fredrick List	Sustainability
4.	Economic Thoughts of Karl Marx	Human Values & Sustainability
5.	Neo- Classical Economic Thought – Alfred Marshall	Human Values & Professional Ethics
6.	Indian Economic Thought	Professional Ethics & Sustainability
7.	Mahatma Gandhi	Human Values & Sustainability
8.	Economic Thoughts of Modern Indian Economist	Sustainability & Human Values

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Tal-Hatkanangale, Dist-Kolhapur.

Dept. of History - 2021-22

Institution integrates crosscutting issues relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability into the Curriculum

Sr. No.	Class	Unit	Institution integrates crosscutting issues
1.	B.A. I		
1	Sem.-1 Semester I. Paper I: Rise of the Maratha Power (1600-1707)	Module -1-Chhatrapati Shivaji Maharaja's achievement till 1664	Gender Ethics
		Module -2-Chhatrapati Shivaji Maharaja's achievement till 1680	Gender Ethics
		Module -3- Maratha War of Independence (1681-1707)	Professional Ethics
		Module- 4-Importance of Sources for understanding Maratha history	Professional Ethics
2	Semester II. Paper II: Polity, Society and Economy under the Marathas (1600-1707)	Module 1- Polity	Environment Ethics
		Module 2- Economy	Professional Ethics
		Module 3- Society and Religion	Environment
		Module 4-Chhatrapati Shivaji Maharaj: Policy and Contribution	Human Values
	B.A. II		
1	SEMESTER - III PAPER III- HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1900 to 1960)	MODULE-1 Rise and Growth of Nationalism	Environment
		MODULE -2 Role of Maharashtra in the National Movement	Human Ethics
		MODULE -3 Social Movements	Professional Ethics
		MODULE -4 Samyukta Maharashtra Movement	Human Values
2	SEMESTER - III PAPER IV: HISTORY OF INDIA (1757-1857)	Module- 1 Establishment of Company rule in India	Gender Ethics
		Module -2 Making of a Colonial Policy	Professional Ethics
		Module -3 Making of a Colonial Economy	Gender Ethics
		Module -4 Revolts against Company Rule	Human Values
3	SEMESTER - III IDS PAPER I: SOCIAL REFORMS IN INDIA	MODULE-1 Socio-Religious Reform Movements	Human Values
		MODULE-2 Mahatma Phule	Environment
		MODULE-3 Rajashri Shahu Maharaj	Gender Ethics
		MODULE-4 Dr Babasaheb Ambedkar	Professional Ethics
4	SEMESTER - IV PAPER- V: HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1960-2000)	MODULE -1 Leaders:	Professional Ethics
		MODULE -2 Major Issues and Events	Human Values
		MODULE -3 Social Movements	Human Values
		MODULE -4 Educational Development	Human Values
5	SEMESTER - IV PAPER VI: History of Freedom Struggle (1858-1947)	Module- 1 Rise of Nationalism	Environment
		Module -2 Gandhian Era	Professional Ethics
		Module -3 Other Strands	Professional Ethics
		Module -4 Communalism and Partition	Human Values
6	SEMESTER - IV IDS PAPER- II: SOCIAL REFORMS IN MAHARASHTRA	MODULE-1 Beginnings of Social Reform	Human Values
		MODULE -2 Women Reformers	Environment
		MODULE -3 Social Reformers	Professional Ethics
		MODULE -4 Educational Reforms	Professional Ethics
	B.A. III.		
1	Semester -V. Course VII. Paper VII : Early India (from beginning to 4th c. BC)	Module I: The Beginning	Human Values
		Module II: The Vedic Age and Epics	Environment
		Module III: The Second Urbanization	Gender Ethics
		Module IV: The Mauryan Empire	Human Values
2	Semester V. Course /Paper No: VIII History of Medieval India (1206-1526)	Module I - Sources:	Human Values
		Module II - Major Rulers	Professional Ethics
		Module III - Administration and Economy(Delhi Sultanate and Vijaynagar)	Professional Ethics
		Module IV) Religion, Society and Culture:	Human Values
3	Semester V. Course /Paper No: IX Age of Revolutions	Module I: Reformation (16th Century)	Human Values
		Module II: Industrial Revolution (18th Century)	Environment
		Module III: American Revolution (1776)	Gender Ethics
		Module IV: French Revolution (1789)	Professional Ethics
4	Semester V. Course/Paper No. X Political History of the Marathas	Module I: Political condition up to 1740	Professional Ethics
		Module II: Balaji Bajirao and Battle of Panipat(1761)	Gender Ethics
		Module: III Political condition after 1761	Human Values
		Module IV Decline of the Maratha Power	Human Values
5	Semester V. Course	Module I: History: Definition and Scope	Environment

	/Paper No. XI History : Its Theory	Module II: Acquisition of Historical Data	Gender Ethics
		Module III: Process of presenting and writing history	Professional Ethics
		Module IV: Methods of History writing	Professional Ethics
6	Semester VI. Course /Paper No. XII Ancient India (From 4th c. BC to 7th AD)	Module I: Early Historic India	Professional Ethics
		Module II: The Classical Age	Environment
		Module III: The Post-Gupta Period	Gender Ethics
		Module IV: Society and Culture	Professional Ethics
7	Semester VI. Course/Paper No. XIII History of Medieval India (1526-1707 AD)	Module I: Sources	Professional Ethics
		Module II - Major Rulers	Human Values
		Module III- Administration and Economy	Human Values
		Module IV: Religion, Society and Culture	Environment
8	Semester VI. Course /Paper No: XIV. Making of the Modern World (16th to 19th Century)	Module I: Glorious Revolution	Gender Ethics
		Module II: Nationalism	Professional Ethics
		Module III : Imperialism	Professional Ethics
		Module IV: Important Personalities	Human Values
9	Semester VI. Course /Paper No. XV Polity, Economy and Society under the Marathas	Module I: Sources	Gender Ethics
		Module II: Polity under the Marathas	Professional Ethics
		Module III: Economic condition	Professional Ethics
		Module IV: Social condition	Human Values
10	Semester VI. Course No. XVI Methods and Applications of History	Module I: Archival Sources	Human Values
		Module II: Recent Trends in History	Environment
		Module III: Museology	Professional Ethics
		Module IV -Understanding Heritage Tourism	Professional Ethics

Head of Department

Head

Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Tal-Hatkanangale, Dist-Kolhapur.

Dept. of History - 2021-22

Institution integrates crosscutting issues relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability into the Curriculum

Sr. No.	Class	Unit	Institution integrates crosscutting issues
1.	B.A. I		
1	Sem.-I Semester I. Paper I: Rise of the Maratha Power (1600-1707)	Module -1-Chhatrapati Shivaji Maharaja's achievement till 1664 Module -2-Chhatrapati Shivaji Maharaja's achievement till 1680 Module -3- Maratha War of Independence (1681-1707) Module- 4-Importance of Sources for understanding Maratha history	Gender Ethics Gender Ethics Professional Ethics Professional Ethics
2	Semester II. Paper II: Polity, Society and Economy under the Marathas (1600-1707)	Module 1- Polity Module 2- Economy Module 3- Society and Religion Module 4-Chhatrapati Shivaji Maharaj: Policy and Contribution	Environment Ethics Professional Ethics Environment Human Values
2.	B.A. II		
1	SEMESTER - III PAPER III- HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1900 to 1960)	MODULE-1 Rise and Growth of Nationalism MODULE -2 Role of Maharashtra in the National Movement MODULE -3 Social Movements MODULE -4 Samyukta Maharashtra Movement	Environment Human Ethics Professional Ethics Human Values
2	SEMESTER - III PAPER IV: HISTORY OF INDIA (1757-1857)	Module- 1 Establishment of Company rule in India Module -2 Making of a Colonial Policy Module -3 Making of a Colonial Economy Module -4 Revolts against Company Rule	Gender Ethics Professional Ethics Gender Ethics Human Values
3	SEMESTER - III IDS PAPER I: SOCIAL REFORMS IN INDIA	MODULE-1 Socio-Religious Reform Movements MODULE-2 Mahatma Phule MODULE-3 Rajashri Shahu Maharaj MODULE-4 Dr Babasaheb Ambedkar	Human Values Environment Gender Ethics Professional Ethics
4	SEMESTER - IV PAPER- V: HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1960-2000)	MODULE -1 Leaders: MODULE -2 Major Issues and Events MODULE -3 Social Movements MODULE -4 Educational Development	Professional Ethics Human Values Human Values Human Values
5	SEMESTER - IV PAPER VI: History of Freedom Struggle (1858-1947)	Module- 1 Rise of Nationalism Module -2 Gandhian Era Module -3 Other Strands Module -4 Communalism and Partition	Environment Professional Ethics Professional Ethics Human Values
5	SEMESTER - IV IDS PAPER- II: SOCIAL REFORMS IN MAHARASHTRA	MODULE-1 Beginnings of Social Reform MODULE -2 Women Reformers MODULE -3 Social Reformers MODULE -4 Educational Reforms	Human Values Environment Professional Ethics Professional Ethics
3.	B.A. III.		
1	Semester -V, Course VII. Paper VII : Early India (from beginning to 4th c. BC)	Module I: The Beginning Module II: The Vedic Age and Epics Module III: The Second Urbanization Module IV: The Mauryan Empire	Human Values Environment Gender Ethics Human Values
2	Semester V, Course /Paper No: VIII History of Medieval India (1206-1526)	Module I - Sources: Module II - Major Rulers Module III - Administration and Economy(Delhi Sultanate and Vijaynagar) Module IV) Religion, Society and Culture;	Human Values Professional Ethics Professional Ethics Human Values
3	Semester V, Course /Paper No: IX Age of Revolutions	Module I: Reformation (16th Century) Module II: Industrial Revolution (18th Century) Module III: American Revolution (1776) Module IV: French Revolution (1789)	Human Values Environment Gender Ethics Professional Ethics
4	Semester V, Course/Paper No. X Political History of the Marathas	Module I: Political condition up to 1740 Module II: Balaji Bajirao and Battle of Panipat(1761) Module: III Political condition after 1761 Module IV: Decline of the Maratha Power	Professional Ethics Gender Ethics Human Values Human Values
5	Semester V, Course /Paper No. XI History: Its	Module I. History: Definition and Scope Module II: Acquisition of Historical Data	Environment Gender Ethics

	Theory	Module III: Process of presenting and writing history	Professional Ethics
		Module IV: Methods of History writing	Professional Ethics
6	Semester VI. Course /Paper No. XII Ancient India (From 4th c. BC to 7th AD)	Module I: Early Historic India	Professional Ethics
		Module II: The Classical Age	Environment
		Module III: The Post-Gupta Period	Gender Ethics
		Module IV: Society and Culture	Professional Ethics
7	Semester VI. Course/Paper No. XIII History of Medieval India (1526-1707 AD)	Module I: Sources	Professional Ethics
		Module II - Major Rulers	Human Values
		Module III- Administration and Economy	Human Values
		Module IV: Religion, Society and Culture	Environment
8	Semester VI. Course /Paper No: XIV. Making of the Modern World (16th to 19th Century)	Module I: Glorious Revolution	Gender Ethics
		Module II: Nationalism	Professional Ethics
		Module III : Imperialism	Professional Ethics
		Module IV: Important Personalities	Human Values
9	Semester VI. Course /Paper No. XV Polity, Economy and Society under the Marathas	Module I: Sources	Gender Ethics
		Module II: Polity under the Marathas	Professional Ethics
		Module III: Economic condition	Professional Ethics
		Module IV: Social condition	Human Values
10	Semester VI. Course No. XVI Methods and Applications of History	Module I: Archival Sources	Human Values
		Module II: Recent Trends in History	Environment
		Module III: Museology	Professional Ethics
		Module IV -Understanding Heritage Tourism	Professional Ethics

Head of Department

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

21097 354

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

A' Grade

Re-accredited By NAAC

Revised Syllabus For
Bachelor of Arts (Semester System)

Part - III

History

Syllabus to be implemented from June 2015

Equivalence Papers for B.A. III (History)

Sr.No	Old Syllabus(June 2012)		New Syllabus (June 2015)	
Semester V				
1	VII	History of Ancient India (Prehistoric and Proto Historic Period)	VII	History of Ancient India (From Prehistory to 3rd c. BC)
2	VIII	History of Mughal India (1526 to 1707)	VIII	Political History of Medieval India (1206 to 1707 A.D.)
3	IX	History of U.S.A. (1776-1856)	IX	India Since Independence –I
4	X	Expansion and Downfall of Maratha Power (1707 to 1761)	X	History of the Marathas (1707-1818)
5	XI	Introduction to Historiography –I	XI	Introduction to Historiography
SEMESTER VI				
1	XII	History of Ancient India (600 B.C. to 650 A.D.)	XII	History of Ancient India (From 3 c. BC to 7th c. AD)
2	XIII	History of Mughal India (1526 to 1707)	XIII	Socio-Economic and Cultural History of Medieval India (1206 to 1707 A.D.)
3	XIV	History of U.S.A. (1856-1945)	XIV	India Since independence- II
4	XV	Expansion and Downfall of Maratha Power (1762-1818)	XV	Modern Maharashtra (1960 to 2000)
5	XVI	Introduction to Historiography II	XVI	Applications of History

**Structure of Course
Revised syllabus of B.A. Part III (History)**

Sem No	Paper No.	Title of the Paper	Theory Marks	Term work
Sem-V	Paper VII	History of Ancient India (From Prehistory to 3rd c. BC)	40	10
Sem-V	Paper VIII	Political History of Medieval India (1206 to 1707 A.D.)	40	10
Sem-V	Paper IX	India Since Independence –I	40	10

Sem-V	Paper X	History of the Marathas (1707-1818)	40	10
Sem-V	Paper XI	Introduction to Historiography	40	10
Sem-VI	Paper XII	History of Ancient India (From 3 c. BC to 7th c. AD)	40	10
Sem-VI	Paper XIII	Socio-Economic and Cultural History of Medieval India (1206 to 1707 A.D.)	40	10
Sem-VI	Paper XIV	India Since independence- II	40	10
Sem-VI	Paper XV	Modern Maharashtra (1960 to 2000)	40	10
Sem-VI	Paper XVI	Applications of History	40	10

Shivaji University, Kolhapur

B.A. Part -III, (History)

Introduced from June, 2015

Semester –V

Paper VII

History of Ancient India (From Prehistory to 3rd c. BC)

Unit I. Pre & Proto history

- Paleolithic to Mesolithic: Development of Tool Types, Mesolithic Rock-Art
- Neolithic: Tool-type, dwelling, southern ash mounds
- Harappa Civilization: Spread, Town-planning, Trade, Religion, Seal

Unit II. Vedic Culture

- Vedic literature: Vedas and Upanishad
- Early Vedic Culture: Polity, Society and Religion
- Later Vedic Culture: Polity, Society and Religion
- Megalithic (with special reference to Maharashtra): Meaning, Spread and Types

Unit III. India during 6th c. BC

- Second urbanization and 16 Mahajanapadas
- Jainism: Life & Work of Vardhaman Mahavir
- Buddhism: Life & Work of Gautam Buddha

Unit IV. Mauryan Period

- Sources: Arthashastra and Indica
- Major Kings and their achievements: Chandragupta and Ashoka
- Mauryan Administration
- Religion (Ashoka's Dhamma) and Art

Reference Books:

- Alloch, F.R. & B. Rise of Civilization in India and Pakistan
- Romila Thapar, Early India, Penguin
- Upinder Singh, A History of Ancient and Early Medieval India. Pearson

4. D.N. Jha, Early India: A Consise History, Manohar Publisher
5. म.के.ढवळीकर, कोणे एके काळाची शिंधू संस्कृती, राजहंस प्रकाशन, पुणे
6. म.के.ढवळीकर, आर्यांच्या शोधात, राजहंस प्रकाशन, पुणे
7. लक्ष्मणशास्त्री जोशी, वैदिक संस्कृतीचा विकास, प्रज्ञापाठशाला मंडळ, वाई
8. रोमिला थापर, अर्ली इंडिया
9. रोमिला थापर, अशोक आणि मौर्यांचा रूहास
10. आर. एस. शर्मा प्राचीन भारतातील राजकीय विचार आणि संस्था, ICHR आणि डायमंड प्रकाशन, पुणे, २००६
11. य. ना. कदम, प्राचीन व मध्ययुगीन भारत, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
12. दिक्षित, भारतीय तत्वज्ञान, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
13. मराठी विश्वकोश नोंदी
14. भारतीय संस्कृती कोश नोंदी
15. हेमचंद्र रायचौधरी, प्राचीन भारताचा राजकीय इतिहास (ICHR) डायमंड प्रकाशन, पुणे

Paper No. VIII

Political History of Medieval India (1206 to 1707 A.D.)

Unit I Sources

- a) Literary: Tarikh-i-Fruzshahi (Ziauddin Barani), Akbarnama, Amuktyamalyda, Gulashan-e-Ibrahimi,
- b) Archaeological (excluding painting and monuments)
- c) Foreign travelers' account: Ibn Batuta, Bernier, Domingo Paes

Unit II Major Sultans

- a) Allauddin Khilaji
- b) Muhammad-bin-Tughlaq
- c) Administrative System: Iqta

Unit III Major Mughal Emperors

- a) Akbar
- b) Aurangzeb
- c) Administrative System: Mansab and Jagir

Unit IV Provincial Rulers

- a) Krishnadevraya
- b) Ibrahim Adilshah II
- c) Chandbibi

Reference Books:

1. Ali, M. Athar, - Mughal Nobility under the Aurangzeb, Asia Publication, Mumbai, 1970.
2. Khan, A.R.- Chieftains in the Mughal Empire during the reign of Akbar, IAS, Simla, 1977.
3. Habib, Muhammad - Politics and Society in early Medieval period Vols. I & II
4. Chitnis, K.N.,- Glimpses of Medieval Indian Ideas and Institutions.
5. Patil, M.P., - Court Life Under Vijaynagar Rulers.
6. Shrivastava, A.L.- The Mughal Empire

7. Choudhari, C., Medieval India, Central educational enterprises, Calcutta, 1985.
8. Mahajan, V. D., The Sultanate of Delhi, S. Chand & Company, New Delhi, 1981.
9. Mahajan, V. D., Mughal Rule in India, S. Chand & Company, New Delhi, 1978.
10. Singh, Meera., Medieval History of India, Vikas Publication, New Delhi, 1978.
11. कृ. ना. चिटणीस, मध्ययुगीन भारतीय संकल्पना व संस्था, खंड १ ते ४, पुणे, १९८२
12. डॉ. श. गो. कौलारकर, मध्ययुगीन भारताचा इतिहास (१२०६ ते १७०७), श्री मंगेश प्रकाशन, १९९४
13. बारगळ व ढवळे, मध्यकालीन भारत, विद्याप्रकाशन, नागपूर, १९८७
14. डब्ल्यू. एच. मूरलेंड, अकबर ते औरंगजेब (I.C.H.R.) मराठी अनु. डायमंड प्रकाशन, पुणे
15. एन.ए.सिद्दिकी, मोगलकालीन महसूल पद्धती (I.C.H.R.) डायमंड प्रकाशन, पुणे
16. डब्ल्यू. एच. मूरलेंड, अकबरकालीन हिंदुस्थान (I.C.H.R.) डायमंड प्रकाशन, पुणे
17. जदूनाथ सरकार, औरंगजेब, डायमंड प्रकाशन, पुणे

Paper IX

India since Independence -I

(This is an introductory paper aimed at promoting a broad understanding of major developments in India among the students)

Unit I Political Parties in brief: Congress

- a) Pandit Nehru
- b) Indira Gandhi
- c) Rajiv Gandhi
- d) Narsimharao

Unit II Other political parties in brief:

- a) Janata Party: Morarji Desai
- b) Janata Dal: V. P. Singh
- c) BJP: Atal Bihari Vajpayee

Unit III Agriculture (1947-1991)

- a) Land reforms: Zamindari Abolition, Land Ceiling, Bhoodan Movement
- b) Green revolutions
- c) Agrarian struggles: Telangana (Andra Pradesh), Shetkari

Sanghatana (Maharashtra)

Unit IV Industry and Trade (1947-1991)

- a) Industrial development: Heavy Industries -Cotton, Steel and Cement
- b) Impact of five year plans
- c) Trade: Export and import

Reference Books:

- 1) Bipan Chandra, Mridula Mukherjee, Aditya Mukherjee, India since independence, Penguin Books, New Delhi, 2000
- 2) Krishnan Bhatia, The Ordeal of Nationhood, New York, 1971
- 3) Rajni Kothari, Politics in India, New Delhi, 1970
- 4) Francine R. Frankel, India's Political Economy, 1947-1977, Delhi, 1978
- 5) Paul Brass, The Politics of India since Independence, New Delhi, 1992
- 6) Yogendra Singh, Social Change in India, New Delhi, 1993
- 7) Bipan Chandra, Essays on Contemporary India, revised edition, New Delhi, 1999

- 8) A.R. Desai, (ed.) Agrarian Struggles in India After Independence, Delhi, 1972
- 9) P. Sundarayya, Telangana People's Struggle and its Lessons, Calcutta, 1972
- 10) बिपिन चंद्र, इंडिया आफ्टर इंडिपेन्डन्स, (मराठी अनुवाद) के सागर पब्लिकेशन, पुणे, २००४.
- 11) बी.बी. पाटील भारतीय शासन आणि राजकारण, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २००४
- 12) प्रभाकर देशमुख, भारतीय अर्थशास्त्र, पिंपळापूरे अँड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर २००६
- 13) लालासाहेब घाटगे, वावरे, भारतीय अर्थव्यवस्था, निराली प्रकाशन पुणे, २०१०

Paper No X

History of the Marathas (1707-1818)

Unit I. Political Condition up to 1761 (outline)

- a. Release of Shahu and Balaji Vishwanath
- b. Bajirao I
- c. Balaji Bajiro and the Third War of Panipat

Unit II. Political Condition after 1761

- a. Madhavrao
- b. Mahadaji Shinde and Nana Phadanvis
- c. Causes for the decline of Maratha Power

Unit III. Socio-Economic Condition

- a. Social Structure- Untouchability, Vethbegari, Slavery,
- b. Condition of women
- c. Agrarian System: Land Revenue, Irrigation
- d. Trade & Industry

Unit IV. Culture

- a. Performing Arts: Powada and Tamasha
- b. Visual Arts: Painting
- c. Architecture: (a) Forts, Water System in Pune, Ghats at Wai (b) Temples of Maratha Style

Reference Books:

- 1) G.S. Sardesai, New History of the Marathas, Volumes, I, II and III
- 2) V.G. Dighe, Peshwa Bajirao and Maratha Expansion.
- 3) P.G. Gupta, Bajirao II and East India Company
- 4) Desai S.V., Social Life in Maharashtra under Peshwas.
- 5) Chitnis K.N., Socio-Economic aspects of Medieval India.
- 6) Mahajan. T.T., Trade and Commerce during Peshwa period.
- 7) Hiroshi Fukuzawa, Medieval Deccan, Oxford University Press, New Delhi
- 8) आठल्ये व सासवडकर, मराठी साम्राज्याचा विकास आणि रूहास
- ९) गो. स. सरदेसाई, मराठी रियासत, मध्य विभाग- १, २, ३, व ४
- १०) वा. कृ. भावे, पेशवेकालीन महाराष्ट्र
- ११) पा. आ. गवळी, पेशवेकालीन महाराष्ट्र
- 12) A.R. Kulkarni, The Marathas, Dimand Publication, Pune.

- 13) अरुणकुलकर्णी (संपा.) मराठ्यांचा इतिहास साधने परिचय, डायमंड प्रकाशन, पुणे.
14) A R Kulkarni. Studies of Maratha History, Dimand Publication, Pune.

Paper No. XI

Introduction to Historiography

Unit I. Introduction to History

- a) Meaning of History
b) Kinds of History
c) Auxiliary Sciences

Unit II Acquisition of Historical Data

- a) Survey, Interview, questionnaire
b) Archives and Newspapers
c) Internet, Radio, T.V., Short films

Unit III Process of History Writing

- a) Selection of Topic
b) Chapter scheme
c) Evaluation of Sources
d) Presentation

Unit IV. Tools of Writing History

- a) Notes Taking and end notes
b) Index and bibliography
c) Dating

Reference Books:

1. Ali Sheikh, B., History :Its theory and Method, (2nd Edition) Macmillan India Ltd., Mumbai, 1984.
2. Burke, Peter, History and Social Theory, Polity Press, Cambridge, 1992.
3. Gardiner, Patrick, (ed.) Theories of History, Collier Macmillan Ltd., London 1959.
4. Rajayyan, K., History :in theory and Method, Raj Publishers., Madurai, (IIIth Edition) 1982.
5. Stanford, Michael, A Campaign to the Study of History, Oxford, 1997.
6. Kothari, C.R., Research Methodology: Method and Techniques, New Delhi, 2001.
7. Gopal, S., & Thapar, R., Problems of Historical Writing in India, India international Center, New Delhi., 1968.
8. Langlois, e.v. & Seignobos, e., Introduction to the Study of History, (Trans. By Berry), London, 1960.
9. Carr, E.H., What is History .Palgrave Hampshire Macmillan & Co., London., Reprint 2001, First Publication-1969.
10. Chitins, K.N. Research Methodology in History. Pune, 1979.
11. Garraghan, Gilbert J., A Guide to Historical Method, (Ed.), Jean Delangles, S.J. Fordham University Press, New York. 1957.
12. Jain Gopal Lal., Research Methodology: Methods, Tools and Techniques, Jaipur. 2003.
13. Biswas, T.K. Museum and Education. New Delhi: New Age International (P) Ltd., 1996.
14. Punja, Shobita, An Illustrated Guide to Museums of India .Hong Kong: The Guidebook Company Limited. 1990.

१५. शांता कोठेकर, इतिहास तंत्र व तत्त्वज्ञान

१६. प्रभाकर देव, इतिहासशास्त्र , ब्रेनटॉनिक प्रकाशन गृह

१७. ड. एच. कार, (अनु.) लेले, इतिहास म्हणजे काय?

18. जाखंदी वांबूरकर (संपा.), इतिहासातील नवे प्रवाह, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे

Semester VI

Paper XII

History of Ancient India (From 3 c. BC to 7th c. AD)

Unit I. The Satavahanas and Kushanas

- Sources-Gatha Saptashati, Periplus of Erythrean Sea
- Major Kings and their achievements: (i) Satkarni I, Gautamiputra Satkarni, Vasisthiputra Pulumavi (ii) Kanishka
- Economy: Trade and Industry
- Art and Architecture (Stupa and Cave Architecture)

Unit II. The Gupta-Vakataka period

- Kings and their achievements: Major Rulers of both dynasties
- Society and Economy
- Literature-sciences and Concept of Greater India
- Religion & Art (Sculptures, Ajanta Paintings)-Architecture (Ajanta Caves and Beginning of Temples in MP)

Unit III. Post Gupta Period

- Sources: Huen-tsang
- Vardhans: (brief political outline)
- Early Chalukyas (brief political outline)
- Early Pallavas (brief political outline)

Unit IV. Auxiliary Science to study ancient India (Brief Introduction to each)

- Archaeology-Meaning & Nature, Type of Excavations, Nature of archaeological remains उत्खनन
- Iconography: Meaning & Nature, *Mudra/Asanas*, Attributes of Vishnu & Shiva icons
- Epigraphy: Meaning & Nature. Types of Edicts. Major Edicts (Ashoka's Edicts, Aihole Edict) शिलालेख
- Numismatics: Meaning & Nature, Major Coins (PMC, Greek, Kushanas, Gupta)

Reference Books :

- K.A. Nilkanthashastri, A History of South India
- A.S. Altekar, The Vakataka-Gupta Age
- Romila Thapar, Early India, Penguin
- D.N. Jha, Early India- A Concise history, Manohar Publications
- वा. वि. मिराशी, वाकाटक नृपती आणि त्यांचा काळ
- य. ना. कदम, प्राचीन व मध्ययुगीन भारत, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
- शोभना गोखले, पुरातत्त्वविद्या, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, नागपूर, १९७५
- नि. पु. जोशी, भारतीय मुर्तीशास्त्र, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, नागपूर
- शा.भा. देव, पुरातत्त्वविद्या
- गो.ब.देगलूरकर, विष्णूमूर्ती नमस्तुभ्यम्, स्नेहल प्रकाशन, पुणे
- गो.ब.देगलूरकर, शिवमूर्ती, स्नेहल प्रकाशन, पुणे
- म.के.ढवळीकर, प्राचीन भारतीय नाणकशास्त्र, कौन्टीनेन्तल प्रकाशन, पुणे, २००६

13. मोतीचंद्र. सार्थवाह, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली, २०१०
14. रामशरण शर्मा, प्राचीन भारतातील राजकीय विचार आणि संस्था, डायमंड प्रकाशन, पुणे.
15. जी.एन.झा., मौर्योत्तर व गुप्तकालीन राजस्व पद्धती (I.C.H.R.) डायमंड प्रकाशन, पुणे.

Paper No. XIII

Socio-Economic and Cultural History of Medieval India (1206 to 1707 A.D.)

- Unit I. Rural Economy and Society
 - a) Agriculture and Irrigation
 - b) Land revenue system
 - c) Village Community
- Unit II. Industry and Trade
 - a) Industry
 - b) Trade : internal and external
 - c) Trading Communities
- Unit III. Religion and Culture
 - a) Bhakti Movement: Tulasidas, Kabir
 - b) Sufi
 - c) Sikhs
- Unit IV. Cultural Development
 - a) Visual: Paintings, Calligraphy, Sculpture
 - b) Performing Art: Music, Dance, Vocal
 - c) Architecture: Sultanate, Mughal, Adilshahi, Vijaynagar

Reference Books:

1. Catherine, Asher – Architecture of Mughal India, Cambridge, 1992.
2. Arasaratnam, S. Martime – India in the Seventeen Century, OUP, New Delhi, 1994.
3. Dasgupta, Ashin – Indian Merchants and the Decline of Surat, C. 1700-1750, Manohar Pub., New Delhi, 1994.
4. Shrivastava, A.L.- Medieval Indian Culture, Agra, 1964.
5. Chitnis, K.N.- Social- Economic Aspects of Medieval India, Pune, 1974.
6. Chitnis, K.N., - Glimpses of Medieval Indian Ideas and Institutions.
7. Patil M.P. – Court Life Under Vijaynagar Rulers.
8. Hassan, Narul S – Thoughts on Agrarian Relations in Mughal India, PPH, New Delhi, 1973.
9. Basham, A.L.(ed.) – A Cultural History of India, Oxford University Press, 1975.
10. Choudhari, C. – Medieval India, Central educational enterprises, Calcutta, 1985.
11. Mahajan, V. D. – The Sultanate of Delhi, S. Chand & Company, New Delhi, 1981
12. Mahajan, V. D. – Mughal Rule in India, S. Chand & Company, New Delhi, 1978
13. Singh, Meera,- Medieval History of India, Vikas Publication, New Delhi, 1978
14. कृ. ना. चिटणीस, मध्ययुगीन भारतीय संकल्पना व संस्था, खंड १ ते ४, पुणे, १९८२
15. डॉ. श. गो. कोलारकर, मध्ययुगीन भारताचा इतिहास (१२०६ ते १७०७), श्री मंगेश प्रकाशन, १९९४
16. वारगळ व दवळे, मध्यकालीन भारत, विद्याप्रकाशन, नागपूर, १९८७

Paper XIV

India since Independence- II

(This is an introductory paper aimed at promoting a broad understanding of major development in India among the students)

Unit I Foreign policy

- Non alignment movement
- India's role in international politics: U.S.A and U.S.S.R
- India's relation with neighboring countries: SAARC

Unit II Problems

- Students unrest: Nav Nirman Andolan
- Emergency, role of Jaiprakash Narayan
- Terrorism in Punjab and Naxlas
- Naxalism and Maoism

Unit III Movements

- Environmental movements
- Women's movements: Manjushri Sarda Case and Bhavridevi Case
- Movements of Depressed Classes: Namantar Chalval

Unit IV Globalization, Liberalization and Privatization since 1992

- Concept
- Merit
- Demerit

Reference books:

- Bipan Chandra, Mridula Mukherjee, Aditya Mukherjee, India since independence, Penguin Books, New Delhi, 2000
- Krishnan Bhatia, The Ordeal of Nationhood, New York, 1971
- Rajni Kothari, Politics in India, New Delhi, 1970
- Francine R. Frankel, India's Political Economy, 1947-1977, Delhi, 1978
- Raghendra Jha, The Indian economy sixty years after independence, Palgrave-Macmillan, 2008
- Kedarnath Prasad Indian Economy Since Independence: A 50 years' Profile, National Publishing House, 1997
- Bipan Chandra, In the Name of Democracy: JP Movement and the Emergency, Penguin Books, 2003
- Baxamusa R. Media Reflection on Womens' Movement in India, Mumbai Research Centre Studies
- Murugekar Lata, Dalit Panthar Movement.:A Sociological Appraisal, Sangam Books Ltd, 1991
- वराडकर, आंतरराष्ट्रीय संबंध आणि राजकारण, विद्या प्रकाशन, नागपूर, २००१
- वसंत रायपूरकर, आंतरराष्ट्रीय संबंध, मंगेश प्रकाशन, नागपूर, २००१
- राजेंद्र शिंदे, नंतर आंदोलन, निर्मल प्रकाशन
- विपिन चंद्र, इंडिया आफ्टर इंडिपेन्डन्स, (मराठी अनुवाद) के सागर पब्लिकेशन, पुणे, २००४.

- 14) शरणकुमार लिबाळे, दलित पंथर, भूमिका आणि चळवळ, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.ली.
- 15) वसंतराव ठाकरे, पर्यावरण जाणीव विकास, साकेत प्रकाशन
- 16) माशेष माने व इतर, पर्यावर अभ्यास एक आधुनिक दृष्टीकोन, चैतन्य प्रकाशन कोल्हापूर, २००५

Paper XV
Modern Maharashtra (1960 to 2000)

Unit I Formation of Maharashtra state

- a) Linguistic reorganizations of states in Indian context,
- b) Samyukta Maharashtra movement
- c) Role of major political parties and personalities; Parties: Congress, Communist, Personalities: Yashwantrao Chavan and Com. S A Dange

Unit II Economy

- a) Agricultural: commercialization of Agricultural, Irrigation
- b) Industry: Cooperative movement, MIDC
- c) Trade: Import and Export

Unit III Social movements (with special reference to western Maharashtra)

- a) Peasant and workers movement: Dam affected and landless people
- b) Dalit movement
- c) Progressive movements: Andh shradha Nirmulan samiti's work

Unit IV Cultural Life

- a) Arts (drama and films)
- b) Visual arts festival (painting and sculpture)
- c) Marathi literature

संदर्भ ग्रंथ

- 1) Deshpande S.H., Economy of Maharashtra: Shri C. V. Joag Felicitation Volume. SamajPrabhodhanSanstha, Poona, 1973
- 2) Thakkar Usha & Kulkarni Mangesh, Politics in Maharashtra. Himalaya PublishingHouse, Mumbai, 1995
- 3) Palshikar Suhas and Nitin Birmal (eds), Maharashtrache Rajkaran, Pratima, Pune.
- 4) Vora Rajendra and Suhas Palshikar. Maharashtraatil Sattantar. Granthali, Mumbai 1996
- 5) Baviskar B.S. and Attwood Donald (eds.), Finding the Middle Path: Political Economy of Cooperation in Rural India, Vistaar Publications, New Delhi, 1995
- 6) भोळे भा.ल, वेडकीहाळ किशोर, (संपा)-बदलता महाराष्ट्र, (साठोत्तरी परिवर्तनाचा मागोवा) डॉ बाबासाहेब आंबेडकर अकादमी सातारा, २००३.
- 7) पेंडसे लालजी - महाराष्ट्राचे महामंथन, लोकवाङ्मय गृह मुंबई, दुसरी आवृत्ती २०१०
- 8) फडके, य. दि.- विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ.
 1. १९४८ ते जानेवारी १९५६. खंड क्र. ७ व ८ मुंबई २००७.

Shivaji University, Kolhapur

CBCS Syllabus For B.A.I-HISTORY (From June 2018)

Semester I, Paper I: Rise of the Maratha Power (1600-1707)

Module 1- Chhatrapati Shivaji Maharaja's Achievement till 1664 (15 hours-4 credits)

- Background of the Rise of Maratha Power
- Early Activities up to Afzalkhan Episode & Siege of Panhala
- Shahistekhan Episode and Attack on Surat

Module 2-Chhatrapati Shivaji Maharaja's Achievement till 1680 (15 hours-4 credits)

- Treaty of Purandar and Visit to Agra
- Coronation
- Expedition to Karnataka

Module 3- Maratha War of Independence (1681-1707)- (15 hours-4 credits)

- Chhatrapati Sambhaji Maharaj
- Chhatrapati Rajaram Maharaj
- Maharani Tarabai

Module 4-Importance of Sources for understanding Maratha history-(15 hours-4 credits)

- Sources (Sanskrit and Marathi): *Shivcharat*, *Adnyapatra*
- Persian sources: *Tarikh-i-Dilkusha*, *Muntakhab-ul-Lubab*
- Foreign Records and Accounts: English and Portuguese

List of References:

- अ. रा. कुलकर्णी (संपा.): आज्ञापत्र
M. G. Ranade: Rise of the Maratha Power
Setu Madhavrao Pagadi: Chhatrapati Shivaji
G. T. Kulkarni: The Mughal-Maratha Relations
जयसिंगराव पवार (संपा.): छत्रपती संभाजी
जयसिंगराव पवार (संपा.): महाराणी ताराबाई

Note: Module No. 4 can be taken by the students from any other faculty for CBCS

Shivaji University, Kolhapur

CBCS Syllabus For B.A.I-HISTORY (From June 2018)

Semester II, Paper II: Polity, Society and Economy under the Marathas (1600-1707)

Module 1- Polity -(15 hours-4 credits)

- a. Civil Administration: Administrative Structure, Ashtapradhan
- b. Judicial Administration: Judicial structure, Gonsabha, Divya
- c. Military Administration: Fort and Navy

Module 2- Economy -(15 hours-4 credits)

- a. Agriculture: Types of Land and crops, Revenue settlement, Irrigation
- b. Industry: Local craftsmen and Major Industries
- c. Trade: Trade Centers, Trade Routes, Transport & communication

Module 3- Society and Religion -(15 hours-4 credits)

- a. Village communities: Vatandar, Mirasdar, Balutedar-Alutedar & Upare
- b. Pandharpur movement
- c. Pilgrimage Centers: Kolhapur, Shikhar Shinganapur, Tuljapur

Module 4-Chhatrapati Shivaji Maharaj: Policy and Contribution -(15 hours-4 credits)

- a. Administration and Management
- b. Trade and Agriculture
- c. Religion

List of References:

S. N. Sen: The Administrative System of the Marathas

S. N. Sen: Military System of the Marathas

V. T. Gune: The Judicial System of the Marathas

B. K. Apte: Maratha Navy and Merchant ships

अ. रा. कुलकर्णी: शिवकालीनमहाराष्ट्र

एम.ए.लोहार: मराठाकालीन समाजजीवन

M. G. Ranade: Rise of the Maratha Power

वतण टपो जंक्टयक टर्तांतप उचतंक्लवी प्जपी टप च्दकीचनतंजपम उचतंक्पलपा श्क अं इंजीदवीम जंतल
:इंतजीपद

Note: Module No. 4 can be taken by the students from any other faculty for CBCS :

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER - III

PAPER III- HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1900 to 1960)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019)

The first sixty years of 20th century was a period of great upheaval in Maharashtra. The events and changes that took place during this period made a lasting impact on the polity, society and economy of the region. The identity of Maharashtra region was forged during this period. This course introduces the students to the key historical events and transformations which have played an important role in making of modern Maharashtra

After studying the course the student will be able to...

CO1. Understand the beginnings and growth of nationalist consciousness in Maharashtra

CO2. Explain the contribution of Maharashtra to the national movement

CO3. Give an account of various movements of the peasants, workers, women and backward classes

CO4. Know the background and events which led to the formation of separate state of Maharashtra.

MODULE-1	Rise and Growth of Nationalism	
	a) Rise of Nationalism	15
	b) Contribution of Gopal Krishna Gokhale	
	c) Contribution of Lokmanya Tilak	
MODULE -2	Role of Maharashtra in the National Movement	
	a) Revolutionary Movement	15
	b) Non-Cooperation Movement	
	c) Civil Disobedience Movement with special reference to the uprising in Solapur	
	d) Quit India Movement with special reference to Prati Sarkar Movement	
MODULE -3	Social Movements	
	a) Peasants and Workers	15
	b) Women's rights	
	c) Emancipation of Backward Classes	
MODULE -4	Samyukta Maharashtra Movement	
	a) Background	15
	b) Contribution of the Samyukta Maharashtra Samiti	
	c) Events leading to the formation of Maharashtra State	

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus B.A.-II

SEMESTER - IV

PAPER- V: HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1960-2000)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019)

After 1960 a new period of development began in the state of Maharashtra. The eminent leaders played a pioneering role in this period of rapid transformation. This was also a period of massive expansion of education as well as social transformation. This course introduces the students to significant leaders, events and transformations in history of Maharashtra

After completion of the course, the student will...

- CO1. Acquaint himself with the contribution of eminent leaders of Maharashtra
- CO2. Know about the economic transformation of Maharashtra
- CO3. Understand the salient features of changes in society
- CO4. Explain the growth of education

MODULE -1 Leaders:

- a) Congress : Y B Chavan, Vasantdada Patil 15
- b) Socialist: Nagnath Nayakawadi, S M Joshi, P K Atre
- c) Communist: Comrade S.A. Dange

MODULE -2 Major Issues and Events

- a) Agriculture Development with special reference to role of Vasantnao Naik 15
- b) Industry –Sugar (Pravara Sugar Factory) and Milk (Aarey Dairy Mumbai)
- c) Natural Disasters (Earthquakes- Koyna 1967 and Latur 1993)

MODULE -3 Social Movements

- a) Muslim Satyashodhak Samaj 15
- b) Satyashodhak Communist Party
- c) Vidrohi Movement

MODULE -4 Educational Development

- a) Primary 15
- b) Secondary
- c) Higher and Technical Education

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER - III

PAPER IV: HISTORY OF INDIA (1757-1857)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS))

Credits: 4

(introduced from June 2019)

This course will acquaint the students with the history of India under British rule. It will help the students to understand how the East India Company established and consolidated its rule in India. They will know about the impact of colonial rule on the Indian Economy. It will also familiarize the students with the revolts against the company rule.

After studying this course, the student will...

CO1. Acquaint himself with significant events leading to establishment of the rule of East India Company

CO2. Know the colonial policy adopted by the company to consolidate its rule in India

CO3. Understand the structural changes initiated by colonial rule in Indian economy.

CO4. Explain the various revolts against rule of the East India Company.

Module- 1	Establishment of Company rule in India	15
	a) Causes for establishment of Company rule	
	b) Struggle with Native Powers (Bengal and Mysore)	
	c) Struggle with Marathas	
Module -2	Making of a Colonial Policy	15
	a) Dual Government - Robert Clive	
	b) Subsidiary Alliance - Lord Wellesley,	
	c) Doctrine of Lapse - Lord Dalhousie,	
Module -3	Making of a Colonial Economy	15
	a) Land revenue settlements- (<i>Permanent Settlement, Ryotwari, Mahalwari</i>)	
	b) De-industrialization	
	c) Drain of Wealth	
Module -4	Revolts against Company Rule	15
	a) Tribal Revolts	
	b) Revolt of 1857	
	c) Queen's Proclamation of 1858 and its effects	

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER – IV

PAPER VI: History of Freedom Struggle (1858-1947)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS))

Credits: 04

(introduced from June 2019)

The course is designed to study the freedom struggle in India from 1858 to 1947. It will familiarize the students with events leading to emergence of national consciousness in India. They will be acquainted with the prolonged struggle launched by the Indian National Congress under the leadership of Mahatma Gandhi. They will also know about the struggle of the revolutionaries, leftists and the Indian National Army. The course will introduce students to the concept of Communalism and the process which led to the partition of India.

After completion of this course, the student will be able to...

- CO1. Understand the events which lead to the growth of nationalism in India
- CO2. Acquaint himself with major events of the freedom struggle under the leadership of Mahatma Gandhi
- CO3. Explain the contribution of Revolutionaries, Left Movement and Indian National Army
- CO4. Know the concept of Communalism and the causes and effects of the partition of India

Module - 1	Rise of Nationalism	15
	a) Formation of Indian National Congress	
	b) Contribution of Moderates	
	c) Contribution of Extremists (Swadeshi Movement and Home Rule Movement)	
Module - 2	Gandhian Era	15
	a) Non-Cooperation Movement	
	b) Civil Disobedience Movement	
	c) Quit India Movement	
Module - 3	Other Strands	15
	a) Revolutionary Movement	
	b) Leftist Movement	
	c) Subhash Chandra Bose and Indian National Army	
Module - 4	Communalism and Partition	15
	a) Concept of Communalism	
	b) Causes for Partition	
	c) Effects of Partition	

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER - III

IDS PAPER I: SOCIAL REFORMS IN INDIA

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019)

This course is conceived to introduce the students to the social and religious change in India expressed in various social reform movements. Students will explore the significance and impact of prominent social and reform movements. It will help the students to understand how the ideals of rationalism, humanism and universalism were encouraged by the Indian social reformers. The course will attract students from a wide variety of social science disciplines.

After completion of the course, the student will be able to ...

- CO1. Understand the salient features of prominent socio-religious reform movements
- CO2. Explain the thought and work of Mahatma Phule for radical transformation of Indian society
- CO3. Know the measures taken by Rajashri Shah Maharaj for emancipation of lower classes and women
- CO4. Understand the thoughts of Ambedkar on the annihilation of the caste system and untouchability in India
- CO5. Know how the Indian constitution embodies the values of social justice and equality

MODULE-1 Socio-Religious Reform Movements

- a) Raja Ram Mohan Roy and Brahma Samaj 15
- b) Swami Dayanand Saraswati and Arya Samaj
- c) Swami Vivekanand and Ramakrishna Mission

MODULE-2 Mahatma Phule

- a) Educational and Social Work 15
- b) Satyashodhak Samaj
- c) Thoughts of Mahatma Phule (with special reference to *Shetkaryancha Asud* and *Gulamgiri*)

MODULE-3 Rajashri Shahu Maharaj

- a) Educational and Social upliftment of lower classes 15
- b) Women's Rights
- c) Hostel Movement

MODULE-4 Dr Babasaheb Ambedkar

- a) Thoughts on Annihilation of Caste 15
- b) Mahad Incident and the Temple entry movement
- c) Social Justice and Indian Constitution

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus B.A.-II

SEMESTER - IV

IDS PAPER- II: SOCIAL REFORMS IN MAHARASHTRA

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019

Fundamental changes took place in the society of Maharashtra during the 19th and 19th centuries. The beginnings of Western education, press and industrialization made a lasting impact on the thinking of people. Eventually some reform-oriented people started movements to reform the society. This course introduces the students to the salient features of social reforms in Maharashtra.

After studying the course, the student will be able to...

CO1. Know about the beginnings of social reforms in Maharashtra by the Paramhansa Mandali and Prarthana Samaj.

CO2. Understand the contribution of women reformers

CO3. Explain the contribution of Social reformers in the fight for social justice

CO4. Explain the role played by educational reforms in transformation of society.

MODULE-1	Beginnings of Social Reform	
	a) Social condition in early 19 th century	15
	b) Paramhansa Mandali	
	c) Prarthana Samaj	
MODULE -2	Women Reformers	
	a) Savitribai Phule	15
	b) Tarabai Shinde	
	c) Pandita Ramabai	
MODULE -3	Social Reformers	
	a) Lahuji Salve	15
	b) Maharshi Vitthal Ramji Shinde	
	c) Gadage Maharaj	
	d) Annabhu Sathe	
MODULE -4	Educational Reforms	
	a) Karmaveer Bhaurao Patil	15
	b) Dr. Bapuji Salunkhe	
	c) Punjabrao Deshmukh	

Readings:

- Kenneth W. Jones, Socio-religious reform movements in British India, Cambridge University Press, 1994
- Amiya P. Sen, Social and Religious Reform, Oxford University Press, 2005
- Articles on Paramhansa Sabha, Prarthana Samaj, Satyashodhak Samaj in Murali Ranganathan (ed.), The Collected Works of JV Naik, Asiatic Society of Mumbai, 2016

Department of Geography

2019-2020

Following teaching units are included in syllabus which are closely concerned with Gender Equality and Environmental Related Issues.

GENDER EQUALITY

BSc Part-I CBCS Semester II
Human Geography

Module I Composition of Population and Population migration

- 1.1 Age Composition: Age Composition and Age Composition in India.
- 1.2 Sex Ratio: Sex Composition and Sex Composition in India

ENVIRONMENT RELATED ISSUES

B.A. Part-I CBCS Semester I
Physical Geography
Paper No. I

Module III Lithosphere

- 3.3 Earthquakes- Causes and Effects
- 3.4 Volcano- Causes and Effects

BA Part-II CBCS Semester III
Resource Geography
Paper No. IV

Module III Sustainable Resource Development

- 3.1 Concept and types of natural resource development

BA Part-II CBCS Semester IV
Oceanography
Paper No. VI

Module III Applied Oceanography

- 3.4 Ocean Pollution- Causes and Effects and Measures

BA Part-II CBCS Semester III

Soil Geography

Paper No. III

Module III: Soils: Classifications and Distribution

3.3 Soil Degradation: Concept, Causes, Consequences and Measures

BA Part-III Semester V

Physical Geography of India

Paper No. VII

Unit: 2 Climate

2.1 Introduction: Mechanism of Indian Monsoon: Origin, Characteristics

2.2 Effects of El- Nino and La Nina on the Indian Monsoon.

2.4 Distribution of rainfall and rainfall variability.

Unit. 3 Drainage Systems and Water Resources

3.3 River Linking in India

3.4 Surface and Groundwater: Distribution

Unit. 4.0 Soils and Forests: Types and Distribution

4.2 Soil degradation and soil conservation in India

4.4 Deforestation and conservation of forests in India.

BA Part III Semester VI

Urban Geography

Paper No. XI

Unit 4 Urban Problems and Urban Planning

4.1 Major Urban Problems

4.2 Urban Planning in India

4.3 Concept of Garden Cities

4.4 Urban Policy in India

* Environment Related issue

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Choice Based Credit System (CBCS)
Syllabus with effect from 2017
B.Sc. Part I : Subject: Botany
SEMESTER - II

Botany Paper III: DSC- 13 B: PLANT ECOLOGY

CREDITS: 2, LECTURE PERIODS: 2.5 PER WEEK, LECTURE HOURS: 2 PER WEEK, MARKS: 50

UNIT	SUB-UNIT	TOPICS	LECTURE PERIOD
1.	1.a	ECOLOGICAL FACTORS AND ADAPTATIONS	
1.	1.a	INTRODUCTION, DEFINITION AND SCOPE OF ECOLOGY	01
1.		ECOLOGICAL FACTORS: Edaphic factors: Soil- Origin and formation, Composition, soil profile. Water- States of water in environment Climatic factors: Light and Temperature as ecological factors, Optimum and limiting factors. Ecological Adaptations: Ecological adaptations in, Hydrophytes, Xerophytes, Epiphytes and parasites.	07
1.		PLANT COMMUNITIES AND SUCCESSION	
	1.b.	Plant communities: Introduction, general Characters, form and structure, Raunkier's life forms. Plant Succession : Characters and Process and types - Hydrosere, Xerosere.	07
2.		Ecosystem and Phyto-geography	
	2.a	Ecosystem: Introduction, Composition- Abiotic and biotic components, Types of ecosystems - Aquatic and Terrestrial (one example of each type). Food chain and web. Ecological pyramids- Number, Biomass and Energy with suitable example.	10
	2.b	Biogeochemical cycles- Introduction, Phosphorus and Nitrogen cycle. Phytogeographical regions as per (Chatterji) and Mani	05
		Total	30

JSS

B.SS

RPM

Year	Syllabus	Values
2020	<p>Module – I: Introduction to Map and Scales:</p> <p>1.1 Map</p> <p>1.1.1 Map: Definition and Elements</p> <p>1.1.2 Classification of Maps: Based on Scale and Purpose</p> <p>1.2 Scale</p> <p>1.2.1 Meaning and Definition.</p> <p>1.2.2 Methods of Representation of scale - Verbal, Numerical and Graphical.</p> <p>1.2.3 Scale Conversion</p> <p>1.2.4 Construction of Graphical Scale –</p> <p>i) Simple (Plane Scale)</p> <p>ii) Time and Distance Scale</p> <p>iii) Diagonal Scale</p> <p>Module II: Map Projection Periods</p> <p>2.1 Definition, Classification of Projections:</p> <p>a) Based on the methods of Construction: Perspective and Non-perspective</p> <p>b) Based on Developable Surface used: Conical, Cylindrical, Zenithal, Conventional.</p> <p>c) Based on Position of Tangent Surfaces: Polar, Equatorial (normal), Oblique.</p> <p>d) Based on Position of view point or light: Gnomonic, Stereographic, Orthographic</p> <p>e) Based on Preserved qualities:</p> <p>i) Equal area projection (Homolographic)</p> <p>ii) Orthographic Projection</p> <p>iii) Azumuthal Projection (True Bearing Projection)</p> <p>2.2 Graphical Construction of the following Projections with Properties and Use:</p> <p>i) Zenithal Polar Gnomanic Projection</p> <p>ii) Zenithal Polar Equal Area Projection</p> <p>iii) Simple Conical Projection with one standard Parallel</p> <p>iv) Cylindrical Equal Area Projection</p> <p>v) Mercator’s Projection and Reference to Universal Transverse Mercator (UTM) Projection</p> <p>Module – III : Identification, Mapping of Slope, Relief Features and Profiles</p> <p>3.1 Slope and Gradient</p> <p>3.1.1 Types of Slope: Gentle, Steep, Even, Uneven, Convex, Concave, Terraced.</p> <p>3.1.2 Expression of Slopes: a) Gradient b) Degree c) Per Cent d) Mills</p>	<p>Professional Ethics, Environmental and Sustainability</p>

3.1.2 Representation of Relief by Contours: Hill, Mountain, Ridge, Cliff, Saddle, Plateau, Knoll, Spur, Col or Pass, Volcanic Col or Crater, Gorge, 'V' Shaped Valley, Waterfall, 'U' Shaped Valley, Cirque, Hanging Valley, Ria Coast, Fiord Coast, Sea cliff.

3.2 Profiles

- 3.5.1 Superimposed Profile
- 3.5.2 Composite Profile
- 3.5.3 Projected Profile
- 3.5.4 Longitudinal Profile

Module – IV : Topographical Maps Periods

- 4.1 Indexing of S.O.I. Topographical Map
- 4.2 Signs, Symbols and Colors used in SOI Toposheet
- 4.3 Interpretation of S.O.I.'s Topographical Maps
 - a) Marginal Information
 - b) Physical environment: Relief, Drainage and Vegetation
 - c) Cultural environment: Settlements, Transportation and Communication, Irrigation.
 - d) Land Use

Module V: Weather Instruments and IMD Maps

- 5.1 Study of weather Instruments with reference to Principle, Mechanism, and Function
 - a) Thermograph
 - b) Barograph
 - c) Dry and Wet Bulb Thermometer
 - d) Cup Anemometer
 - e) Rain Gauge
- 5.2 Isobaric Patterns: Cyclone, Anticyclone, Col, Ridge, Secondary Depression
- 5.3 Signs and Symbols used in Indian Daily Weather Maps
- 5.4 Interpretation of Indian Daily Weather Maps
 - Marginal Information, Pressure, Winds, Clouds, Rainfall, Other Conditions, Sea Condition, Temperature departure from normal

Module VI : Representation Techniques of Statistical Data

- a) Divided Rectangle
- b) Proportional Circle
- c) Proportional Square
- d) Choropleth Map
- e) Dot Map
- f) Isopleths

Professional Ethics, Environmental and Sustainability

2020

Year	Syllabus	Values
2020	<p>Module-I: Introduction to Computer 1.1: Introduction to Computer 1.2: Application of computer in geography 1.2.1: Construction of Line Graphs, Bar Graphs 1.2.2: Construction of Pie Diagram and Scatter Diagram 1.3: Application of Excel for Data Analysis</p> <p>Module-II: Remote Sensing 2.1 Definition of Remote Sensing 2.2 Fundamentals of Remote Sensing: EMR, Sensors and Platforms 2.3 Application of Remote Sensing in Geography 2.4 Aerial photographs and Satellite imagery: Definition, types and difference between them 2.5 Determination of Photo Scale 2.6 Elements of image interpretation 2.7 Identification of Physical and cultural features from Aerial Photographs or Satellite Imagery</p> <p>Module-III: GIS and GNSS 3.1 Geographical Information System (GIS) 3.1.1 Definition and components 3.1.2 GIS Data Structure: Types (spatial and non-spatial), Raster and Vector data 3.1.3 Georeferencing, Digitization, Map Layout Preparation 3.1.4 Application of GIS in Geography: Land use or Land Cover, Urban Sprawl Analysis, Forests Monitoring 3.2 Global Navigation Satellite System 3.2.1 Definition and components 3.2.2 GPS and its applications in Geography 3.2.3 Field work in GPS: Determining latitude, longitude and altitude 3.3: Exercise with Google earth Program.</p> <p>Module-IV: Statistical methods and techniques 4.1 Measures of Central Tendency: Mean, Median and Mode 4.2 Dispersion: Mean Deviation and Standard Deviation 4.3 Association and Correlation: Karl Pearson's Method (Product Moment) 4.4 Analysis of Time Series: Semi-average Method</p> <p>Module-V: Surveying 5.1 Introduction to Survey: Meaning and types 5.2 Preparation of plans of the given area with the following survey method (Any one methods among them) A- Plane Table survey (Radial, Intersection, and Traverse</p>	<p>Professional Ethics, Environmental and Sustainability</p>

	<p>method) B- Dumpy Level survey C- Theodolite survey D- Total Station E- Abony Level Survey</p> <p>5.3 Preparation of plans Prismatic compass survey (Radical, Intersection and Traverse method) 5.3.1 Types and conversion of bearings. 5.3.2 Correction of bearing.</p>	
2020	<p>Module-VI: Project work based on field work any one of following: Resource survey, Population survey, Agricultural survey, Settlement Survey, Environmental issues, Industrial visit, Health survey, Natural Hazard or Disaster</p> <p>1. Project Report must be content of following points: Introduction – Aims – Objectives - Review of the literature - Data collection – Methodology - Data Analysis – Interpretation - Findings – Suggestions - Bibliography</p> <p>Module- VII: Study Tour Maximum 15 days of Study Tour and preparation of Tour Report. The Study Tour Report must be content of following points: Introduction – Necessity – Importance - Route map – Objectives – Methodology - Geographical Profile (Natural, Socio-economic and Cultural) - Geographical importance of visited tourist places - Conclusion – References</p>	Professional Ethics. Human Values, Environmental and Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester V

Paper No. VII, Geography (Evolution of Geographical Thoughts)

Year	Syllabus	Values
2020	<p>Module – I Geography in Ancient Period</p> <ul style="list-style-type: none">1.1 Contribution of Greeks and Romans1.2 Arab Geographical Thoughts1.3 Indian Geographical Thoughts1.4 Exploration and Development of Geography <p>Module – II Schools of Geography</p> <ul style="list-style-type: none">2.1 German School of Geography – Alexander von Humboldt2.2 French School of Geography – Vidal de la Blache2.3 American School of Geography – William Moris Davis2.4 British School of Geography – Halford J. Mackinder <p>Module – III Dualisms in Geography</p> <ul style="list-style-type: none">3.1 Determinism Vs Possibilism3.2 Systematic Vs Regional geography3.3 Physical Vs Human geography3.4 Historical Vs Contemporary <p>Module – IV Trends in Geography</p> <ul style="list-style-type: none">4.1 Quantitative Revolution4.2 Model Building in Geography4.3 Man-nature relationship: Radicalism, Behaviourism and Humanism4.4 Future of Geography	Professional Ethics and Human Values

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geography

Syllabus Values

B. A. III Semester V

Paper No. VIII, Geography (Geography of India)

Year	Syllabus	Values
2020	<p>Module –I: Physical Profile of India</p> <p>1.1) Location (Absolute and Relative)</p> <p>1.2) Physiographic Divisions (Characteristics and Importance)</p> <p>1.3) Climate: Summer, Rainy and Winter Seasons in India (weather conditions and Characteristics)</p> <p>1.4) Major Drainage Systems:</p> <p style="padding-left: 20px;">a) Northern River Systems (Sindhu, Ganga & Brahmaputra)</p> <p style="padding-left: 20px;">b) Southern River Systems (Godavari, Krishna & Cauvery) (Characteristics and Importance)</p> <p>Module –II: Soils and Forests</p> <p>2.1 Major soil types, characteristics and its distribution in India</p> <p>2.2 Soil degradation and soil conservation in India</p> <p>2.3 Major forest types: characteristics and their distribution</p> <p>2.4 Deforestation and conservation of forests in India</p> <p>Module –III: Mineral and Power Resources</p> <p>3.1 Conventional Resources: Iron Ore and Manganese (Distribution, Production and Trade)</p> <p>3.2 Power Resources: Coal and Mineral Oil (Distribution, Production and Trade)</p> <p>3.2 Non Conventional Resources: Solar and Wind (Distribution, Production and Trade)</p> <p>Module –IV: Agriculture and Industry</p> <p>4.1 Importance of Agriculture in Indian Economy.</p> <p>4.2 Major Crops: Rice and Sugarcane (Distribution, Production and Trade)</p> <p>4.3 Importance of Industries in Indian Economy.</p> <p>4.4 Industries: Location Factors, Sugar Industry, Iron and Steel Industry and Fertilizer Industry (Distribution, Production and Trade)</p>	<p>Professional Ethics, Environmental and Sustainability</p>

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester V

Paper No. IX, Geography (Population Geography)

Year	Syllabus	Values
2020	Module I: Introduction to Population Geography 1.3 Significance of Population Geography 1.4 Sources of Population Data	Professional Ethics
	Module II: Population Growth and Distribution 2.1 World Population Growth 2.2 Factors Affecting on the Population Distribution 2.3 Population Distribution of the World 2.4 Population Concepts: Minimum Population, Optimum Population and Over Population	Professional Ethics, Gender Equality, Human Values and Environmental and Sustainability
	Module III: Population Dynamics 3.1 Concept of Population Dynamics 3.2 Fertility: Concept and Types 3.3 Fertility: Causes, Effects and Measures 3.4 Mortality: Concept and Types 3.5 Mortality: Causes, Effects and Measures	
	Module IV: Population Composition 4.1 Age 4.2 Sex 4.3 Literacy 4.4 Rural and Urban Population	Gender Equality, Human Values

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester VI

Paper No. XI, Geography (Urban Geography)

Year	Syllabus	Values
2020	Module-I: Introduction to Urban Geography 1.3 Approaches of Urban Geography 1.4 Significance of Urban Geography	Professional Ethics
	Module-II: Urbanization 2.1 Site and Situation: Significance and Types 2.2 Concept and Factors of Urbanization 2.3 Patterns of Urbanization in developed and developing countries 2.4 Functional classification of cities (Quantitative and Qualitative)	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
Module-III: 3 Structure and Morphology of Urban Centers 3.1 Structure and Morphology 3.2 City Region and C.B.D. 3.3 Rural-Urban Fringe 3.4 Models of Town Morphology: The Concentric Zone Theory, the Sector Theory and the Multi-Nuclei Theory		
	Module-IV: Urban Problems and Issues 4.1 Urban Issues: problems of housing, slums, civic amenities (water and transport) 4.2 Concept of Garden City 4.3 Urban Planning in India 4.4 Case studies of Mumbai and Chandigarh with reference to Land use and Urban Issues	

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

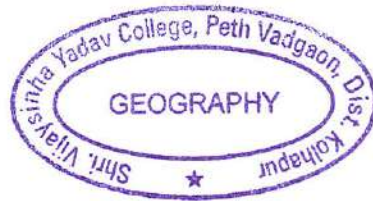
Syllabus Values

B. A. III Semester VI

Paper No. XII, Geography (Political Geography)

Year	Syllabus	Values
2020	Module I: Introduction to Political Geography 1.3 Approaches of Political Geography 1.4 Significance of Political Geography	Professional Ethics
	Module II: Concepts in Political Geography 2.1 State 2.2 Nation 2.3 Boundary 2.4 Frontier Module III: Theories in Political Geography 3.1 Hartland Theory - Halford J. Mackinder 3.2 Rimland Theory – Nicholas J. Spykeman Module IV: Resource Disputes and Conflicts 4.1 Krishna Water Dispute 4.2 Ganga Water Dispute 4.3 Sardar Sarovar Project: Issues of Relief, Compensation and Rehabilitation 4.4 Chandoli Dam Project: Issues of Relief, Compensation and Rehabilitation	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability

Padho!
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. II Semester III

Paper No. III, Geography (Soil Geography)

Year	Syllabus	Values
2019	Module I: Basics of Soil Geography 1.2 History of Soil Geography and Pedology 1.3 Significance of Soil Geography	Professional Ethics
	Module II: Soils: Formation and Properties 2.1 Jenny's Factorial Model of Soil Formation: Parent Material, Biotic, Climatic, Relief and Time factor. 2.2 Process of Soil Formation: Physical, Biotic and Chemical. 2.3 Physical Properties of Soils: Morphology, Texture, Structure, Water, Air and Temperature. 2.4 Chemical Properties of Soils: P^H , Organic Matter, NPK (Nitrogen, Phosphorous and Potassium). Module III: Soils: Classifications and Distribution 3.1 Genetic Classification of Soils. 3.2 Soil Characteristics and Major Soils Distribution in Maharashtra. 3.3 Soil Degradation: Concept, Causes, Consequences and Measures Module IV: Practical's (Theory Only) 4.1 Soil Profile 4.2 Soil Sample: Tools 4.3 Soil Analysis: Saline and Alkaline 4.4 Vermicompost	Environmental and Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrophy

Syllabus Values

B. A. II Semester III

Paper No. IV, Geography (Resource Geography)

Year	Syllabus	Values
2019	Module I: Introduction to Resource Geography 1.2 Resource: Concept and Classification 1.3 Importance of Resource Geography	Professional Ethics
	Module II: Major Resources 2.1 Water Resources: Distribution, Utilization and Problems 2.2 Forest Resources: Distribution, Utilization and Problems 2.3 Energy Resources: Distribution, Utilization and Problems 2.4 Human Resources: Distribution, Utilization and Problems Module III: Sustainable Resource Development 3.1 Concept of Sustainable Resource Development 3.2 Sustainable Natural Resource Development: Water, Forest and Energy 3.3 Sustainable Human Resource Development Module IV: Practical (Theory Only) 4.1 Proportional Circle 4.2 Choropleth Map 4.3 Dot Map 4.4 Isopleth Map	Environmental and Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geography

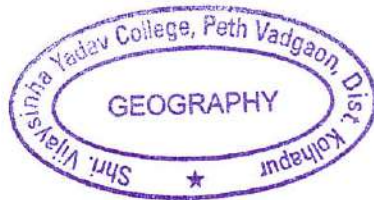
Syllabus Values

B. A. II Semester III

IDS Paper No. I, Introduction to Tourism Geography

Year	Syllabus	Values
2019	<p>Module I: Introduction to Tourism Geography</p> <p>1.3 Scope of Tourism Geography</p> <p>1.4 Historical development of Tourism</p> <p>1.5 Significance of Tourism Geography</p> <p>Module II: Component of Tourism</p> <p>2.1 Geographical components</p> <p>2.2 Social components</p> <p>2.3 Cultural components</p> <p>2.4 Other components</p> <p>Module III: Classification and Recent Trends in Tourism</p> <p>3.1 Classification on the basis of Nationality, Time, Number of tourist, Objectives, Transportation, Season, and Nature of Tourism.</p> <p>3.2 Recent trends in Tourism</p> <p>Module IV: Impact of Tourism</p> <p>4.1 Economic impact</p> <p>4.2 Socio-Cultural impact</p> <p>4.3 Impact on Environment</p> <p>4.4 Sustainable development of Tourism</p>	Professional Ethics , Human Values and Environmental and Sustainability

Padhar
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. II Semester IV

Paper No. V, Geography (Oceanography)

Year	Syllabus	Values
2019	Module I: Introduction to Oceanography 1.2 Oceanography and Physical Sciences 1.3 Branches of Oceanography 1.4 Significance of Oceanography	Professional Ethics
	Module II: Properties and Dynamics of Ocean 2.1 Oceanic Temperature: Factors affecting on ocean temperature and Distribution of oceanic temperature 2.2 Salinity of Ocean: Factors affecting on Oceanic salinity and Horizontal distribution of oceanic salinity 2.3 Oceanic Currents: Types of Oceanic currents, Responsible factors for origin of ocean currents and Ocean currents of the Pacific, Atlantic and Indian Ocean	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
	Module III: Applied Oceanography 3.1 Ocean or Marine deposits: Sources and Classification 3.2 Ocean Resources – Biotic- Mineral and Energy Resources 3.4 Ocean Pollution – Causes, Effects and Measures	
	Module IV: Practical's (Theory Only) 4.1 Hypsographic Curve 4.2 Wind rose 4.3 Isohalines 4.4 Isotherms	Professional Ethics

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrpby

Syllabus Values

B. A. II Semester IV

Paper No. VI, Geography (Agricultural Geography)

Year	Syllabus	Values
2019	Module I: Introduction to Agricultural Geography 1.1 Scope and Significance of Agricultural Geography 1.2 Evolution of agriculture: Ancient, Medieval and Modern Period 1.3 Determinants of Agriculture: Physical and Human (economic, social, cultural, political and administrative)	Professional Ethics
	Module II: Agriculture: Systems and Land-use Theory 2.1 Major Agricultural Systems: Nomadic Herding, Livestock Ranching, Shifting Cultivation, Intensive Subsistence Farming, Commercial Farming and Horticulture 2.1 Von Thunen's Theory of Agricultural land-use	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
	Module III: Regionalization, Problems and Modern Concepts in Agriculture 3.1 Methods of Agricultural Regionalization: Crop Combination and Crop Diversification 3.2 Agricultural Problems: Physical and Non-Physical (Economic, Social, Cultural, Political and Administrative) 3.3 Sustainable Agriculture	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
	Module IV: Practical (Theory Only) 4.1 Line Graphs 4.2 Bar Graphs 4.3 Divided Circle 4.4 Proportional Square	Professional Ethics

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

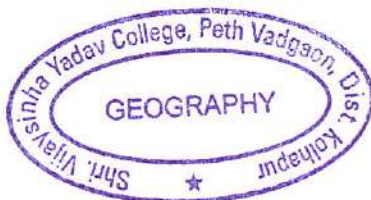
Syllabus Values

B. A. II Semester IV

IDS Paper No. II, Development and Planning of Tourism

Year	Syllabus	Values
2019	<p>Module I: Development and Planning of Tourism in India</p> <p>1.1 Tourism in ancient period 1.2 Tourism in modern period 1.3 Role of tourism in national economy 1.4 Tourism planning in India</p> <p>Module II: Tourism Centers in India</p> <p>2.1 Natural tourism centers in India 2.2 Religious tourism centers in India 2.3 Cultural tourism centers in India 2.4 Historical tourism centers in India</p> <p>Module III: Development and Planning of Tourism in Maharashtra</p> <p>3.1 Development of tourism in Maharashtra 3.2 Planning of tourism in Maharashtra</p> <p>Module IV: Tourism Centers in Maharashtra</p> <p>4.1 Natural tourism centers in Maharashtra 4.2 Religious tourism centers in Maharashtra 4.3 Cultural tourism centers in Maharashtra 4.4 Historical tourism centers in Maharashtra</p>	Professional Ethics , Human Values and Environmental and Sustainability

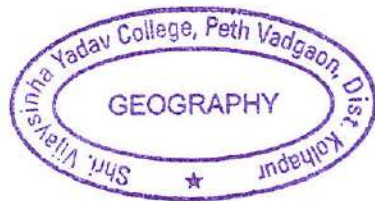

Radha
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.
 Department of Geogrphy
 Syllabus Values
 B. A. I Semester I
 Paper No. I, Geography (Physical Geography)

Year	Syllabus	Values
2016	Module – I Introduction to Physical Geography 1.3 Branches of Physical Geography 1.4 Importance of Physical Geography	Professional Ethics
	Module- II Atmosphere 2.1 Composition and Structure of Atmosphere 2.2 Insolation: Factors affecting on Insolation 2.3 Temperature: Distribution of temperature (Vertical and Horizontal) 2.4 Atmospheric Pressure: Belts and Planetary Winds. Module – III Lithosphere 3.1 Interior of the earth 3.2 Wagner’s Continental Drift Theory 3.3 Earthquakes – Causes and Effects 3.4 Volcano – Causes and Effects Module – IV Denudation 4.1 Weathering: Concept and Types 4.2 Davis Concept of Cycle of erosion 4.3 Erosional Landforms of river. 4.4 Depositional Landforms of river	Environmental and Sustainability

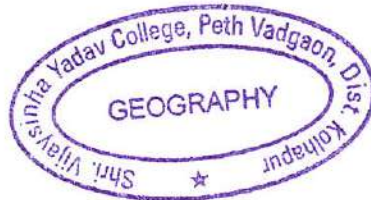

Head
 Department of Geography
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

B. A. I Semester II
Paper No. II, Geography (Human Geography)

Year	Syllabus	Values
2016	Module- I Human Geography 1.2 Scope of Human Geography 1.3 Branches of Human Geography 1.4 Importance of Human Geography Module –III Settlement 3.1 Types and patterns of rural settlements 3.2 Functions of Rural Settlements 3.3 Factors affecting on urbanization 3.4 Functions of Urban Centers Module – IV Agriculture 4.1 Origin and History of Agriculture 4.2 Types of Agriculture 4.3 Factors affecting on agriculture 4.4 Problems of Agriculture	Professional Ethics, Human Values and Environmental Sustainability
	Module –II Population 2.1 Factors affecting on distribution of population 2.2 Malthus' theory of Population Growth 2.3 Demographic Transition Theory 2.4 Migration: Types and Effects	Gender Equality, Human Values and Environmental Sustainability

P. Adhar
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Year	Syllabus	Values
2016	<p>Module I: Introduction to Physical Geography and Atmosphere</p> <p>1.2 Branches of Physical Geography</p> <p>1.3 Recent Trends in Physical Geography</p> <p>1.4 Importance of Physical Geography</p> <p>1.5 Composition and Structure of Atmosphere, Weather and Climate</p> <p>Module II: Insolation, Temperature, Atmospheric Pressure and Indian Monsoon</p> <p>2.1 Insolation: Definition, Factors Affecting on Distribution of Insolation, World Distribution of Insolation, Heat Balance of the Earth</p> <p>2.2 Temperature: Factors Controlling Temperature. Distribution of Temperature: Horizontal and Vertical</p> <p>2.3 Pressure: Definition, Vertical and Horizontal Distribution, Pressure Belts, Shifting of Pressure Belts</p> <p>2.4 Indian Monsoon: Indian Monsoon and Tibet Plateau. Jet Stream and El-Nino</p> <p>2.5 Seasons in India: Summer, Rainy and Winter</p>	Professional Ethics and Environmental Sustainability

B. Sc. I Semester I Paper II, Geography (Physical Geography)

Year	Syllabus	Values
2016	<p>Module I: Lithosphere and Earth's Movements</p> <p>1.1 Interior of the Earth: Structure of the Earth's Interior, Density and Temperature in the interior of the earth</p> <p>1.2 Rocks: Definition, Classification of Rocks, Igneous Rocks, Sedimentary Rocks and Metamorphic Rocks (Characteristics, Classification and Landforms)</p> <p>1.3 Endogenetic Forces, Diastrophic Forces and Movements: Folds and Faults</p> <p>1.4 Wegener's Theory of Continental Drift</p> <p>Module II: Fluvial Geomorphology and Hydrosphere</p> <p>2.1 Cycle of Erosion - W. M. Davis</p> <p>2.2 Running Water or River: Major Landforms Formed by Erosion, Transportation and Depositional Processes of River</p> <p>2.3 Temperature of Ocean Water: Factors Affecting on Horizontal and Vertical Distribution of Temperature of Ocean Water</p> <p>2.4 Salinity of Ocean Water: Affecting Factors on salinity of Ocean Water, Distribution of Salinity- Horizontal and Regional</p>	Professional Ethics and Environmental Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geography

Syllabus Values

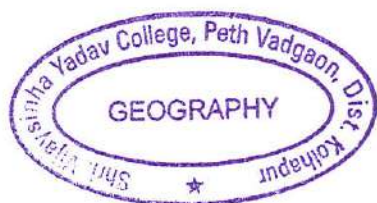
B. Sc. I Semester II, Paper III, Geography (Human Geography)

Year	Syllabus	Values
2016	Module I: Human Geography and Human Race 1.2 Branches of Human Geography 1.3 Recent Trends in Human Geography 1.4 Importance of Human Geography 1.5 Human Races – Major Racial Groups and Classification 1.6 Religious and Ethnic Groups in the World Module II: Population 2.1 World Growth of Population 2.2 Factors Affecting on the Distribution of the World Population 2.3 Distribution of the World Population 2.4 Theory of Population Growth – Malthus 2.5 Demographic Transition Theory	Gender Equality, Human Values and Environmental Sustainability

B. Sc. I Semester II, Paper IV, Geography (Human Geography)

Year	Syllabus	Values
2016	Module I: Human Geography and Human Race 2.2 Branches of Human Geography 2.3 Recent Trends in Human Geography 2.4 Importance of Human Geography 2.5 Human Races – Major Racial Groups and Classification 2.6 Religious and Ethnic Groups in the World Module II: Population 2.1 World Growth of Population 2.2 Factors Affecting on the Distribution of the World Population 2.3 Distribution of the World Population 2.4 Theory of Population Growth – Malthus 2.5 Demographic Transition Theory	Gender Equality, Human Values and Environmental Sustainability

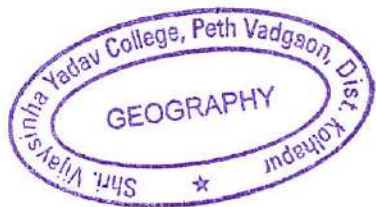
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Year	Syllabus	Values
2016	<p>Unit I Map 1.1 Map: Definition, Elements and Types . 1.2 Maps and Globe – Similarities and Differences. 1.3 Significance and uses of Maps and Globes.</p> <p>Unit II Map Scale 2.1 Meaning and Definition, 2.1 Methods of Representation of scale i) Verbal ii) Numerical iii) Graphical 2.3 Scale Conversion i) Verbal to Numerical ii) Numerical to Verbal 2.4 Construction of Graphical Scale i) Simple (Plane Scale) ii) Comparative Scale iii) Time and Distance Scale iv) Diagonal Scale</p> <p>Unit III Map Projection 3.1 Definition and Classification of Map Projection i) Based on the methods of Construction – Perspective and Non-perspective ii) Based on Developable Surface used - Conical, Cylindrical, Zenithal, Conventional. iii) Based on Position of Tangent Surfaces – Polar, Equatorial (normal), Oblique. iv) Based on Position of view point or light – Gnomonic, Stereographic, Orthographic v) Based on Preserved qualities - i) Equal area projection (Homolographic) ii) Orthographic Projection iii) Azumuthal Projection (True Bearing Projection) 3.2 Graphical Construction of the following Projections: i) Zenithal Polar Gnomonic Projection ii) Zenithal polar Equidistant Projection iii) Zenithal Polar Equal Area Projection iv) Cylindrical Equal –Area Projection v) Simple Conical Projection with one standard Parallel vi) Mercator’s Projection vii) Bonne’s Projection.</p> <p>Unit IV Representation of Statistical Data 4.1 Graphs and Diagrams</p>	Professional Ethics

	<p>i) One Dimensional Diagrams: a) Band Graph b) Climograph c) Hythergraph</p> <p>4.2 Two Dimensional Diagrams: a) Proportional Circle b) Proportional Spheres</p> <p>4.3 Three Dimensional Diagram: Cube Diagram</p> <p>4.4 Distributional Diagram a) Choropleth Map b) Isoleths Map</p>	
	<p>Unit V Remote Sensing</p> <p>5.1 Definition, Concept and history of Remote Sensing</p> <p>5.2 Elements of Remote Sensing: EMR, Sensors and Platforms.</p> <p>5.3 Application of Remote Sensing in Geography</p> <p>5.4 Aerial photographs and Satellite imagery: Definition, types and difference between them.</p> <p>5.5 Identification of Physical and cultural features from Aerial Photographs or Satellite Imagery with the help of stereoscope.</p> <p>5.6 Determination of Photo Scale.</p>	<p>Professional Ethics , Human Values and Environmental and Sustainability</p>

Padhar:
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester V

Paper No. VII, Geography (Physical Geography of India)

Year	Syllabus	Values
2015	<p>Unit. 1. Location and Physiographic</p> <p>1.1 Location: Absolute, Relative and Strategic</p> <p>1.2 Geological Setting of India.</p> <p>1.3 Physiographic Divisions of India and their characteristics and Importance</p> <p>1.3.1 The Northern Mountain Region</p> <p>1.3.2 The North Indian Plain Region</p> <p>1.3.3 The Peninsular Plateau Region</p> <p>1.3.4 Costal Low lands and Islands</p> <p>Unit: 2 Climate</p> <p>2.1 Introduction: Mechanism of Indian Monsoon: Origin- Characteristics</p> <p>2.2 Effects of El- Nino and La Nina on the Indian Monsoon.</p> <p>2.3 Seasons and weather conditions in India: Summer, Rainy and winter</p> <p>2.4 Distribution of rainfall and rainfall variability.</p> <p>2.5 Climatic regions of India. (As per Koppens climatic classification)</p> <p>Unit. 3 Drainage Systems and Water Resources</p> <p>3.1 The Himalayan River systems</p> <p>3.2 The Peninsular river systems</p> <p>3.3 River Linking in India</p> <p>3.4 Surface and Groundwater: Distribution</p> <p>Unit. 4.0 Soils and Forests: Types and Distribution</p> <p>4.1 Major soil types, characteristics and distribution in India.</p> <p>4.2 Soil degradation and soil conservation in India</p> <p>4.3 Major forest types: characteristics and their distribution.</p> <p>4.4 Deforestation and conservation of forests in India.</p>	Professional Ethics and Human Values

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester V

Paper No. VIII, Geography (Economic Geography)

Year	Syllabus	Values
2015	Unit 1: Introduction to Economic Geography 1.3 Classification of Economic Activities: a) Primary, Secondary, Tertiary and Quaternary 1.4 Branches of Economic Geography	Professional Ethics
	Unit 2: Resources 2.1 Concept and Types 2.2 Mineral Resources: Iron ore (World Production, Distribution and Trade) 2.3 Power Resources: a) Petroleum (World Production, Distribution and Trade) 2.4 Non Conventional Power Resources: Wind and Solar (World Production Distribution)	
	Unit 3: Manufacturing Industries 3.1 Factors Affecting the Location of Manufacturing Industries 3.2 Classification of Industries 3.3 Theories of Industrial Location: Weber, Losch and Behavioral Location Theory 3.4 Iron and Steel Industry in USA	Professional Ethics, Environmental and Sustainability
	Unit 4: Globalization and International Trade 4.1 Meaning and Impact of Globalization 4.2 Significance of Transport and Trade 4.3 Recent Trends in International Trade 4.4 Major Trade Organization and Trade Blocks: WTO, EEC, OPEC and BRICS	

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester V

Paper No. IX, Geography (Research Methodology)

Year	Syllabus	Values
2015	<p>Unit 1: Introduction to Research Methodology</p> <p>1.1 Research: Meaning and Definition</p> <p>1.2 Types of Research</p> <p>1.3 Research Approaches</p> <p>1.4 Significance of Research.</p> <p>Unit 2: Research Design</p> <p>2.1 Research design: Meaning and Concept</p> <p>2.2 Stages in research design</p> <p>2.3 Characteristics of research design</p> <p>2.4 Significance of research design.</p> <p>Unit 3: Data Collection and Analysis</p> <p>3.1 Data: Meaning and Types</p> <p>3.2 Methods of data collection</p> <p>3.3 Sampling: meaning, types and selection of sampling</p> <p>3.4 Hypothesis: meaning and types</p> <p>3.5 Analysis of data.</p> <p>Unit 4: Research Report Writing</p> <p>4.1 Outline of research report</p> <p>4.2 Style of Report writing</p> <p>4.3 References. Bibliography. Quotation and Footnotes.</p>	<p>Professional Ethics. Gender Equality. Human Values and Environmental and Sustainability</p>

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester VI

Paper No. X, Geography (Economic Geography of India)

Year	Syllabus	Values
2015	<p>Unit 1 Mineral and Power Resources</p> <p>1.1 Conventional Resources</p> <p> 1.1.1 Mineral Resources: Distribution and Production of Iron Ore, Bauxite, and Manganese.</p> <p> 1.1.2 Power Resources: Distribution and Production of Coal, Mineral Oil, Natural Gas.</p> <p>1.2 Non Conventional Resources :</p> <p> 1.2.1 Solar</p> <p> 1.2.2 Wind</p> <p>Unit 2 Agriculture</p> <p>2.1 Importance of Agriculture in Indian Economy.</p> <p>2.2 Major Crops:</p> <p> 2.2.1 Cereal Crops : Rice, Wheat</p> <p> 2.2.2 Cash Crops : Sugarcane, Cotton and Tea</p> <p>2.3 Green Revolution and Agro Climatic Regions of India.</p> <p>2.4 Problems of Indian Agriculture in the Context of Globalization.</p> <p>Unit 3 Industry</p> <p>3.1 Importance of Industries in Indian Economy.</p> <p>3.2 Agro Based Industries: Location Factors, Distribution, Production and Trade of Sugar Industry, Cotton Textile Industry and Meat & Dairy Industry.</p> <p>3.3 Mineral based and other industries: Location Factors, Distribution, Production and Trade of Iron and Steel Industry, Automobile Industry and Fertilizer industry.</p> <p>Unit 4 Transport and Trade</p> <p>4.1 Road Ways: Types of Roads and their Economic Significance.</p> <p>4.2 Railways: Railway Zones Konkan Railway.</p> <p>4.3 Air Ways: Important Air Ways and Air Ports.</p> <p>4.4 Indian Trade: Major Goods of Export and Import and India's Foreign Trade Policy.</p>	Professional Ethics, and Environmental and Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. III Semester VI

Paper No. XI, Geography (Urban Geography)

Year	Syllabus	Values
2015	Module-I: Introduction to Urban Geography 1.3 Approaches of Urban Geography 1.4 Significance of Urban Geography	Professional Ethics
	Unit 2 Urbanization 2.1 Site and Situation: Significance & Types. 2.2 Concept and Factors of Urbanization. 2.3 Functional Classification of towns. 2.4 Central Place Theory of W. Christaller. Unit 3 Structure and Morphology of Urban Centers 3.1 Concept of Structure and Morphology. 3.2 Concept of City Region and C.B.D. 3.3 Rural-Urban Fringes. 3.4 Models of Town Morphology : The Concentric Zone Theory, The Sector Theory and the Multi – Nuclei Theory Unit 4 Urban Problems and Urban Planning 4.1 Major Urban Problems. 4.2 Urban Planning in India. 4.3 Concept of Garden city. 4.4 Urban Policy in India.	Professional Ethics. Human Values and Environmental and Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

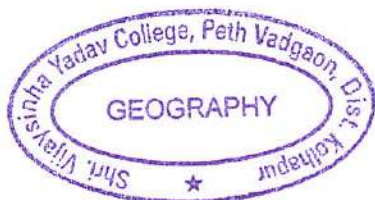
Syllabus Values

B. A. III Semester VI

Paper No. XII, Geography (Political Geography)

Year	Syllabus	Values		
2015	Unit1 : Introduction to Political Geography 1.2 Historical Development 1.3 Relation with other Branches 1.4 Approaches to the Study of Political Geography	Professional Ethics		
	Unit2 : Major Concepts and Element in political Geography 2.1 Concept of State, Nation, Nation-state 2.1 Frontiers and Boundaries: Meaning and Types 2.3 Elements A) Physical Elements B) Human Elements C) Economic Elements		Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability	
	Unit3 : Geostrategic Views 3.1 H. J. Mackinder's Heart-Land Concept 3.2 Spykman's Rimland Concept			Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
	Unit4 : Geopolitical Issues (with special reference to India) 4.1 Water Sharing A) Water Dispute Between India and Bangladesh B) Krishna Water Dispute 4.2 Boundary Dispute A) Indo - China Boundary Dispute B) Indo-Pakistan Boundary Dispute			

Padha.
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Year	Syllabus	Values
2015	<p>Unit – 1 : Introduction to Scales and Map: Periods 50 Marks</p> <p>1.1 Scale</p> <p>1.1.1 Meaning and Definition.</p> <p>1.1.2 Methods of Representation of scale - Verbal, Numerical and Graphical.</p> <p>1.1.3 Scale Conversion</p> <p>1.1.4 Construction of graphical scale –</p> <p>i) Simple(Plane Scale)</p> <p>ii) Comparative Scale;</p> <p>iii) Time and Distance Scale</p> <p>iv) Diagonal Scale.</p> <p>1.2 Map</p> <p>1.2.1 Map – Definition , Elements</p> <p>1.2.2 Classification of Maps</p> <p>A) Based on Scale B) Based on purpose</p> <p>1.2.3 Maps and Globe – Similarities and Differences</p> <p>1.2.4 Significance and uses of Maps and Globes</p> <p>Unit – 2 : Topographical Maps Periods</p> <p>2.1 Maps of Survey of India –</p> <p>a) India and Adjacent Countries Series</p> <p>2.2 Indexing of S.O.I. Topographical Maps</p> <p>2.3 Signs, Symbols and Colors used in SOI Toposheet</p> <p>2.4 Interpretation of S.O.I.'s Topographical Map of mountain, plateau and plain areas with reference to the Following points.</p> <p>a) Marginal Information</p> <p>b) Physical environment: Relief, Drainage, Vegetation.,</p> <p>c) Cultural environment: Land use, Irrigation, Transportation and Communication, Settlements.</p> <p>Unit 3: Weather Maps Periods</p> <p>3.1 Study of weather Instruments with reference to Principle, Mechanism, and Function</p> <p>a) Thermograph</p>	<p>Professional Ethics, Environmental and Sustainability</p>

- b) Barograph
 - c) Dry and Wet Bulb Thermometer
 - d) Wind vane
 - e) Cup Anemometer
 - f) Rain Gauge.
- 3.2 Isobaric Patterns

(Cyclone, Low or Depression, High or Anticyclone, Col. Ridge, Secondary Depression).

3.3 Sign and Symbols used in Indian Daily Weather Maps.

3.4 Interpretation of Indian Daily Weather Maps

(Rainy, Winter and Summer) with reference to the following points.

Introduction, Pressure, Winds, Clouds, Rainfall, Sea Condition, Temperature departure from normal.

Unit – 4 : Slope and Gradient Periods

4.1 Types of Slope - Gentle, Steep, Convex, Concave, Terraced.

4.2 Expression of Slopes

- a) Gradient b) Degree c) Per Cent d) Mills

4.3 Methods of Analysis of Slope

- a) C.K. Wentworth's method of Average Slope

4.4 Representation of Relief by Contours.

(Hill, Mountain, Ridge, Saddle, Plateau, Knoll, Spur, Col or Pass, Volcanic Col or Crater, Gorge, 'V' Shaped Valley, Waterfall, 'U' Shaped Valley Cirque, Hanging Valley, Ria Coast, Fiord Coast, Sand dunes.)

4.5 Profiles

- a) Superimposed Profile
- b) Composite Profile
- c) Projected Profile

Unit 5: Map Projection Periods

5.1 Definition, Classification

- a) Based on the methods of Construction –
Perspective and Non-perspective
- b) Based on Developable Surface used -
Conical, Cylindrical, Zenithal, Conventional.
- c) Based on Position of Tangent Surfaces –

*Professional ethics,
Environmental and
sustainability*

Polar, Equatorial (normal), Oblique.

d) Based on Position of view point or light –

Gnomonic, Stereographic, Orthographic

e) Based on Preserved qualities -

i) Equal area projection (Homolographic)

ii) Orthographic Projection

iii) Azimuthal Projection (True Bearing Projection)

5.2 Graphical Construction of the following Projections:

i) Cylindrical Equal –Area Projection

ii) Mercator's Projection

iii) Simple Conical Projection with one standard Parallel

iv) Zenithal Polar Gnomonic projection

v) Zenithal polar Equidistant Projection

vi) Zenithal Polar Equal Area Projection

5.3 Choice of Projection.

Unit 6 : Representation of Statistical Data

Diagrams and Graphs

6.1 One Dimensional Diagrams:

1) Band Graph

2) Climograph

3) Hythergraph

4) Traffic Flow Diagram

6.2 Two Dimensional Diagrams:

1) Proportional Circle

2) Proportional Rectangle

6.3 Three Dimensional Diagram:

1) Cube Diagram

2) Spherical Diagram

6.4 Distributional Diagram

1) Choropleth Map

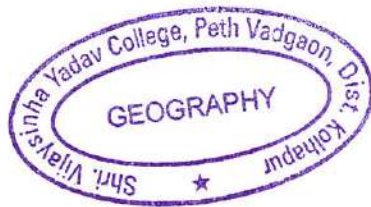
2) Isopleths Map

*Professional ethics,
Environmental and
sustainability*

Year	Syllabus	Values
2015	<p>Unit: 1 Introduction to Computer</p> <p>1.1: Computer fundamentals: Definition, Structure, characteristics, hardware –software.</p> <p>1.2: Application of computer in geography</p> <p>1.2.1: Construction of Line graphs, Bar graphs,</p> <p>1.2.2: Construction of Pie diagram and scatter diagram.</p> <p>1.3: Significance and application of internet in geographical studies.</p> <p>Unit: 2 Remote Sensing</p> <p>2.1 Definition, Concept and history of Remote Sensing</p> <p>2.2 Elements of Remote Sensing: EMR, Sensors and Platforms.</p> <p>2.3 Application of Remote Sensing in Geography</p> <p>2.4 Aerial photographs and Satellite imagery: Definition, types and difference between them.</p> <p>2.5 Identification of Physical and cultural features from Aerial Photographs or Satellite Imagery with the help of stereoscope.</p> <p>2.6 Determination of Photo Scale.</p> <p>Unit: 3 GIS and GNSS (GPS)</p> <p>3.1 Geographical Information System: Definition and components</p> <p>3.1.1 Raster and Vector data</p> <p>3.1.1 Application of GIS in Geography.</p> <p>3.2 Global Navigation Satellite System (Global positioning System): Definition and components</p> <p>3.2.1 Application of GPS in geography with exercise</p> <p>3.2.2 Field work in GPS: Determining latitude, longitude and altitude</p> <p>3.3: Exercise with Google earth Program.</p> <p>Unit :4 Statistical methods and techniques</p> <p>4.1: Analysis of statistical data by the following methods and techniques</p> <p>4.1.1: Measures of Central Tendency: Mean, Median and Mode</p> <p>4.1.2: Dispersion: Mean deviation, Standard deviation, Quartile Deviation.</p> <p>4.1.3: Correlation: Karl Pearson`s Method</p> <p>4.1.4: Analysis of Time Series: Semi-average Method and</p>	<p>Professional Ethics, Environmental and Sustainability</p>

<p>Moving average method</p> <p>Unit :5 Surveying</p> <p>5.1 Introduction to Survey: Meaning and types</p> <p>5.2 Preparation of plans of the given area with the following survey method (Any one methods among them)</p> <p>A Theodolite survey</p> <p>B Dumpy Level survey</p> <p>C Plane Table survey (Radial, Intersection, and Traverse method)</p> <p>D : Abony Level Survey.</p> <p>5.3 Prparation of plans Prismatic compass survey (Radical, intersection & Tranverse method)</p> <p>5.3.1 Types and conversion of bearings.</p> <p>5.3.2 Correction of bearing.</p>	
<p>Unit:6 Project work based on field work any one of below, (Resource survey, Population survey, Agricultural survey, Settlement Survey, Environmental issues, Industrial survey, Health survey)</p> <p>Unit:7 Study Tour (Maximum 15 days at geographical interest in India)</p>	<p>Professional Ethics, Human Values, Environmental and Sustainability</p>

Radha?
Head
 Department of Geography
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. II Semester III

Paper No. III, Geography (Soil Geography)

Year	Syllabus	Values
2014	Unit 1 : Introduction to Soil Geography 1.2 Relationship of Soil Geography with Pedology. 1.3 Significance of Soil Geography.	Professional Ethics and Environmental and Sustainability
	Unit 2 Formation and Properties of Soils 2.1 Factors of Soil Formation: Parent Material, Organic, Climatic, Topographic. 2.2 Processes of Soil Formation and Soil Development: Physical, Biotic and Chemical. 2.3 Physical Properties of Soils: Morphology, Texture, Structure, Water, Air, Temperature. 2.4 Chemical Properties of Soils : pH, Organic Matter, NPK(Nitrogen, Phosporous and Potassium) and Other Properties of Soils.	Environmental and Sustainability
	Unit3 Classification and Distribution of Soils 3.1 Genetic Classification of Soils 3.2 Characteristics and World Distribution of Soils. 3.3 Soil Erosion: Concept, Causes and Controlling Factors. 3.4 Degradation and Conservation of Soils.	
	Unit 4 Soil Management 4.1 Concept of Soil Management 4.2 Need of Soil Management 4.3 Methods of Soil Management	

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. II Semester III

Paper No. IV, Geography (Human Geography)

Year	Syllabus	Values
2014	<p>Unit 1 Nature, Scope and Concept</p> <ol style="list-style-type: none">2. Branches of Human Geography3. Approaches of the Study4. Concept of Environmentalism and Possibilism <p>Unit 2 Human Race and Man Environment Relationship</p> <ol style="list-style-type: none">1. Human Races – Major Racial Groups and Classification2. Religious and Ethnic Groups in the World3. Changing nature of Man-Environment relationship4. Man Environment Conflict and Ecological crises <p>Unit 3 Growth and Distribution of Population</p> <ol style="list-style-type: none">1. Factors Affecting the Distribution of the World Population2. World Growth of Population3. Distribution of the World Population4. Theories of Population Growth – Malthus Theory and Demographic Transition Theory <p>Unit 4 Human Migration and Population Problems</p> <ol style="list-style-type: none">1. Human Migration : Types, Causes and Consequences2. Population problems in the World3. Population Policies in – China and India	Professional Ethics, Human Values, Environmental and Sustainability

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geography

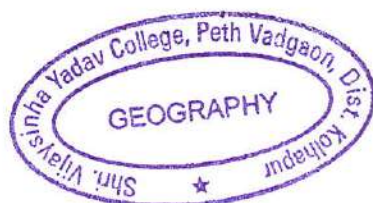
Syllabus Values

B. A. II Semester III

IDS Paper No. I, Introduction to Tourism Geography

Year	Syllabus	Values
2014	<p>Unit 1 Nature and Scope of Geography of Tourism 1.4 Importance of tourism 1.5 Tourism as an interdisciplinary Subject 1.6 Recent Trends in Tourism Geography Unit 2 Factors affecting tourism development 2.1 Physical Factors – 2.1.1 Relief 2.1.2 Climate 2.1.3 Vegetation 2.1.4 Wild life 2.1.5 Water Bodies 2.2 Socio – Cultural Factors 2.2.1 Religious Factors 2.2.2 Historical and Cultural Factors 2.3 Economic Factors 2.3.1 Transportation 2.3.2 Accommodation Unit 3 Classification and Recent Concepts of Tourism 3.1 Classification on the basis of - 3.1.1 Nationality 3.1.2 Time of travel 3.1.3 Number of tourist 3.1.4 Purpose 3.1.5 Mode of transportation 3.1.6 Season 3.1.7 Nature of tourism 3.2 Recent Concepts of Tourism 3.2.1 Agro-tourism 3.2.2 Eco-tourism 3.2.3 Heritage tourism 3.2.4 Adventure tourism Unit 4 Impact of Tourism On- 4.1 Economy 4.2 Socio-cultural aspects 4.3 Environment 4.4 Sustainable Development of Tourism</p>	<p>Professional Ethics , Human Values and Environmental and Sustainability</p>

Padhai
 Head
 Department of Geography
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peht Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. II Semester IV

Paper No. V, Geography (Oceanography)

Year	Syllabus	Values
2014	Unit 1 Introduction to Oceanography 1.2 History of Oceanography. 1.3 Oceanography and other Earth and Atmospheric Sciences. 1.4 Significance of Oceanography.	Professional Ethics
	UNIT 2 Properties and Dynamics of Oceans 2.1 Temperature of Oceans: Daily and Annual Range of Temperature, Factors Affecting the Ocean Temperature 2.2 Salinity of Oceans and Seas.: Meaning and Concept, Affecting Factors ,Salinity of Inland Seas and Lakes 2.3 Oceanic Currents: Types, Factors Responsible for Origin of Currents. 2.4 Currents of the Atlantic, Pacific and Indian Oceans.	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
	Unit 3 Applied Oceanography 3.1 Ocean or Marine Deposits: Sources and Classification 3.2 Influence of Ocean Currents. 3.3 Marine Resources : Biotic, Mineral and Energy Resources 3.4 Ocean as Sources of Food and as Storehouse of Resources for the Future	
	Unit 4 : Practicals (Theory Only) 4.1 Hypsographic Curve. 4.2 Windrose 4.3 Iso-Salinity Lines 4.4 Isotherms	Professional Ethics

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geogrphy

Syllabus Values

B. A. II Semester IV

Paper No. VI, Geography (Agricultural Geography)

Year	Syllabus	Values
2014	Unit 1 Nature, Scope and Determinants 1. Scope and Significance of Agricultural Geography 2. Evolution of agriculture in brief 3. Determinants of Agriculture	Professional Ethics
	Unit 2 Land-use Theory and Agricultural Systems 1. Von Thunen's Theory of agricultural land-use with recent modification 2. Agricultural Systems i) Dry grain farming ii) Intensive Wet farming iii) Extensive grain farming iv) Plantation	Professional Ethics, Human Values and Environmental and Sustainability
	Unit 3 Concepts and Modern Agriculture 1. Crop Combination 2. Agricultural Productivity 3. Green Revolution – its impact and consequences 4. Advanced Technologies in Agriculture i Irrigation Technology – Sprinkler – Drip ii Fertilizer Technology – Non-organic – Organic	
	Unit 4 Practical (Theory Only) 1. Line and Bar Graphs 2. Proportional Circle 3. Divided Circle 4. Population pyramid	Professional Ethics

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Geography

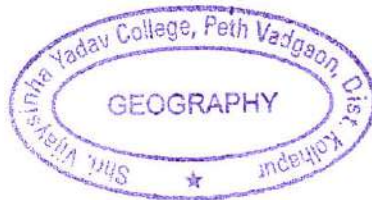
Syllabus Values

B. A. II Semester IV

IDS Paper No. II, Development and Planning of Tourism

Year	Syllabus	Values
2014	<p>Unit 1 Development of Tourism in India</p> <p>1.1 Tourism in ancient and medieval periods 1.2 Tourism in modern period 1.3 Role of tourism in national economy 1.4 Tourism policies of India and Maharashtra</p> <p>Unit 2 Geographical & Historical Tourism in India</p> <p>2.1 Hill stations 2.2 Sea beaches 2.3 Sanctuaries and National Parks 2.4 Water Bodies – Lakes, Waterfalls, Snow fields 2.5 Forts, Capital places and other Historical places.</p> <p>Unit 3 Religious and Cultural Tourism in India</p> <p>3.1 Religious tourist centers in North India 3.2 Religious tourist centers in South India 3.3 Cultural tourist centers in North India 3.4 Cultural tourist centers in South India</p> <p>Unit 4 Organization of Tour Aspects of Organization of tour</p> <p>4.1 Importance of tour 4.2 Objectives of tour 4.3 Economic Planning 4.4 Frame work of tour 4.5 Choice of tourism centers 4.6 Duration of tour 4.7 Distance 4.8 Means of transportation 4.9 Age group 4.10 Accommodation</p>	Professional Ethics , Human Values and Environmental and Sustainability

Padha?
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Physics

Shri Vijaysinha Yadav College, Pethvadgaon

List of Courses with Cross cutting issues

Name of Programme		Name and description of the course	Issues covered
Physics	B. Sc. I	Physics Paper I:Mechanics I	Scientific Approach
		Physics Paper II: Mechanics II	Scientific Approach
		Physics Paper III: Electricity and Magnetism I	Environment and Sustainability
		Physics Paper IV: Electricity and Magnetism II	Environment and Sustainability
	B. Sc. II	Physics Paper V: Thermal Physics and Statistical Mechanics I	Environment and Sustainability
		Physics Paper VI: Wave and Optics I	Scientific Approach
		Physics PaperVI I: Thermal Physics and Statistical Mechanics II	Environment and Sustainability
		Physics Paper VIII: Wave and Optics II	Scientific Approach
	B. Sc. III	Physics Paper IX: I Mathematical physics	Scientific Approach
		Physics Paper X: Quantum Mechanics	Scientific Approach
		Physics PaperX I: Classical Mechanics and Classical Electrodynamics	Scientific Approach
		Physics Paper XII: Digital and Analog Circuits and Instrumentation	Environment and Sustainability
		Physics Paper XIII: Nuclear and Particle Physics	Environment and Sustainability
		Physics Paper XIV: Solid State Physics	Scientific Approach
		Physics Paper XV: Atomic and Molecular Physics and Astrophysics	Environment and Sustainability
		Physics Paper XVI: Energy Studies and Materials Science	Environment and Sustainability

Mr. Sandip S. Patil

Chemistry

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC)
Syllabus covering following values
DSC-3A- Chemistry paper I (Inorganic Chemistry)
2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Atomic Structure and Periodicity of Elements 1.1 Bohr's theory of hydrogen atom and its limitations 1.2 Wave particle duality 1.3 Heisenberg uncertainty principle 1.4 Quantum numbers and their significance 1.5 Shapes of s, p and d atomic orbitals 1.6 Electrons filling rules in various orbitals: a) Aufbau's principle b) Hund's rule of maximum multiplicity c) Pauli's exclusion principle 1.7 Electronic configuration of elements. Stability of empty, half-filled and completely filled orbitals 1.8 Periodicity of the elements	Scientific Values (Human Values)	
Unit II	Chemical Bonding and Molecular structure (A) Ionic Bonding 2:1 Definition and formation of ionic bond. General characteristics of ionic bonding 2:2 Energetic in Ionic bond formation 2:3 Born-Haber cycle for NaCl and its applications 2:4 Fajan's Rule. Applications of Fajan's rule for	Scientific Values (Human Values)	

Unit III	Chemical Bonding and Molecular structure (B) Valence bond theory (VBT). 3.1 Concept of hybridization, different types of hybridization and geometry of following molecules. <ul style="list-style-type: none">• Linear geometry- BeCl_2 (sp hybridization)• Planer trigonal geometry- BF_3 (sp^2 hybridization)• Tetrahedral geometry- SiCl_4 (sp^3 hybridization)• Trigonal bipyramidal geometry- PCl_5 (sp^3d hybridization)• Octahedral geometry- SF_6 (sp^3d^2 hybridization)• Pentagonal bipyramidal geometry -IF_7 (sp^3d^3 hybridization)	Scientific Values (Human Values) Gender Equality Human Values Environment and sustainability	
Unit IV	Chemical Bonding and Molecular structure (C) Molecular orbital theory (MOT) 4.1 LCAO method, formation of bonding, anti bonding and nonbonding molecular orbitals. 4.2 Conditions for successful overlap, Types of overlaps - S-S, S-px, Px-Px, Py-Py and Pz-Pz overlaps. 4.3 Bond order and its significance. 4.4 Energy level sequence for molecular orbital when $n=1$ & 2. 4.5 MO diagrams for homonuclear diatomic molecule of 1 st & 2 nd period Elements (He_2 , Li_2 , B_2 , N_2 , O_2). 4.6 Molecular orbital diagrams for heteroatomic diatomic molecules. (CO, NO)	Scientific Values (Human Values) Human Values Environment and sustainability	

Head

Department of Chemistry
Sri. Mavisinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

DSC-4A- Chemistry paper II (Organic Chemistry)

2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Fundamentals of Organic Chemistry Introduction, Curved arrow notations, Cleavage of Bonds: Homolysis and Heterolysis. Organic molecular species: Nucleophiles and electrophiles. Electronic Displacements: Inductive Effect, Electromeric Effect. Resonance and Hyperconjugation effect, Reactive Intermediates: Generation, Structure, Stability and Reactions of Carbocations, Carbanions and carbon free radicals.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Stereochemistry Introduction, Types of Stereoisomerism, Optical Isomerism: Concept of Chirality, Elements of Symmetry. Optical Isomerism in tartaric acid, 2, 3 Dihydroxybutanoic acid. Enantiomerism, Diastereomerism and Meso compounds, Geometrical isomerism in C=C, C=N and alicyclic compounds. Nomenclature of stereoisomers: D and L, erythro and threo, R and S, E and Z.	Scientific Values (Human Values)	
Unit III	Aromaticity Introduction, Characteristics properties of organic compounds, Meaning of terms: Aromatic, Non aromatic, Antiaromatic, Pseudoaromatic .	Scientific Values (Human Values)	

	Structure of Benzene: Kekule structure, Resonance structure, M.O. picture. Modern theory of Aromaticity. Mechanism of Electrophilic substitution reactions: Nitration, Sulphonation, Halogenation and Friedel-craft reaction.		
Unit IV	Cycloalkanes, cycloalkenes and Alkadienes Cycloalkanes Cycloalkenes Alkadienes	Scientific Values (Human Values)	

Head
Department of Chemistry
Smt. Mahasinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

B. Sc. I DSC 3B: Chemistry Paper III, Physical Chemistry 2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Chemical Energetics A) Thermodynamics B) Thermochemistry	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Chemical Equilibrium Chemical Equilibrium: Free energy change in a chemical reaction. Thermodynamic derivation of the law of chemical equilibrium. Distinction between ΔG and ΔG° , Le Chatelier's principle. Relationships between K_p , K_c and K_x for reactions involving ideal gases	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	
Unit III	Kinetic Theory of Gases Postulates of Kinetic Theory of Gases and derivation of the kinetic gas equation. Ideal and Non ideal gases. Deviation of real gases from ideal behaviour. compressibility factor. causes of deviation. Van der Waals equation of state for real gases. Explanation of real gas behaviour by Van der Waal's equation, Boyle temperature (derivation not required). Critical Phenomena: PV-isotherms of real gases (Andrew's isotherms), Continuity of state, Critical constants and their calculation from vander Waals equation. Maxwell Boltzmann distribution laws of molecular velocities and molecular energies (graphic representation - derivation not required) and their importance, Temperature dependence of these distributions. Most	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	

	probable, average and root mean square velocities (no derivation). Numerical Problems.		
Unit IV	Chemical Kinetics Introduction, Rate of reaction, Definition and units of rate constant, Factors affecting rate of reaction. (Nature of reactant, Concentration, pressure, temperature and catalyst.) Order and Molecularity of reaction. Zero order reaction, First order reaction, Characteristics of first order reaction, examples. Pseudo-unimolecular reactions, examples. Second order reaction: Derivation of rate constant for equal and unequal concentration of the reactants. Characteristics of Second order reaction., Determination of order of reaction by i) integration method ii) graphical method iii) Half life method. Effect of temperature on rate of reaction, Arrhenius equation, Concept of energy of activation. Theories of Reaction Rates: Collision theory and Activated Complex theory of bimolecular reactions. Comparison of the two theories (qualitative treatment only). Numerical problems	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	

Head

Department of Chemistry
Sri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

B. Sc. I DSC 4B: Chemistry Paper IV, Analytical Chemistry 2018 to 2021

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Introduction to analytical Chemistry 1.1 Introduction 1.2 Importance of analysis 1.3 Analytical processes (Qualitative and Quantitative) 1.4 Methods of analysis (Only classification) 1.5 Sampling of solids, liquids and gases 1.6 Errors, types of errors (determinate and indeterminate), methods of expressing accuracy (Absolute and relative error) 1.7 Significant figures, mean, median, standard deviation (Numerical problems expected)	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Chromatography 2.1 Introduction, Basic Principle of Chromatography, Basic terms, Classification of Chromatography 2.2 Paper Chromatography- Principle, Methodology-types of papers and treatment, sample loading, choice of solvent, development-ascending, descending, circular, location of spots, determination of R _f value, Applications, advantages and disadvantages 2.3 Thin layer chromatography: Principle, Solvent system, stationary phases, preparation of TLC plate, Detecting reagents, methodology-sample loading, development, detection of spot, R _f value, Applications, advantages and disadvantages 2.4 Comparison of paper chromatography and TLC	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

Unit III	Theory of titrimetric Analysis 3.1 Introduction 3.2 Acid-base indicators 3.3 Theory of indicators w.r.t. Ostwald's ionization theory and quinoid theory 3.4 Neutralization curves and choice of indicators for 3.5 Complexometric titrations	Environment and sustainability Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	
Unit IV	Water Analysis 4.1 Physical analysis of water – pH, Conductance, Colour, odour, Turbidity and taste 4.2 Chemical Analysis – Total Dissolved solids, Hardness, Salinity, Alkalinity, Acidity, Sulphates, Nitrates, Dissolved Oxygen, Chemical Oxygen Demand, Biological Oxygen Demand	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit V	Analysis of Fertilizers 5.1 Introduction 5.2 Types of fertilizers 5.3 Necessity and requirements of good fertilizers 5.4 Sampling and sample preparation 5.5 Analysis of Nitrogen by Kjeldahl's method 5.6 Analysis of Phosphorus by phosphomolybdate method 5.7 Analysis of Potassium by sodium tetraphenyl borate method	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	

Head

Department of Chemistry
Shri. Vigneshwar Yadav College
Peñ Vadgañ, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.Sc. Part – II, DSC C3 Paper V Physical Chemistry

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Electrolytic Conductivity Introduction, Types of conductors, Conductivity, Equivalent and Molar conductivity and their variation with dilution for weak and strong electrolytes in aqueous solution. Equivalent conductivity at infinite dilution. Measurement of conductance by using Wheatstone bridge. Kohlrausch law of independent migration of ions and its applications such as ionic mobility, determination of degree of ionization of weak electrolyte, solubility and solubility products of sparingly soluble salts, ionic product of water, hydrolysis constant of salt. Conductometric titrations (only acid base titrations). Advantages of conductometric titrations. Transference number, Hittorf's rule, determination of transport number using Moving boundary method, factors affecting transport numbers. Numerical problems	Scientific Values, (Human Values)	
Unit II	Physical Properties of Liquids Introduction, Classification of physical properties, Surface tension and its determination using Stalagmometric and differential capillary rise methods. Viscosity and its determination using Ostwald's viscometer. Refractive index (Snell's law), Specific and Molecular refractivities and its determination using Abbe's refractometer.	Scientific Values, (Human Values)	
Unit III	Surface Chemistry Introduction, Adsorption as a surface phenomenon, Definition of sorption, adsorbent, adsorbate, absorbent, factors affecting adsorption. Types	Scientific Values, (Human Values)	

	adsorption, Distinction between physical and chemical adsorption, Adsorption isotherms: Freundlich adsorption isotherm, Langmuir adsorption isotherm. Types of physical adsorption isotherms. Applications of adsorption.		
Unit IV	Nuclear Chemistry Introduction, Types of Nuclear radiation, properties of α , β and γ radiations. Detection and measurement of nuclear radiations by Scintillation and Geiger-muller counter methods, radioactive equilibrium and range of α - particles. Geiger Nuttal relations, determination of radioactive constant (decay constant).	Scientific Values, (Human Values) Environment and sustainability	
Unit V	Chemical Kinetics Introduction. Third order reactions: derivation of rate constant, characteristics and examples of third order reaction. Theories of reaction rates as Collision theory and Transition state theory (only quantitative aspect, derivation not expected)	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	

Head
Department of Chemistry
Mahavishva Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC)

Syllabus covering following values

SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.Sc. Part – II, DSC C4 Paper VI Industrial Chemistry

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	<p>Basic Concepts in Industrial Chemistry The difference between classical chemistry and industrial chemistry, Raw material for the Chemical Industry, Material Safety data sheets. Units that make up a chemical process-unit operation and unit processes, Flow Diagrams, Block Diagram, Process flow diagram / flow sheets, Material Balances-The purpose of mass balance calculations, Material Balance Equations, Mass balance calculation procedure and simple example Definition and Explanation of terms -Normality, Equivalent weight, Molality, Molecular weight, Molarity, Molarity of mixed solution, Acidity of base, Basicity of acid, ppt, ppm, ppb solutions, Mole Fraction, Weight fraction, Percentage composition by W/W, W/V, V/V, Problems based on Normality, Molarity, mole fraction, mixed solution, etc.</p>	<p>Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability</p>	
Unit II	<p>Unit Operations Size reduction- Principle, Jaw crusher, ball mill Size Enlargement –Principle, Pellet mill, tumbling agglomerators Separation – Magnetic separation, Froth flotation, Distillation-Distillation of liquid mixtures, Types of distillation, Types of columns and packings, Condensers, Vacuum distillation, Spinning-band distillation, Steam distillation.</p>	<p>Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability</p>	

Unit III	Corrosion and Electroplating Introduction of corrosion, Electrochemical theory of corrosion, Factors affecting on corrosion -i. Position of metals in the electrochemical series on the basis of standard reduction potential ii. Purity of metal iii. Effect of moisture iv. Effect of oxygen (differential aeration principle) v. Hydrogen overvoltage, Methods of protections of metals from corrosion, Electroplating: Electrolysis. Faraday's laws, Cathode current Efficiency, Basic principles of electroplating, Cleaning of articles, Electroplating of chromium, Anodising	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit IV	Paper Industry Manufacturing of Pulp, Types of pulp-Sulphate and soda, Manufacturing of paper, calendaring, ecological problems of Indian Paper industry, Features of good paper industry	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit V	Soaps and Detergents Introduction, Soaps - Raw materials, Types of soaps, Cleansing action of soap, Manufacture of soap - Boiled or Hot Process, Detergents - Raw Materials, Types of Detergents: Anionic, cationic and amphoteric, Preparation of Teepol and Deriphat, Comparisons between soaps and detergents.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

Head
Department of Chemistry
Smt. Manjusinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC)
Syllabus covering following values
SYLLABUS - Choice Based Credit System
B.Sc. Part – II, DSC D3 Paper VII Inorganic Chemistry

Sr. No.	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Co-ordination chemistry 1.1 Introduction-Definition and formation of co-ordinate covalent bond in $\text{BF}_3 - \text{NH}_3$, $[\text{NH}_4]^+$ and H_2O 1.2 Distinguish between double salt and complex salt 1.3 Werner's theory- 1.3.1. Postulates 1.3.2. The theory as applied to cobalt amines viz. $\text{CoCl}_3.6\text{NH}_3$, $\text{CoCl}_3.5\text{NH}_3$, $\text{CoCl}_3.4\text{NH}_3$, $\text{CoCl}_3.3\text{NH}_3$ 1.4 Description of the terms- ligand, co-ordination number, co-ordination sphere, Effective atomic number 1.5 IUPAC nomenclature of coordination compounds. 1.6 Isomerism in complexes with C.N. 4 and 6 1.6.1 Geometrical Isomerism 1.6.2 Optical Isomerism 1.6.3 Structural Isomerism-Ionisation Isomerism, Hydrate Isomerism, Coordination Isomerism, Linkage Isomerism and Co-ordination position Isomerism 1.7 Valence bond theory of transition metal complex with respect to C.N. 4, complexes of Cu and Ni C.N. 6 complexes of Fe and Co.	Scientific Values (Human Values)	

Unit II	Chelation (05) 2.1 A brief introduction with respect to ligands, chelating agent, chelation and metal chelates. 2.2 Structural requirements of chelate formation 2.3 Difference between metal chelate and metal complex 2.4 Classification of chelating agents (with specific illustration of bidentate chelating agents) 2.5 Application of chelation with respect to chelating agents - EDTA and DMG	Scientific Values (Human Values)	
Unit III	P- Block elements (Group 13, 14 and 15) 3.1. Position of elements in periodic table 3.2. Characteristics of p-block elements with special reference to Electronic configuration and Periodic properties 3.3. Compounds of group 13,14 and 15 3.3.1 Boron-Diborane method of preparation and nature of bonding (structure) 3.3.2 Borazine method of preparation and nature of bonding (structure) 3.3.3 Allotropes of carbon and phosphorus 3.3.4 Oxyacids of nitrogen – HNO ₂ , HNO ₃ . 3.3.5 Hydrides of Nitrogen- NH ₃ and N ₂ H ₄	Scientific Values (Human Values)	
Unit IV	Chemistry of elements of 3d series elements 4.1 Position of elements in periodic table 4.2 Characteristics of d-block elements with special reference to i) Electronic structure ii) Oxidation states, stability of oxidation states of Fe with respect to Latimer diagram iii) Magnetic character iv) Colored ions v) Complex formation	Scientific Values (Human Values)	

Unit V	Inorganic semi-micro qualitative analysis (08) 5.1 Theoretical principles involved in qualitative analysis. 5.2 Applications of solubility product and common ion effect in separation of cations into groups. 5.3 Application of complex formation in a) Separation of II group into IIA and IIB sub-groups. b) Separation of Copper from Cadmium. c) Separation of Cobalt from Nickel. d) Separation of Cl ⁻ , Br ⁻ , I ⁻ . e) Detection of NO ₂ ⁻ , NO ₃ ⁻ (Brown ring test). 5.4 Application of oxidation and reduction in a) Separation of Cl ⁻ , Br ⁻ , I ⁻ in mixture b) Separation of NO ₂ ⁻ and NO ₃ ⁻ in mixture. 5.5 Spot test analysis.	Scientific Values (Human Values)	
---------------	---	-------------------------------------	--

Head
Department of Chemistry
Shri. Manvendra Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
SYLLABUS - Choice Based Credit System
B.Sc. Part – II, DSC D4 Paper VIII Organic Chemistry

	Syllabus	Covering values	Remark
Chapter I	Carboxylic acids and their derivatives. 1.1 Monocarboxylic acid: 1.2 Formation of Halo Acids. Mono, Di, Tri- chloro acetic acid. Substitution reaction of Monochloro acetic acid by Nucleophile OH ⁻ , I ⁻ , CN ⁻ and NH ₃ 1.3 Hydroxy acids: Malic and Citric acid 1.4 Unsaturated acid: 1.5 Dicarboxylic acid: Succinic and phthalic acid 1.6 Carboxylic acid derivatives	Scientific Values (Human Values)	
Chapter II	Amines and Diazonium Salts 2.1 Introduction, Classification, Nomenclature, structure. 2.2 Methods of preparation: a) From Alkyl halide by Amonolysis, b) By Reduction of Nitriles or Cyanides, c) From Unsubstituted amides (Hoffmann degradation), d) By Gabriel Synthesis (From Phthalamide). 2.3 Reactions: Carbylamine reaction, Schotten-Baumann reaction, Electrophilic substitution (Aniline), Nitration, Bromination, Sulphonation. 2.4 Diazonium salt: Introduction, Preparation of Benzene diazonium chloride. 2.5 Reactions: Replacement by Halogen(Sandmeyer), Replacement by Iodine, Replacement by OH, C and N Coupling reactions: Synthesis of Methyl orange and Congo red.Reduction of BDC.	Scientific Values (Human Values)	

Chapter III	Carbohydrates Classification of carbohydrates, reducing and non-reducing sugars, General properties of glucose and fructose, their open chain structure, Epimers, mutarotation and anomers. Determination of configuration of Glucose (Fischer proof). Ring structure of glucose Determination of size of the ring of Glucose by methylation method..Haworth projections.Cyclic structure of fructose.Linkage between monosachharides, structure of disacharrides (sucrose, maltose, lactose) andpolysacharrides (starch and cellulose) excluding their structure elucidation.	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	
Chapter IV	Carbonyl Compounds- Aldehydes and Ketone 4.1 Introduction, Nomenclature, structure. 4.2 Reactivity of Carbonyl group, mechanism of Nucleophilic addition to Carbonyl group 4.3 Reactions: mechanism and application of Aldol condensation, Perkin reaction, Cannizaros reaction. Knoevenagel condensation, Reformatsky reaction.	Scientific Values (Human Values)	
Chapter V	Stereochemistry 5.1 Conformational isomerism – Introduction. 5.2 Representation of conformations of ethane by using Saw- Horse, Fischer (dotted line wedge) and Newmann's projection formulae. 5.3 Conformations and conformational analysis of ethane and n-butane by Newmann's Projection formula with the help of energy profile diagrams. 5.4 Cycloalkanes relative stability - Baeyer's strain theory, Theory of strainless rings. 5.5 Conformations and stability of cyclohexane and monosubstituted cyclohexanes Cyclohexanol, bromocyclohexane and methyl cyclohexane. 5.6 Locking of conformation in t-butyl cyclohexane.	Scientific Values (Human Values)	

Head
Department of Chemistry
Smt. Sinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values

SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.Sc. III, Paper No. DSE-E5, Chemistry Paper No. –IX (Inorganic Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Acids, Bases and Non aqueous Solvents 1.1 Introduction to theories of Acids and Bases-Arrhenius concept, Bronsted-Lowry concept, Lewis Concept, Lux-Flood Concept (definition and examples) 1.2 Hard and Soft Acids and Bases. (HSAB Concept) 1.2.1 Classification of acids and bases as hard, soft and borderline. 1.2.2 Pearson's HSAB concept. 1.2.3 Acid-Base strength and hardness-softness. 1.2.4 Applications and limitations of HSAB principle. 1.3 Chemistry of Non aqueous Solvents. 1.3.1 Introduction, definition and characteristics of solvents. 1.3.2 Classification of solvents. 1.3.3 Physical properties and Acid-Base reactions in Liquid Ammonia (NH ₃) and Liquid Sulphur Dioxide (SO ₂).	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Metal Ligand bonding in Transition Metal Complexes 2.1 Crystal field theory (CFT) 2.1.1 Introduction: Shapes of d-orbitals, Basic assumptions of CFT. 2.1.2 Crystal field splitting of d-orbitals of metal ion in octahedral, tetrahedral, squareplanar complexes and John-Teller distortion. 2.1.3 Factors affecting the Crystal field splitting. 2.1.4 High spin and low spin octahedral complexes w.r.t. Co (II). 2.1.5 Crystal Field stabilization energy (CFSE). Calculation with respect to octahedral complexes only. 2.1.6 Limitations of CFT.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

	<p>2.2 Molecular orbital theory (MOT).</p> <p>2.2.1 Introduction.</p> <p>2.2.2 MOT of octahedral complexes with sigma bonding such as $[\text{Ti}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$, $[\text{CoF}_6]^{3-}$, $[\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{3+}$.</p> <p>2.2.3 Merits and demerits of MOT.</p>		
<p>Unit III</p>	<p>Metals, Semiconductors and Superconductors</p> <p>3.1 Introduction.</p> <p>3.2 Properties of metallic solids.</p> <p>3.3 Theories of bonding in metal.</p> <p>i. Free electron theory.</p> <p>ii. Molecular orbital theory (Band theory).</p> <p>3.4 Classification of solids as conductor, insulators and semiconductors on the basis of band theory.</p> <p>3.5 Semiconductors- Types - intrinsic and extrinsic and applications of semiconductors.</p> <p>3.6 Superconductors: Ceramic superconductors - Preparation and structures of mixed oxide $\text{YBa}_2\text{Cu}_3\text{O}_{7-x}$.</p> <p>3.7 Applications of superconductors.</p>	<p>Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability</p>	
<p>Unit IV</p>	<p>Organometallic Chemistry</p> <p>4.1 Definition, Nomenclature of organometallic compounds.</p> <p>4.2 Synthesis and structural study of alkyl and aryl compounds of Be and Al.</p> <p>4.3 Mononuclear carbonyls - Nature of bonding in simple mononuclear carbonyls: $[\text{Ni}(\text{CO})_4]$, $[\text{Fe}(\text{CO})_5]$, $[\text{Cr}(\text{CO})_6]$.</p>	<p>Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability</p>	
<p>Unit V</p>	<p>5. Catalysis</p> <p>5.1 Introduction</p> <p>5.2 Classification of catalytic reaction- Homogenous and Heterogeneous</p> <p>5.3 Types of Catalysis.</p> <p>5.4 Characteristics of catalytic reactions.</p> <p>5.5 Mechanism of catalysis.</p> <p>i. Intermediate compound formation theory. ii. Adsorption theory.</p>	<p>Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability</p>	

[Signature]
Head

Department of Chemistry
Sri. Vinaysinha Yadav College
Path Vadgaon, Dist. Kolhapur.

	5.6 Industrial applications of catalysis.		
--	---	--	--

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Chemistry

Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values

Choice Based Credit System (CBCS)

B.Sc. III, Paper No. DSE-E6, Chemistry Paper No. -X (Organic Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Introduction to Spectroscopy 1.1 Meaning of spectroscopy. 1.2 Nature of electromagnetic radiation: wavelength, frequency, energy, amplitude, wave number and their relationship. 1.3 Different units of measurement of wavelength and frequency. 1.4 Different regions of electromagnetic radiations. 1.5 Interaction of radiation with matter: absorption, emission, fluorescence and scattering. 1.6 Types of spectroscopy and advantages of spectroscopic methods. 1.7 Energy types and energy levels of atoms and molecules.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	
Unit II	UV-Vis Spectroscopy 2.1 Introduction. 2.2 Beer-Lambert's law, absorption of UV radiation by organic molecules leading to different excitations. 2.3 Terms used in UV Spectroscopy: Chromophore, Auxochrome, Bathochromic shift, hypsochromic shift, hyperchromic and hypochromic effect. 2.4 Modes of electromagnetic transitions. 2.5 Effect of conjugation on position of UV band. 2.6 Calculation of λ_{max} by Woodward and Fischer rules for dienes	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	

	and enones. 2.7 Colour and visible spectrum. 2.8 Applications of UV Spectroscopy.		
Unit III	IR Spectroscopy 3.1 Introduction. 3.2 Principles of IR Spectroscopy. 3.3 Instrumentation, schematic diagram. 3.4 Fundamental modes of vibrations, types and calculation. 3.5 Conditions for absorption of IR radiations. 3.6 Regions of IR spectrum, fundamental group region, finger print region. 3.7 Hook's Law for Calculation of vibrational frequency. 3.8 Factors affecting IR absorption frequency.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	
Unit IV	NMR Spectroscopy 4.1 Introduction. 4.2 Principles of PMR Spectroscopy. 4.3 NMR- Instrumentation. Schematic diagram. 4.4 Magnetic and nonmagnetic nuclei. 4.5 Chemical shift: definition, measurement, calculation, Factors affecting Chemical shift. 4.6 Shielding & deshielding. 4.7 Peak Integration. 4.8 Merits of TMS as PMR reference compound. 4.9 Coupling Constant. 4.10 Types of Coupling Constant. 4.11 Spin-spin splitting (n+1 rule). 4.12 Applications.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	
Unit V	Mass Spectroscopy. 5.1 Introduction. 5.2 Principles of mass spectroscopy. 5.3 Mass spectrometer - schematic diagram. 5.4 Types of ions produced during fragmentation. 5.5 Nitrogen rule 5.6 Fragmentation patterns of: alkanes, alkenes, aromatic	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	

[Signature]
Head

Department of Chemistry
Shri. Manojkumar Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

	hydrocarbons, alcohols, phenols, amines and carbonyl compounds. 5.7 McLafferty rearrangement. 5.8 Applications.		
--	---	--	--

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Sociology
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
Choice Based Credit System (CBCSB)

B.Sc. III, Paper No. DSE-E7, Chemistry Paper No. –XI (Physical Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Elementary quantum mechanics 1.1 Introduction. 1.2 Drawbacks of classical mechanics. Black body radiation, Photoelectric effect, Compton effect, Dual nature of matter and energy: De Broglie hypothesis. 1.3 The Heisenberg's uncertainty principle. 1.4 Concept of energy operators (Hamiltonian). 1.5 Derivation of Schrodinger wave equation, well behaved function. 1.6 Physical interpretation of the ψ and ψ^2 . 1.7 Particle in a one dimensional box. 1.8 Numerical problems.	Scientific Values, (Human Values)	
Unit II	Spectroscopy 2.1 Introduction. 2.2 Electromagnetic radiation. 2.3 Interaction of radiation with matter, Electromagnetic spectrum, Energy level diagram. 2.4 Rotational spectra of diatomic molecules: Rigid rotor model.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values)	

	moment of inertia, energy levels of rigid rotor, selection rules, Intensity of spectral lines, determination of bond length, isotope effect, Microwave oven		
Unit III	Photochemistry 3.1 Introduction, Difference between thermal and photochemical processes. 3.2 Laws of photochemistry: i) Grotthus - Draper law ii) Lambert law iii) Lambert – Beer's law (with derivation) iv) Stark-Einstein law.	Scientific Values, (Human Values)	
Unit IV	Solutions 4.1 Introduction. 4.2 Ideal solutions, Raoult's law, Vapour pressure of ideal and non ideal solutions of miscible liquids. 4.3 Composition of liquid and vapour, vapour pressure and boiling point diagrams of miscible liquids. Distillation of miscible liquid pairs. Type I : Systems with intermediate total vapour pressure (i.e. System in which b.p. increases regularly – Zeotropic). Type II : Systems with a maximum in the total vapour pressure (i.e. System with a b.p. minimum – Azeotropic). Type III : Systems with a minimum in the total vapour pressure (i.e. System with a b.p. Maximum – Azeotropic). 4.4 Solubility of partially miscible liquids.	Scientific Values (Human Values)	
Unit V	Electromotive force (Convention: Reduction potentials to be used) 5.1 Introduction 5.2 Thermodynamics of electrode potentials, Nernst equation for electrode and cell potentials in terms of activities. 5.3 E.M.F. series. 5.4 Types of electrodes:	Scientific Values (Human Values)	

 Head
 Department of Chemistry
 Sha. Vaisnava Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
Choice Based Credit System (CBCSB)
B.Sc. III, Paper No. DSE-E8, Chemistry Paper No. –XII (Analytical Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Theory of Gravimetric Analysis 1.1 Introduction. 1.2 Gravimetric analysis by precipitation: nucleation, crystal growth, digestion/ageing, filtration, drying, ignition, weighing. 1.3 Optimum conditions for good precipitation. 1.4 Physical nature of precipitate. 1.5 Purity of precipitate: co-precipitation, post-precipitation. 1.6 Organic precipitants and their applications.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Flame Photometry 2.1 Introduction. 2.2 General principles of flame photometry. 2.3 Instrumentation: Block diagram, Burners (Premix and Lundergraph burners), mirror, slits, filters, detector (Photomultiplier tube). 2.4 Effect of solvent in flame photometry.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit III	Colorimetry and Spectrophotometry 3.1 Theory of colorimetry and spectrophotometry. 3.2 Lambert Beer's law, deviation from Beer's law. 3.3 Terms used in colorimetry and spectrophotometry. 3.4 Classification of methods of 'colour' measurement or comparison. 3.5 Photoelectric colorimeter method–Single beam photo-electric colorimeter. 3.6 Spectrophotometer method- Single beam direct reading spectrophotometer.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

	3.7 Determination of unknown concentration by using concentration-absorbance plot. 3.8 Applications of colorimetry and spectrophotometry.		
Unit IV	Potentiometric titrations 4.1 Introduction. 4.2 Determination of pH. 4.3 Study of Quinhydrone and Glass electrodes and their use in determination of pH. 4.4 Potentiometric titrations: Classical and analytical methods for locating end points. 4.5 Acids- Bases titration with suitable example. 4.6 Redox titration with suitable example. 4.7 Precipitation titration with suitable example. 4.8 Basic circuit of direct reading potentiometer. 4.9 Advantages of potentiometric titrations.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit V	Chromatographic techniques and Quality control 5.1 Introduction, classification. 5.2 Column chromatography 5.3 Ion exchange chromatography 5.4 Concepts in Quality control	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

Head
Department of Chemistry
Sri Muktisinha Yadav College
Peti, Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
Choice Based Credit System (CBCSB)
B.Sc. III, Paper No. DSE-F5, Chemistry Paper No. -XIII (Inorganic Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Inorganic Reaction mechanism 1.1 Introduction. 1.2 Classification of Mechanism: Association, dissociation, interchange and the rate determining steps. 1.3 S_N1 and S_N2 reactions for inert and labile complexes. 1.4 Mechanism of substitution in cobalt (III) octahedral complexes. 1.5 Trans effect and its theories. 1.6 Applications of trans effect in synthesis of Pt (II) complexes.	Scientific Values (Human Values)	
Unit II	Nuclear Chemistry 2.1 Nuclear reactions and energetic of nuclear reactions. 2.2 Types of nuclear reactions 2.3 Use of Thorium, Uranium and Plutonium in atomic energy 2.4 Applications of radio-isotopes as tracers. iv. Age determination – Dating by C^{14} .	Scientific Values (Human Values)	
Unit III	Chemistry of f- Block Elements A] Lanthanides B] Actinides	Scientific Values (Human Values)	
Unit IV	Iron and Steel. 4.1 Occurrence and ores of iron. 4.2 Definition of the Terms- Ore , Mineral, Slag, Flux, Gangue , Matrix, Calcinations, Reduction, Roasting, Smelting and Leaching. 4.3 Extraction of iron by Blast furnace.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

	4.4 Steel: Definition and types. 4.5 Conversion of cast iron into steel by i. Bessemer process. ii. L.D. process. 4.6 Heat treatment on steel.		
Unit V	Unit 5. Bio-inorganic Chemistry. 5.1 Introduction. 5.2 Essential and trace elements in biological process. 5.3 Metalloporphyrins with special reference to hemoglobin and myoglobin. 5.4 Biological role of alkali and alkaline earth metal ions with special referenc to Na ⁺ , K ⁺ A)and Ca ²⁺	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

Head
Department of Chemistry
Shri. Viresinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
Choice Based Credit System (CBCSB)
B.Sc. III, Paper No. DSE-F6, Chemistry Paper No. -XIV (Organic Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Reagents and Reactions in Organic Synthesis [10] A] Reagents Preparation and Applications of reagents. B] Reactions Statement, General Reaction, Mechanism and Synthetic applications	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Retrosynthesis 2.1 Introduction. 2.2 Recapitulation of basics of reaction mechanism and reagents. 2.3 Terms used- Target molecule (TM), Disconnection, Synthons, Synthetic equivalence, Functional group interconversion (FGI), one group disconnection (w. r. t. suitable examples). 2.4 Retrosynthetic analysis and synthesis of target molecules: Cinnamaldehyde, Cyclohexene, para methoxy acetophenone, Methyl-3-phenyl propionate, α,α -dimethyl benzyl alcohol, Paracetamol.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit III	Electrophilic addition to $>C=C<$ and $-C\equiv C-$ bonds [08] A. Addition to Carbon-Carbon double ($>C=C<$) bond: B. Addition to Carbon-Carbon triple ($-C\equiv C-$) bond	Scientific Values (Human Values)	
Unit IV	Natural Products A] Terpenoids B] Alkaloids	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

Unit V	Pharmaceuticals 5.1 Introductio. 5.2 Classification. 5.3 Qualities of ideal drug. 5.4 Synthesis and uses of ethambutal, phenobarbitone, isoniazide, benzocaine, Chloramphenicol, paludrine. 5.5 Drug action of sulpha drugs.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
---------------	---	--	--

[Signature]
Head

Department of Chemistry
Shri. Mahesinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values

Choice Based Credit System (CBCSB)
B.Sc. III, Paper No. DSE-F7, Chemistry Paper No. –XV (Physical Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Phase Equilibria 1.1 Introduction. 1.2 Gibbs phase rule: Phase rule equation and explanation of terms involved in the equation. 1.3 Phase diagram, true and metastable equilibria. 1.4 One component systems: 1.5 Two component systems: 1.6 Three component solid-liquid system	Scientific Values (Human Values)	
Unit II	Thermodynamics 2.1 Introduction. 2.2 Free energy; Gibbs function (G) and Helmholtz function (A). Criteria for thermodynamic equilibrium and spontaneity. 2.3 Relation between ΔG and ΔH ; Gibbs-Helmholtz equation. 2.4 Phase equilibria; Clapeyron-Clausius equation and its applications. 2.5 Thermodynamic derivation of law of mass action, Van't-Hoff	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

	isotherm and isochore. 2.6 Fugacity and activity concepts. 2.7 Partial molar quantities, Partial molar volume, Concept of chemical potential, Gibbs-Duhem equation.		
Unit III	The Solid State 3.1 Introduction: Space lattice, lattice sites, lattice planes, unit cell. 3.2 Laws of crystallography: 3.3 Weiss indices and Miller indices.	Scientific Values (Human Values)	
Unit IV	Chemical Kinetics 4.1 Introduction. 4.2 Simultaneous reactions	Scientific Values (Human Values) Environment and sustainability	
Unit V	Distribution law 5.1 Introduction, solute, solvent and solution, miscible and immiscible liquids. 5.2 Nernst distribution law and its limitations. 5.3 Modification of distribution law with respect to change in molecular state of solute (association and dissociation of solute in one of the solvent). 5.4 Applications of the distribution law	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

Head

Department of Chemistry
Smt. Vijayashree Yadav College
Peti, Jalgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon
Department of Chemistry
Criterion-01 (NAAC), Syllabus covering following values
Choice Based Credit System (CBCSB)

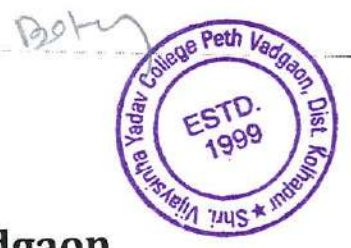
B.Sc. III, Paper No. DSE-F8, Chemistry Paper No. –XVI (Industrial Chemistry)

	Syllabus	Covering values	Remark
Unit I	Sugar Industry 1.1 Introduction. 1.2 Manufacture of cane sugar in India: Extraction of juice, Clarification, Concentration, crystallization, centrifugation and other details of industrial process. 1.3 Byproducts of sugar industry. 1.4 Manufacture of Ethyl Alcohol from Molasses: by fermentation.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit II	Manufacture of Industrial Heavy Chemicals 2.1 Introduction 2.2 Manufacture of Ammonia (NH ₃) 2.3 Manufacture of Sulphuric acid (H ₂ SO ₄) 2.4 Manufacture of Nitric acid (HNO ₃) 2.5 Manufacture of Sodium carbonate (Na ₂ CO ₃) (Washing soda).	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit III	Synthetic Polymers 3.1 Introduction. 3.2 Classification. 3.3 Addition Polymerization: Free radical addition and ionic addition polymerization. 3.4 Ziegler-Natta polymerization. 3.5 Methods of preparation and applications of some organic polymers: Polyethylene, polystyrene, polyvinyl chloride, Phenol-formaldehyde resin. 3.6 Conducting organic polymers: Synthesis and properties of	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

	Polyaniline, polypyrrol. 3.7 Applications of conducting organic polymers.		
Unit IV	Petroleum industry and eco-friendly fuels A] Petroleum industry B] Fuels	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	
Unit V	Nanotechnology 5.1 Introduction of nanotechnology, history. Classification of nanoparticles based on size. 5.2 Optical properties of Nanomaterial's 5.3 Synthetic Routes of nanomaterials: Top-down and bottom-up approaches. 5.4 Synthesis methods: Sol-gel, precipitation, chemical reduction, chemical vapor deposition, hydrothermal, electrodeposition. 5.5 Characterization of nanomaterials: X-Ray diffractometer, Scanning Electron Microscope, Transmission electron microscope. 5.6 Applications of nanotechnology.	Scientific Values, Professional Ethics (Human Values) Environment and sustainability	

 Head
 Department of Chemistry
 Sri. Kalyansinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's
Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Botany
Syllabus Covering Values
 Academic Year 2016-17 to 2020-21
 SYLLABUS OF BOTANY AT B. Sc. I

Unit	Syllabus	Values Covered
B. Sc. Part - I Semester - I- Paper-I BOTANY (DIVERSITY OF NON-VASCULAR PLANTS)		
Unit 1 to 4	Algae, Fungi, Bryophyta Economic importance of non-vascular plants	Professional Ethics, Environment and Sustainability
B. Sc. Part - I Semester - I- Paper- II BOTANY (PLANT BIOCHEMISTRY, PHYSIOLOGY AND ECOLOGY)		
Unit 1 to 4	Cell Biochemistry- Cell as a biochemical entity, biological significance of water. pH and buffers. ATP as an energy currency. Enzymes- Introduction. Cofactors, coenzymes and Isozymes. Factors affecting enzyme activity- Temperature and pH Plant water relations- Water transport process, ascent of sap, transpiration. Ecology- Introduction, ecological factors (Climatic and edaphic)	Professional Ethics Environment and Sustainability
B. Sc. Part - I Semester - II- Paper III BOTANY (DIVERSITY OF VASCULAR PLANTS)		
Unit 1 to 5	Basic concepts- Vascular plants with respect to their ecological role Pteridophytes, Gymnosperms- Economic importance, Angiosperms- Importance and functions of taxonomy. Anatomy	Professional Ethics, Environment and Sustainability
B. Sc. Part - I Semester - II- Paper IV BOTANY (CYTOLOGY, GENETICS AND UTILIZATION OF PLANTS)		
Unit 1 to 4	The cell, cell division and apoptosis Mendelism, Gene interaction, Utilization of plants, economic importance of Cereals, Pulses, Oil crops, Plant perfumes and cosmetics, ornamental plants.	Professional Ethics, Human value

SYLLABUS OF BOTANY AT B. Sc. II

Unit	Syllabus	Values Covered
B. Sc. Part II Semester- III BOTANY Paper-V: Algae, Fungi, Bryophytes & Industrial Applications Paper V: DSC-C13 Embryology of Angiosperm		
Unit 1 to 4	Algae- Economic importance Fungi / Lichens- Economic importance Bryophytes- alternation of generations Industrial Applications- Mushroom cultivation, Biofertilizers, Mass cultivation of (BGA), Azolla culture, Phosphate solubilizing bacterial biofertilizers (PSB), Trichoderma, Commercial Importance of Biofertilizers. Concept of Flower, Mechanism of pollination in angiosperm, Structure of embryo sac, Embryo and Endosperm development, Polyembryony and Apomixis.	Professional Ethics Environment and Sustainability
B. Sc. Part II Semester- III BOTANY Paper-VI: Plant physiology, Ecology and Horticulture Paper VI: DSC-C14 Plant Physiology		
Unit 1 to 4	Plant Growth and Development Phytohormones- IAA, GA, ABA, Ethylene, Cytokinin, Photoperiodism, Vernalization, Breaking of seed dormancy, Plant indicators and Phytogeography, Ecological succession and plant adaptations. Horticulture- Propagation of plants by sexual and asexual methods Plant water relation and Mineral Nutrition- Micro and Macronutrients Photosynthesis	Professional Ethics Environment and Sustainability
B. Sc. Part II Semester- IV BOTANY Paper-VII: Pteridophytes, Gymnosperms, Angiosperms and Anatomy Paper VII: DSC-D13 Plant Anatomy		
Unit 1 to 4	Pteridophytes- Economic importance Gymnosperms- Economic importance Angiosperms- Role and significance of Botanical gardens in India, Lead Botanical Garden, SUK, Plant Anatomy- Organization of Plant body, meristem classification, primary and secondary structure of plant body, tissue systems.	Professional Ethics Environment and Sustainability
B. Sc. Part II Semester- IV BOTANY Paper-VIII: Cytogenetics and Utilization of Plant Resources Paper VII: DSC-D14 Plant Metabolism		
Unit 1 to 4	Nucleus and Ribosomes, subcellular structures and cell membrane, Linkage and recombination Utilization of plant resources- Natural product- Rubber, Medicinal plants Plant Metabolism- Enzymes, Nitrogen metabolism, Respiration,	Professional Ethics, Environment and Sustainability

	seed dormancy and germination	
--	-------------------------------	--

SYLLABUS OF BOTANY AT B.Sc. III

Unit	Syllabus	Values Covered
B. Sc. Part III Semester- V BOTANY Paper- IX: Biology of Non-vascular Plants and Palaeobotany		
Paper IX: DSC-E25 Genetics and Plant Breeding		
Unit 1 to 4	<p>Algae- <i>Chara</i> and <i>Ectocarpus</i> Economic importance</p> <p>Fungi - <i>Albugo</i> and <i>Uncinula</i> Economic importance</p> <p>Bryophytes- <i>Funaria</i></p> <p>Palaeobotany- Types of fossils, process of fossilization, Geological time scale, fossil genera- <i>Lyginopteris</i> and <i>Enigmocarpon</i> Application of Palaeobotany, Role of microfossils in oil and coal exploration.</p> <p>Mendelism</p> <p>Linkage and recombination- Mutation- Significance of mutagens.</p> <p>Chromosomes structure and variation- Quantitative inheritance, multiple allelism, population genetics</p> <p>Plant breeding- Methods of plant breeding, mass selection, pure line selection, hybridization technique, Gama- Garden</p>	<p>Professional Ethics</p> <p>Environment and Sustainability</p>
B. Sc. Part III Semester- V BOTANY Paper- X: Genetics and Analytical Techniques in Plant Science		
Paper X: DSC-E26 Microbiology, Plant Pathology and Mushroom Culture Technology		
Unit 1 to 4	<p>Sex chromosomes, determination of sex and population genetics.</p> <p>Quantitative inheritance in Wheat and Maize</p> <p>Plastid and Mitochondrial inheritance</p> <p>Variation in chromosome number and structure- Euploidy and Aneuploidy, Mutation</p> <p>Microscopy, Chromatography, micrometry, microtomy, Microphotography</p> <p>Microbiology- Staining techniques for Microbes, Preparation of Culture Media, Pure Culture Techniques.</p> <p>Industrial Microbiology- Synthesis of Antibiotics- Penicillin, Organic Acid- Lactic Acid, Alcohol- Ethanol, Significance of Biopesticides</p> <p>Plant Pathology- Prevention and Control Measures of Plant Diseases, Role of Quarantine</p> <p>Mushroom Technology- Values of Mushrooms, Cultivation techniques- Pure culture, preparation spawn, mushroom bed preparation, composting, long storage</p>	<p>Professional Ethics</p> <p>Environment and Sustainability</p>
B. Sc. Part III Semester- V BOTANY Paper- XI: Fundamentals of Plant Physiology and Ecology		
Paper XI: DSC-E27 Cytology and Research Techniques in Biology		
Unit 1 to 4	<p>Mineral Nutrition & Nitrogen metabolism.</p> <p>Photosynthesis and Respiration.</p>	<p>Professional Ethics</p> <p>Environment and</p>

	<p>Plant Biotechnology- Scope and importance.</p> <p>Recombinant DNA Technology- Cloning Vectors, Southern Blotting, Northern Blotting, DNA-Fingerprinting, Molecular Markers (RAPD, RFLP), PCR-tech. Gene Bank, etc.</p> <p>Plant Tissue Culture- Preparation of culture media, Micropropagation, Embryogenesis, Somaclonal variations.</p>	
B. Sc. Part III Semester- VI BOTANY Paper- XVI Molecular Biology and Biotechnology Botany Paper- XVI DSE-F28 Plant Bio Fertilizers and Herbal Drug Technology		
Unit 1 to 4	<p>Genetic Engineering- Methods of Gene transfer, Reporter Gene, Transgenic plants.</p> <p>Biofertilizers- BGA, VAM, Trichoderma.</p> <p>Herbal Medicines- Identification, authentication, Collection, Processing and storage of medicinal plants.</p> <p>Herbal Cosmetology- Herbal cosmetics- Shampoos, Hair dyes, Facemask, bath oil, perfume.</p> <p>Pharmacognosy- Drug adulteration, Plant antioxidants.</p>	<p>Professional Ethics Environment and Sustainability</p>

Head
Department of Botany
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Zoology

Syllabus Covering Values

Academic Year 2016-17 to 2020-21

Syllabus of Zoology at B. Sc. I

Unit	Syllabus	Values Covered
B. Sc. Part – I Semester – II ZOOLOGY DSC – 15B (CELLBIOLOGY AND EVOLUTIONARY BIOLOGY)		
Unit 1	Cell structure- Structure of Chromosome With reference to Morphology and organization (Nucleosome), Polytene Chromosomes	Professional Ethics Gender Equality
B. Sc. Part – I Semester – II ZOOLOGY DSC – 16B (GENETICS)		
Unit 1	Introduction to Genetics Mendel's work on transmission of traits, Genetic Variation, Molecular basis of Genetic Information Mendelian and post Mendelian Genetics Principles of Inheritance, Incomplete dominance and co-dominance, gene interaction, Multiple alleles w.r.t. ABO, Rh blood groups and coat colour in rabbit, sex linked inheritance.	Professional Ethics Gender Equality

Syllabus of Zoology at B. Sc. II

Unit	Syllabus	Values Covered
B. Sc. Part II Semester- IV ZOOLOGY Paper-VII DSC- (REPRODUCTIVE BIOLOGY)		
Unit 1	Functional anatomy of female reproduction: Outline and histological structure of female reproductive system in rat and human; Ovary: folliculogenesis, ovulation, corpus luteum formation and regression; Steroidogenesis and secretion of ovarian hormones; Reproductive cycles in human and their regulation, changes in the female tract; Ovum transport in the fallopian tubes; Sperm transport in the female tract, fertilization; Hormonal control of implantation; pregnancy diagnosis Hormonal regulation of gestation, , Mechanism of parturition and its hormonal regulation; Lactation and its regulation.	Professional Ethics Gender Equality, Human Values
Unit 2	Functional anatomy of male reproduction: Outline and histology of male reproductive system in human; Testis: Cellular functions, germ cell; Spermatogenesis: hormonal regulation;	Professional Ethics Gender Equality, Human Values

	epididymal function and sperm maturation; Accessory glands functions; Sperm transportation in male tract.	
Unit 3	Reproductive Health: Infertility in male and female: causes, diagnosis and management; Assisted Reproductive Technology: sex selection, sperm banks, frozen embryos, in vitro fertilization, ET, EFT, IUT, ZIFT, GIFT, ICSI, PROST; Modern contraceptive technologies.	Professional Ethics Gender Equality Human Values
B. Sc. Part II Semester- IV ZOOLOGY Paper-VIII DSC- ... (APPLIED ZOOLOGY-I)		
Unit 2	Epidemiology of Diseases: Transmission, Prevention and control of diseases: Tuberculosis, Typhoid.	Professional Ethics Human Values Environment and Sustainability
Unit 3	Rickettsia and Spirochaetes: Brief account of Rickettsia prowazekii, Borrelia recurrentis and Treponema pallidum.	Professional Ethics Human Values Environment and Sustainability
Unit 4	Insects of Economic Importance: Biology, Control and damage caused by Helicoverpa armigera, Pyrrilla perpusilla and Papilio demoleus, Callosobruchus chinensis, Sitophilus oryzae and Tribolium castaneum	Professional Ethics Human Values Environment and Sustainability
Unit 5	Poultry Farming: Principles of poultry breeding, Management of breeding stock and broilers, Processing and Preservation of eggs.	Professional Ethics

Syllabus of Zoology at B.Sc. III

Unit	Syllabus	Values Covered
Zoology Paper- X DSE-F29 (Molecular Cell Biology and Animal Biotechnology)		
Unit 3	Molecular Techniques in Gene manipulation 1. Restriction enzymes: Nomenclature, detailed study of Type II. 2. Characteristics of Cloning vectors: Plasmids, Cosmids, Phagemids, Lambda Bacteriophages 3. Gene cloning: Transformation techniques by Calcium chloride method and electroporation 4. Construction of genomic and cDNA libraries 5. Southern, Northern and Western blotting 6. DNA sequencing: Sanger method 7. Polymerase Chain Reaction, 8. DNA Finger Printing 9. DNA micro array	Professional Ethics Gender Equality Human Values
Zoology Paper- XI DSE-F30 (Biotechniques and Biostatistics)		
Unit 1	Genetically Modified Organisms 1. Production of cloned and transgenic animals: a. Nuclear Transplantation b. Retroviral Method c. DNA microinjection 2. Applications of transgenic animals: a. Productions of pharmaceuticals b. Production of donor organs 3. Knockout mice.	Professional Ethics Environment and Sustainability
Unit 2	Culture Techniques and Applications a. Animal cell culture: Introduction, principle and applications	Professional Ethics Gender Equality

	b. Stem Cells: Introduction to stem cells i) Potency of stem cells: Totipotency, Pluripotency, Multipotency, Unipotency ii) Sources of stem cells-Embryo, Fetal, Adult, Bone marrow	Human Values Environment and Sustainability
Zoology Paper- XII DSE-F31 (AQUATIC BIOLOGY)		
Unit 1	Aquatic Biomes a. Freshwater ecosystem (lakes, wetlands streams & rivers), b. Estuaries c. Intertidal zones d. Oceanic pelagic zone e. Marine benthic zone f. Coral reefs	Environment and Sustainability
Unit 2	Freshwater Biology 1. Lakes a. Lake as an Ecosystem b. Lake Morphometry c. Physico-chemical characteristics i. Light ii. Temperature iii. Thermal Stratification iv. Dissolved solids v. Carbonates vi. Bicarbonates vii. Phosphates and Nitrates viii. Turbidity ix. Dissolved gases (Oxygen Carbon dioxide) x. Nutrient Cycle – (Nitrogen, Sulphur and Phosphorus) 2. Streams a. Different stages of stream development b. Physico-chemical Environment c. Adaptation of hill stream fishes	Environment and Sustainability
Zoology Paper- XIII DSE-E30 (DEVELOPMENTAL BIOLOGY OF VERTEBRATES)		
Unit 1	Gametogenesis 1. Types of Eggs 2. Fertilization – Types and Process of Fertilization 3. Types of Cleavages	Professional Ethics Gender Equality
Unit 2	Early Development of Frog 1. Structure of mature egg and its membranes 2. Cleavage 3. Blastula and its fate map 4. Process of gastrulation 5. Types of Morphogenic Movements 6. Fate of three germinal layers 7. Neurulation 8. Metamorphosis in frog and its hormonal regulation	Professional Ethics Gender Equality
Unit 3	Chick Embryology 1. Structure of sperm 2. Structure of egg and vitellogenesis 3. Fertilization and cleavage 4. Blastula and its fate map 5. Process of gastrulation 6. Organogenesis a. Development of neural tube and brain up to 72 hours of incubation b. Development of gut up to 72 hours of incubation c. Development of blood and heart up to 72 hours of incubation d. Foetal membranes and significance	Professional Ethics Gender Equality
Unit 4	Late Embryonic Development 1. Implantation of embryo in human being 2. Placenta – Formation, types and significance	Professional Ethics Gender Equality
Zoology Paper- XV DSE-E31 (Applied Zoology - II)		

Unit 1	Apiculture 1. Types and casts of honey bee 2. Honey Comb 3. Bee Keeping a. Artificial models of bee hive – Newton and Langstroth models b. Bee keeping Equipments c. Extraction of Honey 4. Medicinal Value of Honey	Professional Ethics
Unit 2	Animal Husbandary 1. Indigenous and exotic breeds of cattle 2. Preservation and artificial insemination in cattle 3. Induction of early puberty 4. Synchronization of estrus in cattle 5. Commercial importance of dairy farming	Professional Ethics
Unit 3	Pearl culture 1. Species of oyster 2. Process of Pearl formation: natural and artificial 3. Maintenance of oysters 4. Harvesting 5. Importance of Pearl	Professional Ethics
Unit 4	Freshwater prawn culture 1. Species of Prawn 2. Site selection 3. Farm Construction 4. Production system: fertilization, Larval Development, Food and feeding 5. Harvesting	Professional Ethics
Unit 5	Fish Technology Genetic improvements in aquaculture industry: 1. Induced breeding 2. Transportation of fish seed 3. Feeding and development 4. Harvesting and Marketing	Professional Ethics
Unit 6	Goat Farming 1. Breeds 2. Feeding 3. Housing 4. Economic Importance	Professional Ethics

Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

maths

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF MATHEMATICS

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. I	1. Differential Calculus DSC5A	Sustainability
	2. Calculus DSC 6A	Sustainability
	3. Differential Equations DSC 5B	Sustainability , Professional Ethics
	4. Higher Order Differential Equations DSC 6B	Sustainability , Professional Ethics

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF MATHEMATICS

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. II	5. Real Analysis I DSC 5C	Sustainability
	6. Modern Algebra I DSC 6C	Professional Ethics
	7. Real Analysis II DSC5D	Sustainability
	8. Modern Algebra II DSC 6C	Professional Ethics

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF MATHEMATICS

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. III	9. Mathematical Analysis DSE 9E	Sustainability
	10. Abstract Algebra DSE 10E	Professional Ethics
	11. Optimization Techniques DSE 11E	Professional Ethics
	12. Integral Transforms DSE 12E	Professional Ethics

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF MATHEMATICS

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. III	13. Metric Spaces DSC 9F	Sustainability
	14. Linear Algebra DSE 10F	Professional Ethics
	15. Complex Analysis DSE 11F	Sustainability
	16. Discrete Structure DSE 12F	Professional Ethics
	Practicals	Professional Ethics
	Study Tour	Environment , Sustainability and Human Values
	Projects	Professional Ethics , Human Values

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Computer

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. I	1. Problem Solving Using Computers DSC 11A	Sustainability
	2. Database Management System DSC 12A	Sustainability
	3. Programming Skills Using C DSC 11B	Sustainability , Professional Ethics
	4. Relational Database Management System DSC 12B	Sustainability , Professional Ethics

Head
Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. II	5. PHP and MYSQL DSC-11C	Sustainability
	6. Object Oriented Programming Using C++ DSC-12C	Professional Ethics
	7. Cyber Security DSC-11D	Sustainability
	8. Data Structure Using C++ DSC-12D	Professional Ethics

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. III	9. Core Java DSE-21E	Sustainability
	10. C# Programming DSE-22E	Professional Ethics
	11. Linux part-I DSE-23E	Professional Ethics
	12. Python part-I DSE-24E	Professional Ethics

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CRITERION I: POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES: DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Class	Paper Name and subject code	Cross cutting issues covered
B.Sc. III	13. Advance Java DSE-21F	Sustainability
	14. ASP.Net DSE-22F	Professional Ethics
	15. Linux Part-II DSE-23F	Sustainability
	16. Python Part-II DSE-24F	Professional Ethics
	Practicals	Professional Ethics
	Study Tour	Environment , Sustainability and Human Values
	Projects	Professional Ethics , Human Values

Head
Department of Computer Science
Shri. Vajsintha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasark SevaMandals

Shre Vijayshinha Yadav College ,PethVadgoan

Department Of Microbiology

Syllabus Covering Valvues

Academic Year 2016-2017 TO 20-21

CRITERION I:POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES :DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY

Class	Paper Name	Cross cutting issue covered
B.Sc I	I. Introduction to Microbiology	Professional Ethics
	II. Microbial Diversity	Environmental and sustainability
	III. Bacteriology	Human values
	IV. Microbial Biochemistry	Human values

Shri Shahu Shikshan Prasark SevaMandals

Shre Vijayshinha Yadav College ,PethVadgoan

Department Of Microbiology

Syllabus Covering Valvues

Academic Year 2016-2017

CRITERION I:POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES :DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY

Class	Paper Name	Cross cutting issue covered
B.Sc II	V.Microbial Physiology and metabolism	Human values
	VI.Applied Microbiology	Human values
	VII.Microbial Genetics and Molecular Biology	Professional Ethics
	VIII.Basic in Medical Microbiology and immunology	Human Values

Shri Shahu Shikshan Prasark SevaMandals

Shre Vijayshinha Yadav College ,PethVadgoan

Department Of Microbiology

Syllabus Covering Valvues

Academic Year 2016-2017

CRITERION I:POINT 2

CROSS CUTTING ISSUES :DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY

Class	Paper Name	Cross cutting issue covered
B.Sc III	IX.Virology	Human values
	X.Immunology	Professional Ethics
	XI.Food and Industrial Microbiolgy	Human Values
	XII.Agriculture Microbiology	Environment and sustainability

Class	Paper Name	Cross cutting issue covered
B.Sc III	XIII. Microbial Genetics	Gender equality
	XIV. Microbial Biochemistry	Human values
	XV. Environment Microbiology	Environment and sustainability
	XVI. Medical microbiology	Human values

[Handwritten Signature]

Head

Department of Microbiology
Shri. Vaisnava Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Commerce

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Commerce

Criterion – 01 (NAAC)

Syllabus covering following values and Ethics

BCOM I

Sr.	Subject	Topics in Syllabus	Covered Ethics
1.	Insurance	Life Insurance Fire & Marine Insurance	Human Ethics Business Ethics
2.	Financial Account	Amalgamation & Single entry conversion into partner	Business Ethics
3.	Principle of Marketing	Consumer Behavior	Human & Professional Ethics
4.	Management Principles	Motivation & Leadership	Human Values
5.	Micro Economics	Monopoly & Perfect Competition	Professional Ethics
6.	Business Communication	English for Specific Purpose	Human Values

Jadhav

BCOM II

Sr.	Subject	Topics in Syllabus	Covered Ethics
1.	Co-operative Accounting	Final account of company (vertical format)	Professional Ethics
2.	Money and Finance	Money and value of money	sustainability Ethics
3.	Macro Economics	Introduction of macro Economics public finance	Human values sustainability Ethics
4.	Fundamental of Entrepreneurship	Small and Medium businesses, Business Plan	Business Ethics
5.	Business statistics	Data collection Sample Method	sustainability and Professional Ethics
6.	Business Communication	E - Communication	Human values

Jadhav

BCOM III

Sr.	Subject	Topics in Syllabus	Covered Ethics
1.	Advanced Accountancy I & III	final Account Financial statement Analysis Bank	Professional Ethics Business Ethics
2.	Advanced Accountancy II & IV	Income tax – Income from salary Audit – Internal and external audit of business	Legal Ethics Professional Ethics
3.	Modern Management Practice	Total Quality Management Time Management	Professional Ethics Personal Ethics
4.	Business Regulatory Framework	Company Act 2013 Contract Act 1972	Legal Ethics
5.	Co operation	Maharashtra co-operative Housing society Model cooperation Education and Training	Legal Ethics Social Ethics
6.	Business Environment	Industrial development Agriculture Development	Professional Ethics

Jadhav